

Benedek
Szabolcs

PARÁZSVÖLGY

PONT
Kiadó

Benedek Szabolcs
PARÁZSVÖLGY
regény

© Benedek Szabolcs

PONT Kiadó, Budapest, 2005

ISBN 963 7265 15 5

TARTALOM

Első rész: Paradicsom

Második rész: Pokol

Harmadik rész: Purgatórium

*Ez a könyv a képzelet szüleménye, szereplőinek és
a velük történeteknek a valósághoz való bármilyen
hasonlósága csupán a véletlen műve.*

Első rész: Paradicsom

1.

Kedvenc állatom az őstulok. Hogy valóban létezett-e, és ha igen, milyen formában, az egyelőre viták tárgya. Testvérfajával, az ugyancsak az ősmarhák közé sorolt bölénnyel együtt az utolsó jégkorszak idején jelent meg a Kárpát-medence területén, mindketten átvészelték nem csupán a modern ember megjelenését, hanem a középkor viharos évszázadait is.

Egyes források úgy tudják: az utolsó magyarországi bölény Erdély havasaiból származott, Miksa névre hallgatott (már ha hallgatott, mindenesetre ez volt a neve), és a schönbrunni állatkertben pusztult el 1809-ben. Mások följegyzései szerint a legeslegutolsó magyar bölényt 1814-ben, Udvarhelyszéken ejtették el, azóta nem ismerünk e fajból élő példányt. Ennél izgalmasabb az őstulok esete: Abu Hamid el Garnati 12. századi arab utazó beszámolóiból arról értesülhetünk, hogy 1150 körül élt Magyarországon egy elefánt méretű vadmarha, melyet a magyarok kövér húzáért és pompás bőréért vadásztak, a szarva pedig – írja Abu Hamid el Garnati – akkora volt, akár egy elefánt agyara.

A középkori oklevelek és krónikák az őstulokot rendre megkülönböztetik a tenyésztett, amúgy ugyancsak tekintélyes testmérettel rendelkező szürkemarhától. Bár a róla szóló irodalmi adatok a 13. században megszakadnak, ez még nem jelenti biztosan az őstulok kipusztulását: egy, valaha Corvin János herceg, I. Mátyás király (1458–1490) törvénytelen fia birtokában lévő, ugyancsak ötvösműbe foglalt serlegről szintén föltételezhető, hogy őstulokszarvból készült; illetőleg fennmaradt egy 1518. március 4-i keltezésű levél, melyet Estei Hippolit egri püspök egyik szolgája, Lodovic de Bagno írt Federigo Gonzaga hercegnek Mantovába, és arról számol be, hogy Bakócz Tamás esztergomi érsek vadaskertjében él egy ökörhöz hasonló állat, mégpedig olyan óriás, hogy a két szarva között egy ember is elfér. Föltehetően ez ugyanaz az állat lehetett, amely 1527 decemberében, I. Ferdinánd király (1526–1564) ott jártakor kiszökött a vadaskertből, úgyhogy az izgatott király aznap az őstulok üldözése és befogása miatt csak későn térhetett nyugovóra.

Az őstulok hallatlan módon fölcsigázta az érdeklődésemet: vele keltem, vele feküdtem. Képzeletemben misztikus csodalénnyé vált, melyre pompás vértetű lovagok vadásztak, és melynek szarvából ötvösműbe foglalt csodás serlegeket készítettek. Különös volt, ahogy a mesék, a sárkányok és az óriások birodalmából hirtelen a valós világban termett, akkor is, ha az a valós világ nem a mostanit, hanem az egykorit jelentette. Amit egyáltalán nem bántam, hiszen abban az időben a jelennél jóval többre értékeltem a múltat – jelesül a történelmet. Ha valaki megkérdezte volna tőlem (senki nem kérdezte meg), miért örülök a leginkább annak, hogy az általános iskola alsó tagozatából a felsőbe kerültem, kapásból azt válaszoltam volna: „Azért, mert történelmet tanulhatok”.

Ma is jól emlékszem arra az esetre, amikor a Géza nevű osztálytársammal a menzáról baktattunk a lépcsőn fölfelé a napközis foglalkozásra, és néhány alsós belénk kötött. A konfliktus oka talán egy elhajított almacsutka, talán egy, a lábunk elé dobott iskolatáska

lehetett, mindenesetre vita robbant ki közöttünk és az alsósok között, mely csupán amiatt nem fajult tettelegességgé, hogy az alsó tagozatosok megszeppenten elhallgattak, amint látták, hogy mi az éles szópárbaj közepette nem állunk meg a földszinten, hanem haladunk tovább a felsőbb szintek tantermei felé. „Legközelebb felpofozom őket” – jelentette ki a Géza nevű osztálytársam, és ezen fölbuzdulva én is tettem néhány keresetlen megjegyzést a kis szemtelen szarosokra. Akkor, abban és az ehhez hasonló pillanatokban mind a ketten nagyon szerettünk felső tagozatosnak lenni.

Már akkor is sok volt az egymás fülébe suttogott titok, melyekről csak vihogva és szégyenkezve mertünk beszélni. Mert például mi más is lehetett volna beszélgetésünk témája akkor, amikor egy elhajított almacsutka, esetleg egy, a lábunk elé dobott iskolatáska miatt konfliktusba keveredtünk az alsó tagozatosokkal, mint az, hogy a lányokat utáljuk – mind hülyék –, ám kiskamaszságunk fölsejlő távlataiban már mocorog a női test, már elborzadva sugdossuk egymás fülébe a hihetlent, a megfeythetetlen rejtélyt? Sehogy se tudtuk összekapcsolni nyavalygós lány osztálytársainkat a nővel. Holott szerelmesnek hittük magunkat, szerelmesnek, aki megrángatja a szerelme copfját, és elszalad.

Az alsó tagozatosokkal történt incidens előtti percekben minden valószínűség szerint arról az egész osztályt fölkaparó eseményről beszélgettünk, amely az előző napok egyikén történt, és amely során a fiúk váratlan hevülettel azzal a felszólítással fordultak a lányok felé: árulják el, ki kibe szerelmes, mert nekik (a fiúknak) elégük van a találgatásból. Persze, a kérdés úgy hangzott el, mintha valami jelentéktelen dologról volna szó: úgy viselkedtünk, mint akiket bosszant a tény, miszerint vannak, akik szerelmesek belénk, mindössze azért érdekel ez most bennünket, hogy végre megtudjuk, melyikünkért melyik lány eped el, és onnantól fogva nem kell rajta törnünk a fejünket. Szó szót követett, majd a lányok részéről az a javaslat hangzott el: rendben, mindenki szerelmet vall, de akkor mi, fiúk is tegyük meg ugyanezt.

Közöttünk csupán pár merész akadt, aki némi pirulás után bevallotta szerelme nevét, sőt akadt, aki biztosította a lányt afelől, hogy ő erről igazán nem tehet, egyszerűen szerelmes belé, ám viszonzást nem vár, sőt, egyáltalán, semmi probléma nincs akkor se, ha a lány továbbra is átnéz fölötte, ő maga nem is érti, hogyan keveredhetett ilyesmibe. A többség azonban – köztük tartoztam én is – hetikén bejelentette: részéről szó nincs szerelemről, senkibe nem szerelmes, de azért kíváncsi a lányokra. Jómagam e kijelentést azután tettem, hogy az osztály fiútagjainak első számú bálványa, mindannyiunk lelkének felvirágoztatója, Lendvai Henriett, az én és a mások nagy meglepetésére a nevemet mondta ki, amikor reá került a sor. Hebegtem valamit, majd csatlakoztam a többséghez, és tagadtam, hogy szerelmes lennék bárkibe is.

Holott szerelmes voltam, és mint a fiúk többsége, persze, Lendvai Henriettbe. Ez a szerelem egy hosszan tartó, lényegében az egész általános iskola felső tagozatán átkísérő álmódozásban merült ki, melyben Henriett megmenteni való várkisasszony, királylány, akiért a lovagok megverekszenek a király és természetesen Henriett szemei előtt – nem, ennek a szerelemnek akkor még semmi köze nem volt azokhoz a gerjedelmekhez, amelyek már ott lapultak valamennyiünk gondolatainak egyelőre még kevésbé hozzáférhető zugában, és amelyről nyilvánvaló volt számunkra, hogy súlyos titkot hordoz. Ha most visszatekintek Lendvai Henriettre, a szó, ami eszembe jut róla, az az, hogy „vamp”: szép volt, kihívóan cserfes és szabadszájú. Bár lassan húsz éve, hogy nem találkoztam vele, hallottam róla egyet s mást, sőt egyszer a metróban láttam egy lányt – mit lányt, ifjú hölgyet, akinek arca és mosolya mögött összetört férfiszívek sóhaja lapult, és ugyan nem mertem megszólítani, de nem tudtam elhessegetni a gyanút, hogy az a hölgy Lendvai Henriett, akiről egy időben olyan hírek keringtek, hogy feleségül ment egy déltengeri milliomoshoz, elvált tőle, és a házasságából szerzett vagyonból itthon butikot, sőt butikhálózatot nyitott.

Esténként, lefekvés után gondolataim és álmaim tárgya Lendvai Henriett volt, akinek a játszótéren pökhendien és sután visszautasítottam a szerelmét. Az elkövetkező napok azzal teltek, hogy magamban többször is eljátszottam, hogy én is szerelmet vallok, és onnantól micsoda mesébe illő dolgok történnek velünk. Ilyesmiről a rideg valóságban szó se volt: mintha mi se történt volna, Lendvai Henriettel ezt követően ugyanannyit beszéltem, mint annak előtt – azaz jószerivel semennyit. Változás mindössze annyi állott be, hogy a szerelmi vallomás óta én kivételezett helyzetbe kerültem a fiúk között, hiszen én voltam, akibe Lendvai szerelmes, továbbá ha összetalálkoztam Lendvaival az iskola folyosóján vagy az utcán, igyekeztem epekedő pillantásokat lövellni feléje, és úgy egészében véve boldogító volt rágondolni, esténként azzal a tudattal menni aludni, hogy az a lány szerelmes belém.

Lendvai Henriett maradt diskurzusunk témája azután is, hogy befejeződött az alsó tagozatosokkal való affér, és mi haladtunk fölfelé a lépcsőn. Géza azok közé tartozott, akik saját bevallásuk szerint senkibe nem voltak szerelmesek, ám az ő esete a másokétól annyiban különbözött, hogy valóban nem volt szerelmes se Lendvai Henriettbe, se másba. Igaz, a lányok közül se nevezte meg őt senki a szerelme tárgyának. Nem mintha ez Gézát különösen izgatta volna. Gézát leginkább a szex izgatta, anélkül, hogy tudta volna, pontosan miről van szó.

Ez a rövidke kis szó minden titkával együtt állandóan ott vibrált előttünk. Ha egy színes magazinban megpillantottunk egy bikinire vetkőzött női testet, hetekkel később, amikor már nem fenyegetett a veszély, hogy a szüleink újra a kezükbe veszik azt a lapszámot, a bikinire vetkőzött nő fényképét gondosan kivágtuk, bevittük az iskolába, és megmutattuk fiú osztálytársainknak. „Jó csaj” – bólogattunk a fotó fölött, mert így láttuk és hallottuk a filmekben, azokban a filmekben, amelyeket lefekvésünk után vetített a televízió, és amelyeket mi egy résnyire nyitott ajtón keresztül, avagy a szőnyegpadlóra hasalva, az ajtó aljába szerelt műanyag szellőzőrácsokon át, időnként nagy kockázatot (szülői fenytést) vállalva tekintettünk meg, és amelyekből igyekeztünk megtudni, mi az a misztikum, amit szexnek hívnak. Azt tapasztaltam, fiú osztálytársaink közül, ki tudja miért, de engem és Gézát foglalkoztat leginkább a kérdés, olyannyira, hogy egy-egy verekezésbe torkolló összetűzés hevében gyakran illeltek bennünket a váddal: szexmániások vagyunk. Géza azt mondta, ennek örülni kell, szexmániásnak lenni jó, a bátyja is az volt, gyűjtötte a meztelen nős zsebnaptárokat, és birtokolt olyan külföldi, illetve magyar kiadású magazinokat is, melyekben ugyancsak szép számban fordultak elő hiányos öltözkű, avagy nem egyszer teljesen ruhátlan hölgyek fényképei. Persze, mindezt az osztályban kevesen tudták, az is lehet, hogy kizárólag én, Gézával ugyanis más nem barátkozott rajtam kívül, nem csupán azért, mert harmadikos korunkban került az osztályba, és addig falusi iskolába járt, úgyhogy bárhogy igyekezett, az úgynevezett osztályközösség – mely leginkább a bennünket felügyelő tanárok és úttörővezetők képzeletében létezett – nem akarta befogadni, hanem azért is, mert mint problémás gyerektől, a szüleink eltiltottak tőle.

Géza azért volt problémás, mert az édesanyja egyedül nevelte egy másfél szobás panellakásban, rejtélyesen zűrös családi háttérrel. Amikor az a bizonyos szexmániás báty egyik napról a másikra nyugati irányba elhagyta az országot, Géza végképp tabu lett a szüleink szemében, és az osztály számára is. Kivéve engem. Én ugyanis kerestem Géza barátságát. Talán azért, mert az otthon elrejtett rosszabbik énemét láttam benne, talán azért is, mert Géza – bár érdemjegyei nem ezt mutatták – értelmes és okos gyerek volt. Senki nem gondolta volna róla, ám azon kevesek közé tartozott, akikkel a Lendvai Henriett-helyzetén túl olyan dolgokról is el lehetett beszélgetni, hogy mi az az östulok, továbbá hogy törökök és magyarok, meg osztrákok és magyarok, Dobó István, Mekksey, meg hogy Mátyás királynak voltak-e ágyúai, a magyarok a hunoktól származnak-e, s így tovább. Géza ugyanúgy fálta a történelmi tárgyú könyveket, ahogyan én, és amikor közösen a könyvtárba mentünk –

természetesen a szüleim tudta nélkül –, együtt válogattuk ki az olvasnivalókat. Hazafelé menet pedig egy taláalomra kiválasztott lépcsőházban zsírkkrétával fölirtuk a falra több helyre is szép, nagy betűkkel: SEX. Én ugyan az S után odaírtam volna a Z-t is, de Géza ragaszkodott hozzá, hogy nem, azt így kell írni, mert angol szó, és angolul így mondják, a bátyjánál talált külföldi újságokban is ekképpen írták. Mire én fölvettem: a bátyja újságjai mintha német nyelvűek lettek volna, de sebj, abban is tényleg, Z nélkül szerepelt, úgyhogy írjuk akkor azt a lifttel szembe, a biciklitároló mellé, és még pár forgalmas helyre, hogy: SEX.

Időnként ma is a régi, gyerekkori hév és izgalom fog el, ha egy szakkönyvet lapozok – látom a csatákat, az uralkodókat s a fontos személyeket, és látom a régi tárgyakat, eszközöket, melyekkel a csatákat megvívták. Csaták és uralkodók most is vannak, és a történelem természetesen nem csupán csatákból és uralkodókból áll, ám választott és tanult szakmám számomra olyan, mint egy színes, szélesvásznú film: akár tanulmányt írok, akár szakkönyvet olvasok, akár fölkeresek egy múzeumot, látom a pergő eseményeket, látom az embereket, a házaikat, az arcukat, és úgy érzem, olvasok a gondolataikban. S egészen biztos vagyok, hogy azon a napon, amikor nézeteltérésbe keveredtünk az alsó tagozatosokkal (akik megszeppenten kotródtak arrébb, amikor feljebb lépdeltünk a piros iskola lépcsőházában a felső tagozatos tantermek felé), a SEX és Lendvai Henriett ügyének megvitatása után Gézával annak az örömkünknek adtunk hangot, hogy fölme gyünk a tanterembe és kinyitjuk a történelemkönyvet, mert másnap történelemóra lesz: már az ókornál tartunk, a görög-perzsa háborúknál, és azt is tudjuk, ki volt I. Dareiosz (Kr.e. 522–486).

2.

Sárosdi, a prózaíró történeteket gyűjtött. Ebben nincs semmi meglepő: az író jobbára történetekből él, melyeknek utána kell menni, összegyűjteni őket, és leírni belőlük azt, ami arra érdemes. A történetek egy lehetséges fellegvára a kocsmá, ahol sok ember gyűlik össze, és az alkoholtól megoldott nyelvektől sok történet hangzik el. Valóságos aranybánya egy prózaírónak.

Amikor még nős volt, Sárosdi is sokat járt kocsmába, a feleségének ezekre az alkalmakra rendre azt mondta: „anyagot gyűjt”. Aztán elvált, garzonlakásba költözött, és a füst és a pálinkaszag ellenében egyre jobban kezdte becsülni az otthon melegét, a konvektor pattogását, a duruzsoló televíziót. A történetek azonban nem maradhattak el: Sárosdi úgy gondolta, hogy ha Mohamed túl kényelmes is ahhoz, hogy elmenjen a hegyhez, a hegyet azért elhívhatja magához.

Mindjárt az azt követő nap, hogy a céduláit kiragasztgatta a környező házakban, késő délelőtt, amikor kedvenc tévésorozatához telepedett le a feleségétől örökölt karosszékre, egy kövérkés, borostás arcú, táskás szemű, ötvenes éveiben járó férfi csöngetett be Sárosdihoz. „A hirdetésre jöttem” – motyogta a küszöbön, a prózaíró bólintott, betessékelte a vendéget. Megkérdezte, kér-e valamit inni, amaz kért. Pálinkáspohárral a kezében leült a galéria alatti heverőre, a tévé képernyőjére bámult, és kijelentette: az ő élete olyan, hogy abból az író úr regényt tudna írni.

„Regényt?” – futott át Sárosdi agyán. Ő ugyan kis sztorikra gondolt, melyekből az irodalmi lapoknál könnyen elsüthető elbeszéléseket írhat, ám a regény, az még jobb. A regénynek súlya van. Töltött megint a vendégének, visszaült a karosszékre, figyelmesen hallgatni kezdett. Az ötvenes éveiben járó férfi akadozó nyelvvvel beszélt, és Sárosdi figyelme az idő előrehaladtával többször elkalandozott a tévében futó sorozat felé: érdekesebbnek találta azt a vidéki agronómus életénél, sőt a Karl-Marx-Stadt-i növénynevelési tudományos intézetben kiküldetésben eltöltött évek eseményeinél is.

„Az egész ott változott meg, hogy a rendszerváltás után jött az a sok bolond szekta” – csuklott a vendég, Sárosdi látta, üres a pohár, újra töltött. „Szekta?” – kérdezett vissza. „Igen – bólintott az ötvenes éveiben járó férfi. – Akkor már a fővárosban dolgoztam, naponta bejártam, a feleségem a téesz szétesése után egy káeftében kapott munkát, azoknál ismerkedett meg azzal a huszonéves suhancsal, aki teljesen bepalizta.” Sárosdi lehalkította a tévét, a huszonéves suhancról érdeklődött. Vendége továbbra se vette le szemét a képernyőről: „Vékonydongájú, beesett vállú fiatalember, akadozó beszéddel... A lányomnak udvarolt, őt vitte el először a szektába, aztán a lányom rájött, hogy neki más kell. A suhanc nem tudta megemésztetni, hogy a lányom dobta, odajárt hozzánk sírni, könnyögni. A feleségem vigasztalta, meg perelt a lányommal, hogy miért ilyen szívtelen. Annyira jól sikerült a vigasztalás, a fickó a feleségemnél kötött ki... Képzeld, még szűz volt, az asszony rendezte le először... A lányommal nem csinálták, mert a szekta szerint nem lehetett. Hogy a feleségemmel miért lehetett, azt már nem értem, ahhoz én kevés vagyok” – a férfi nevetett, Sárosdi újra töltött.

A dolog – mesélte a vendég – a felesége és a fiatalember között évek óta tart. A válás után az asszony a családi házban maradt, a barátja hozzáköltözött, „én pedig – mondta az ötvenes éveiben járó férfi – itt lakom a kerületben; a lányomnak a jövő héten lesz az esküvője”. Búcsúzóul biztosította Sárosdit afelől, hogy „az író úr konkurencia lesz a kocsmának, mert jobb a pálinkája, és az ember itt nyugodtan beszélhet, nem vágnak folyton a szavába”. Sárosdi kikísérte a vendégét, visszaült a karosszékekbe, azon merengett: ha regény nem is, egy novella születhet ebből.

Pedig egy új regény, az nagyon hiányzott már Sárosdinak az életéből. Több mint két évtized eltelt azóta, hogy huszonévesen egy nagy feltűnést keltő regénnyel berobbant a magyar irodalomba: a könyvet a kritika is méltatta, az olvasók is szerették. Úgy tűnt, Sárosdi meghatározó alakja lesz a kortárs irodalomnak. Hogy ez nem így alakult, és ebben ki hibás és ki nem, arra nem lehet egyértelmű választ mondani. Az is lehet, fölösleges kutakodni a különféle okok között: Sárosdi tehetsége ennyire tellett.

Második regényének kéziratát visszaadta a kiadó, mondván, önmagában véve nem olyan rossz, de az elsőhöz mérve... Sárosdi tiltakozott, miért kell egy másikhoz mérni ezt a könyvet, legyen önmaga a mérce, azután belátta: tulajdonképpen udvarias visszautasításról van szó, minden egyéb körítés. Azért tett még egy kísérletet egy másik kiadónál. Hosszú időn át várt a válasza, telefonálgatott, személyesen bejárt, mígnem egy alkalomnál az idős, sokat tapasztalt szerkesztő karon fogta, berángatta az irodájába, a szemébe nézett, s azt mondta: „Édes fiam, nem kertelek, nincs miért: a kézirat, amit itt hagytál nekünk, egy hatalmas adag szar. Nem több. Ha nem tudtam volna, hogy te írtad, az első tíz oldal után bedobtam volna a szemétkosárba”.

Az első regényt tehát nem követte második. Sárosdinak kisebb kiadóknál megjelent két novelláskötete. Az egyik egész jól sikerült, a probléma az volt vele, hogy a kiadó pénz hiányában egészen minimális példányszámban dobta piacra, hihetetlenül ocsmány és igénytelen borítóval, ráadásul a gerinc szövege lemaradt. A másik novellásköteténél a terjesztés körül adódtak problémák: sehogy nem akart eljutni a könyvesboltokba.

Azután, hogy a vendége távozott, Sárosdi a feleségétől örökölt karosszékekben ülve kiitta a maradék pálinkát az üvegből, megnézte kedvenc tévésorozatának utolsó jeleneteit, és elhatározta: ma nem fogad több vendéget. A pálinkától elhomályosuló tekintettel bámulta a számítógépet a sarokban – ósdi masina volt, ha bekapcsolta, a ventilátor zúgását a fürdőszobában, csukott ajtó mögött is lehetett hallani. Megvásárlásakor a legkorszerűbb szériának számított, az idő azonban, mint minden más fölött, e fölött is kegyetlenül eljárt: a legújabb programok közül jószerivel semmi nem futott rajta.

A monitor képernyője üresen ásított a galéria alatti sötétben, Sárosdi fikarcnyi késztetést sem érzett arra, hogy bekapcsolja a számítógépet és megírja a kövérkés, borostás arcú, táskás szemű, ötvenes éveiben járó férfi történetét. „Majd máskor – biztatta magát. – Hadd ülepedjék a dolog. Hátha eszembe jut más is róla.” – Nem, nem igaz, hogy Sárosdi lusta volt. Sárosdi tényleg szorgalmasan, keményen dolgozott: írt, és amikor nem ezt tette, különböző kiadók megbízásából német nyelvből magyarra fordított elbeszéléseket és regényeket. Most éppen egy svájci író, Katherine Pimpli történelmi regényén munkálkodott. A könyv izgalmas volt, Sárosdinak tetszett: a keresztes hadjáratok egy alig ismert periódusát dolgozta fel, a gyermekek keresztes hadjáratát, mely során 1212-ben isteni sugallattól vezérelve egy István nevű francia és egy Miklós nevű német parasztfiú vezetésével gyermekek ezrei keltek útra, hogy ha már a felnőtteknek fegyverrel és vérrel nem sikerült, ők énekszóval, vallásos révületben hódítsák meg a Szentföldet.

Sárosdi még az elején tartott a regénynek – tulajdonképpen haladni kellett volna vele, határidős munka volt –, most azonban úgy érezte: jobb, ha kiszellőzteti a fejét. Talán a pálinka, talán a kedvenc tévésorozat, talán a vendég története, talán a galéria alatti sötét – hirtelen ellenállhatatlan vágyat érzett arra, hogy kimenjen a házból és zsebre dugott kézzel, céltalanul kóboroljon az utcán. Elzárta a televíziót, és fölhúzta legjobbnak vélt cipőjét. Sapkát nem tett: odakint ragyogóan sütött a Nap.

3.

Katherine Pimpli 1955. március 18-án a Zürich melletti Mülligenben született. A többségében német anyanyelvű helvétek lakta városka leginkább muskátlis istállóablakairól híres; Katherine Pimpli életének első tizenhét éve Mülligenhez kötődik: itt gyerekeskedett, ide járt iskolába. Apja orvos, anyja gyógyszerész volt, és amióta Katherine az esztétikát tudta, mindig abban a családi házban éltek, ahol ő, valamint bátyja, Hans-Jürgen (született 1951. július 20-án) töltötte a gyermekkorát – Hans-Jürgen az egyetem elvégzése után az Amerikai Egyesült Államokban kapott munkát, ám cége külkapcsolatokért felelős üzletkötőjeként később is rendszeresen megfordult Svájcban, és olyankor soha nem felejtette el meglátogatni a szüleit és Katherine-t.

Nagyon sokáig az égedta világon semmi nem jelezte, hogy Katherine író lesz. Jól és szorgalmasan tanult, ám az iskolában nem tűnt ki semmivel, legfőlőbb azzal, hogy míg osztálytársnői 1969-ben, tizenhét évesen – ahogy a tanáraik fogalmaztak: – „elvesztették az eszüket”, megszággatták a ruháikat, virágokat tűztek a hajukba és hippy módra öltöztek, Katherine megmaradt engedelmes, jó kislánynak, olyannak, akivel az eszeveszett osztálytársnők szülei nyugodtan példálózhattak. Ez persze azzal járt, hogy Katherine-t kinevették és megvetették az osztálytársnői, ám ez őt egyáltalán nem zavarta. A többiek már rég pettingeltek, rossz hírű zürichi lebujaókba és rockkoncertekre jártak, sőt nem egy közülük túl volt az első abortuszon is, amikor Katherine még mindig első számú feladatának érezte, hogy megtanulja a másnapra föl adott leckét. Igazi mintatanuló volt, azonnal föl is vették az egyetemre.

1973 szeptemberében kezdte meg tanulmányait a zürichi egyetemen. Szülei hosszasan konzultáltak középiskolai tanáraival, végül velük egyetértésben úgy döntöttek: mivel lányuk házi dolgozatai az átlagosnál jobb fogalmazóképességről tanúskodnak, érdemes megpróbálkozni az újságírással. E cél jegyében Katherine az egyetemen történelmet és szociológiát hallgatott. Becsülettel elvégezte, meglelt minden vizsgája és a diplomája, és újságíróként dolgozott sok éven keresztül. Ám az első nagyobb hatást az egyetemen nem valamelyik tantárgy tette rá, hanem egy nála tizenhét évvel idősebb, beesett vállú, horpadt mellkasú, görbe hátú, nyeszlett, szemüveges tanársegéd, Joachim Herbert, aki olyan hévvel magyarázta el Katherine

Pimplinek a templomos lovagrend történetét, hogy a lány 1974 februárjában teherbe esett. Az egyszerre elkeseredett és felháborodott, hívő katolikus szülők hallani sem akartak a magzat elvételéről, hiába példálózott Katherine a vele egykorú lányokkal, akik úgy jártak abortuszra, akár a Rolling Stones koncertjeire az 1973-as turné során, a Pimpli-szülők ellentmondást nem tűrően előkészítették és megrendezték az esküvőt. Így aztán 1974. november 21-én a kis Hugo Herbert törvényes keretek közé született.

A kisfiú a nevét a templomos lovagrend első nagymesterétől, Hugo de Paynestől kapta, Joachim Herbert legelőször azzal vette le a lábairól Katherine Pimplit, és azért húzhatta le a bugyiját a könyvtár egyik hátsó traktusában, mert azt állította: az egyik őse templomos lovag volt. Mikor a lány a kételyének adott hangot, és azzal érvelt, hogy ez azért lehet bajosan igaz, mert a templomos lovagok szüzességet fogadtak, emiatt egy templomos lovag nehezen válhatott bármely család ősevé, Joachim Herbert akképp vágott vissza, hogy miután V. Kelemen pápa (1305–1314) 1312-ben feloszlatta a rendet, az őse, akit immár nem tartott vissza az esküje, megházasodott és gyermekeket nemzett. „Nemzett?” – susogta Katherine elhaló hangon, mert e közben Joachim kezei már a térdéig szorgoskodták le a bugyit, és Katherine, bár pontosan nem tudta, mit csinál, öle forrásának engedelmeskedve megfordult és egy polcnak támaszkodott, hogy a tanársegéd beléhatolhasson. Soha nem felejtette el „A nyugati társadalom és az egyház a középkorban” című könyvet, melynek gerincét az aktus közben tanulmányozhatta.

Arról természetesen szó sem lehetett, hogy abbahagyja az egyetemet, a szülés után két héttel már az esedékes vizsgáját tette le. A kis Hugo életének első időszaka hányatottan telt: többnyire Mülligenben, a nagyszülőknél tartózkodott, míg apja tőle 30 kilométerre a középkor-történeti tanszék ügyeit intézte, anyja pedig szemináriumokra és előadásokra járt, illetőleg dolgozatokra és vizsgákra készült. Ez utóbbit többnyire a könyvtárban tette, ott, ahol Joachim Herbert kiszabadította a palackba zárt szellemet, oly sikeresen, hogy – házasság ide, katolikus neveltetés oda – Katherine Pimpli, férjezett nevén Katherine Herbert rövid időn belül nagy gyakorlatra tett szert a könyvespolcra kapaszkodva végzett szerelmi aktusok terén. Senkinek nem tűnt fel, hogy kerüli a farmernadrágot és a szoknyát preferálja; ha a Pimpli-szülők (illetőleg most már nagyszülők) értesültek volna leányuk ténykedéséről, bizonyára elgondolkodtak volna azon, jól tették-e, hogy lányukat igyekeztek távol tartani a pettingtől és a rockkoncertektől, nem lett-e volna jobb engedni idejében kiélni a vágyait. Nem így történt, úgyhogy Katherine ifjú férjes asszonyként igyekezett bepótolni azt, amit elmulasztott, az egyetemen híre is ment, hogy „a könyvtárban van egy csaj, akit egy hátsó traktusban, ‘A nyugati társadalom és az egyház a középkorban’ című könyv közvetlen szomszédságában meg lehet kefélni” – talán még Joachim Herbertnek is a fülébe jutott.

Ő azonban nem gyanakodott a feleségére. Tudomásul vette, hogy Katherine a könyvtárban tanul, hiszen otthon, a közös zürichi lakásukban ő püföli az írógépet – könyvet írt a templomos lovagokról –, a Pimpli-nagyszülőknél pedig üvölt a gyerek. Az az igazság, Katherineben volt pár kósza gondolat arról, vajon második fiának, az 1976. június 4-én megszületett Robertnek (Joachim Herbert időrendben haladt: a második gyermek a templomos rend második nagymesteréről, Robert de Craonról kapta a nevét) a férje-e az apja, aztán elhessegette a rossz érzéseket, nem érezte fontosnak a dolgot, nem foglalkozott vele. Az egyetemet elvégezte, közben kéjvágya is valamelyest csillapodott, Marianne nevű lányának (1980. október 23.) az apja már egész biztosan Joachim Herbert volt.

A templomos lovagokról szóló könyv megjelent, a vártnál mérsékeltabb sikert aratott, ám a szakmai elismerést meghozta szerzőjének. Igaz, ő ekkor már nem is bánta annyira, hogy a népszerűsítő stílusban megírt, vaskos kétkötetes munkája nem került föl a bestsellerlistákra. Később visszaemlékezve Katherine Pimpli nem tudta megmondani, a férje mikor kezdett érdeklődni a szabadkőművesség iránt, de az biztos: lányuk születésekor már az egyik

jánosrendi, más néven kék, más néven angol rendszer szerint működő zürichi páholy tagja volt.

Katherine Pimpli (valójában Katherine Herbert, azonban mert publikációiban a lánynevét használta, és ekként tett szert országos ismertségre, maradjunk mi is ennél) megtudta a férjétől, hogy a reguláris, angol rendszerű szabadkőművesség elvárja tagjaitól az Isten-hitet, továbbá ragaszkodik a rend hagyományaihoz, ezért például nem politizál (a szabadkőművesek különben Istent a Világegyetem Nagy Építőmesterének nevezik, de hogy azt melyik testvér milyen vallás szerint szolgálja, azt ki-ki maga dönti el). Az angol rendszerű szabadkőművesség önmagát ezoterikus, filozofikus és filantróp szervezetként definiálja. „Ezoterikus a szó régi értelmében – magyarázta a feleségének Joachim Herbert –, ez ugyanis eredetileg azt jelenti: tanításait és eszméit csak a tagoknak, a beavatás után adja tovább.” Joachim Herbert arról is fölvilágosította a feleségét, hogy a legendák, valamint egyes szabadkőműves és nem szabadkőműves történészek szerint is a szabadkőművesség története összekötődik a templomos lovagrenddel, melyet a 12. század elején kilenc lovag hozott létre, azzal a hangzatos céllal, hogy biztosítsák a Szentföldre vezető utak védelmét. Hogy ez csak látszatszél volt, azt a rend története bizonyítja.

A templomosok rövid időn belül nagy befolyásra tettek szert egész Európában. Régészeti leletek tanúsága szerint a fehér palástos, azon nagy vörös keresztet viselő lovagok kerestek valamit Jeruzsálemben, a Salamon-templomban. Azt, hogy találtak-e, nem tudni, állítólag igen – vélte Joachim Herbert –, olyat, ami alapjaiban cáfolta meg az akkori világképet és az arra épülő világrendet, ennek szellemében tagadták meg például a pápai felszólítás ellenében a katharok elleni hadjáratot a 13. században. Mivel ténykedésük egyre veszélyesebbé vált, V. Kelemen pápa és IV. vagy Szép Fülöp francia király (1285–1314) 1307 és 1312 között koncepciók perben likvidálta a rendet, utolsó mesterüket, Jacques de Molayt megégették. A máglyán Jacques de Molay megátkozta gyilkosait: a pápa és Szép Fülöp rövidesen meghalt, a Capet-házat folyamatos tragédiák érték, kitört a százéves háború.

Egész Európában betiltották a templomos rendet, kivéve két országot: Portugáliában az ott élők átmentették magukat egy tengerészrendbe („Emlékszel, Katherine, a Santa Maria nagy fehér vitorláira, rajta a vörös kereszttel?...”), a másik ország Skócia, ahol Robert Bruce király (1306–1329) befogadta a menekülő lovagokat, Rosslynban megépíttették a Salamon-templom mását, állítólag mindmáig ott őrzik a templomosok kincseit. Robert Bruce 1314 júniusában a bannockburni csatában templomos lovagok segítségével győzte le az angolokat és vívta ki Skócia függetlenségét. Ezután hosszú ideig csend, aztán a 17. században Skóciából elindult a szabadkőműves mozgalom.

Ennyi a legenda, tudta meg Katherine Pimpli, a tények: a szabadkőművesek 17-18. századi történelmi küldetése röviden szólva az volt, hogy a polgárságot a veleszületett előjogok ellenében az őt gazdasági súlya alapján megillető társadalmi pozícióba helyezze. Ez egy időben egybeesett a nemzeti mozgalmakkal is. „A kőművesség mára cselekvőből újra elméletivé vált – magyarázta nagy átéléssel Joachim Herbert –, tagjait önépítésre és erényekre, erkölcsre neveli. Mint minden szervezetnek, ennek is vannak visszasságai, de ez az emberi természetből eredően normálisnak is mondható.”

Anélkül, hogy erről tudott volna, körülbelül abban az időben nyerte el a felesége tiszteletét Joachim Herbert, amikor fölvételt nyert a szabadkőművesek közé. Persze, egy „bizonyos módon” Katherine Pimpli korábban is tisztelte őt, nem csupán a köztük lévő tizennégy év korkülönbség, hanem a Joachim Herbert fejében lévő hatalmas tudásmennyiség miatt. Azonban nem csupán a tudásmennyiség volt hatalmas Joachim Herbert koponyájában: a férfi okos volt, a legokosabb azok közül, akikkel Katherine – főként titkos – élete során találkozott. A birtokában lévő információkat elképesztő logikával tudta átlátni és kezelni, összefüggéseket

vett észre, okokat és okozatokat talált, és ezen képessége nem csupán a tudományok terén mutatkozott meg: a mindennapi életben is. A beesett vállú, horpadt mellkasú, görbe hátú, nyeszlett, szemüveges Joachim Herbert a felesége mellett érett tiszteletet ébresztő, határozott férfit, olyanná, akiben Katherine Pimpli megtalálta támaszát.

Fájlalta, hogy nem tarthatott vele a szabadkőműves-páholyba, sőt a lelke mélyén irigylte a férjét, és talán ez az irigység éltette benne a Joachim Herbert iránti tiszteletet, annak ellenére, hogy az egyetemen fölszedett „rossz szokásától” nem tudott teljes mértékben elszakadni: ha ritkán is, ám időnként félrelépett. Egy-egy ilyen, könyvtárban, autóban vagy idegen lakásokban elkövetett, leginkább üzekedéshez hasonló gyors aktus után eleinte napokon át lelkiismeret-furdalás gyötörte, később beletörődött, hogy ilyen a természete, s úgy kezelte ezt a dolgot, ahogy más azt, ha mondjuk fogadalma ellenére rágyújt egy cigarettára.

Ahogy a nagykönyvben meg volt írva, az egyetem után újságíróként kezdett dolgozni. Egy helyi érdekű zürichi napilapnál indult a pályának, szociológus végzettsége okán Zürich és agglomerációja lakosainak szociális helyzetéről írt kisebb-nagyobb cikkeket. Ezek némelyike igen jól sikerült, úgyhogy 1983 szeptemberében Katherine Pimplit áthívta magához az egyik legjelentősebb svájci napilap. Az újságírók élete, különösen a napilapoknál dolgozóké, nem könnyű – folyamatos pörgés: reggel szerkesztőségi értekezlet, a napi feladatok kiosztása, napközben a reggel megbeszéltek után és értelmében kell rohangászni, intézkedni, utánajárni, délután, koraeste cikket írni, este elolvasni annak betördelt verzióját. Katherine Pimpli azonban – hála a lányukra és vejükre egyaránt büszke, a családi dolgokba 30 kilométer távolságból is maximálisan besegítő Pimpli-nagyszülőknek – állta a sarat, hamarosan a napilap vezető újságírói közé lépett, és a híreken, tudósításokon, riportokon kívül jegyzetekben és glosszákbán, sőt időnként vezércikkben – a napilap szellemiségének keretein belül – önálló véleményének adhatott hangot.

Egyik napról a másikra fordult a szépirodalom felé. Addig is szép számmal olvasott regényeket, novellákat, munkája folytán járatos volt a kortárs irodalom világában, ám 1986 elején isteni szikraként pattant ki belőle az ötlet: regényt fog írni, mégpedig történelmi regényt, és valószínűleg nem a véletlennek tudható be, hogy témául Jacques de Molay életét, ezáltal pedig (érintőlegesen) a templomos lovagrend történetét választotta. Joachim Herbert szkeptizmussal kevert meghökkenéssel vette tudomásul felesége váratlan szépírói ambícióit, ez a meghökkenés hamarosan atyai türelembe csapott át, és esténként a regény egyre terjedelmesebb kéziratát olvasságta. Katherine Pimpli egy Commodore Plus 4 számítógép beépített szövegszerkesztőjébe püfölte a művet szorgalmasan, olyan elszántsággal és olyan akarattal, amelyet férje kisvártatva irigyelni kezdett tőle. Bár próbálta nejt terelgetni afelé, legalább pár utalásban térjen ki a szabadkőművesekre is, Katherine ebbe nem ment bele, egyrészt mert nem érezte a regény fonalába illőnek, másrészt amit Joachim Herbert majdhogynem tényként kezelt, miszerint a szabadkőművesek a templomos lovagok utódai, ő azt legendaként, avagy legföljebb nem kellően bizonyított, bár valóban érdekes elméletként tartotta számon. (Elképzelésével különben Joachim Herbert részben egyedül maradt a páholyában is: testvérei csak hümmögtek, és olyanokat dörögtek a bajuszuk alatt, hogy „Ez nem bizonyított” és „Maglehet, de ki tudja ezt bizonyosan”, mikor az időközben mesterré előlépett Joachim Herbert a templomos-szabadkőműves kontinuitást, illetve az amerikai John J. Robinson munkásságát, különösen a „Born in blood. The lost secrets of freemasonry” című könyvét hozta föl valamelyik páholymunka során.)

Katherine Pimpli a „Vörös kereszt” címet akarta adni a regényének, utalva ezzel a templomosok fehér palástján lévő terebélyes vörös keresztre. Joachim Herbert nem értett egyet vele, azt mondta: a vörös kereszt kifejezés ma már egész más asszociációkat kelt. „Hát éppen ez az! – magyarázta Katherine Pimpli. – A kétértelműséget akarom megcélozni! Az olvasó mást vár, és mást kap, amikor a könyvet a kezébe veszi.” Végül Joachim Herbert véleménye és akarata

diadalmaskodott: a nagy regény 1988 decemberében „Máglya és átok” címmel jelent meg, ez ugyebár Jacques de Molay máglyahalálára, illetve a máglyán elmondott, a francia Capet-házra és a római pápára vonatkozó átkára utalt.

Katherine Pimpli első könyve nem túl vastag, nem is vékony: 294 oldalas; nem is forradalmi, nem is újszerű, ám érdekes és olvasmányos regény. A kritika az ismert publicista és újságíró szokatlanul érett irodalmi próbálkozásaként értékelte, többnyire jó recenziókat kapott, és az eladási listák némelyikére is rákerült: Jacques de Molay élete meglepően széles körben érdekelte Svájc lakosait, szerzőjét iskoláktól szakszervezeti délutánokon, nyugdíjasotthonokon át könyvtárakig és falusi kultúrestekig a legkülönbözőbb helyekre hívták író-olvasó találkozókra. 1989 végéig tartott Katherine Pimpli első szépírói diadalmenete, ez idő alatt Svájc több pontjára eljutott, még a zürichi „Zum Östlichen Licht”, azaz „A keleti fényhez” címzett szabadkőműves-páholy tagjai közé is, melynek főmestere időközben Joachim Herbert lett, és a páholytagok előtt is előadta az utolsó templomos nagymester életének történetét, ám azt már a férje kérésére sem tudta egyértelmű bizonyítékokkal megerősíteni, hogy a szabadkőműves-mozgalmat valóban a Skóciába menekült templomosok utódai hozták létre.

A „Máglya és átok” utolsó író-olvasó találkozója 1989. december 19-én egy, az olasz határhoz közeli kis faluban volt, ahol az írónőnek némi nehézsége támadt, mivel az ottaniak nem nagyon értettek németül, ő pedig gyöngén beszélt az olaszt. Úgyhogy nem tudta, vajon megértették-e hallgatói azon bejelentését, miszerint nekilátott az anyaggyűjtéshez a következő regényéhez, amelynek megírásába a tervei szerint 1990 második felében, végén kezd bele, ám a keresztes hadjáratoktól továbbra sem fog elszakadni: az új könyvben az európai történelem egyik háborzongatóan érdekes, ám a laikusok számára kevésbé ismert fejezetét, a gyermekek keresztes hadjáratát igyekszik feldolgozni.

4.

– Olyan, mint egy nőstény disznó – mondta Géza. – Üvegből, műanyagból, vagy mit tudom én, milyen átlátszó dologból van. Rámászik a kandisznó, ugrál, hörög, aztán kijön belőle egy liternyi anyag.

– Egy liternyi? – hüledeztem.

– Egy liternyi – bólogatott Géza. – Én se hittem el, amikor először mondták. De tényleg legalább annyi. Gőzöm nincs, hogyan keletkezhet benne ekkora mennyiség.

– A csajok mit szólnak ehhez?

Géza vállat vont.

– Mit szólnának? Szakmai óra. Kötelező mindenkinek részt venni.

Nem is úgy értettem én, hogy Géza osztálytársnőinek ellenvetésük lenne a mesterséges megtermékenyítés ellen. Csak hát, ugye, a látvány... Hogy mit szól ahhoz egy lány. Mégis csak olyat látnak, ami nekik nincs. Fura. Izgató. – Mikor ezt kifejtettem, Géza fölnyerített: „Izgató? Már mi lenne a disznó rejszolásában izgató?”. Arról is fölvilágosított: nehogy azt higgyem, hogy az ő osztálytársnőinek újdonság az ondó. Némelyik akkora tapasztalatokkal érkezett az iskolába, hogy a tudása fölér egy tankönyvével.

Irigyelttem Gézát. Na nem azért, mert nyolcadik osztály után állattenyésztési iskolába került az ország délkeleti sarkába. Ilyen tekintetben semmi irigyelni való nem volt benne. Különösen azt követően nem, hogy részletesen beszámolt a disznóistállók takarításáról, a tehenek leszlágolásáról, és az állandó csirkeszarbűzről, ami körbelengte az iskolát és a mellette lévő kollégiumot. Hanem pont az utóbbi miatt. Ugyanis a kollégiumnak köszönhetően Géza

gyorsan bőséges tapasztalatokat szerzett, nemcsak arról, mekkora mennyiségű ondót lehet lecsapolni mesterséges megtermékenyítés céljából egy kandisnóról, hanem ennél jóval izgalmasabb dolgokról is. Még csak négy hete járt az iskolába, és már el tudta mondani, milyen érzés, amikor az ember egy nőbe dugja az ujját.

– Nem volt szűz? – hebegtem izgalmamban.

– Mit tudom én – vont vállat Géza.

– Mert ha szűz volt – nagyot nyeltem, kis szünet után folytattam az olvasmányélményekből tanultakat –, szóval ha szűz volt, akkor véreznie kellett volna. Mármint amikor bedugtad az ujjad.

Géza megint csak nyerítve röhögött.

– Az az igazság, nem nagyon érdekelt, hogy szűz-e vagy nem.

Én nem mesélhettem ilyeneket. A városunk elitgimnáziumába jártam, reggel hét óra ötvenkor kezdődött a tanítás, délután fél kettőkor ért véget, hazamentem, és csupán ábrándozni tudtam a napközben szerzett soványka vizuális élményeimen: osztálytársnőim feszes farmernadrágján, az iskolaköpeny mögé rejtett színes, domborodó pólókon, az illatokon, amit a lányok a szünetekben, a két tanterem közötti vándorlás során maguk után húztak. Szeptember volt, ragyogó idő, új osztálytársnőim könnyed, még majdnem nyári ruhákban rejtegették (avagy nem is rejtegették) tizenégy-tizenöt éves női mivoltukat. Nem csoda, hogy a második gimnáziumi történelemórán a Homo erectus elnevezés hallatán nekem kapásból az erekció jutott az eszembe.

Ami újdonságot jelentett az általános iskolához képest, az az, hogy nem csak én voltam jó tanuló, az osztálytársaim is egytől egyik azok voltak, rendre jól feleltek és kiváló osztályzatokat szereztek. Elitgimnáziumba kerültem, s rá kellett döbbernem: ellentétben az általános iskolával, ahol volt némi sikerélményem a tanulás terén, itt nem tűnök ki semmivel. Körülöttem hozzám hasonló képességű gyerekek nyüzsögtek, akiket nem tudtam elkápráztatni az innen-onnan összeszedett lexikális ismereteimmel, akik számára egyáltalán nem volt meglepő, hogy értem a tananyagban rejlő összefüggéseket, sőt épp az számított különbségnek, ha nem láttam meg azt, ami evidens.

Egyik osztálytársam se volt zseni, egyikből se lett nagynevű tudós, művész vagy politikus, de nem is volt senkinek efféle vágya. Leszámítva engem, aki úgy jöttem el az általános iskolából, hogy valami nagyra vagyok hivatott – hogy pontosan mire, magam se tudtam megmondani, egyszerűen azt gondoltam, hogy valami buzog bennem, aminek nincs neve, de talán nem is kell hogy legyen, mivel megfoghatatlan. Az ember bizonyos életkorokban hajlamos úgy érezni, hogy nagy dolgokat fog létrehozni, és az utókor megőrzi a nevét; mindegyre az én esetemben azokból az apró jelekből engedtem következtetni, hogy imádtam a történelmet, folyton ilyen témájú könyveket bújtam, kapásból tudtam, melyik király mikor élt, és milyen dicső dolgok fűződnek a nevéhez, arról nem is beszélve, hogy Lendvai Henriett is szerelmes volt belém. Aztán az elitgimnázium az előttem álló nagy jövőt úgy elfújta, akár egy elszáradt, zörgő, ágáról rég leesett falevelet.

Szembesülnöm kellett vele: korántsem vagyok egyedül, korántsem vagyok kivételes, és a képességeim ha nem is a nagyatlagba sorolnak, ám egyáltalán nem annyira egyediek, amennyire azt korábban föltételeztem. Ültem a történelemkönyv fölött, elkeseredetten próbáltam bemagolni, sorrendben mikor milyen országokat hódított meg és csatolt a birodalmához Nagy Sándor makedón király (Kr.e. 356–323), s meg kellett állapítanom: az, hogy Nagy Sándorról tudom, hogy kardjával kettészelte a gordiuszi csomót, és hogy Indiában csodálkozott az elefántok láttán, hiába keltették föl általános iskolás osztálytársaim tisztelettel

vegyes bámulatát, az elitgimnáziumban kevés, és bizony én magam se vagyok ennél sokkalta több. A többiek szemében egész biztosan nem.

Egyik nap – még mindig ősz volt – iskolába menet találkoztam a buszon Lendvai Henriettel. Ő is gimnáziumba járt, nem az elitbe, egy másikba, abba, amelyik városunk egyik kevésbé frekventált, panelházakkal és betonlakóteleppel reprezentált külső kerületébe esett. A szüleimmel és az öcsémmel a vasútállomás közelében laktunk, arrafelé lakott Lendvai Henriett is, úgyhogy igazából az a meglepő, hogy a négyévi gimnáziumba járás alatt csupán egyszer találkoztam vele.

Azon a reggelen a busz első ülésén ültem, nem sokkal utánam fölszállt Lendvai Henriett. Igézően szép volt: karcsú lábait könnyű anyagból készült bokáig érő szoknya fonta körbe, ujjatlan blúzt és a vállaira hanyagul rádobott könnyű kardigánt viselt, homlokára napszemüveget biggyesztett, a kezében sporttáskát tartott. Fölszállt, észrevett, annyit mondott: „Helló”, azzal megfordult, és a busz ajtaja előtti lépcsőn állva egy hozzá sok mindenben hasonló kinézetű lánnyal kezdett el beszélgetni. Motyogtam valamit a köszönésére, majd végignéztem magamon, és iszonyúan nevetségesnek éreztem a barna szandálomat, a szintén barna kordbársony nadrágomat, a kockás ingemet, a kék színű, „Camel” feliratú plüssmellényemet, és a gyűrött nejlon iskolaköpenyemet, nem is beszélve a dagadt, és golyóstollal összefirkált, a térdeimen tartott iskolatáskámról, valamint a lábaim mellett nyugvó sötétkék, koszos tornazsákomról, melyre anyám nagyméretű, rikító sárga betűkkel ráhímezte: „R.B.I.C.” – mármint, hogy Radnai Béla első cé.

Lendvai Henriett a korlátnak támaszkodva, háttal nekem, közvetlenül az orrom előtt állt, a lábaira boruló szoknyán keresztül kiütközött valószínűtlenül keskeny bugyijának pántja, és miközben a dagadt és golyóstollal összefirkált, térdeimen tartott iskolatáskát az ölemhez dörgöltem, hihetetlenül szerencsétlennek éreztem magam. Szerencsétlenségérzetemet fokozta, hogy amikor három megállóval később fölkeltem az ülésről, jeleztem a leszállásjelzővel, és leszálltam az autóbusról, Lendvai Henriett nem csak hogy nem köszönt, rám se nézett. Nyilvánvalóan megfélekedezett arról, hogy ott vagyok.

Bár a szüleim és a rokonaim kiskorom óta szép gyerekek neveztek, és az általános iskolában én is annak tartottam magamat (nem érdemtelenül, hiszen Lendvai Henriett vallott szerelmet nekem!), a gimnáziumban gyorsan megcsúnyultam – legalábbis kezdtem csúnyának érezni magam. A gimnázium megkezdése után egyre erősebben kezdtem foglalkozni a külső megjelenésemmel, saját magam által megmértem és könnyűnek találtattam, az önbizalmam pedig ezzel párhuzamosan összezuhant. Se akkor nem tudtam, se most nem tudom egyértelműen megmondani, mi okozta ezt, akkoriban például úgy tartottam, hogy csúnyaságomban döntő szerepet játszik a szemüvegem. Szemüvegesnek lenni abban az időben kifejezetten hátrányt jelentett. Persze, ha lenne rá mód, ma is elcserélném a rövidlátásomat mondjuk egy masszív lúdtalpra, ám manapság a kontaktlencsék és a vékony, elegáns okulárék világában lényegesen egyszerűbb és vidámabb szemüvegesnek lenni, mint a gimnázium első éveiben, amikor az otromba műanyagkeretet alternatívájaként megjelenő fémkeretek leginkább egy cserebogár szemeire vagy a vasipari munkások védőfelszerelésére emlékeztettek. Kontaktlencséről jobbra hírekből hallottunk, és mindenki képzeletében még élénken élt az előző iskolából hozott „szemüveges pápa” kifejezés, mely a testi fogyatékoságon túl a pápaszemeselek lelki világát igyekezett célba venni.

Talán a szemüveg, talán valami más miatt, tulajdonképpen nem is számít, mi okból, tény, hogy míg az általános iskolai nyolcadikos évfolyam-búcsúztató zsúron még a jobb srácok közé tartoztam (legalábbis oda soroltam magamat), addig alig fél évvel ezután kénytelen voltam tudomásul venni csúnyaságomat, azt, hogy a lányok nem rólam álmodoznak, nem csupán Lendvai Henriett néz át rajtam, hanem mindenki más. Szerencse a szeren-

csétlenségben, hogy ha a külsőmmel nem is, őszinte naivsággal, illetve azzal, hogy gyermeteg érzékenységem folytán lelki szemetesládának kiválóan alkalmas voltam s vagyok, azért el tudtam bizonyos dolgokat érni az ellenkező nemnél. Leginkább azt, hogy elnyertem a bizalmukat: beavattak a titkaikba, elmesélték, melyiküknek melyik srác tetszik (a szerelem mint fogalom ebben az időszakban nem került szóba, ennél a korosztálynál a „tetszik” kifejezés az ilyen esetekre általánosan elfogadott), s gyakran kértek, szerezzek az illetőről minél több információt, lehetőleg arra vonatkozóan, a célszemély hogyan viszonyulna egy esetleges közeledéshez. Mondanom se kell, bár igyekeztem a megbízásokat előzőeken teljesebben, nem ritkán szerelmi postássá válni, minden efféle ügy tördőfés volt a szívembe. Hallgattam a lányok áradozásait a különféle srácokról, akik magasak, jóképűek, megnyerőek, és velem ellentétben az osztályok közti kosárlabdameccseken mindig bedobják a ziccert (részemről már az eredménynek számított, ha a gyűrűt eltaláltam), az irigységem pedig csak fokozta melankóliámat.

Eközben sok mindent megtudtam a szexről: nem csupán a kézikönyvekből és az osztályfőnöki órákon levetített ismeretterjesztő videofilmekből, hanem osztálytársnőimtől is, akik élvezték, hogy beszámolhatnak a szexuális tapasztalataikról. Az elitgimnázium aulájának eldugott sarkában, a büfé előtti ócska műanyag asztalok valamelyikén, avagy egy unalmas biológiaórán, a hátsó padban ülve messziről talán úgy néztünk ki, mint egy szerelmespár, ahogy valamelyik osztálytársnőm egészen közel hajolva hozzám, nagy hévvel és lendülettel mesélte el, mi történt az előző nap délutánján itt, az épületben, fönt, az emeleten, a bezárt könyvtár előtt, netán náluk, abban a félórán, amikor még nem jöttek haza a szülők, esetleg a folyóparti liget fűzfalombozattal jótékonyan leplezett padján.

„Nagyon érdekes íze van” – bólogatott komoly arccal az osztálytársnőm. „Mégis – remegett a hangom, és följebb toltam az orrom hegyéig csúszott hatalmas méretű, arany színű, fémkeretes szemüvegemet –, mihez hasonlít a leginkább?” „Nem is tudom – ahogy az osztálytársnőm beletűrt a hajába, az ajkait, a száját néztem, közben az iskolaköpennyel próbáltam takarni magam. – Olyan édeskés, de mégse teljesen édes. Nem is sós, de van benne sós is. Azt hiszem, a leginkább a camembersajt ízéhez hasonlít.” S attól a pillanattól fogva már a camembersajt pusztá látványától is izgalomba jöttem, közben pedig belesüllyedtem – nem, nem a depresszióba, a depresszió mindig elkerült – egy olyan állapotba, amikor az ember tisztában akar lenni valós vagy vélt helyzetével, ezért lemond mindenről, címkéket ragaszt magára, tudomásul veszi fogyatékosságait, és azt hiszi, ezzel megkönnyíti az életét. Holott ez a fajta védekezés (bár ezt akkor még nem tudtam) visszaüt, és idővel úgyis feltámad az, amit kényszerből vagy gyengeségből nem engedünk feltámadni.

5.

A keresztes hadjáratok okainak feltárásához több tényezőt figyelembe kell vennünk. Nem elegendő gazdasági és társadalmi változásokról beszélni, és korántsem elégséges magyarázat az az érv, hogy a feudális társadalom újabb és újabb területeket, illetve a földtulajdonon alapuló gazdaságot ösztönző folyamatokat igényelt. A 11. századi Európa ugyanis messze nem volt abban az állapotban, hogy mindezek önmagukban indokolhatnák egy ilyen nagyszabású hadjárat megindulását.

A földrész lakosai akkoriban igen rossz körülmények között éltek: a kontinenst hatalmas erdőségek borították, mindennapos harc folyt a természettel a termőterületekért, az élel-miszer-termelés akadozott vagy hiányos volt, az emberek rosszul táplálkoztak, az antik világnak a későbbi évszázadokhoz viszonyított meglehetősen jó egészségügyi állapotai a múlt kódéba vesztek, a járványok és egyéb betegségek hatalmas tömegben szedték áldozataikat.

Mindehhez egy másfajta nyomor is társult: rablóseregek jártak mindenfelé, megszokott dolognak számított a másik ember javának erőszakos eltulajdonítása, burjánzott a bűn. Sokan úgy tekintettek a földi életre, mint valami sivár és nyomasztó állapotra, amely után a mennyország boldogsága következik – az, hogy esetleg már e világban is kereshető és teremthető boldogság, meg se fordult a fejekben, ehelyett mindenki az üdvözülést várta, amikor végre megszabadulhat láncaitól és gyötrelmeitől.

Nem véletlen, hogy a korszak legnépszerűbb olvasmánya – a megfogalmazás sántít, hiszen abban az időben kevesen bírtak az olvasás képességével, viszont az ő szájukból azok is megismerhették az olvasottakat, akik nem mozogtak járatosan a betűk birodalmában – az Újszövetség, azon belül a Jelenések könyve volt. Az emberek a szószerzők előtt borzongással vegyes csodálattal hallgatták János jövődöléseit az elkövetkező Apokalipsziszról, az utolsó ítéletről és a lelki üdvözülésről. Általános volt az a vélekedés, hogy az emberiség az utolsó időket éli, úgyhogy mindenki jól teszi, ha minél gyorsabban megtalálja azt a cselekedetet, amely folytán méltó lesz arra, hogy elnyerje az örök és boldog életet. Szerzetesek és papok százai ecsetelték János látomásait, akkora erővel és elszántsággal, hogy mindenki számára egyértelmű volt: az a bizonyos óra közeleg, akármelyik pillanatban meghasadhat az ég, és megjelenhet a Megváltó, s akkor mindenkinek számat kell adnia addigi ténykedéseiről.

Az egyik ilyen lehetséges üdvözítő cselekedet volt nem csak a királyok, az uralkodók és a lovagok, de a közrend és pór nép számára is a Szentföld, Jézus szülőföldjének felszabadítása a pogány uralom alól. A reménybeli üdvözülés szellemében indultak meg a 11. század végén a keresztes hadjáratok.

A kereszteny világ már túl volt négy keresztes hadjáraton, amikor 1212 májusában, egy csöndes tavaszi napon egy István nevű, Orléans környékéről, Cloyes-ből érkezett pásztorfiú jelent meg II. Fülöp Ágost francia király (1180–1223) udvarában. Ezzel a jelenettel indul Katherine Pimpli 1993 februárjában napvilágot látott „Gyermeki tűz” című regénye, melynek első mondata szerint „senki nem gondolta, hogy ebben a magas, ám izmosnak egyáltalán nem mondható, koszos arcú, bozontos hajú, rossz kinézetű, tizenkét év körüli fiúban bármi rendkívüli volna: első ránézésre mindenki számára leginkább a félszeg hebehurgyasága tűnt föl, ahogy eseten járásával begyalogolt a városkapun, föltűnő idegességgel nézett szerteszét, széles karmozdulatokkal és szinte betegesen túlzott gesztusokkal hajtotta el maga mellől a koldusokat, akiket minden bizionnyal az a nagy alakú szöttes tarisznya izgatott föl, melyet ez az István nevű fiú görcsösen az oldalához szorított”. Ebben a szöttes tarisznyában a pásztorfiú Jézus Krisztus levelét vitte II. Fülöp Ágost királyhoz. A levelet egy titokzatos idegen adta oda neki a cloyes-i erdőben, azzal az utasítással, hogy olvastassa el valakivel, aki érti a betűket, mert Krisztus parancsa úgy szól: a sok rosszindulatú, kapzsi, a saját boldogulását a szent ügyeknél előbbre tartó lovag, főúr és uralkodó kudarca után Isten őt, mármint ezt az István nevű pásztorfiút szemelte ki arra, hogy az eddigi vezetők hitványsága ellenében az új keresztes hadjárat élére álljon.

A király és kísérete a Saint-Denis-i apátságban tartózkodott, ha némi nehézségek árán is, ám Istvánnak sikerült az uralkodó elé kerülnie, és átnyújtania a levelet. A „Gyermeki tűz” című regényben Katherine Pimpli részletesen ecseteli, hogyan olvastatja föl magának a gyűrött és szakadozott pergamendarabra rótt ákombákom betűk tartalmát a király a mellette álló apáttal, akinek a kezéből egy püspök kitépi a levelet, ő is elolvassa, majd továbbadja a teremben állóknak, akik közül az olvasnitudók szintűgy végigolvassák, a többiek pedig megtapogatják a pergament. A király tanácsadóit kérdegeti: mit gondolnak, mi a teendő. Kisebb vita támad, ez alatt az István nevű pásztorfiú kalapját gyűrögetve a király előtt térdepel, fejét egy pillanatra se emeli föl. Az egyik pap elmondja II. Fülöp Ágost királynak, hogy:

– Manapság annyi prédikátor járja az országodat, felség, hogy az már arcpirító! Minden jöttment Messiásnak képzele magát, a falvakból bejön a városba, és a Megváltó üzenetéről fecseg ahelyett, hogy a munkáját végezné a földeken... Én a helyedben, király úr, nemcsak kidobtnám ezt a naplopót, hanem meg is botoztatnám, hogy mindenki tanuljon belőle!

A többség szintúgy ezen az állásponton van, a király hallgat rájuk: bár a botozás elmarad, II. Fülöp Ágost összegyűri a levelet, a pásztorfiú elé dobja, és kidobatja Istvánt az apátságból.

Ám annak mindez nem vette kedvét. Megvárta, amíg a porkolábok becsukták mögötte az apátság nehéz ajtaját, fölkel, lesöpörte magáról a port, kisimította a kezében szorongatott összegyűrt levelet, és mindjárt ott, a nehéz, vasalt apátsági kapu előtt szónokolni kezdett. „Szép számú ember álldogált az épület körül – írja Katherine Pimpli –, a király és a fényes udvar jelenléte az alamizsna reményében sokakat odacsábított, koldusokat és szegényeket, azok között is nagy számmal voltak az Istvánhoz hasonló korú ifjak és gyermekek, akik érdeklődéssel hallgatták a pásztorfiú előbb hebegve, azután egyre nagyobb magabiztossággal és hévvel elmondott szavait.” István immáron a sokaság előtt is kijelentést tett arról, hogy őt Jézus Krisztus kiválasztotta a következő keresztes hadjárat vezetésére, arra szólította föl az igaz Istenben hívőket, csatlakozzanak hozzá, ő majd elvezeti mindannyiukat az ígért földjére: ami eddig fegyverrel nem sikerült, most az ő hitük és elszántságuk révén diadal-maskodik – visszaveszik Jeruzsálemet, és nem csupán a szent várost szabadítják föl a pogányok kezei alól, hanem az egész Szentföldet.

István rövid időn belül meglepően sok hívet szerzett magának, akik társaságában fölkerelkedett, és elindult a szomszédos város felé, hogy újabb résztvevőket toborozzon hadjáratába. Egész Franciaországot bejárta, és a városokban, ahol megfordult, ügynököket bízott meg azzal, toborozzanak az ő nevében sereget, és június végén találkozzanak Vendôme-ban. Szavainak erős foganatja lett: az elképedt kortársak följegyzése szerint a megadott helyen és időben mintegy harmincezer, jobbára szegény sorú gyermek gyűlt össze, egyik se volt idősebb Istvánnál. Katherine Pimpli túlzónak találta a krónikában olvasottakat, „Gyermekei tűz” című regényében mindössze tízezresnek becsüli a gyerekhadat, ám nem győzi érzékeltetni: a kor adottságai és körülményei között ez a létszám is igen nagynak számított. Jobbára szegény sorú gyermekekről beszélhetünk, azonban azt is tudjuk – nem csak Katherine Pimplitől –, hogy voltak köztük nemes ifjak, sőt leányok is, mi több, csatlakozott hozzájuk néhány fiatal szerzetes és pap, részint vallásos buzgalmuktól hajtva, részint mert maguk is részesedni akartak az István által ígért isteni kegyelemben.

A cloyes-i pásztorfiú egyébként jó hadvezetőnek bizonyult: a gyerekseregből kis szakaszokat, zászlóaljkat szervezett, azok élére tiszteket nevezett ki. Mivel mindnyájan nem fértek be Vendôme városába, előbb a környéken vertek tábor, azután a velük lévő papok áldásától kísérve elindultak dél felé, nagyrészüket gyalogszerrel, míg István (vezérhez méltó módon) ponyvásszekéren utazott, körülötte a tehetős nemes ifjak lovagoltak. Ezen azonban senki nem botránkozott meg: mire a sereg a nyári forróságban Tours-on át Lyonba ért, Istvánt „emberei” valóságos szentként tisztelték – nem csupán prédikációiban hittek vakon, egymással vetélkedtek, ki tudja a pásztorfiú haját avagy ruháját megérinteni. „Kételkedők természetesen, mint mindenütt, itt is voltak – olvashatjuk Katherine Pimpli könyvében –, a többséget azonban nem tántorították vissza még a kegyetlenül tűző Nap hevétől elhunytak növekvő száma sem. Akik kibírták a megpróbáltatásokat nem nélkülöző gyilkos menetelést, abban a hitben érkeztek Marseille-be, hogy meglátják, amint a tenger, István ígérete szerint, kettényílik előttük.”

Nem törődtek a marseille-i polgárok ajándékaival és adományaival sem, alig értek a városhoz, rohantak a kikötőbe, várva, hogy a Vörös-tengerként szétnyíló Földközi-tenger miként üdvözli az új Mózeszt, a cloyes-i Istvánt és elszánt seregét. A tenger azonban nem akart

szétnyílni, hiába vártak rá napokon keresztül a parton, csak a hullámok tarajosodtak, miközben vezérük újabb és újabb ígéreteket tett, hogy a következő napon végre egész bizonyosan megtörténik az, amit mindnyájan óhajtanak. „Amikor sokadjára sem történt meg – olvashatjuk a ‘Gyermeki tűz’ című regényben –, egyre többen kezdtek szerte a vízparton arról beszélni, előbb halkan, utána hangosabban, hogy István nem mond igazat. Szavaikat apránként átvették azok is, akik a vezér legfőbb hívei közé tartoztak.” István inkább elbujdokolt, mintsem vállalja a nyílt felelőségre vonást: egy tehetős polgár házában szállt meg, és míg seregének azt üzenté, Isten segítségéért imádkozik, valójában magába zárkózva, rettegéssel várta az újabb fejleményeket.

A gyerekhad erősen megfogyatkozott: újabb és újabb kis keresztesek indultak haza, látván, hogy a Földközi-tenger és a Vörös-tenger, illetőleg István és Mózes nem ugyanaz. Maradtak azonban még így is Marseille-ben egy- vagy kétezren, akik viszont hajósokat szereztek, remélve, hogy azok – Isten és István helyett – átsegítik őket a tengeren. Mind a hagyomány megőrizte, mind Katherine Pimpli könyvéből ismerhetjük a két gazdag kalmár nevét, ők összesen hét hajót béreltek, és azon útnak indították Palesztina felé a gyerekeket. Konkrét bizonyíték nincs arról, hogy Vas Hugó és Disznó Vilmos összejátszott volna az emberkereskedőkkel, és „szállítmányát” előre eladta volna nekik, azonban a „Gyermeki tűz” című regény nem hagy kétséget efelől: egyik fejezetében a két kereskedő a marseille-i kikötőben már rabszolgavadászokkal alkuszik.

Ez idő alatt István prédikálásának híre eljutott a Rajna-vidékre is. Az ottaniak sem akartak lemaradni – amint híret vették a francia földön zajló eseményeknek, a kölni Háromkirályok ereklyetartónál egy Miklós nevű gyermek kezdte el szinte szóról ugyanazt hirdetni, amit a cloyes-i István. A történetek onnantól fogva kísérteties hasonlóságban álltak a franciaországi eseményekkel. „Nem tudni – jegyzi meg erről Katherine Pimpli –, vajon azért, mert ugyanazt a levegőt szívják szerte a kontinensen, avagy azért, mert a történelem időnként örömet leli abban, hogy önmaga paródiájaként parallel módon több helyszínen vezényli le ugyanazt.” Miklós is kijelentette, hogy a fegyverek ellenében a hit erejével fogják elűzni a Szentföldről a pogányokat, elég csak elgyalogolniuk a tengerig, az ketté fog nyílni előttük, és száraz lábbal gyalogolhatnak egészen Palesztináig. Miklós is megbízottakat küldött szerteszét a német tartományokba, hogy a nevében toborozzák a sereget; és pár hét alatt ugyancsak hatalmas gyerekhad gyűlt egybe Kölnben, mint ahogy az történt nem sokkal korábban Vendôme-ban. Korabeli forrásokra hivatkozva a történészek véleménye szerint – és ez megegyezik a „Gyermeki tűz” állításaival is – a két gyerekhad közötti eltérés annyi, hogy a Miklós seregének átlagéletkora valamivel magasabb volt az Istvánénál, több volt köztük a lány, sőt (ahogy egy valamire való hadnál annak lennie kell) jó pár csavargó, szerencsevadász és prostituált is csatlakozott hozzájuk.

A létszámot illetően itt is eltérő vélemények vannak, azonban abban a krónikák és a történelmi munkák egyetértenek: már Kölnben ellentétek ütköztek ki az egybegyűlteket között, sokan akartak Miklós helyébe, és ezzel a keresztes hadjárat élére állni, mások ellenben maradéktalanul egyetértettek Miklós terveivel. Katherine Pimpli regényében afférnak nyomát se leljük, ő nem tulajdonított ezeknek olyan nagy jelentőséget, könyvében csupán arról emlékezik meg, hogy bár a Kölnbe érkezettek közül jó páran meggondolták magukat, Miklós végül (állítólag mintegy) húszezer (Katherine Pimpli könyvében megint csak tízezer) fő élére állva a Rajna mentén elindult Bázeli felé, átvonult Nyugat-Svájcra, elhaladt Genf mellett, és a Mount Cenis-hágón átkelt az Alpokon. Különösen az út ezen utolsó szakasza volt megpróbáltatós, a gyermekek közül sokan megfagytak az alpesi utakon, egyes följegyzések szerint a Kölnből elindultaknak csupán harmada érkezett meg 1212 augusztusában Genovába.

A marseille-ikkel ellentétben azonban az ottaniak egyáltalán nem örültek az érkezésüknek. „Az utóbbi időben végképp elégük lett a keresztesekből – magyarázza ennek okát Katherine

Pimpli –, mivel azok gyakran Genovából hajóztak be Palesztina és Egyiptom felé, ám míg alkalmas járművet tudtak szerezni, néha heteken keresztül a városban időztek, úgyhogy Genova közvetlen közelségéről ismerhette meg a tábori életet.” Miklós bizonygatta: az ő csapata egyáltalán nem olyan, mint akik előttük Genovában tengerre szálltak, a genovaiak hitték is, nem is, végül annyit engedményre hajlandónak mutatkoztak, hogy a gyerekek egy éjszakát a város falai között tölthetnek.

– Semmi okunk aggodalomra – mondotta híveinek Miklós –, egy éjszakát itt töltünk, reggelre pedig, meglássátok, kettényílik előttünk a tenger, gyalogszerrel indulhatunk tovább.

A következő napon azonban hiába álltak megcsappant létszámban a tengerparton (a csavargók, a szerencsevadászok és a prostituáltak úgy találták: nem mennek tovább, jó lesz nekik Genovában is), az nem volt hajlandó megnyílni előttük. A gyerekek csalódottságát kevéssé enyhítette az, hogy a genovaiak följánlották nekik: mivel szükség van a városban szorgos kezekre, nyugodtan ideköltözhetnek. Miklós híveinek kisebb része élt ezzel a lehetőséggel (évszázadokkal később is éltek Genovában családok, akik azt hirdették magukról: ősük a gyerekek keresztes hadjáratával érkezett ide, azután engedett „a városi levegő szabaddá tesz” igazságának, és letelepedett), a többség a vezér intésére továbbvonult, mondván, ha Genovában nem, másutt biztos megnyílik majd előttük a tenger.

Nem nyílt az meg azonban Pisában sem, ahol két hajóskapitány följánlotta: elviszi őket Palesztinába. A sereg tovább morzsolódott, többen behajóztak (ezzel eltűntek a krónikások, a történészek és a regényírók szemei elől), Miklós és leghűbb emberei pedig elzarándokoltak Rómába, és a pápa áldását kérték az ügyükre, hátha annak fogantja lesz a makacskodó tenger felé is.

III. Ince pápa (1198–1216) meghatottan fogadta rezidenciáján a gyerekeket, nyilvánvaló ostobaságuk azonban megdöbbenetete:

– Nálatok sokkal erősebb, koruk miatt hitben és lelki kérdésekben egyaránt pallérozottabb és tapasztaltabb vitézek is fegyvert fogtak már a szent ügy érdekében – látva, hogy Miklós tiltakozni akar, mondván, ők nem fegyverrel akarják a Szentföldet visszaszerezni, a szentatya a kezével intett, hogy maradjon csendben, és folytatta tovább: –, az Úr próbára tesz mindannyiunkat, és rendre arra int: nem elég az énekszó és a hitbéli elszántság, tennünk is kell valamit a győzelemért. Látom rajtatok, hogy tiszta szívvel és örömmel indulátok harcba a pogányok ellen, ám féltelek benneteket: nem volna jó, ha a ti erényeitek és lelkesedésetek elveszne a keresztények számára. Arra szólítalak hát föl mindannyiótokat, térjete békével haza az otthonaitokba, várjátok meg, míg karotok és testetek tovább erősödik, közben maradjatok meg hitetekben, és amikor eljön az idő, lássátok, az Úr hívni fog benneteket, hogy erősen fölvertezzve menjete harcba a szent földekért. Addig hiábavaló volna az áldozatotok.

A pápa azt is elmondta látogatóinak: az, hogy a tenger nem nyílik meg előttük, annak a jele, hogy nem most kell nekiindulniuk az útnak; az Úr vigyáz az ő gyermekeire, és nem akarja, hogy azok idejekorán a pogányok áldozatául essenek, azonban később örömmel szólítja majd őket az anyaszentegyház és a pápa közvetítésével harcba. A gyerekek lehorgasztott fejjel hallgatták a szentatya szavait, s ahogyan az kérte őket, elindultak haza – már aki képes volt rá. Sokan ugyanis, főleg a lányok és a legkisebbek, nem vállalták az újabb viszontagságos utat, ott maradtak inkább Itália falvaiban és városaiban. Azok közül pedig, akik minden veszély ellenére vállalták a haza utat, igen kevesen érkeztek vissza a Rajna vidékére. Miklós például nem, hogy mi lett a sorsa, arról nem szólnak a krónikák, Katherine Pimpli „Gyermeki tűz” című regényében útonálló gyilkolja meg az Alpok hágói előtt.

Tizennyolc esztendővel később egy pap érkezett Franciaországba, és azt állította magáról: egyike azoknak, akik István, a cloyes-i pásztorfiú vezetésével Marseille-ben behajóztak.

Abban a reményben járta be az országot, hogy megtalálja a gyerekek hozzátartozóit. Története bevezetéseként mindenütt egy viharról kezdett el beszélni hallgatóinak, amely pár nappal azután tört rájuk, hogy elhagyták Marseille-t.

– Szerencsére közel voltunk Szardínia szigetéhez – magyarázta messze révedő tekintettel –, úgyhogy bár nagyon sokan vízbe fulladtak, hiszen két hajó minden rakományával és utasával együtt elsüllyedt – itt sebes mozdulattal keresztet vetett –, öt megrongálódott hajó nagy nehézségek árán Isten segédelmével partra ért. Tartózkodott viszont a szigeten egy szerecsen kereskedő, aki följajánlotta Istvánnak, hogy átvisz bennünket Afrikába. István a legszűkebb híveivel megvitatta, majd elfogadta az ajánlatot, úgyhogy megint hajóra szálltunk, és a szerecsen kalmár átszállított bennünket Algériába. Ott kezdődtek a megpróbáltatásaink.

A kalmár ugyanis emberkereskedő volt, és az algériai Bougie városában nagyon jó pénzért adta el az értékes európai gyerekeket, sokukat már mindjárt a partraszállás után; az értékesebbeket (az erősebbeket, a fejlettebbeket, az idősebbeket), köztük a történetet több helyszínen elmesélő papot Alexandriába vitték, ahol nagyon jó ára volt a frank rabszolgáknak.

– Seregünk egy részét a helyi kormányzó vette meg, aki az ültetvényére küldte az ártatlan szenvedőket – a pap ezen a ponton rendre az ég felé emelte tekintetét, ajkát szomorúan lebiggyesztette, néhány másodpercig hallgatott, azután folytatta: – Még vagy hatszázan lehettünk, bennünket tovább hajtottak Bagdad felé. Abban a városban működik a világ legnagyobb rabszolgapiaca. Ott erőszakkal akartak kényszeríteni bennünket arra, hogy térjünk át Mohamed hitére. Tizennyolc mártírtársamról tudok, akik semmi fenyegetés hatására nem voltak hajlandók áttérni.

– Te áttértél? – kérdezte nem egyszer a hallgatóságból valaki.

A pap megint hallgatott kicsit, utána azt mondta:

– Az írni-olvasni tudás képességével bírók jártak Isten kegyelméből a legszerencsésebben. Egyiptom kormányzóját (a pogányok úgy mondják: szultánját) nagyon érdekli a keresztény hit, illetve az a tudás, amit mi, keresztények összegyűjtöttünk, úgyhogy a tanult foglyokat, köztük engem, Kairóba vitetett. Hosszú esztendőket töltöttünk eme al-Kamil nevű hitetlen, ám igen eszes és jószívű kormányzó udvarában, és bizony Istenemre mondom: a többiekhez képest semmi okom nincs panaszra sorsom alakulása miatt. Végül, mert engem kedvelt valamennyi rabja közül a legjobban, szolgálataimért és mindazért a tudásért, amit a magaméból átadtam neki, a szultán hálából hazaengedett szülőházamba.

Hittek is neki, nem is hittek: a pap végigjárta egész Franciaországot, annak szinte minden városában elmesélte életének és a gyermekek keresztes hadjáratának a történetét. „Tanulság, az nincs – szögezi le regényének végén Katherine Pimpli –, vagy ha van, ne tőlünk várják. Mi csupán elmeséltük azt, amiről azt gondoltuk: olyan dolgok, melyeket baj volna figyelem nélkül hagyni. A következtetéseket azonban meghagyjuk azoknak, akik valóban ki akarnak ilyesmit mondani.” A könyv utolsó jelenetében Jeruzsálemre vethet egy pillantást az olvasó: a város kapuján át mindenféle nációjú és felekezetű ember megy ki- és befelé, keresztény, muzulmán és zsidó, a tornyokon pedig II. Frigyes német császár (1212–1250) zászlaja lengedez azóta, hogy 1229-ben Egyiptomnak a keresztény kultúra után erősen érdeklődő uralkodója, al-Kamil átadta Jeruzsálemet a frankoknak.

Katherine Pimpli „Gyermeki tűz” című regénye 1993 elején látott napvilágot; a kritika, bár igyekezett hozzá elsősorban szerzője személye miatt pozitívan viszonyulni, egybehangzóan azt állapította meg: habár új műve sem formai, sem tartalmi megoldásaiban nem marad el „Máglya és átok” című, Jacques de Molay életét feldolgozó munkájától, az író nő nem tudta átlépni az árnyékát, és egyelőre nem látszik a továbblépésnek nemhogy a jele, de a szándéka sem, anélkül pedig bizony sok minden megkérdőjelezhető az író nőnek az irodalomban

elfoglalt helyét illetően. Más észrevételek szerint Katherine Pimpli a bestseller és a magas irodalom határán mozog, ám nem tud, vagy nem akar egyik felé sem elmozdulni, így azonban a két szék között könnyen a padlóra eshet – a „zürichi újságíró” talán jobban tenné, ha végre eldöntené: könnyen fogyasztható, olvasmányos történelmi regényeket „akar a piacra dobni”, és ez esetben „megszabadul az önmagánál jóval messzebb mutató mélyebb összefüggések keresésének igényétől”, avagy „nem elégszik meg a felszínen való pancsolással, hanem mélyebb vizekre evez”.

Joachim Herbert, a gyerekek, a nagyszülők, a barátok, sőt a teljes „A keleti fényhez” páholy vigasztalása ellenére Katherine Pimplit mélyen megrendítették ezek a vélemények. Elhatározta: egy időre felfüggeszti irodalmi ambícióit, és visszatér az újságíráshoz és a szociológiai riportokhoz. Ezen döntésében az sem ingatta meg, hogy a „Gyermeki tűz” szépen fogyott a könyvesboltokban, Németországban és Ausztriában is megjelent, sőt olasz fordítása után a budapesti Varázstoll Kiadó is érdemesnek találta arra, hogy bemutassa a regényt a magyar közönségnek.

6.

A mi városunk nincs messze Budapeستől: másfél óra vonatút. A főváros közelsége miatt a mi városunkban nincs olyan velem egykorú, aki ne tudna visszaemlékezni legalább két budapesti osztálykirándulásra: egyre általános, egyre középiskolás korából. Én a magam részéről, ha emlékezetem nem csal, egy osztálykirándulásnak köszönhetem, hogy harmadik osztályos koromban első ízben találkoztam Budapesttel. Legalábbis az egyik Budapesttel, hiszen ahogy azt később bőven lett módom megtapasztalni: Budapestnek több arca van, és ezek az arcok idő és tér függvényében folyamatosan váltakoznak.

Egyszer az első osztálykirándulás alkalmával, a téliszalámis-zöldpaprikás szendvicsek és a műanyag flakonba töltött tea nyújtotta élmény szünetében láttam először a Várat, a Mátyás-templomot és a Halászbástyát, sőt hazaindulás előtt a buszunk elkanyarodott a Hősök tere felé is. A következő pesti osztálykiránduláskor, négy esztendővel később (azon szerencsés osztályok közé tartoztunk, akik az általános iskola nyolc esztendeje alatt kétszer is programjaik közé iktatták a fővárosi kirándulást) megtekintettük a Szépművészeti Múzeumot – osztályfőnökünk alig tudta a fejünkről leparancsolni a walkmant –, sétáltunk a Városligetben, a Vajdahunyad vára körül, körbегyalogoltuk a Bazilikát, a buszból tanári utasításra elnéztünk a Váci utca felé, megbámultuk a margitszigeti kolostorromokat és a híres emberek mellszobrai, sőt hazafelé a Planetáriumnál is megálltunk.

A középiskolai kirándulás idején csupán futólag érintettük Budapestet: a Dunakanyar felé menet megálltunk, és tettünk egy rövid sétát a rendszerváltást kísérő átalakulások lázában égő világvárosban, a fő program itt az Adidas-bolt és a McDonald's-üzlet volt, az osztálykirándulás többi részében pedig az, hogy melyik lányt lehet a három nap folyamán megkefélni. Ez a kérdés engem természetesen nem érintett, a műanyag keretes szemüveggel és a piros mellényemmel nekem csupán annyira tellett, hogy Visegrádon elkápráztassam történelmi ismereteimmel néhány osztálytársnőmet, azokat, akik – tudván, hogy előnytelen külsejük miatt úgyse rúghatnak labdába a szexbombák mellett – nem kacérkodtak a fiú osztálytársakkal, és volt idejük meg energiájuk a történelmi ismeretekre.

Budapest felfedezése számomra azokra az időkre maradt, miután leérettségiztem, és fölkerültem egyetemre. Hű maradtam gyermekkori szenvedélyemhez, és szüleim minden, a megélhetésemre vonatkozó aggodalma ellenére történelem szakra jelentkeztem, ahol – azért, hogy apám szavaival élve: több ponton foghassak talajt – fölvettem a szociológiát is, az első egyetemi hét tapasztalatai alapján azt gondolván, hogy az engem baromira érdekel. Később

kiderült, a szociológia egész mást jelent, mint amit én elképzeltem, ennek ellenére jó szokásomhoz híven (miszerint ha elkezdek valamit, igyekszem nem abbahagyni) elvégeztem azt is.

Az első Budapesten töltött estém máig elevenen él bennem. Kikísértem a szüleimet, integettem az autó után, aztán ott maradtam az utcasarkon néhány percig, figyeltem, hogyan telepszik a városra a szürkület. Vasárnap volt, a forgalom az utakon és a járdán egyaránt kisebb volt a hétköznapiénál, ezt persze én még nem tudtam, számomra már az a nyüzsgés is soknak tűnt. A mi városunkra gondoltam: a főterre a szökőkúttal, a folyópartra a szelíden bólogató gesztenyefákkal, a színházra, ahol most kezdődik az előadás, a gimnáziumra, annyi lelki és testi gyötrelmem színhelyére, valamint a tágas és világos otthonunkra, a nyáron észvesztésig fölhevült hőmérsékletű panellakásra, ahova ebben a pillanatban a szüleim autóznak, és amelyet most – legalábbis a hétköznapiakon – földadni kényszerülök. Helyette egy fényét rég elvesztett, omladozó vakolatú, penészes lépcsőházú, recsegő-ropogó bérház földszinti lakásában kell – legalábbis a hétköznapiakon – élnem, olyan helyen, ahová nappal is alig süt be a Nap, ahová nem szűrődik be semmi a szeptemberi délutánok csodás fényárából, ahol ha olvasni akarok, napközben is villanyt kell kapcsolnom, ahol a konyhában nincs fűtés, és amelynek ablakai egy nyirkos udvarra néznek, meg a fölötte magasodó gangra, ahol kora hajnaltól késő estig zajlik a pestiek különös, szívet és lelket csupán időnként ismerő, olykor vad tivornyához avagy autóversenyhez hasonló élete.

Ha földézem azokat a perceket, ma is megjelenik bennem az az érzés, ahogy összefacsart szívvel visszamentem a bérházba, a sötét lépcsőházban tapogatózva megkerestem a kapcsolót, majd bebotorkáltam a lakásba. A lakótársam (nálam egy esztendővel idősebb, a második egyetemi évét kezdő angol-esztétika szakos hallgató) épp a holmiját pakolta ki, büszkén mutatta a tavalyi ösztöndíjából vásárolt elektromos írógépét, és biztosított arról, hogy azt „természetesen bármikor, ha szükség van rá”, használhatom. Alaposan szemügyre vettem a nyári salzburgi kiránduláson vett és most az íróasztal sarkára helyezett gipsz Mozart-szobrot is. A lakótársam egy kis hi-fi tornyot is hozott magával, megmutatta a lemezeit: főleg klasszikusok, valamint Pink Floyd, merthogy őt – magyarázta – időnként elfogja „valami olyan hangulat, amihez a Pink Floyd illik”. Ültem az ágya szélén, a kockás pléden, és csodálkoztam, milyen sok holmija van, én már csak azért is odahaza hagytam (vele ellentétben) a könyveimet, hogy magam és mások számára egyaránt tudatosítsam: az én otthonom ott van; itt, Budapesten, ez afféle átmeneti szállás csupán. Nevetgélünk, ám közben hihetetlen levertséget éreztem, sehogy se tudtam elképzelni, hogy az elkövetkező éveket ebben a zajos és idegen nagyvárosban kell töltenem. Legszívesebben kirohantam volna a pályaudvarra és fölültem volna az első vonatra.

A lakótársam egy doboz óvszert vett elő az utazótáskája mélyéről, az ágya melletti kish szekrénybe tette. Látván, hogy kikerekedett szemmel figyelem, elmosolyodott, és azt mondta: „Néha itt alszik majd a barátnőm, ugye, nem baj?”. „Miért lenne baj?” – ráztam a fejem, közben mindenféle kósza gondolatok jutottak eszembe arról, hátha majd megleshetem a zuhanyozó barátnőt, sőt talán a szeretkező párt is – úgyis még csak videón láttam olyat.

– Neked nincs barátnőd? – mosolygott tovább a lakótársam.

– Nincs – feleltem, és reméltem, hogy nem remegett meg a hangom.

– Sebaj – mondta ő, miközben egy Pink Floyd-korongot helyezett nagy műgonddal a lemezzátszó tányérjára. – Majd az egyetemen megismerkedsz valakivel. Sok szép lány van Pesten.

Ebben bíztam én is: ami otthon nem sikerült, itt talán sikerülni fog. Az az igazság, egyelőre nem is barátnőre gondoltam, persze, jól jött volna az is: romantikus séták, közös mozizások satöbbi – azonban leginkább a szüzességem elvesztése foglalta le a gondolataimat. Odahaza

kipróbáltam az óvszert, azt se tudtam, hova rejtsem, amikor hazavittem a boltból (Primus márkájú volt, Made in Czechoslovakia), lefekvés után magamra húztam, és kísérletképpen tettem néhány toló mozdulatot. (A lakótársam egészen más típusú óvszert tett az éjjeliszekrényébe, a dobozán látszott, hogy drága nyugati márka; olyan srác volt, aki ad a külsőségekre, többször elmagyarázta a tévé előtti nagy fotelban üldögélve, hogy nem azért szív Dunhillt, mert könnyű cigaretta, hanem mert kiváló dizájnos csomagolása van.)

Szóval jöjjön akár egy barátnő, akár egy egyszerű, folytatás nélküli kefézés, úgy voltam vele: mindegy, csak túl legyen rajta. Az egyetemen tényleg sok szép lányt láttam, szőkét, barnát, vöröset, feketét, az órákon, az előadásokon, a könyvtárban, a folyosókon, az aulában, a büfében, mindenütt; és a vágyaim akkor kezdtek különösen zabolátlanok lenni, amikor néhány hét elteltével közeli viszonyba kerültem a csoporttársaim egy részével (persze főképp fiúkkal), olyanokkal, akik a kollégiumban laktak, és arról számoltak be, hogy a sok szende, vidékről fölkerült lány mennyire be tud vadulni egy koedukált diákszállón. Leginkább egy Tamás nevű srác mesélt vad, legalábbis számomra vad dolgokat, olyan átéléssel és minden részletre kiterjedő teljességgel, hogy elméleti úton már szinte teljessé váltak a nemiségről szóló ismereteim. Ráadásul mivel rendszeresen részt vettem az efféle társalgásokban (a büfén, a menzán, vagy a Grinzigi borozóban) és szakértő megjegyzésekkel színesítettem a beszélgetést, senkiben nem merült föl annak a lehetősége, hogy ismereteim mindössze elméletiek, én pedig szűz vagyok. Ellenkezőleg, együtt röhögünk a sok szerencsétlen kisfiún, azokon, akik csoporttársaink közül még nem ismerték a női testbe csusszanás örömeit.

Egy ízben Tamás azzal a problémával keresett meg (elsőként engem, és nem mást a csoport- és asztaltársak közül!), hogy pár hete a szülőfalujában összeismerkedett egy lánnyal, úgy tűnik, együtt járnak, le is feküdtek már vagy háromszor, csak az a gond, hogy Tamás nagyon rövid időn belül elmegy. Nem voltam teljesen tisztában az „elmegy” szó jelentésével, ez a kifejezés idáig hiányzott a szótáramból, de sejtettem, miről van szó.

– Olyankor mit csinálsz? – kérdeztem a tőlem telhető legtermészetesebb hangon.

– Milyenkor?

– Hát amikor elmész.

Tamás vállat vont.

– Mit csinálnék? Nyögök, és össze-vissza puszilgatom az arcát. Ő meg vihog, hogy megint milyen gyorsan kész vagyok.

– Nem is elégítetted még ki?

– Egyszer a kocsiban, a házuk előtt megujjaztam.

Önkéntelenül a Géza által évekkel ezelőtt elmondottak jutottak az eszembe.

– S hány perc, amíg elmész? Mármint attól számítva, hogy bedugtad – a profik magabiztosságával jöttek belőlem a kérdések.

– Három vagy négy – Tamás megcsóválta a fejét. – Tudom, hogy iszonyúan kevés.

– Próbáld meg elterelni a gondolataidat – javasoltam a könyvekben olvasott receptek szerint.

– Amikor érzed, hogy jön, gondold másra. Arra, hogy mit csináltál aznap, vagy mit fogsz holnap csinálni. Vagy kezdj el számolni magadban. Adj össze két vagy három számot. Esetleg – röhögtem – sorold fel a magyarországi végvárrendszer részeit az Adriától Munkácsig.

Tamás is röhögött.

Később nem csak engem részesített a megtiszteltetésben, másokkal is megosztotta szexuális gondjait, attól fogva izgatottan vártuk a hétfőket, hogy beszámolhasson a hétfégi eredményeiről.

Egy másik sráctól, Ákostól azt tudtam meg, hogy a kollégiumban van két-három lány, akiket minden erőfeszítés nélkül meg lehet kefélni. Egy buliban, vagy bármilyen kollégiumi rendezvényen: nem kell sokáig fűzni őket, az ember vált velük pár szót, aztán már mennek is a szobába.

– De komolyan, hogy történik az ilyen? – faggattam, a társaság ugyanis úgy tudta: bár a szexben járatos vagyok, az egyéjszakás kapcsolatokban és a lányok fölszedésében nem, ugyanis éveken át állandó barátnőm volt.

– Nagyon egyszerű – magyarázta Ákos. – Beszélgetsz vele, aztán megkérdezed, hogy nem mentek-e föl a szobába. Erre mindig igent mondanak.

– De miről beszélgettek?

– Bármiről. Az egyetemről. Vagy a zenéről, ami éppen megy. Ezek a lányok szeretnek kefélni. Tegnap is – vigyorgott – leszopott a Melinda nevű.

Átkoztam a jó soromat, hogy a szüleim magas jövedelme miatt nem vettek föl a kollégiumba. Egészen biztos voltam abban, hogy amennyiben a diákszállón lakom, ha barátnőre nem is tettem volna szert (bár ki tudja), legalább kefélésben már lett volna részem. A dolog azonban így se tűnt elveszettnek: megbeszéltem a srácokkal, hogy a következő fergeteges nagy buli alkalmából kimegyek a kollégiumba, és megnézem, hogyan zajlanak ott az események.

Mivel a fergeteges nagy buli dátuma nem is volt olyan távoli, azt is elhatároztam: azt azért mégse engedhetem meg magamnak, hogy ha összejön valami, ott és akkor lássak először meztelen nőt. Az albérlettől két utcányira villogott egy peep-show. Már korábban kinéztem magamnak, ám egyrészt nem tudtam pontosan, mi történik ott, másrészt mindaddig nem volt bátorságom benyitni a sötét, füstablakos üvegajtón, csupán sétáltam a szemközti járdán, és figyeltem, kik mennek befelé. Azután egyik este, amikor hazamentem, és a lakótársam szobájának ajtaját becsukva találtam, majd kicsit közelebb lépve sóhajokat és nyögéseket hallottam mögüle kiszűrődni, megérett bennem az elhatározás. Sarkon fordultam, kimentem a lakásból, siettem a peep-show felé.

Lendületem a bejárathoz érve kissé alábbhagyott – a torkomban dobogott a szívem, amikor beléptem. Női parfüm illata keveredett valami különös, nehézkes szaggal, és én remegő hanggal megkértem a bejáratnál lévő pult mögött álló kövér és kopasz fickót, mondjon pár szót arról, hogyan működik ez az izé.

– Húszas – hangzott a rövid válasz, aztán, látva értetlenségemet, a kövér és kopasz fickó azt kérdezte: – Van húszasod?

– Van – hadartam anélkül, hogy ebben biztos lettem volna, majd elindultam a nyíllal jelzett irányba, a kék fényben derengő lépcső felé.

Odalent ordító diszkózene szólt. A helyiség közepén kerek faépítmény magasodott, sok-sok ajtóval, az ajtók mindegyike egy-egy kis fürkébe vezetett. Két vagy három férfi toporgott rajtam kívül a fürkék előtt, lesütött szemmel kerülgettük egymást. Minden fürkeajtón rajzlapra kiírt, rajzszöggel felerősített felirat: „A FÜLKÉBEN EGYSZERRE CSAK EGY SZEMÉLY TARTÓZKODHAT!”. A kékes fényben alig ismertem meg az érméket, nagy sokára kikerestem a pénztárcámból egy húszast, beléptem a hozzám legközelebb eső fürkébe, és gyorsan magamra húztam az ajtót.

Mielőtt eltoltam volna az ajtót záró kallantyút, egy pillantással fölmértem a terepet, így a hirtelen rám szakadt vaksötétben is tudtam, merre tapogatózzak. Sikerült nem felrúgnom a fülke sarkába helyezett, fertőtlenítőszagot árasztó műanyag vödört, a húszast magam elé tartva kitapogattam az ajtóval szembeni falon lévő fémlemezt, azon a kis vágatot. Remegő kézzel belecsúsztattam az érmét, hallottam, ahogy koppan, és a fémlemez fölötti ablak abban a pillanatban kivilágosodott. Vakító fény áramlott a fülkébe, a vakító fényben pedig egy lassan forgó kerek színpadot pillantottam meg, azon egy térdelő lányt, aki a harsogó diszkózene ütemére becsukott szemekkel ingatta a felsőtestét.

Azonnal hanyatt vágta magát, bal karját a feje fölé helyezte, lábait szétnyitotta, jobb kezének két ujjával pedig széthúzta azt, amit mindaddig csupán filmekben láttam, és ami azokban az időkben vágyaim, álmaim, terveim, szándékaim, egyszerűen egész életem első számú célpontja volt. Sajnos nem állt módomban alaposabban megfigyelni, mivel a színpaddal együtt a lány is forgott, pár kör után pedig a fény kialudt, és én megint ott álltam a vaksötétben.

Kijöttem a fülke elé, a pénztárcámban kotorásztam, remélve, van még egy húszasom. Nem volt. Körbenéztem, hátha találok még valami érdekeset, ám közben megtelt a helyiség, úgyhogy lehorgasztott fejjel fölbaktattam a lépcsőn. Elhaladtam a kövér és kopasz fickó mellett, amaz tévét nézett, ügyet se vetett rám. Kiléptem a füstablakos üvegajtón, és ahogy megcsapott az utca hidege, akkor jutott csak eszembe: „Megvolt. Láttam meztelen nőt. Igaz, hogy üveg mögött, de akkor is láttam”.

Néhány nap választott el a fergeteges nagy bulitól. A haverok nem győztek emlékeztetni rá, az egyetemen rendre hátba vágta, és a fülembe ordították: „Csütörtök!”, én meg vigyorogva bólogatottam hozzá. A peep-showban tett látogatásom egészen fölbátorított. Úgy néztem a büfében és a menzán fölvonult csajokat, mint aki egészen biztos abban, hogy hamarosan köze lesz valamelyikükhöz. Megkértem a többieket, mutassák meg Melindát, Melinda azonban nem bukkant föl sehol. „Sebaj – mondták a többiek –, úgyis látod hamarosan, ne félj, nem lehet a csajszi nem észrevenni” – ezt ismét óriási röhögés követte, és én hazafelé menet az albérlettel szembeni ábécében vásároltam egy egész doboz, tíz darabos óvszert.

A buli előtti este fölpróbáltam egyet: nem felejtettem semmit, flottul ment. Hosszasan töprengtem rajta, hármat vagy négyet tegyek a farmerdzsekim belső zsebébe, végül hármat tettem el, mondván, hagyni kell a következő bulikra is. Másnap a délutáni szemináriumok után hazamentem, lezuhanyoztam, átöltöztem (igyekeztem a lehető legvagányabb holmikat összeválogatni), majd kiutaztam a kollégiumba.

Ez nem is volt olyan könnyű. A diákszálló a külvárosi kerületek egyikében volt, a metró végállomásától vagy félórát kellett busszal zötykölődni rossz utakon és elhagyott vasúti síneken, kémények és munkásszállók között. Mikor végre megtaláltam a kollégiumot, kiderült: korán jöttem. Hét óra felé járt az idő, a kollégisták közül sokan még csak most szállingóztak haza, a buli kezdetéig hátra volt vagy két-három óra. Én persze abban a hiszemben érkeztem, hogy a mulatság már javában tart, honnét is tudhattam volna, hogy az efféle mókák később kezdődnek, hiszen a gimnázium alatt nem hívtak az osztálytársaim sehova, ez volt az első ilyen alkalom, hogy (úgymond) bulizhattam. Az idő azért eltelt valahogy: betelepедtem Ákosék szobájába, sört ittunk, Piros Arannyal földízített vajaskenyeret ettünk, és arról beszélgettünk, hogy a legjobb együttes a Beatles és a Queen. Utána fölkerekedtünk, a srácok megmutatták a kollégiumot, és én azt állapítottam meg magamban: buja női testek meg orbitális kefélek ide vagy oda, hiába az időnként kínzó albérleti magány, a tévézésessel eltöltött unalmas esték, nem vagyok biztos abban, hogy ezt a folytonos nyüzsgést, a szüntelen átmenetiség érzetét nekem találták ki.

Amikor letről már bömbölt a zene, és basszusfutamok remegtették meg a lépcsőházat, Ákosék azt mondták: „Mehetünk!”. A buli helyszínéül szolgáló étkező teljesen sötét volt, az

ablakok felől szűrődött be némi fény (az utcai lámpák fénye), no meg a folyosóra nyíló kétszárnyú üvegajtó irányából, ahonnét folyamatosan áramlottak befelé az emberek. A táncparkett megtelt, meg kellett állapítanom: amennyire a sötétbe hajló fényhomályban láttam, tényleg csinosak és szexisek a lányok. Sörösüveggel a kezünkben álldogáltunk az egyik ablak előtt, mustráltuk a táncolókat, közben miután megmutatták nekem, láttam, hogy Melinda nem szép, sőt határozottan csúnya a szénaboglyaszerű, drótkefére emlékeztető szálas hajával, a karikás szemeivel, a vaskos ajkaival, az agyonpúderezett arcával, és a (ha nem is kövér, de azért) meglehetősen vaskos alakjával. Egy másik, hozzá nagyon hasonló lány társaságában riszálta magát közvetlenül előttünk, Ákos folyamatosan vigyorgott rá, Melinda egyszer köszönésképpen fölhúzta a szemöldökét, ezt leszámítva nem látszott rajta, hogy foglalkoztatná Ákos jelenléte.

Elég sokat álldogáltunk, és még mindig nem történt semmi velünk, úgyhogy azt találtuk ki, fölmegyünk a szobába és megeszünk még egy Piros Arannyal díszített vajaskenyeret. Egyedül Ákosék egyik hallgatag szobatársa, egy Viktor nevezetű srác maradt lent, ő a „Nálam mindig két forint ez a dal” ütemére himbálta magát Melinda és barátnője, valamint az ablak között. Fölmentünk, megkentük a kenyereket, nyomtunk rájuk Piros Aranyat, közben arról beszélgettünk, milyen ótvar a buli, bár Ákos váltig állította: semmi baj, egyszerűen még nem indult be a hangulat. Túl voltunk az első harapásokon, amikor fölpattant az ajtó, Viktor jött be, mögötte Melinda. Mielőtt egyet szóltunk volna, Viktor azt mondta: „Menjetek ki légy szíves!”, mire leraktuk a Piros Arannyal díszített vajaskenyereket a ragacsos asztalra, és kimentünk a folyosóra.

– Apám, ezek kefélnek! – vihogott Ákos. Visszatértünk a buliba.

Nem telt bele tíz perc, Viktor is köztünk volt. A társaság éktelen ovációval fogadta, a hátát veregettük, „Na, megvolt?” – röpködtek a kérdések. Viktor kifejtette, hogy Melinda alaposan betintázott a buli előtt a barátnőjével, odalent is hullarészenen táncolt. „Akkor azért nem ismert meg” – csúszott ki Ákos száján. Viktor ezután azt mondta:

– Egyébként azt üzeni, akinek van kedve, fölmehet hozzá.

Még nagyobb röhögés robbant ki, nekem viszont a torkomban dobogott a szívem. Ökölbe szorítottam a kezem, kiver a verejték. A csoporttársaimat figyeltem, kórusban vihogtak, egymás hátát csapkodták és egymástól kérdezték: „Na, mész? Mész?”.

– Én megyek – csúszott ki a számon hirtelen.

Mindannyian rám néztek.

Már épp készültem elvigyorgogni magam, hogy csak vicc volt, nehogy komolyan vegyék, amikor Viktor bólogatni kezdett:

– Menjél, Béla. Rakd meg jól a Melindát.

– Már elég régen szakítottam a barátnőmmel – hadartam sebesen –, még az érettségi előtt... Azóta meg...

Nem foglalkoztak velem. A táncolókat nézték.

Nem emlékszem, lifttel-e vagy lépcsőn mentem föl az emeletre. A folyosó néptelen volt, a szobákból se szűrődtek ki hangok. Mindenki lement a buliba.

Hosszú másodpercekig fogtam Ákosék szobájának kilincsét, mielőtt lenyomtam volna.

Csak a Viktor ágya melletti olvasólámpa világított, meg a mosdó fölötti neoncső. A függönyöket behúzták. Az asztalon sörösüvegek és a Piros Arannyal díszített vajaskenyerek, mindegyiken harapásnyom. Melinda a Viktor ágyán feküdt, deréktól lefelé meztelenül, lábai

szétvetve, szemei becsukva, két keze a tarkója alatt. Nem látszott rajta, hogy észrevette a jöttömet.

Megálltam a ragacsos asztal előtt, tekintetem nem tudtam levenni Melinda öléről. Letoltam a nadrágomat, remegő mozdulatokkal föltekertem egy óvszert. Melinda az óvszer csomagolásának csörgésére se reagált, csupán akkor nyitotta ki a szemét, amikor a lábai közé térdeltem és szétfeszítettem a combjait. Rám nézett, én azt nyögtem: „Helló”, közben azon gondolkodtam, hogy a fenében lehet ide egyáltalán betenni.

Aztán amikor végre megtaláltam a bejáratot és becsúsztam a bozontos, nyirkos melegbe, Melinda azt kérdezte:

– Te ki vagy?

– Én... – nyögtem, és beleélveztem az óvszerbe –, én... – azzal lemásztam az ágyról.

Mire fölvettem a nadrágomat, Melinda visszazuhan a részeg álomba.

Lementem a buliba, beálltam a táncolók közé. Életem addigi legtutibb estéje volt.

7.

Annak ellenére, hogy nem szeretett fordítani, mikorra megkapta a „Gyermeki tűz” című Katherine Pimpli-regényt, Sárosdi, a prózaíró már túl volt egy osztrák novellaantológián, egy német filozófus esszékötetén, két kommersz bűnügyi regényen, valamint egy svájci költő válogatott verseskötetén. Lefordította továbbá egy tasmániai asszony bölcsességeit is, ez eredetileg angolul látott napvilágot, a Varázstoll Kiadó vezetője azonban a német fordítást nyomta Sárosdi kezébe, mivel azt tudta beszerezni. A prózaíró szerint minden követ meg kellett volna mozgatni az angol változat beszerzéséért – angolról németre, onnan magyarra fordítva nem biztos, hogy hiteles marad a szöveg. A kiadóvezető erre azt mondta: ne ártsa magát bele a kiadó hatáskörét érintő kérdésekbe, foglalkozzon inkább azzal, hogy a tasmániai asszony életbölcsességei érthető, olvasmányos formában kerüljenek az igazságra szomjazó magyar vásárlók kezébe.

A könyv – Sárosdi fordításában – a Varázstoll Kiadó egyik bestsellere lett. Katherine Pimpli „Gyermeki tűz” című regényét is hasonló sikernek remélték, Sárosdi az írónőről szerzett információi alapján azzal az ötlettel fordult a kiadóvezetőhöz, hogy érdekesebb volna Katherine Pimpli első, „Máglya és átok” című könyvét kiadni, annak a kritikája kedvezőbb, és az itteni olvasótábora is nagyobb lehet: a templomos lovagok, különösen az utolsó templomos nagymester története a magyar olvasók számára sem érdektelen. A kiadóvezető elolvasta Katherine Pimpli mindkét könyvét, és neki speciel – magyarázta Sárosdinak – jobban tetszett a „Gyermeki tűz”, mi több, szerinte a magyar vásárlókat jobban érdekelheti a gyermekek keresztes hadjáratának egyszerre szomorú és felemelő története, mint egy bukott és máglyán elégetett nagymesteré. „Öreg róka vagyok már a könyvszakmában – csapkodta a prózaíró vállát –, hidd el, hogy messziről kiszimatolom az üzletet. Vidd haza szépen a kötetet, és láss neki a munkának.”

Sárosdi elkérte mind a két Pimpli-regényt, mondván, fontos, hogy szerző és fordító minél közelebb kerüljenek egymáshoz, ehhez pedig szükséges az életmű minél nagyobb részének ismerete. Némi alkudozás után egy egészen elfogadható időpontot jelöltek ki a munka teljesítésének határáként. A villamoson hazafelé menet Sárosdi alaposan megvizsgálta a két kötetet: szépek voltak, figyelemfelkeltő, mégsem giccses borítóval, remek szedéssel, hibátlan tördeléssel. A prózaírónak egy pillanatra megkeseredett a szíve, az jutott az eszébe, vajon neki mikor lesz ilyen csodás kivitelű könyve, azután gyorsan elhessegette a gondolatot.

Alig ért haza, föltett egy kávé, hanyatt vágta magát a heverőn, és nekilátott a „Máglya és átok” című könyvnek. Könnyen, gyorsan olvasott németül, amit nem értett meg, azt a fantáziájával pótolta. A regény nagyon tetszett neki. Mindaddig nem sokat tudott a templomos lovagokról – hallott ugyan róluk, azzal is tisztában volt, hogy mindenféle rejtélyeket hoznak összefüggésbe velük, azonban eddigi ismeretei szerint az efféle rejtélyeket nem kell komolyan venni, azokat annak idején krónikaírók és históriás énekek elmondói találták ki, a komoly történetírás és történelemtudomány sorra mindet megcáfolta. A történettudományi munkák, amelyekben Sárosdi a cáfolatokat olvasta, az úgynevezett előző rendszerben születtek, amikor a „hivatalosnak” minősített tudomány a materializmus talajára építkezve intézett támadást a mágikus és okkult zagyvaságok ellen, ám a prózaíró egyelőre nem látott okot arra, hogy ezeket a cáfolatokat ne fogadja el. A templomos lovagrend – morfondírozott – létezett, ez történeti tény, mint ahogy az is, hogy koholt vádak és rágalmak után feloszlatták, vezetőit brutálisan kivégezték, azonban ez még önmagában nem ad alapot arra, hogy a feloszlátás és a kivégzés mögé átkokat, titkokat, és egyéb rejtélyeket képzeljünk el.

Másnap reggel, agyában a regény kavarta gondolatokkal, Sárosdi a könyvespolcán, a történettudományi könyvek között ide vonatkozó szakirodalmat keresett. Némi keresgélés után Zombori István „Lovagok és lovagrendek” című kötetét vette a kezébe, és a nagy alakú, gazdagon illusztrált könyvet ott nyitotta fel, ahol a szerző a különféle lovagrendek közül a templomosokról ír. A rend – olvasta Zombori István sorait – „a 12. század elején a szentföldi zarándokok ellátására szövetkezett. Eleinte sem saját épületük, sem szabályzatuk nem volt. II. Balduin jeruzsálemi király (1118–1131) támogatása jeléül saját palotájának egy részét, az egykori Salamon-templom területét bocsátotta rendelkezésükre. Itt épült fel első rendházuk, erről kapták nevüket is: a Salamon-templom lovagjai vagy Krisztus szegény lovagjai, azaz a templomosok”.

A következő bekezdésekből Sárosdi megtudta, hogy a lovagi közösségként indult kicsiny szervezet komoly renddé fejlődése Hugo de Paynes nevéhez fűződik. Ez a champagne-i francia nemesember alakította meg 1118-ban Gottfried de Saint-Omer nevű barátjával közösen azt a kis csapatot, amely alapjául szolgált a később elhíresült rendnek. A társaság afféle önkéntes védelmi egységként hivatott biztosítani az európai államokból a szentföldi keresztény államokba vezető utak mentén a zarándokok és a más utazók védelmét. Hugo de Paynes jó viszonyt ápolt Szent Bernáttal, aki ekkor még nem volt Szent Bernát, ellenben igen nagy befolyással bíró cisztercita szerzetesként és clairvux-i apátként tevékenykedett, s többek között az ő közbenjárására is szükség volt ahhoz, hogy az 1128-as troyes-i zsinaton (Champagne igen közel esik Troyes-hez!) megszülessék a templomos rend létrejöttét és működését engedélyező, II. Honorius pápa (1124–1130) kezéből származó okirat.

Hugo de Paynes gőzerővel igyekezett kortársai tudomására hozni: az újonnan alakult lovagrend nem csupán kardjával és fegyverzetével vív a pogányok ellen ádáz harcokat, abban is különbözik a többi lovagrendtől, hogy a szellem erejével bír. A lovagok – hirdette Hugo de Paynes – nem ismerik a félelmet, lelküket és szívüket rendíthetetlen hit járja át, ez vezérli minden lépésüket. Puritánságukat és egymás iránt való testvéri szeretetüket pecsétcímerük hivatott jelképezni; ugyanakkor az egy lovat megülő ülő két, egymást átölelő lovag sok rosszakaróban azt a képzetet teremtette, hogy az a testvéri szeretet nem is testvéri csupán. (A rend tagjai ugyanis „testvér”-nek szólították egymást.)

Hugo de Paynes-t Robert de Craon követte a nagymesteri székhelyen. Tevékenykedésének eredménye röviden úgy foglalható össze, hogy irányítása alatt az eredetileg tucatnyi bátor lovagból álló szervezet a Szentföld és Európa legtekintélyesebb lovagrendjévé nőtte ki magát. Gazdagságának alapja a váltó lett. A vagyon védelmében a testvérek olyan rendszert dolgoztak ki, hogy ha egy európai nemes úgy határozott, a Szentföldre megy hadakozni, nem kellett az odavezető útra jelentős vagyont magával cipelnie, ezáltal azt és az ő személyes testi

épségét veszélyeknek kitennie, ehelyett bevitt egy, a lakhelyéhez közel eső templomos rendházba annyi pénzt és értéket, amelyet a szentföldi expedíciójára szánt, arról kapott ott egy írásos bizonylatot, azt megőrizte, a Szentföldre érve egy ottani templomos rendházban bemutatta, és akkor a bizonylaton feltüntetett mennyiségben pénzt és egyéb értékeket kapott. A rendszert úgy találták ki Robert de Craonék, hogy a tranzakció nyomán a templomosok is juttatást kaptak – nem telt el sok idő, és többek között az efféle pénzes szolgáltatások hangolták ellenük az európai közvéleményt.

A váltó megalapozta Krisztus szegény lovagjainak gazdagságát, a rend hamarosan egyéb pénzügyi ügyletek lebonyolítására is vállalkozott: királyoknak, pápáknak, hadvezéreknek adott kölcsön. Egyre többen és többen jelentkeztek tagjaik közé. A fölvételi eljárás – olvasta Sárosdi – nem volt egyszerű. Rendes tagnak, azaz lovagnak csakis nemesembert vettek föl, ám a testvérek szolgálatát ellátó úgynevezett sergent-ek közé más szabad rendű is felvételt nyerhetett, a lényeg, hogy bizonyítani tudja: nem jobbágy. A fölvelt lovagok minden vagyonukat a rendnek ajánlották, lemondtak a földi élet gyönyöreiről, onnantól fogva minden percüket a rend szolgálatába állították. „Minden lovagnak rendszerint három lova és egy fegyverhordozója volt – írja Zombori István „Lovagok és lovagrendek” című munkájában. – Előírt felszerelést kellett viselniük. A rendházat csak parancsra hagyhatták el. Ha harcba indultak, a marsall tíz lovagot jelölt ki a zászló védelmére, amelyért a csatában maga felelt. Őt vette körül a tíz lovag. A szolgák ruhájuk felett fekete, a lovagok pedig fehér köpenyt viseltek, vörös kereszttel. A rend jelmondata: Non nobis Domine, non nobis, sed somini tuo da gloriam! (Ne nekünk, hanem a Te nevednek add, Uram, a dicsőséget!)”

A lovagokat egyszerre irigyelték és utálták. Mindenki tisztában volt azzal, hogy a legkiválóbb katonák: képzettek, fegyelmezettek, és ráadásul mindent tudnak muzulmán ellenfeleikről. Katherine Pimpli „Máglya és átok” című regénye tényként kezeli, hogy a testvérek a Szentföldön, elsősorban a jeruzsálemi Salamon-templom alatt végzett ásatásaik nyomán különleges tudás és szellemi hatalom birtokába jutottak. Bár a regény nyitva hagyja a kérdést, vajon tényleg a templomosok tulajdonába került a frigyláda és a Szent Grál, az ezoterikus tudás, a különleges ismeretek birtoklása Katherine Pimpli szerint nyilvánvaló.

Azóta, hogy elmúltak azok az idők, amikor a hivatalosnak minősített tudomány a materializmus talajára építkezve intézett támadást a mágikus és okkult zagyaságok ellen, a történészek között is vannak, akik erre vezetik vissza a templomosok bukásának okait: a rend tagjai – szerintük – olyan dolgokat tudtak meg, amelyek ellentétben álltak a fennálló vallási dogmákkal és az azokra épülő egyházzal, ezáltal pedig a létező világ működését veszélyeztették. Azért nem vettek részt például a katharok elleni keresztes hadjáratban sem (utalt erre a „Máglya és átok” című regény), mert ezeket az eretnekeket valamilyen módon a testvéreiknek érezték. Aztán amikor mindezen okok miatt működésük sokak számára veszélyessé vált, a pápa és a francia király lecsapott a templomosokra.

A hagyományos történetírás szerint azonban a templomosok bukása sokkal prózaibb indokokra vezethető vissza: az önmagát szegénynek hirdető rend egyre több ingóság és ingatlan birtokába jutott, a vagyonát sokan már megbecsülni se merték, és az európai királyok egyre inkább úgy érezték, hogy ezzel a mérhetetlen vagyonnal és a hozzá kapcsolódó gazdasági-politikai befolyással a testvérek az ő hatalmukat és mozgásterüket veszélyeztetik. A jól védett templomos erődökben nem csupán a rend vagyonát, hanem egyes renden kívüli nemes urak értékeit is őrizték, természetesen juttatás fejében. A testvérek a kifizetésekben és az egyéb ügyletekben segédkeztek, oklevelet írtak, gondoskodtak a megállapodás feltételeinek végrehajtásáról. Mindenről naprakész számadást vezettek, mindig pontosan tudták követni a pénz útját, s a váltó mellett olyan fogalmakat vezettek be, mint a leszámítolás és a kezesség. Utóbbi az egyre növekvő számú hitelügyleteik biztosítékául szolgált. Az is tény: sokan szívesen kértek kölcsön a templomosoktól, hiszen uzsora helyett elfogadható kamattal

dolgoztak, azzal együtt, hogy fedezetül rátették a kezüket az adós valamelyik ingóságára, avagy ügyfelükért valamely más vagyonos személynek kellett kezeskedni.

Akárhogy is: az idő múltával egyre inkább szűrt a templomosok által hirdetett szegénységi regulák és a folyamatosan növekvő vagyon közti éles különbség. A végjátékot Sárosdi Katherine Pimpli első regényében olvasta el: 1303-ban egy Esquin de Floyran nevű templomos lovagot, az egyik francia rendház vezetőjét az egyik testvér meggyilkolása miatt kizárták a rendből. A lovagra azonnal lecsapott Guillaume de Nogaret, IV. (Szép) Fülöp francia király nagyhatalmú bizalmasa, börtönbe zárta a gyilkost. Abban az időben a gyilkosság miatt halálra ítélték nem gyónhattak meg, a rabok egymásnak vallották meg bűneiket. De Floyran cellatársa megdöbbenő dolgokat hallott az egykori templomostól, amiről azonnal följelentést tett. Nogaret tudta: itt az alkalom. Nem foglalkozott annak kiderítésével, tényleg igazat mond-e a cellatárs akkor, amikor a templomosok istentelen, a Sátánnal cimboráló, erkölcstelen életmódjáról beszél, arról, hogy az új tagoknak a testvérek megcsókolták a végbélnyílását, neki pedig le kellett köpnie a keresztet, meg arról, hogy a lovagok időnként úgy háltak egymással, ahogy asszonyokkal szokás, és egy Baphomet nevű bálványt imádtak... Nogaret nem foglalkozott bizonyítási eljárásokkal, a vallomást megismételtette a király előtt, az pedig utasítást adott a gépezet megindítására. Az ügybe bevont V. Kelemen pápa hathatós közreműködésével néhány év alatt végzetes csapást mértek a templomos rendre: a szervezetet 1312-ben betiltották, utolsó nagymesterét, a „Máglya és átok” című regény főszereplőjét 1314. március 18-án kivégezték.

Sárosdi föllapozta Zombori István „Lovagok és lovagrendek” című kötetének azon részét is, amely a lovagrendek magyarországi tevékenységével foglalkozik. „A templomos lovagrend – írja könyvének 150. oldalán Zombori István – a johannitákhoz hasonlóan a 12. század közepén jelentek meg hazánkban.” Ebben nagy szerepe volt II. Géza királynak (1141–1162), aki támogatta, előmozdította mindkét szervezet magyarországi betelepődését. Az Európaszerte dühösen irigy figyelemmel kísért pénzügyi manővereket és tevékenységeket a templomosok magyar földön is gyakorolták. Hogy a rend a többi európai államhoz hasonlóan a Magyar Királyságban is igen nagy befolyással működött, azt egyebek között bizonyítja, hogy II. András (1205–1235) a pápa és a johanniták mellett náluk is elhelyezte letétbe az Aranybulla egy példányát. A Szentföldet megjáró király különösen mély pénzügyi (és bizalmi) viszonyba került a templomos lovagokkal: 1235-ben Jolánta királylányt I. Jakab aragón király (1213–1276) vette nőül, a hozományt 12000 márka ezüst értékében állapították meg, a módszeres gazdálkodásról nem igazán híres II. András ezt persze nem tudta egy összegben a kincstárból kifizetni, ezért úgy egyezett meg jövődjével, hogy a harmincadjövedelmei közül egy rendszeres jövedelmet mindaddig átenged neki, amíg a teljes összeg nincs kifizetve. A megállapodás biztosítékaul mindkét fél örömmel egyezett bele abba, hogy az ügy lebonyolítását, a pénz beszedését, kezelését és továbbítását a templomos és a johannita rend magyarországi mesterei, valamint Bertalan pécsi püspök intézi.

A tatárjárásnak nevezett mongol támadás (1241–1242) idején IV. Béla király (1235–1270) seregének fő erejét a két lovagrend adta. A harcok során a magyarországi templomosok nagy része elesett, a rend létszáma és katonai ereje súlyosan megrendült, az utánpótlás nehézségeit az sem enyhítette, hogy a rendbe való felvételt (akárcsak a szabadkőműveseknél – juthatott volna Sárosdi eszébe, de nem jutott, mert a szabadkőművesekről alig voltak információi, így természetesen azt se tudta, hogy Katherine Pimpli férje az egyik jánosrendi páholy főmestere) rendkívül hosszadalmas és nehézkes eljárás előzte meg.

Zombori István arról is beszámol a templomosokkal kapcsolatban „Lovagok és lovagrendek” című, 1988-ban kiadott könyvében, hogy „az Európa más országaiban szerzett tapasztalatok Magyarországon is jellemezték őket. Tevékenységüket, megbízhatóságukat nem vonta kétségbe senki, de a korabeli forrásokból kiderül, hogy zárkózott, merev magatartásuk nagy

gőggel és önteltséggel párosult. Számos pörös ügyük volt, amelyek során a rend tagjai és vezetői nagy kapzsiságról, követelőzésről tettek tanúbizonyságokat”. Zombori István szerint mindezek ellenére a Magyar Királyság területén korántsem alakult ki akkora mértékű gyűlölet avagy ellenérzés a templomosokkal szemben, mint Európa nyugatabbra fekvő államaiban. Ennek (mármint a gyűlölet elmaradásának) az lehetett az oka, hogy a rend magyar földön kisebb politikai szerepet játszott a másutt tapasztaltaknál, gazdasági súlya is kisebb volt.

Az utolsó Árpád-házi király, III. András (1290–1301) halála után a trónért folytatott majdnem hét esztendőes küzdelemben a magyarországi templomosok Anjou Károly Róbertet támogatták, aki I. Károlyként (1308–1335) lett Magyarország királya, ám a kollektív nemzeti emlékezet Károly Róbertként őrzi a nevét. A rend feloszlataásáról szóló 1312-es pápai körlevelet azonban a magyar király is önmagára kötelező érvényűnek ismerte el. A templomosok javait lefoglalták, a birtokok nagyobb részét a johanniták kapták, kisebb részén a király birtokosztó politikája eredményeként földesurak osztozkodtak. Atrocitásokra, bebörtönzésre, kínzásokra azonban a Magyar Királyság területén nem került sor – sőt, pár kisebb templomos rendház a király hallgatólagos tudomásával egészen a 15. század elejéig működött. „A köpenyűken lévő vörös kereszt után őket is ‘veres barátoknak’ nevezték – olvasta Sárosi, mielőtt visszatette a polcra a könyvet. – A néphagyomány szerint a nevet kegyetlenkedéseik miatt kapták, de a hiedelem valójában csak a templomosok bukása után keletkezett.”

8.

Andi volt az első, aki a szemembe mondta.

Nálam, az albérletben. Feküdtünk a heverőn: Andi arccal a fal felé, én közvetlenül mögötte. Egyik kezemmel a combját, másikkal a fejét simogattam, és időről időre kíséreltet tettem arra, hogy a testhez álló, fekete nadrágjába bújtatott fenekéhez dörgölőzzek. Andi eleinte minden erre irányuló mozdulatomra a fal irányába csúszott, később leállt ezzel – részint azért, mert már olyan közel volt a falhoz, hogy nem tudott közelebb csúszni, részint pedig azért, mert egyre inkább elnyomta az álmom.

Legalább ennyiben hatással voltam reá: álomba ringattam a haját simogatva.

Osztálytársam volt a gimnáziumban. Nem fordítottunk egymásra különösebb figyelmet: ő túlságosan nagy falat volt számomra, én túlságosan apró pont az ő számára. Azok közé a lányok közé tartozott, akik felől soha nem volt kétségem, hogy legfőljebb távolról vethetek egy-egy pillantást tökéletes testükre, a nadrág feszülésében domborodó fenekükre, a falatka rövid ujjú póló mögé alig-alig rejtett mellükre, nyakuk ívére, ingerlő szájukra, hátuk közepére omló dús hajukra. Az ilyen lányokat nem nekem találták ki, azokat a fenekeket nem az én kezem tapogathatja, az ingerlő ajkakra nem az én szám tapad. Mindez nem is zavart különösebben. Tudomásul vettem a helyzetet, és kész. Ha a folyosón, vagy egy tanterem ablakmélyedésében véletlenül megleptem Andit (és hasonló társnőit) valamelyik felsőbb évessel csókolózásba vagy pettingbe merülve, idétlenül röhögtem, míg Andiék mosolyogtak, és arcukra az volt írva: „Ó, csak Béla az, nem számít”.

Nem tartozott azok közé a lányok közé sem, akik időről időre ellenállhatatlan késztetést éreztek arra, hogy leüljenek mellém, és elsuttogják legféltettebb – szexuális, vagy az érzelmi életükre vonatkozó – bizalmas titkaikat. Úgyhogy még e módon sem kerülhattunk közelebbi kapcsolatba. Osztálytársak voltunk, négy éven keresztül egymás mellett éltünk, kapcsolatunk azonban kimerült annyiban, hogy időnként elkérte tőlem a matematika házi feladatát, én pedig kértem tőle tollat vagy ceruzabelet.

Mindezek ellenére mindketten megőrültünk, amikor egymásba botlottunk a Ferenciek terén, a metróállomáson. Sodródtunk a mozgólépcső tetején a tömeggel, azt se tudtuk, merre kell mennünk, a kijáratokat néztük, próbáltuk kitalálni, melyik merre vezet, és akkor észrevettük egymást. Én vigyorra húztam a számát, Andi kis híján a nyakamba ugrott – kis híján, mert az utolsó pillanatban visszahőkölt, ám a mosolya, a tekintete ragyogása maradt.

Nem tudtam, hogy Pesten van. Ő hallott rólam: az osztályban, sőt az egész évfolyamon híre ment felvételi eredményemnek, azt azonban a metróállomáson tudtam meg, hogy Andi egy vidéki főiskolába felvételizett, nem vették föl, és most a fővárosban dolgozik. Azonnal elkezdte sorolni azoknak a nevét, akik tudomása szerint ugyancsak Pesten vannak, a fejemet ráztam, hogy egyikről sincs információ. „Sebaj – mondta Andi, és először az életben rám nevetett. – Jó, hogy találkoztunk. Alig ismerek ebben az iszonyú nagy városban valakit, öröm látni a régi arcokat.”

Hirtelen ötlettől vezérelve elhívtam az albérletbe. „A lakótársam nincs otthon – magyaráztam –, vacsorázhatnánk valamit.” „Rendben” – vágta rá Andi, nekem pedig az jutott eszembe, hogy töltött káposzta van a hűtőben. Nagyanyám csinálta a hétvégi disznóvágáskor, fölhoztam, és miután minden mást megettem, csupán az maradt. A töltött káposzta azonban – gondoltam – nem leányos étel. Főleg nem olyan lányoknak való, amilyen Andi.

– Menjünk be a boltba – indítványoztam. – Vegyünk valamit.

– Mit akartál vacsorázni? – kérdezte Andi.

– Nem tudom... – vonogattam a vállam. – Még nem döntöttem el.

– Nem szoktál otthonról hozni kaját? – csacsogott tovább Andi, már a boltban. – Én mindig hozok egy csomót. Ha nem hoznék és itt kéne kaját vennem, nem jönnék ki a pénzemből.

– Én is szoktam – a kezembe vettem egy befőttesüveget.

– Nálam van most az albérletben füstölt kolbász – folytatta Andi. – Finom házi füstölt kolbász, sok borssal meg paprikával. Legközelebb én hívlak meg vacsorára, és azt eszünk. Erős mustárral.

„Házi füstölt kolbász?” – a következő pillanatban azt kérdeztem Anditól:

– Szereted a töltött káposztát?

– Imádom.

– Mert van.

– Hol?

– Nálam. Az albérletben. Kérsz?

– Hogyne kérnék? – húzta mosolyra Andi az izgatóan vörös ajkait. – Mondtam, hogy imádom.

Tejfölt vettünk, meg puha fehér kenyeret. Hazamentünk az albérletbe, és teletömtük magunkat töltött káposztával.

Onnantól fogva sokat találkoztunk. Időnként moziba mentünk, időnként csavarogtunk a városban. Andi egy negyvenöt év körüli elvált asszonynál lakott a hetedik kerületben. Sötét, depressziós lakás volt, amikor megláttam, némileg megvigasztalódtam, hogy nem csupán én lakom ilyen helyen, másokra is hasonló csapást mért a sors. Az özvegyasszony a belső szobában lakott, Andi a külsőben, úgyhogy ha az özvegyasszonynak éjjel ki kellett mennie pisilni, át kellett gyalogolnia Andi szobáján. „Van, amikor meztelenül jön ki – mesélte Andi. – Teljesen meztelenül. Azt hiszi, alszom. De én nem tudok aludni, ha szól a rádió.” Andi

főbérőjéhez hetente egyszer eljárt egy szintén negyvenöt év körüli, családos férfi, és ott töltötte az éjszakát. Bezárkóztak a belső szobába, fölhangosították a rádiót. A rádió azonban nem hagyta aludni Andit.

– Miért nem szólsz, hogy ne kapcsolják be? – kérdeztem.

– Hülye – nevetett Andi. – Szerinted miért kapcsolják be? Azért, hogy ne halljam, mit csinálnak.

Azt is elmesélte, hogy hosszú meneteket nyomnak, a rádió bekapcsolása és az özvegyasszony meztelenül való kijövele között több mint egy óra telik el. „Én nem az ilyenekhez vagyok szokva – nevetett Andi. – Hanem a sokkal rövidebbekhez.” Visszanevettem rá, és a Melindával való kis kollégiumi kalandom – ha lehet kalandnak nevezni egyáltalán – jutott az eszembe.

Ahogy egyre több időt töltöttünk együtt, Andi egyre több dolgot mesélt el magáról. Időnként csodálkoztam, amiért ennyi időt veszteget rám, nem tudtam elképzelni, hogy egy ilyen lány körül ne nyüzsögjenek a fiúk. Andi azonban egy szóval sem említette, hogy járna valakivel, arról a barátjáról is hallgatott, akivel a gimnázium utolsó évében kavart. Aztán egy ízben, amikor a Rákóczi úton baktatva elmélyülten magyaráztam neki Luxemburgi Zsigmond király városépítő tevékenységéről, az egyik jelzőlámpánál megállva Andi egyszer csak felém fordult, és azt kérdezte:

– Béla, szerinted én kurva vagyok?

Meghökkenem.

– Micsoda?

– Kurva.

– Miért lennél kurva?

Andi vállat vont. A lámpa zöldre váltott, mentünk tovább.

Zavartan hallgattam. Már nem tudtam visszakanyarítani a beszélgetést Luxemburgi Zsigmondhoz. Andi arcát fürkésztem.

Az Astoria közelében megint megszólalt:

– Ha Szabolcs tudná, biztos azt mondaná, hogy kurva vagyok.

Szabolcsnak hívták azt a srácot, akivel az érettségi idején járt.

– Egyáltalán nem biztos – hebegtem. – Szerintem megértené.

– Mit? – csattant föl Andi. – Hogy egy héten belül három férfival feküdtem le?

Erre nem tudtam mit mondani.

– Látod? Te is hallgatsz. Meg vagy döbbenve.

Ebben igaza volt, bár a „megdöbbenés” kifejezés nem teljesen helyén való. Izgatott lettem. A táskámat kénytelen voltam a derekam elé csúsztatni, Andi nehogy észrevegye a merevedésemet.

A Kossuth Lajos utca közepén értem utol. A Jégbüfé előtt megállt, rám nézett, azt mondta:

– Ketten testvérek. A harmadik a kollégám.

Abban a pillanatban rendkívül szépnek találtam.

– Testvérek? – kérdeztem. – Honnan ismered őket?

Nem válaszolt, bement a Jégbüfébe. Követtem.

Később megtudtam: otthon azt akarták, hogy a munka mellett nyelvet tanuljon. Pénzt is kapott, a fizetéséből sem kellett rá áldoznia, hogy fogadjon egy angoltanárt. Egy villanyoszlopra kiragasztott hirdetés nyomán találkozott Marcival.

Ekkor már ültünk, fagyaltot ettünk kehelyből.

– S ki ez a Marci? – érdeklődtem.

„Az ELTE-re jár – mesélte Andi –, lassan végeznie kéne, ám egyelőre maga se tudja, hányadik éves.” Halasztott is, évet ismételt is, megtörtént minden, ami csak lehetséges. Mivel a tanulmányi eredménye miatt ösztöndíjat nem kapott, angolórát adott az Andihoz hasonló fiataloknak – közülük is elsősorban lányoknak, szűrtem le a történetek alapján.

– Csinos pasas? – érdeklődtem, remélve, nem tűnik fel az irigykedésem.

– Csinos – Andi elmosolyodott. – Tulajdonképpen nagyon csinos. Nem volt még ilyen mutatós pasim. – Szórakozottan kavargatta a fagyaltját (mintha kávé lenne), kifelé bámult az ablakon. A hetes busz megállójában álló embereket nézte.

Továbbra se voltam tisztában vele, miként mennek az efféle dolgok, Andit azonban hiába faggattam a részletekről, nem avatott be. Mindössze annyit mondott: „Ugyan már, Béla. Csak tudod te is, hogyan történik ez”. Holott épp ez az: nem tudtam róla semmit. A részletek érdekelték – mégis, vajon olyan ez, hogy angolul társalognak a heverőn, aztán csókolózni kezdenek, és onnantól nincs megállás?... Konkrétan nem mertem rákérdezni, inkább a legjobb tudásom szerint alaposan körülírtam. Andi azonban rendíthetetlen maradt:

– Egyszerűen lefeküdtem vele. Nem is egyszer. Nem csak nálam, az albérletben, hanem őnála is.

Az angolt onnantól fogva elhanyagolták.

Pár nappal ezelőtt Marci nem ért rá. Nem szólt előre, maga helyett viszont elküldte az öccsét, Robit. Az becsöngetett, és annyit mondott: ő fogja helyettesíteni a bátyját. Nem tudni, az angoltanításra gondolt-e, Andi azonban annyira elkeseredett, amiért Marci még föl se hívta az óra lemondása, illetve a helyettesítés miatt, hogy azt gondolta: mindegy, miért jött az öcs, az ő karjában vigasztalódik meg.

– Vele is lefeküdtem.

Makogtam valamit, ám Andi nem hallgatott végig. Azzal szakított közbe, hogy:

– Nem is mindig védekeztem.

– Nem védekeztél? – csattantam föl. – Mi van, ha terhes lettél?

– Nem lettem terhes – felelte magabiztosan Andi.

– Na és – jutott eszembe a következő tromf –, na és ha elkaptál valamit? Ha mondjuk ez a Marci meg a Robi másokkal is szokott így?...

Andi a szemben lévő Julius Meinl-üzlet felé bámult, látszott rajta, hogy erősen gondolkodik.

– Tőlük nem kaphattam el semmit.

– Hogyan? Nem védekeztél.

– De igen. Vagyis nem úgy.

– Nem úgy... – ezt tényleg nem értettem. – Használtatok vagy nem használtatok óvszert?

– Nem használtunk – vágta rá azonnal Andi –, de úgy csináltuk, hogy se terhes ne legyek, se egyéb baj ne legyen.

– Akkor hogy csináltátok? Tabletta? Attól még elkaphatod...

Andi legyintett. Látva az értetlen arcomat, megcsóválta a fejét, azt mondta:

– Béla, szerintem te is tudod, hogyan szokták ilyenkor csinálni. Biztos olvastál már az ilyesmiről.

Hogy olvastam-e? Teljesen elvörösödtem. Eszerint Andinak meg se fordul a fejében az, hogy már nem vagyok szűz.

– Egyébként megkérdeztem mind a kettejüktől, hogy AIDS-esek-e.

– S mit mondtak?

– Visszakérdeztek, hogy én az vagyok-e. Megmondtam, hogy nem vagyok.

– Kérsz még valamit? – kérdeztem, mert Andi a pult felé tekintgetett.

– Valamit innék. Gyümölcslevet.

Mikor visszamentem a két nagy pohár őszibaracklével, azt mondta Andi:

– Marcitól és Robitól nem is lehettem terhes, vagy ilyesmi. De a Miklóstól igen.

Letettem a két poharat magunk elé.

– A Miklós, az kicsoda?

– A kollégám.

Egy nálunk vagy tíz évvel idősebb – vagyis a mi szemünkben veterán – fickó. A cégnél, ahol Andi dolgozott, informatikus: olyan pali, aki az akkor még nagyon sokunknak varázsszernek tűnő számítógépekkel foglalkozott. Az előző hétvégén kétnapos vidéki kiszállást tartottak. Konferencia, workshop, miegyéb. A kolléga, Andi, és egy idősebb hölgy. A kolléga egész úton Andinak csapta a szelet, este pedig bekopogott a szobájába. Andi beengedte.

– Azt mondta, nagyon szép vagyok. Le kellene festeni.

– Igaza van – csúszott ki a számon.

– Különösen a melleim. Szerinte gyönyörűek.

Leplezetlenül bámultam Andi mellei felé. Az átmeneti kabát takarásától nem láttam semmit.

– Szóval – mondta, már a Jégbüfé előtt –, szerinted kurva vagyok?

– Nem vagy kurva.

– Miért nem?

Nem tudtam mit felelni. Mondjam azt, hogy: „Igazából nem érdekel, kurva vagy-e, ellenben iszonyúan irigylem azokat, akikkel lefeküdtél, legszívesebben itt mindjárt bevonszolásnak egy kapualjba és hátulról beakasztanék, közben markolnám a gyönyörű fenekedet”? – Ehelyett annyit mondtam:

– Szerintem nem vagy az. Csak élvezed az életet. Az nem baj.

Úgy tűnt: megnyugodott.

Hazakísértem. Útközben az egyetemről meséltem neki. Hogy milyen tantárgyaink vannak, meg hogy nyakunkon a vizsgaidőszak, és mekkora mennyiségű tananyagot kell bemagolnunk. Borzasztó. Azt hittem a felvételi után, már túl vagyok minden ilyesmin, erre tessék, itt egy

nyomorult vizsgára többet kell tanulni, mint az egész négyéves gimnáziumi történelem tananyag. Épp a honfoglalás előtti magyarság életmódjába készültem belefogni, amikor Andi megtorpant és megragadta a karomat.

– Akkor szia – hadarta. – Majd találkozunk.

Fölnéztem. Három vagy négy háznyira voltunk az albérletétől.

– Mi van?

– Vár a Marci.

Arra néztem, amerre a fejével biccentett. Nem tudtam eldönteni, melyik a Marci az ott álldogáló és járkáló sok ember közül.

– Mikor találkoztál utoljára vele?

– Régen.

– Azóta nem, hogy az öccsét küldte el maga helyett?

Andi a fejét rázta.

– Most vár – tette hozzá. – Na, szia. Kösz a fagyit.

Futott a kapualj felé.

Hónapokig nem találkoztunk. Vizsgaidőszak jött, tél, karácsony, újév, ilyenek. Az addiginál is többet ingáztam a főváros és a mi városunk között. Elmerültem a történelmi események, fogalmak és összefüggések bemagolásába, arra se maradt időm, hogy lányok egyáltalán az eszembe jussanak. Hetekig békén hagytak testi és lelki kínjaim, minden idegszálam a tananyagra figyelt, összes energiámat abba fektettem, hogy minél előbb és könnyebben túljussak ezen az egyetemisták számára legendásan gyötrelmes, mégis büszkeségre okot adó („Szenvedek a rohadt vizsgáktól, ám egyetemista vagyok!”) időszakon.

S amikor már az indexem minden rubrikájába került bejegyzés, a csoporttársaimmal is megvitattam az összes vizsgát és az az összes vizsgáztatót, és már mindent tudtunk egymás vizsgaidőszakbeli élményeiről, az első szemináriumi hét csütörtökén, a Vörösmarty téren lévő nagy kőoroslán közelében, a hőszállingózásban szembejött Andi.

Ugyanolyan kitörő örömmel fogadott, mint hónapokkal azelőtt, azzal a különbséggel, hogy ezúttal nem torpant meg, egyenest a nyakamba ugrott. Nevetett, a vállamat lapogatta. Megállt előttem, és csillogó tekintettel, örömtől sugárzó arccal azt vetette a szememre, hogy hová tűntem, miért nem kerestem ennyi időn át.

– Vizsgaidőszak volt. Ne haragudj.

– Vizsgaidőszak? Na és? Sikerült? Milyen volt? Mesélj!

Belém karolt, elindult velem a Váci utca felé.

Fura érzés volt. Még soha nem karolt senki belém. Még soha senki nem mutatott irántam ekkora érdeklődést a másik nemből. Teljesen megkótyagosodtam.

Pár mondatban elmakogtam, mi történt velem, majd megkértem, ő is meséljen magáról. Legyintett, hogy semmi érdekes nem történt. Az ünnepeket otthon töltötte, de csupán pár nap szabadságot kapott. Január elején megint visszaállt a robotba, azóta egyfolytában dolgozik.

– Más egyéb? – faggattam tovább.

– Mi más? – rám nézett, hirtelen elmosolyodott. – Ja, igen! A Robi és a Marci. Az véget ért.

– Komolyan?

– A legkomolyabban. Rájöttem, hogy hülye voltam. Hülye és felelőtlen. Többet nem akarok ilyen kalandokba keveredni.

Sétáltunk a Váci utcán az Erzsébet-híd felé. Andi időnként hozzám simult, egyfolytában csacsogott. A szívem lüktetett, minden porcikámat átjárta az izgalom. Azt találtam ki: menjünk el hozzám, a lakótársam már hazautazott, megünnepelhetnénk a sikeres vizsgáimat. Vártam, hogy visszautasít, ehelyett azonnal rávágta: „Oké!”.

Megcéloztuk a Ferenciek terén lévő boltot, hogy vásároljunk enni- és innivalót.

A dohányáruk között válogattam, Andi kikerekedett szemekkel kérdezte:

– Béla, te cigizel?

– Hébe-hóba.

– Nahát, nem gondoltam volna.

– Mi ebben a meglepő? Te nem szoktál rágyújtani?

– De – bólogatott. – Időnként.

Vettünk egy csomag cigarettát, két üveg bort és egy kevés ropit.

Otthon az első dolgom volt átcipelni a lakótársam szobájából az enyémbe a music-centert. „Szereted a Pink Floydot?” – kérdeztem Andit, miközben megfelelő helyet és elérhető konnektort kerestem. A fejét rázta, hogy nem ismeri. „Komolyzenét, gondolom, nem akarsz hallgatni” – folytattam, mire Andi visszakérdezett: „Miért, a lakótársad ilyen zenét hallgat?”.

– Esztétika szakos bölcsész – biggyesztettem az ajkamat. – Mit vársz egy esztétika szakos bölcsésztől?

Andi kacagott.

Én a lemezeimet odahaza, a szülői házban tartottam, a fiókomban viszont találtam egy-egy walkmanbe való Beatles és Queen-kazettát. Andinak ez se kellett, így aztán kerestem egy zenés rádiócsatornát, és letelepedtem mellé a heverőre.

Túl voltunk az első üveg boron, s azt mondta Andi:

– Kezdek berúgni.

– Az jó – vihogtam, eléje tartottam a cigarettásdobozt.

Állati jól nézett ki: testhez tapadó fekete nadrág és hosszú, bő pulóver, amelyet – miután alaposan fölcsavartam a fűtést – levetett. Az alatta lévő fehér pólót szinte átütötték a kerek, feszes mellei. Nem viselt melltartót.

Újabb pohár bort töltöttem neki.

– Le akarsz itatni, Béla? – a karomba kapaszkodott.

– Be akarsz rúgni? – kérdeztem vissza.

A kezébe vette a poharat.

Úgy nevetett, nőt még nem láttam így nevetni.

Nem emlékszem pontosan, mikor kezdtünk el táncolni. Első emlékem ezzel kapcsolatban az, hogy mindkét kezemmel Andi izmos fenekét markolászom, ő pedig (az este folyamán először) rosszállóan rám szól: „Na!” – Elengedtem, helyette az ágyékomat dörgöltem a combjához meg a derekához. Arra semmit nem szólt.

– A Marcival és a Robival is voltam táncolni.

Összekapaszkodva, esetenül keringtünk a szobában. Egy széket föl-rúgtunk, fölgyúrtuk a szőnyeget.

– Mind a kettővel?

– Mind a kettővel – bólintott. – Hármában buliztunk.

– Na és? Volt valami?

– Nem emlékszem – becsukott szemmel nevetett. – Nagyon be voltam rúgva. Később azt mesélték, hogy mindkettejünkkel smároltam. Fölváltva.

– Az jó lehetett.

Andi bólintott.

– Velem nem akarsz smárolni? – csúszott ki a számon hirtelen.

Anélkül, hogy kinyitotta volna a szemét, azonnal rávágta:

– Nem.

– Miért nem?

Nem válaszolt.

A nyakához hajoltam, rátapasztottam az ajkamat. Föl-alá csúsztattam a szájam, nedves csíkot hagytam a bőrén. Pár másodperc után eltolt magától:

– Ne.

Otthagytott a szoba közepén, visszaült a heverőre. Mellé telepedtem.

– Kérsz még bort?

Nem válaszolt, a combjaira könyökölt, a tenyerébe támasztotta a fejét, megint becsukta a szemeit. Bort töltöttem a poharába, az orra alá dugtam. Elvette a poharat, beleivott. Rám nézett.

– Nem fogok veled lefeküdni – jelentette ki.

Újra csak azt tudtam kérdezni:

– Miért nem?

– Nincs kedvem – a poharat az asztalra tette, hanyatt feküdt az ágyon.

Melléje feküdtem, a nadrágomon látszott a türemkedés. A combját kezdtem el simogatni. Engedte. Amikor a melléhez értem, az oldalára henteredett, a fal felé fordult.

Egy darabig nem szóltunk egymáshoz, csupán a music-centerből bömbölt a zene. Közelebb húzódtam Andihoz, átfogtam a derekát. Letolta a kezemet. Visszatettem még egyszer, akkor nem tolt le.

– Legközelebb olyannal akarok lefeküdni, aki nem kezdő – szólalt meg hirtelen.

– Én nem vagyok kezdő – hadartam. – Csináltam már.

Miközben beszélgettünk, félig kigomboltam a sliccemet, hozzásimultam a fenekéhez.

– Olyannal akarok lefeküdni – mondta Andi –, aki tudja, hogy mi kell egy nőnek.

– Miért – kérdeztem –, a Marci nem tudta? Vagy a Robi?

Nem válaszolt.

A haját simogattam. Kicsivel később arrébb csúszott.

– Hagyjál, Béla. Ne rontsuk el.

– Mit ne rontsunk el? – játszottam a bambát.

– Tök jó fej vagy. Szeretek veled lenni. De nem akarok veled olyat.

– Jól megvagyunk, nem?

– Jól megvagyunk. Ám akkor is.

– Nem kell velem járnod – egyszeriben könyörgőre fogtam a dolgot. – Ha nem akarsz, nem lesz folytatás. Csak most...

– Nem – vágta rá nagyon határozottan. Kicsit enyhültebben folytatta: – Tényleg kedvellek, Béla. Ne haragudj rám. De akkor se tudok úgy nézni rád, mint egy... mint egy...

– Mint egy férfira – fejeztem be helyette.

Fölkeltem. Rágyújtottam. Andi fekve maradt, továbbra is a fal felé fordult. Ránéztem, láttam, hogy mozog a szája. Közelebb hajoltam, hallottam, amint azt motyogja: „Ne haragudj. Tényleg ne haragudj”.

Nem haragudtam. Kellett volna? Ha valakire haragudhattam volna, az én vagyok. Vagy a körülmények. Vagy minden, ami idáig vezetett, hogy egy részeg lány azt mondja az ágyamon fekve: „Nem tudok rád úgy nézni, mint egy férfira”. Még csak keserűséget se éreztem. Tudomásul vettem. Mintha még örültem is volna, hogy végre valaki a szemembe mondta. Hogy szembesít a helyzetemmel.

– Nem akarsz megfürdeni?

– Lehet reggel is? – motyogta Andi.

Nem látta, de bólintottam.

A biedermeier ágyneműtartóból két plédet vettem elő. Levettem a farmeromat, Andi mellé feküdtem, mindkettőnket betakartam. A hasára fordult. Óvatosan a fenekére tettem a kezemet. Nem reagált. Szuszogott.

Elhatároztam, hogy reggel kilesem zuhanyozás közben. Csak ne felejtsem el közvetlenül ébredés után a fürdőszobai kulcslyukból kivenni a kulcsot.

9.

Második könyvének megjelenése után megromlott Katherine Pimpli házassága. Nem úgy romlott meg, ahogy a házasságok többsége: lassan, észrevehetetlenül, egészen addig, míg a házasfelek egyike, avagy mindkettő tudatosítja magában a válság tényét, s onnantól fogva azon merengenek, hol rontották el, hol siklott ki a dolog. Nem, Katherine Pimpli és Joachim Herbert frigye lényegében egyik napról a másikra fordult ellenkező előjelűbe, és vált egyszeriben működőképtelenné.

„Lényegében” – mondtuk, mert ha Katherine Pimpli és Joachim Herbert ezt megelőzően fölkerestek volna egy házassági tanácsadót, esetleg ketten együtt, vagy külön-külön pszichológushoz mentek volna, az valószínűsíthetően korábban fölfedezett volna előjeleket, melyek az összeomlásra utalnak. Katherine Pimpli és Joachim Herbert azonban nem voltak házassági tanácsadónál, és pszichológushoz sem jártak – egyiknek sem érezték szükségét. Joachim Herbert teljesen elmerült kedvenc elfoglaltságaiba: a középkor, különösképpen a templomos lovagrend történetének kutatásába, valamint a zürichi „Zum Östlichen Licht”,

azaz „A keleti fényhez” nevű szabadkőműves-páholy ügyeinek irányításába, és eszébe sem jutott, hogy a számára mindehhez csodás háttérrel rendelkező házasságával bármilyen baj lenne. Hasonlóképpen Katherine Pimpli, aki a maga részéről örült annak, hogy nem kis erőfeszítés nyomán többé-kevésbé le tudta zárni azt az időszakot, amikor viszonylag nagy gyakorisággal félrelépett, és súlyos csapásokat mért házasságuk szentségére; bár lelkiismeret-furdalást nem érzett, igyekezett életének ezt az epizódját ha nem is teljesen elfeledni, ám valahogy úgy tekinteni rá, mint afféle múltó szeszélyre, amelyen ő, és rajta kívül számtalan más, házasságban élő ember átesett, és amiért dicséret semmiképpen nem jár, ellenben megkövezés sem: megvolt, túljutott rajta, hátratekintgetés helyett most már előre kell nézni.

A vihar azon a napon tört ki, amikor Joachim Herbert hazahozott egy immáron sokadik, sötét foltokkal tarkított, gyűrött A4-es papírt, azt meglengette a felesége előtt, aki a kezébe vette, és megállapította: a rajta lévő szöveg francia nyelvű. Bár hosszú éveken keresztül szociológiai témájú újságcikkek és elemzések megírásával foglalatostkodott, Svájc három nyelve közül Katherine Pimplinek a német volt az anyanyelve, az olaszt és a franciát erősen törte, úgyhogy arra kérte hitvesét, magyarázza el, mi ez a papír. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy Katherine Pimpli sejtette, mi több, bizonyára tisztában volt vele, hogy azon a papíron ugyanúgy, ahogy azokon, amelyeket a férje az utóbbi napokban mutatott neki, egy újabb, a második könyvéről szóló kritika olvasható, föltehetően olyan, amelyet Svájc egyik, francia nyelvterületén megjelenő újságából oltalmazott ki egy, Svájc francia nyelvterületén élő szabadkőműves, és faxolta el Joachim Herbertnek. „A keleti fényhez” címzett páholy főmestere akkoriban több efféle kritikát hazavitt, ezek az ország legkülönbözőbb lapjaiban láttak napvilágot, és az ország különféle területein élő testvérek küldték el Joachim Herbertnek, aki azokat mind megmutatta a feleségének. Katherine Pimpli először jámboran tűrte az újabb és újabb ledorongáló írásokat, unos-untalan elmagyarázta a férjének, hogy tisztában van azzal, hogy „Gyermekei tüze” című regénye nem a legtokéletesebb alkotás, a maga részéről azonban bízik abban, hogy képes lesz ő még külön művek megírására, Joachim Herbert pedig erre minduntalan azt felelte: ezeket a kritikákat nem is azért mutatja meg a feleségének, hogy frusztrálja, elkésértse, netán elvegye a kedvét az irodalomtól, éppen ellenkezőleg, azt szeretné elérni velük, hogy mindezek ellenére ne adja fel. „Az élet ugyanis – bölcselkedett Joachim Herbert – bővelkedik kudarcokban, ám ezek nem azért vannak, hogy letörjünk, hanem azért, hogy tanuljunk belőlük, és újabb és újabb kitartó és céltudatos munkára ösztökéljenek bennünket.” Katherine Pimpli helyeslően bólogatott, majd biztosította a férjét afelől, hogy hasonlóképpen érez, és bár valóban tett olyan nyilatkozatokat, hogy második regénye negatív fogadtatása miatt komolyan megfordult a fejében, hogy föl hagyja a szépirodalom területén tett kalandozásaival, azonban érez magában annyi erőt és elszántságot, hogy ne adja fel, ellenkezőleg: a kudarcból okulva még keményebben dolgozzon, és még inkább arra törekedjen, hogy a jövőben jó, mi több, nagyon jó műveket hozzon létre.

Ám annak ellenére, hogy mindezt így jószerivel estéről estére megbeszélték, Katherine Pimpli továbbra sem tudott a kritikák elolvasása okozta rossz érzéseitől megszabadulni. Hiába a céltudatosság, a komoly munka, és az efféle vigaszok, a lelke mélyén nyomasztotta a kudarc. Tisztában volt azzal, hogy az irodalomban ritka az objektív mérce, ami nem tetszik az egyiknek, az tetszhet a másinak; és az is némi felüdülést jelentett számára, hogy a kritikusok minden fanyalgása ellenére az olvasóközönség szerette a regényt, egész szép számban fogyott a könyvesboltok polcairól. Mindezek ellenére egy idő után a férje hazaérkeztekor rossz érzés kerítette a hatalmába: önkéntelenül arra gondolt, vajon ma miféle elmarasztalást hoz Joachim Herbert, vajon ma melyik testvérrel váltott pár szabadkozó mondatot arról, hogy a legnagyobb íróknak is vannak botrányosan gyöngye könyveik, ráadásul az ő felesége még kezdő az irodalomban, talán könnyebben megbocsáthatóbbak a botlásai, ellenben a lelkesedést és azt a hatalmas munkát, amelyet ebbe a regénybe befektetett, értékelni kell.

Nem tudni, melyik volt az a pillanat, amikor Katherine Pimpli eljutott odáig, hogy már nem is vett újságot a kezébe, mert félt tőle, és mert tudta: a számára leglényegesebb részt úgyis megkapja majd Joachim Herberttől, azonban mindenképpen ezek lehettek a házasság megromlásának előjelei. Kérdés, eljutottak-e volna akkor is a végkifejletig, ha azon a bizonyos 1994. februári estén a férje nem hozza haza annak a Svájc francia nyelvterületéről érkezett újságkivágásnak a faxmásolatát, amely újabb ledorongoló kritikát tartalmaz a „Gyermeki tűz” című regényről, és ha nem fűz mindehhez olyasmi megjegyzést, hogy lám, még a franciáknak sem tetszik a könyv, holott azok nagyon is meg voltak elégedve Katherine Pimpli előző, „Máglya és átok” címet viselő regényével. Ennél a pontnál szaladt föl Katherine Pimpliben a pumpa, hirtelen azt vágta a férje fejéhez, hogy szó nincs itt franciákról, azok is svájciak, akik az ország francia nyelvterületén élnek, Franciaországból egyelőre semmi visszhang nem érkezett, arról sincs hír, egyáltalán eljutott-e oda a könyv, különben is, Joachim Herbert ezt most bizonyára személyes kudarcként éli meg, mivel az utolsó templomos nagymesterről írott regény igen népszerű volt Svájc francia nyelvű lakói között, sőt, Franciaországban is, főként azért, mert a templomos lovagrend javarészből a franciákhoz köthető, nagymestereik abból az országból származtak, a máglyán elégetett és a királyra meg a pápára átkot szóró Jacques de Molay is francia nemzetiségű, hát ezért (szikrázott Katherine Pimpli szeme) fáj most ennyire Joachim Herbertnek, hogy feleségének második regénye Svájc francia nyelvterületén is megbukott, pedig ez semmi más, csupán nevetséges kicsinyesség, nem csak azért, mert nem a franciaországi franciákról van szó, hanem a Svájc francia nyelvterületén élőkről, azért is kicsinyesség, mert Joachim Herbert a csökkent gondolkodásával már nem tud egyebet látni, állandóan olyanok körül forog az agya, hogy a páholy, meg a rítusok, meg az eszmék, nem veszi észre a többi szabadkőműves társával együtt, hogy megváltozott a világ, immáron senki nem kíváncsi az ő teátrális rítusaira, a titkolózásaikra; igazán észrevehetnék már „A keleti fényhez” címzett páholy tagjai, hogy az élet már nem a titkos szervezetekről szól, már nem a szabadkőművesek lendítik előre a világ kerekét, lehet, hogy két évszázaddal ezelőtt ők voltak a fejlődés motorjai, ma azonban másról szól a világ, és ők ezt képtelenek felfogni, továbbra is a titkaikba és a középkorból itt ragadt szeánszaikba burkolóznak, Joachim Herbert meg egyszerűen szemellenzőt visel, és nem lát át rajta, és nem veszi észre, hogy... hogy...

Ekkor kifogyott Katherine Pimpliből a szusz, levegő után kapkodott, tátozott, akár a partra vetett hal, Joachim Herbert pedig – továbbra is kezében tartva a Svájc francia nyelvterületéről való újság egyik számában megjelent, a Katherine Pimpli második regényéről írott kritika faxmásolatát – mosolyogva, a maga csöndességével azt jegyezte meg: a felesége téved, a szabadkőművesség nem olyan módon van hatással a világra, ahogyan azt sokan elképzelik, nem titkos kozmopolita összeesküvést szőnek, nem az egész emberiség fölötti irányítás a cél, hanem hitvallásuk, erényeik és etikájuk összefüggő rendszere lévén hatást gyakorolnak egymásra, építik a testvérek lelkiületét és terelgetik őket a nemes cselekedetek felé, ezen jó tettek és a nemes érzelmek pedig pozitív példát mutatnak másoknak is, nem beszélve arról a temérdek dologról, amit a szabadkőművesek tesznek embertársaikért anélkül, hogy azok többsége tudna róla.

Katherine Pimpli válasz helyett a Svájc francia nyelvterületéről származó újságában olvasható, a második regényéről szóló újabb elmarasztaló kritika faxmásolatát, melyet ez idáig a kezében gyűrögetett, sebes mozdulatokkal darabokra tépte, és a szőnyegre szórta fecnijeit.

Miután a felesége feldúlt lelki állapotban a nappaliból a hálószobába sietett, és leült a hitvesi ágy szélére, Joachim Herbert utána ment, leült melléje, ajkán szokásos mosolyával a kezébe vette felesége kezét, és halk szavakkal elkezdett arról beszélni, hogy valóban, ő évek óta ugyanazzal foglalkozik: a középkori lovagrendek történetét kutatja, azon belül is a templomos lovagrendét, amelyről már írt egy könyvet, mostanában meg annak a folytatásán dolgozik,

hosszú esztendő munkája van már benne, ha elkészül, az előzőnél jóval alaposabb és átgondoltabb lesz, sokkal több információval, és olyan összefüggésekre fog rámutatni, amelyeket eddig egyetlen történész sem vett észre. Ennél a pontnál Katherine Pimpli félbeszakította – a férje nagy meglepetésére, hiszen a korábbi viták idején halk, bölcselő beszédével és mosolyával rendre meg tudta nyugtatni a feleségét –, és az előzőhöz hasonló tónusban kijelentette, hogy a templomosokból is totálisan elege van, ez a misztikus áhítat, ahogyan Joachim Herbert kezeli őket, ugyanolyan képzelgés, akár a férje többi sületlensége („Milyen sületlenségek?” – próbált közbekérdezni Joachim Herbert, ám Katherine Pimpli nem hagyta magát megzavarni), ideje fölkelni már az álmodozásokból meg a lovagrendek ködös világából, a maga részéről egyébiránt teljesen eltelt a középkorral, ezt a második regényt például azért írta meg, mert valamilyen módon igyekezett a férjéhez idomulni, azonban ennek immáron vége, a saját életét akarja élni, lovagok és lovagrendek, csaták, nagymesterek, pápák és királyok nélkül, és ha egyszer még fog írni regényt („Fogsz írni” – szólt közbe bólogatva és mosolyogva Joachim Herbert), az a mában játszódik majd, mert az az ő regénye lesz, nem pedig Joachim Herberté („De szívem, azt a két könyvet is te írtad, nem én!”), igaz, hogy azt a két könyvet is ő írta, ám alapvetően a férje hatására, és ha beszélne egy pszichológussal, az nyilvánvalóan azt állapítaná meg, hogy a tudatalattijában – vagy ki tudja, hol – Joachim Herbertnek akar megfelelni („Beszélj akkor egy pszichológussal, én nem gördítek elé akadályt”), holott őt, Katherine Pimplit igazából nem is érdeklik a lovagok és a lovagrendek, nem érdekli a középkor, és nem érdekli a történelem („Drágám, te is azon a szakon végeztél, amelyiken én, neked is történészdiplomád van!”), végre szakítani akar azzal az árnyvilággal, amelyben eddig élt, ehelyett a saját életét akarja választani, azt, amelyikben nincs helye Jacques de Molaynak meg a Szentföldre készülő szerencsétlen gyerekeknek, hanem olyan dolgokról szól, amelyek őt, Katherine Pimplit érdeklik...

Megint kifogyott Katherine Pimpliből a szusz, kihúzta kezét a férje kezéből, felállt a hitvesi ágyról, járkálni kezdett föl és alá a hálószobában, időnként a hajába túrt. „S azt tudod – kérdezte nagyon óvatosan Joachim Herbert –, azt tudod egyáltalán, hogy ha ezek nem érdekelnek, akkor mi érdekel, és mit szeretnél, minek legyen kiemelt szerepe az életedben?”. Katherine Pimpli ekkor abbahagyta a föl és alá járkálást, megállt a férje előtt a hálószoba közepén, azt mondta:

– Nem tudom, mit szeretnék, minek legyen kiemelt szerepe az életemben, de itt az ideje, hogy kiderítsem. – S mielőtt Joachim Herbert megint kérdezett volna valamit, folytatta tovább: – Elköltözőm. Bérelek magamnak egy lakást, és elszeparálódva minden olyantól, ami eddig szerepet játszott az életemben, megpróbálom megvalósítani magamat.

Ez a „megpróbálom megvalósítani magamat” kifejezés úgy hangzott, mintha női magazinban olvasta volna Katherine Pimpli, csodálkozott is rajta Joachim Herbert, mert tudomása szerint a felesége nem olvasott női magazinokat. Ült a hitvesi ágyon, összeszorított szájjal nézte, ahogy Katherine Pimpli egy kisebb bőröndöt a hóna alá kapva egyik szobából a másikba futkosva összecsomagolja a legszükségesebbnek ítélt holmikat. Nem tudta, mit mondjon neki, semmi nem jutott eszébe, nem csupán azért, mert az ilyesmikről nem található útmutatás a szabadkőművesek 1723-as keltezésű andersoni alkotmányában, hanem azért is, mert hihetetlenül üresnek érezte magát. A hitvesi ágyon ültében csodálkozva fedezte föl, hogy az égvilágon semmilyen épkezláb gondolata nem támadt attól, hogy a felesége most jelentette be azt, hogy elköltözik, mi több, rossz érzése sincs, egyszerűen tudomásul veszi a helyzetet, ám egy porcikája sem tiltakozik ellene. Amikor Katherine Pimpli két kis bőrönddel a kezében, kabátban és kalapban megállt a hálószoba küszöbén, és azt kérte, Joachim Herbert mondja meg a gyerekeknek, hogy majd felhívja őket és mindent elmagyaráz, aztán elköszönt anélkül, hogy elárulta volna, hova megy, Joachim Herbert csak a felesége távozása és az ajtó

becsapódása után vette észre, hogy ugyanaz a sejtelmes mosoly ül az ajkán, amelyet valószínűleg Katherine Pimpli immáron nagyon-nagyon gyűlöl.

Katherine Pimpli a Zürich melletti Mülligenben töltötte az aznapi éjszakát, a szülői házban, ahol a nyugdíjba vonult orvos apja és gyógyszerész anyja egy szót se hittek leányuk azon kijelentéséből, miszerint szakítani kíván eddigi életével, és mindent újra akar kezdeni. Úgy vélték – s ezen véleményüknek hangot is adtak –, csupán afféle hétköznapiinak mondható házastársi összetűzésről van szó, pár nap múlva az ellentétek elsimulnak, és Katherine visszatér szerető férjéhez. Azt is megmosolyogták, amikor leányuk ezt hallva kardoskodni kezdett, hogy márpedig ő komolyan gondolja a dolgot, esze ágában sincs visszamenni Joachim Herberthez. „Lassan negyvenéves leszek – jelentette ki –, itt az ideje megtudnom és eldöntennem, hogy mit akarok.” A szülői házból megértést egyedül az éppen ott tartózkodó Hans-Jürgen Pimpli, Katherine-nek az Amerikai Egyesült Államokban élő, és munkája folytán az Egyesült Államok és Svájc között ingázó bátyja mutatott. A vacsorát követően, azután, hogy a nyugdíjas szülők „visszavonultak”, ahogyan oly sok évvel ezelőtt, Hans-Jürgen bekopogott húga szobájába, leült az íróasztal előtti székre, és megkérte az ágyon összeroskadtan üldögélő Katherine-t, hogy öntse ki a szívét.

Katherine Pimpli kiöntötte. Bár mindent nem mondott el szerető bátyjának (nem mesélte el, hogy házasságuk első éveiben, miközben Joachim Herbert nagyszabású történeti munkáján dolgozott, ő elég gyakran félrelépett, és abban sem biztos, hogy Marianne nevű lánya a férjétől van), azt azért megemlítette, hogy nem sokkal egybekelésük után erősen gondolkodott azon, kellett-e neki ez a házasság, jól tette-e, hogy feleségül ment ehhez a csetlő-botló, meglehetősen tutyi-mutyinak tűnő emberhez, és bizony megfordult a fejében, hogy még nem késő az egészet abbahagyni, és valami másba kezdeni... „De hát volt már egy gyereked!” – szakította itt közbe Hans-Jürgen, amire Katherine azt mondta: igen, volt, ám az, hogy egy nőnek gyereke születik, még nem jelenti azt, hogy mindenről le kell mondania, és bele kell törödnie abba, ami előtte áll. Mások is nevelnek föl egyedül gyereket, ráadásul ő fiatal volt, üde és vonzó, miért ne találhatott volna a kis Hugo megléte ellenére (sőt, lehet, hogy pont azért) magának a későbbiekben párt?

– Végül maradtam Joachim mellett – folytatta Katherine –, és ennek leginkább az volt az oka, hogy az idő múlásával nagymértékben megváltozott, s azt kell mondanom, igencsak a javára történt ez a változás: megférőfiasodott, határozottá és keménnyé vált. Bár bizonyos nyegle tulajdonságait mindmáig nem vetkőzte le, magabiztossága és tartása nagyon sok mindent pótol. Úgyhogy hamarosan nem találtam okot arra, hogy szakítsak vele. Egészen mostanáig.

Katherine Pimpli arról is beszámolt Hans-Jürgen Pimplinek, hogy a férje a csöndessége és a szelídsége ellenére roppantul szuggesztív és karizmatikus egyéniség, az ember észre se veszi, ahogy rákényszeríti az akaratát, lám, ő, azaz Katherine Pimpli se gondolta tizenöt évvel ezelőtt, hogy középkori lovagokról és keresztes hadjáratokról fog történelmi regényeket írni, ám ennek most egyszer s mindenkorra vége, még a kellő időben nyílt föl a szeme, épp jókor ahhoz, hogy kilépjen Joachim Herbert bűvköréből, és most már a saját életét élje.

Az éjszaka hátralévő részében Hans-Jürgen Pimpli elmondta húgának, hogy egyebek között azért is jött most haza, mert lakást akar vásárolni Zürichben, a munkája ugyanis a következő hónapokban és években arra készteti, hogy az eddiginél is több időt töltsön Svájcban, illetőleg gyakrabban ingázzon Svájc és az Amerikai Egyesült Államok között. Még nem nézte ki magának azt a lakást, amelyet meg szándékozik vásárolni, igazából nincs is sok kedve a lakáskereséshez, ám amennyiben Katherine Pimpli valóban úgy gondolja, hogy újra akarja kezdeni az életét, és nem szándékozik visszamenni Joachim Herberthez („Nem! Nem!” – tiltakozott Katherine Pimpli), abban az esetben ezt a fárasztó és bizony meglehetősen unalmas tevékenységet rábízna a húgára, azzal, hogy olyan lakást keressen, amely mind a kettejük

számára megfelelő, kellően tágas és kényelmes, és alkalmas arra, hogy azokban a napokban vagy hetekben, amikor ő (Hans-Jürgen Pimpli) Zürichben tartózkodik, akkor is megfelelő módon el tudjanak különülni egymástól, hiszen mind a ketten felnőttek és a saját életüket akarják élni. „Gondolom, ha a férjeddél és a régi életeddel szakítasz is, azért nem apácaként szeretnél a közeljövőben élni” – kacintott Hans-Jürgen Pimpli, és Katherine Pimpli azon az estén, sőt talán azon a napon először hangosan felnevetett. Ezt követően bátyja azon kérdésére, miszerint „A gyerekekkel mi lesz, ők hová kerülnek majd?”, vállat vont, s azt válaszolta: a maga részéről úgy gondolja, a fiúk elég nagyok már, nem is kimondottan anyás típusok, Hugo maholnap megkezdí a felnőtt életét, éppen mostanában tervezgeti, hogy bérel egy kis lakást – természetesen Zürichben –, és önállóan fog élni; Robert is rövidesen megkezdí az egyetemi tanulmányait („Valószínűleg történelem szakon, mi máson...” – húzta a száját Katherine Pimpli), különben ő rajong az apjáért, a részéről semmi gondot nem jelent, ha továbbra is Joachimmal fog lakni és az anyját ritkábban fogja látni. („Bár olyan ritkán azért mégse – ráncolta a homlokát Katherine Pimpli –, elvégre mindannyian ugyanabban a városban lakunk majd, nem a világ különféle szegletein.) Ami Marianne-t illeti, nos, róla azt gondolja, őt magához venné, abban a korban van, amikor a leánygyermeknek nagy szükségük van az anyjukra, szóval, ha Hans-Jürgen is beleegyezik, olyan méretű lakást kell vásárolni, amelyben Marianne is kényelmesen elfér, a költségekbe természetesen ő (Katherine Pimpli) is beszáll, van még némi félretett pénze a könyvei bevételeiből.

Az elhatározást tett követte. Az elkövetkező napokban a lakás megkeresése és megvásárlása mellett Katherine Pimpli hosszú órákat töltött azzal, hogy újra meg újra elmagyarázza mind Joachim Herbertnek, mind a gyermekeinek, mind a szüleinek, hogy elhatározása nem csupán múló hóbort vagy a házasságok szokásos válságkorszakának jele, ellenben nagyon is végleges, és senki és semmi nem tántoríthatja el attól a szándékától, hogy új életet kezdjen. Joachim Herbert meglepően könnyen beadta a derekát, és kijelentette, hogy a maga részéről úgy gondolja, nem kell végleges döntést hozni, amennyiben Katherine Pimpli módosítja elhatározását, ő örömmel fogadja vissza közös otthonukba, egyúttal ígéretet tesz arra is, hogy a felesége kibontakozása és önmegvalósítása elé az égvilágon semmi akadályt nem szándékozik gördíteni. A gyerekek közönyösen fogadták anyjuk döntését, majdhogynem a vállukat vonogatták, és amikor Katherine Pimpli elmondta nekik, melyikük hol fog lakni, kivel fog élni, engedelmesen igent mondtak, azzal visszatértek a CD-ikhez és a számítógépes játékaikhoz. A Pimpli-nagyszülők hosszasan sopánkodtak – még hónapokkal később is a legváratlanabb pillanatokban csóválták meg a fejüket, és fejtették ki, hogy bár természetesen lányuk mellett vannak, nem igazán örülnek eme „váratlan szeszélyének”, azt pedig – ha már így alakult – végképp nem értik, miért nem simítják el tisztességgel az ügyet, és miért nem adják be a válópert. Amikor ugyanis szóba került a válás, Katherine Pimpli megvonogatta a vállait, és annyit mondott:

– Persze, persze, ám annyira nem sürgős, úgyse akarok újra férjhez menni, egyelőre legalábbis biztosan nem – hasonlóképpen, ha nagyritkán a férje is megpendítette a kérdést, most akkor miként is állnak egymással, készül-e beadni a válópert és így tovább, Katherine Pimpli biztosította arról, hogy szándékában áll elválni tőle, ám csak a távoli jövőben, annyi minden egyéb fontos ügy vár még addig elintézésre.

Hogy mi az az annyi minden egyéb fontos ügy, ami elintézésre vár, azt soha nem fogalmazta meg Katherine Pimpli, hiszen az élete elég gyorsan új sínekre futott: bátyjával közösen vásárolt egy szép nagy lakást Zürich belvárosában, lányával együtt odaköltözött, nem sokkal később pedig jelentkezett egykori munkahelyén, a tekintélyes zürichi napilapnál, hogy szívesen dolgozna megint náluk. A tekintélyes zürichi napilap vezetői és szerkesztői kétkedve fogadták korábbi kolléganőjük bejelentkezését, ők úgy tudták, Katherine Pimpli a jövőben a szépirodalomnak akarja szentelni az életét – legalábbis ezzel köszönt el tőlük –, úgyhogy az

első időkben csupán külső munkatársként alkalmazták az „írónt” (így nevezték nem kevés szarkazmussal a háta mögött), azonban ahogy az idő múlásával Katherine Pimpli egyre inkább bebizonyította: nagy elszántsággal és pontossággal, illetőleg roppant megbízhatóan dolgozik, visszavették hivatalosan is a lap szerkesztőségébe.

Csöndben csordogált az idő. Bizonyos dolgok visszatértek a régi kerékvágásba, hiszen Katherine Pimpli megint a tekintélyes zürichi napilapnak írt tényfeltáró beszámolókat és riportokat, s ismét megbecsült és elismert újságíróként kezdték emlegetni. Időről időre egy-egy szerelmi kalandot is megengedett magának, ezeket roppant diszkrét módon intézte, és mindent megtett azért, hogy komoly érzelmekbe ne keveredjen, úgyhogy előszeretettel kereste a nő és a feleségüket elhagyni nem szándékozó férfiak társaságát. Vele együtt élő lánya, Marianne szépen cseperedett, egyetemre kerülve bátyjaihoz hasonlóan ő is bérelt magának egy garzont Zürichben, így hát a szép nagy lakásban Katherine Pimpli egyedül maradt, illetőleg amikor Hans-Jürgen Pimplit a munkája Svájcba szólította, kettesben éldegéltek benne. Joachim Herbert egyre ritkábban emlegette a válást, minden erejét és energiáját munkájába és a szabadkőműves-páholly vezetésébe ölte.

Szépirodalomról szó se volt: bár különféle utánnyomásokban újra a polcokra kerültek Katherine Pimpli regényei, a hivatalosnak minősített kritika már elfelejtette az írónt – akit aztán nagy meglepetésként ért utol az a levél, amelyet egykori kiadója továbbított neki, és amelyben az állt, hogy „Gyermeki tűz” című könyvét a Varázstoll Kiadó meg akarja jelentetni Magyarországon, és a könyv megjelenésének időpontjára tervezgeti Katherine Pimpli Budapestre invitálását is.

10.

Volt idő, amikor azt gondoltam: a peep-show-kkal kezdődött.

Ma már inkább azt gondolom, hogy évekkal előbb. Akkor, amikor Lendvai Henriett gimnáziumba menet nélkül szállt le az autóbusról, hogy tölem elköszönjön. Amikor teljesen elfeledkezett arról, hogy ott vagyok, holott egy karnyújtásnyira állt tőlem, és pár perccel korábban üdvözlöttük is egymást. Abban a percben arra lettem rendeltetve, hogy Andi és a hozzá hasonló osztálytársnőim megkönnyebbülten kacagjanak, ha kiderül, hogy aki megzavarta őket csókolózás vagy petting közben, az csupán Radnai Béla – azaz én vagyok.

Sokszor elgondolkodtam azon, lehetett-e volna másképp. Vajon alakulhatott-e volna máshogy az életem, avagy mindannak, ami történt, így kellett történnie?

Azt szokták mondani: utólag könnyű okosnak lenni. Én utólag se lettem okosabb.

Azon a reggelen alig vártam, hogy Andi elmenjen. Miután fölébredt, zuhanyozni indult, én pedig a kulcslyuk előtt guggolva és magamat markolászva sóvárogva állapítottam meg, hogy gyönyörű teste van. Sokkal szebb, mint Melindáé (bár az övéből lényegében nem láttam semmit), és sokkal szebb, mint azé a lányé, akit a közeli peep-show-ban lestem meg húsz forintért. Gyönyörű, feszes feneke volt Andinak, izmos, mégis karcsú combjai, és gusztusos, formás szőrzete. A melleit sajnos nem láttam, ahhoz túl alacsony volt a kulcslyuk.

– Szia, Béla. Vigyázz magadra – mondta búcsúzóul, és a homlokomra lehelt. A konyhában ültem, kakaót ittam. Megvártam, míg eltűnik a kapualjban, aztán beszaladtam a fürdőszobába. Még vizes volt a törölköző, amelyet használt. Alaposan megszagláztam, és reméltem, hogy az itt-ott foltokban érezhető illatok Andi testének legszentebb titkait őrzik.

Letoltam a nadrágomat, beledörgölöztem a törölközőbe, megkönnyebbülten engedtem bele az előző este óta gyülemlő feszültségemet.

Azt követően, hogy kilépett az albérlet ajtaján és eltűnt a nyirkos, sötét kapualjban, többet nem találkoztam Andival. Pár héttel később az albérletében kerestem, a szállásadója mesélte, hogy botrányos körülmények között, nagyon hirtelen elbocsátották a munkahelyéről. („Nem nem mondta az Andika – suttogetta bizalmasan a főbérletlő –, de úgy tudom, szerelmi viszonyba keveredett valamelyik felettesével, aki ráadásul nő.”) Hazaköltözött a mi városunkba, néhány hónappal később főlvetelített egy vidéki főiskolára, fölvetették, lediplomázott, férjhez ment, és szült két gyereket. Egyik érettségi találkozóra se jött el. Bennem is csupán egyre jobban elhalványodó képe élt még egy ideig, ahogy magányos képzelgéseim során földézttem magamban testének a kulcslyukon át meglesett részeit.

Andi után Viki következett.

Véletlenül, szokásos körúti bolyongásaim egyikén tévedtem be abba a kukkoldába, mely rövidesen beteges szenvedélyeim első színhelye lett. Több mint két évig jártam oda. Közben fölfedeztem más peep-showkat, a változatosság kedvéért időnként azokat is fölkerestem, ám a körúti maradt a favorit. Vikivel is húszassal kezdtem: egy húszasért lehetett fél percen át csodálni az üveg előtt, figyelni szédítő mozgását, ahogy táncol, ahogy forog, ahogy karcsú, tökéletesen kidolgozott testének minden porcikája átveszi a ritmust, ahogy hanyatt vágja magát és a csípőjével köröz, aztán föl pattan, illegeti magát... Olykor meg mintha eksztázisba esett volna: gyors számot tettek be, amire örült tempóban szökdécselni kezdett, rázta magát, nem csak a fejével, egész felső testével bólogatott, közben lobogott a hosszú, fűrtökben leomló szőke haja... Persze, eksztázisba legföljebb én estem, Viki a valóságban hűvös, távolságtartó lány volt, a nézése mindig elárulta ezt: akkor is üresen csillogtak a feketével kihúzott, nagy, égszínkék szemek, amikor kinyújtotta felém a karjait, és az ablakon át csábítóan hívogatott, miközben többször a számjegyre bökött, a nagy, színes kartonra, amely a lábainál hevert. Ha félrehúzta a húsos, pirosra festett ajkait, kivillant tökéletes fogsora, szenvtelen tekintete azonban éles ellentétben állt az arcára kiült ragyogással. Teljesen beleszerettem, volt, hogy hosszú perceken – mit perceken! negyedórákon, félórákon – át a körút másik oldaláról bámultam a nagy, vörösén égő betűket, figyeltem, hányan és kik mennek be, meg hogy ki mennyi idő után jön kifelé. Gyűjtögettem a húszasokat, ha a boltban megfelelő érmét kaptam vissza, a következő utam, úgy, ahogy voltam, bevásárlószatyrostul, mindenestül, újra Vikihez vezetett.

Abban a peep-showban Viki volt a sztár. Mások is fölfedezték: nem ritkán az összes olyan kabin foglalt volt, ahonnet Viki látszott, a többiben pedig senki; olykor meg sorba álltunk, izgatott tekintettel, vetélytársként méregettük egymást a csukott ajtók előtt, ahonnet lehorgasztott fejjel lépett ki a delikvens, és sietős léptekkel, szinte futva távozott, fullasztó, sóhajokkal terhes párát hagyva maga mögött. Miközben vártam, ritkán jutott eszembe, hogy bemenjek máshoz, habár többé-kevésbé ismertem őket is, mielőtt még Vikibe „beleszerettem” volna, végignézttem mindet. A több mint két év alatt az agyamba vésődtek, ma is föl tudom idézni magamban az összes lányt: Amandának jó alakja volt, csak nagyon alacsony; Christine-nek a vörös haja volt vonzó, idomai azonban túlságosan teltnék tündek; Sylvia unott arccal hentergett a törülközőn, még véletlenül sem pillantott föl, és a harmadik húszasnál jól hallhatóan odaszólt a többieknek: „A pasi rajtam élvezkedik”; Orsi nagyon lelkes volt, ám olyan csúnya, kár rá a szót pazarolni; Bettyben semmi különös nem volt, ezernyi ilyen szaladgál az utcán. Szóval, maradt – Viki.

Majdnem egy évbe telt, mikor a bejáratnál posztoló és pénzváltással foglalkozó kopasz vastagnyakú fickót meg mertem kérdezni, mit jelent a falra festett felirat: SOLO CABIN 1500 Ft + MŰSOR. Azt mondta, ezerötszázért kibérelhetem a kabint egy negyedórára, odamegy a választott lány, és vele megbeszélem, hogy mennyiért mit csinálunk. „Nna, melyik lány tetszett meg?” – kérdezte, és én már majdnem kinyögtem, hogy Viki, aztán gyorsan hadarni kezdtem, hogy köszönöm, csak érdeklődtem, majd valamikor máskor.

Attól fogva hosszú időn keresztül ez volt vágyaim netovábbja, képzelgésem első számú célpontja: SOLO CABIN 1500 Ft + MŰSOR.

Soványa ösztöndíjam mellett, úgy véltem, nem engedhetem meg magamnak ezt a fajta szórakozást, azonban egy idő után nem bírtam a kínzó vágyakkal. Két éve jártam már a körúti peep-showba, amikor az államvizsgára való készülés szünetében fogtam a megtakarított pénzemet, és dobogó szívvel nyögtem a kopasz vastagnyakúnak: „Viki”. Szó nélkül bólintott, s egy perccel később a kukkolda hátsó traktusában, egy kívülről rám zárt kabinban találtam magam, szemben egy, a padlótól a plafonig tartó üvegfallal, az üvegfalon egy méretes, négyzet alakú nyílással, mely nyíláson egyrészt benyúltam és alaposan végigtapogattam a szőke tünemény minden porcikáját, másrészt hagytam, hogy szintén a nyíláson keresztül Viki puha ajkaival párezer forint ellenében kielégítsen.

„Leszoptak” – vigyorogtam bele a körúti estébe, ahogy zsebre dugott kézzel, egy Queenszámot fütyörészve ballagtam haza.

Nem volt megállás.

A peep-show, a szexmozi, az erotikus kellékeket árusító boltok, a pornólapok, és a pénzért vásárolható gyönyör lett a mindenem. Az idő előrehaladtával meg se fordult a fejemben, hogy találhatnék magamnak lányt, barátnőt, aki mindezeket az élményeket a két szép szememért átéli velem. Hébe-hóba még tettem pár kísérletet, ám miután minden próbálkozásom már a kezdeti lépéseknél hamvába hullt, fölhagytam a kísérletezéssel.

Nem sokáig élvezhettem a Viki nyújtotta örömeket. Egy nap zárva találtam a körúti peep-show-t. Persze, a városban szerteszét több hasonló intézmény működött és működik mind a napig – ha álmomból fölvernek, akkor is föl tudom sorolni az összeset –, és Viki után föl is kerestem más kukkoldákat, súlyos ezreseként hagyva a negyedórára rám zárt szőlókabin sötétjében. Vikihez hasonló lányt azonban nem találtam azóta se.

Új szórakozást találtam: bolyongásaim közben elvetődtem a főváros legsötétebb zugaiba, és prostituáltakat bámultam meg, ahogy föl-alá járkálva kelletik magukat a nyílt utcán.

Lépésről lépésre kerültem egyre közelebb hozzájuk. Előbb csak meglestem őket, kifigyeltem, melyik utcasarkon melyikük áll, és örültem, ha elcsíptem egy-egy üzletkötést. Később a közvetlen közelükben grasszáltam látszólag céltalanul, és élveztem, ahogy megszólítanak. A következő lépésben megkérdeztem tőlük az árakat. Majd miután kézhez kaptam a diplomámat, és elhelyezkedtem az egyik múzeumban, úgy találtam: a nem olyan magas, ám rendszeres és biztos fizetésem mellett már megengedhetek magamnak többet is.

Az egyik pályaudvar közelében történt. A lány hosszú, barna hajú volt, szép arcú, csinos alakú. Ő szólított meg, bár ha nem teszi, megtettem volna én. Sokalltam az árait, a lány ezt nehezményezte, mondván, ő nem afféle közönséges utcai kurva, nézzek rá, hogy néz ki, tiszta, ápolt satöbbi. Tényleg eltért a többitől: mutató, kellemes külsejű ifjú hölgy volt, normálisan felöltözve; úgy nézett ki, mint akármelyik kortársam, meglehet, egyetemistaként ezzel egészítette ki az ösztöndíját. Végül egy franciában egyeztünk meg, ám amint beléptünk az egyik közeli bérház sötét lépcsőházába, közölte velem, hogy ennyi pénzért nem megyünk föl a lakásba, megcsináljuk itt, a lépcsőfordulóban. Egészen belesápadtam: „Mi van, ha jön valaki?” – hebegtem, ám ő legyintett, és felszólított, hogy toljam le a nadrágomat. Nekilátott, azután pár perc elteltével rám szólt, hogy sietni kell, mert mindjárt jönnek a srácok. „Milyen srácok?” – kérdeztem bambán, ám a lány nem válaszolt, a búcsúzáskor is csak annyit mondott: „Szia”, azzal otthagytam a lépcsőház sötétjében.

Hamarosan fölfedeztem, hogy egyes pornólapok tele vannak olyan eltakart szemű hölgyek pucér fotóival, akik telefonszámuk közlésével hirdetik magukat. Ezúttal se rontottam ajtóstul

a házba: heteken keresztül telefonálgattam a lakótelepi albérletemből (ahol az egyetem után laktam) az eltakart szemű hölgyeknek, megtudakolva szolgáltatásuk természetét és árait. Majd miután a kezembe került egy Sárosdi nevű kortárs magyar író meglehetősen csúnya és szinte észrevehetetlen, „Berényi szerelme” cím alatt megjelent novelláskötete, és abban elolvastam egy fura és nehezen érthető novellát, melyben a főszereplő fiú fölkeres egy telefonos prostituáltat, s mikor odamegy, csodálkozva fedezi föl, hogy ez a lány a barátnője, ám sem ő nem szól semmit, sem a lány, megkötik az üzletet, és a dolog este sem kerül szóba, amikor találkoznak – szóval, miután elolvastam ezt a novellát, a következő telefonos prostituálttal nem csupán az árakat beszéltem meg, hanem időpontot is egyeztettem vele.

Egy körúthoz közeli címet adott meg. „Nagyon várunk, drágám” – rebegette erős dohányos hangon a telefonkagylóba, és ebből megtudtam, hogy többen vannak. A zsebembe gyűrtem a címet tartalmazó papírfecnit, és belevágtam. A torkomban dobogott a szívem, amikor leszálltam a villamosról, azt hittem, az izgalomtól összeesek, mikorra megtaláltam a megadott házszaomot. Beütöttem a kapukódot, kicsöngött, pár pillanat múlva ugyanaz az erős dohányos női hang szólalt meg a hangszóróból: „Ki az?”, én pedig feleletképp azt hebegtem: „Bálint vagyok”. – Ma se tudom, miért ezt a nevet mondtam, nem határoztam el előre, hogyan fogok bemutatkozni, egyszerűen amint elhangzott a kérdés, magától értetődőnek találtam, hogy álnevet használok, a Bálint pedig bizonyára a Bélára alliterálva csúszott ki a számon. Bálintként léptem be abba a földszinti lakásba, ahol három nő fogadott: egy hamvas, kicsit molett fiatal, egy boszorkányos kinézetű hosszú, fekete hajú, és egy mosolygós, tupírozott, melírozott szőkeség.

A lakás egyetlen szobából és egy konyhaként is funkcionáló előtérből állt. A társalgás kizárólag köztem és a mosolygós, tupírozott, melírozott szőkeség között zajlott, aki elmondta a telefonból már ismert árakat (meg kellett állapítanom, hogy az erős dohányos hang nem az övé), hangsúlyozta, hogy extrákkal is szolgálhat; ha érdekel, kérdezzek bármit és megmondja, mire mennyiért van lehetőség. Egyelőre nem kívántam semmi extrát, azt próbáltam inkább hebegve megtudakolni, melyikükhöz lehet szerencsém. „Melyikünket választod?” – kérdezte bűbajos hangon a mosolygós, tupírozott, melírozott szőkeség, én gyorsan fölmértem magamban a hamvas, kicsit molett fiatal vaskos combjait és komor tekintetét, a boszorkányos kinézetű, hosszú, fekete hajú nem is kicsit ijesztő arcát, és a beszélgetőtársamat választottam. „Rendben van, Bálint – nyújtotta felém a kezét amaz. – Én Zsuzsa vagyok. Adok neked egy törülközőt, a konyhából nyílik a fürdőszoba, fürdøj meg, utána én következem.”

A szobában vetkőztem le, közben a félig nyitott ajtón kisandítva láttam, amint a boszorkányos kinézetű, hosszú fekete hajú tárcsáz a konyhaasztalra tett telefonon, azután meghallottam az erős dohányos hangot is: „Akkor most van egy félórás”, és már le is tette a kagylót. Törülközőbe csavarva mentem fürdeni.

Zsuzsa nem volt fiatal, ám idős sem. Középkorú, jó alakú hölgy, egy dekányi hāj sem volt rajta, egyébiránt úgy nézett ki, ahogy akármelyik 35-40 év közötti nő az utcán. Meztelenül jött be a fürdőszobából, én ugyanígy feküdtem a szoba lényegében egyetlen berendezési tárgyát jelentő franciaágyon. Zsuzsa rám mosolygott, azt mondta: „Bálint, milyen szép neved van”, aztán odafeküdt mellém. Ő volt az első nő, akivel csókolóztam. A következő nagy élmény pedig az volt, hogy Zsuzsa olyat tett, amit még Viki se csinált: a szájával helyezte föl rám a gumi óvszert.

Ez volt a második közöslésem, öt évvel az első, a Melindával való kollégiumi kalandom után.

Abban a tudatban léptem ki a ház kapuján, hogy természetesen vissza fogok jönni Zsuzsához.

Ez meg is történt, jó félévvel később – mindenféle telefonos egyeztetés nélkül, arra jártamban ütöttem be a kapukódot, a lakásban egyedül Zsuzsát találtam, ő leültetett, kért, várjak picit, épp telefonál. Hallottam, amint valakivel megegyezik egy időpontban, és tudatja az illetővel, hogy van lehetőség extrákra is. Mikor letette a telefont, rám nézett, azt mondta: „Te nagyon fiatal vagy”. Elmagyaráztam, hogy már jártam nála, ő azonban – legalábbis állítása szerint – nem emlékezett rám. Nem maradhattam ott, sűrű bocsánatkérések közepette szabadkozott, hogy vendéget vár. Biztosítottam afelől, hogy egy másik időpontban fel fogom keresni. Mikor legközelebb újra arra vetődtem, már nem láttam a névtáblán az ismerős nevet.

A második lány emléke is nagyon erősen megmaradt bennem. Barbara néven mutatkozott be, a Kenyérmező utcában lakott (illetve lehet, hogy nem ott lakott, maradjunk annyiban: ott üzte az ipart). Emlékszem, késve érkeztem hozzá, miután ajtót nyitott, hálálkodtam, amiért megvárt. Nem volt szép lány, mégis, ahogy mondani szokás: egész lényéből áradt az erotika. Tizenkilenc éves volt, néhány hónapja érettségizett. Az aktus egész jól sikerült. Dicsérte a testemet, milyen kisportolt. Mondtam neki: „Pedig egyáltalán nem sportolok”. A dicséret viszont nagyon jólesett. Barbara volt az első nő, aki megdicsért.

Onnantól sok minden egybemosódik: arcok, női testek, karok, lábak, mellek, lakások, utcák, helyszínek és különféle pózok. Többször megpróbáltam összeszámolni, hány prostituáltat kerestem föl és mennyi pénzt költöttem rájuk. Nem sikerült, folyton kihagytam valakit. Volt egy olyan periódus, amikor kizárólag új, addig még nem ismert nőkkel voltam hajlandó szexelni. Ha a telefonhívásból, vagy a lakás ajtajában kiderült, hogy azzal a lánnyal már találkoztam, sarkon fordultam, és eljöttem onnét. Így rövid időn belül elmondhattam: nagyon sok, több tucat nővel volt dolgom. Már ha elmondtam volna valakinek – na de kinek mondtam volna el? A munkahelyemen nagyrészt idős emberek vettek körül, akikkel a kapcsolatam kizárólag a napi teendők elvégzésére korlátozódott. Barátaim nem voltak, az egyetemi cimborákkal megszakadt minden szál, ha nagy ritkán összefutottam valamelyikkel az utcán vagy a metróban, telefonszámot cseréltünk, és biztosítottuk egymást, hogy valamelyik este beülünk egy sörözőbe. Erre soha nem került sor.

Sikerrel háritottam azokat a kérdéseket, amelyeket rokonok és kollégák időről időre, makacs értetlenséggel föltettek: „Na és a nők? Mikor lesz barátnőd? Mikor nősülsz meg?”. E kérdések nagy részét tréfának szánták, ám – persze – volt bennük komolyság. Nem is kevés. Bár nem mondták ki, a szüleimen látszott, hogy aggódnak értem. Ha (egyre ritkábban) hazalátogattam a mi kis városunkba, komor tekintettel kérdezték: „Béla, minden rendben van? Jól érzed magad Budapesten? Nem gondoltál arra, hogy hazaköltözz? Tudod, apád ismeri a múzeumigazgatót, el tudná intézni, hogy...”. Ezeket mindig leállítottam. Biztosítottam őket arról, hogy semmi gond, jól vagyok, minden oké. Azt természetesen nem mondhattam el, hogy rendszeres és kielégítő szexuális életet élek. Úgy sejtem, egy idő után határozottan körvonalazódott bennük a gyanú: aszexuális vagyok, egyáltalán nem érdekelnek sem a nők, sem a testiség.

Az életem tulajdonképpen beállt egy akár normálisnak is mondható kerékvágásba. Már ha ez a kerékvágás nevezhető normálisnak. Dolgoztam a múzeumban, elkezdtem tudományos tevékenységet folytatni: cikkeket írogattam különféle folyóiratoknak, levéltárakban kutattam, régi krónikák megsárgult lapjait forgattam. Fő kutatási területem a középkori Magyarország lett, azon belül az Árpádok és a mohácsi vész közötti időszak, az a periódus, amelyet méltán tartanak a középkori Magyarország virágkorának – sőt, a magam részéről nem ódzkodom az elől sem, hogy ezt az időszakot Magyarország története legfényesebb korszakának nevezzem. Az ország európai jelentőségű nagyhatalom volt, kultúrája megközelítette a fejlett Nyugatot, erős és határozott uralkodók álltak az élén, mint például a történelmi tudatban Károly Róbertként rögzült I. Károly (1308–1342), vagy I. Lajos (1342–1382), vagy I. Mátyás (1458–1490). Ám a magam részéről kiváló és európai jelentőségű uralkodónak gondolom a koronás

magyar királyként rekordideig uralkodott és középkori viszonylatban páratlanul hosszú időt megélt Luxemburgi Zsigmondot is, aki a német-római császári címig jutott, és a Szent Római Birodalom uralkodójaként – bár igen sokat utazott birodalmában és Európában egyaránt – megőrizte székhelyének Budát. Országlása során a Magyar Királyság élénken bekapcsolódott a kontinens vérkeringésébe, királya Európa egyik legjelentősebb uralkodójának számított.

Fizetésem jelentős részét továbbra is prostituáltakra költöttem. Vadászterületem eleinte a hirdetési újságok és a napilapok apróhirdetései voltak, no meg a pornólapok, ahol a hirdető hölgyek fotóit is megtalálhattam, és nem kellett zsákbamacskát játszani. Ám miután a múzeumba bekötötték az internetet, minden egy csapásra megváltozott. Egyrészt tömegével zúdultak rám a lányok fényképes, részletes leírásokat tartalmazó hirdetési, másrészt megtaláltam a társaimat. Természetesen addig is tisztában voltam azzal, hogy nem csupán én járok lányokhoz, időnként egy-egy csúszás vagy rossz szervezés következtében előfordult, hogy összefutott két delikvens, akik aztán lehorgasztott és félrefordított fejjel suhantak el egymás mellett; az interneten azonban mindenki őszintén kitérül: elmeséltük tapasztalatainkat, javasoltunk egymásnak lányokat, megbeszéltük, melyik helyen mire kell ügyelni, kik a leginkább kerülendő hölgyek, és így tovább. Egészen véletlenül bukkantam erre a netes portálra, ám rövid idő alatt aktív résztvevője lettem a beszélgetéseknek, melyek során a Bálint nevet használtam, mint ahogy ekként mutatkoztam be a prostituáltaknak is.

Nagy részben az internetes társalgás hatására hagytam föl azzal a szokásommal, hogy egy lányhoz csak egyszer megyek. Több hölgynek is visszatérő vendége lettem, aztán nagy örömmel és büszkeséggel számoltam be a neten arról, ha valamelyikük olyasmit engedett meg nekem, amit másoknak nem szokott. A többiek persze irigykedtek – nem telt bele három hónap, és már a társaság egyik legrutinosabb és legnagyobb súllyal bíró tagjaként tartottak nyilván.

Fura helyzet ez. Időnként azt az érzést kelti az emberben, hogy két élete van. Van egyszer Radnai Béla, a történész, aki egy múzeumi irodában ücsörög egész nap és a Luxemburgi Zsigmondról szóló tanulmányait írogatja, lassan önálló kötet összeállításán gondolkodik. S van aztán Bálint, aki az interneten és a prostituáltaknál létezik, és egész más tulajdonságokkal bír, mint Radnai Béla: lazábban és határozottabban kezeli a dolgokat, a másokra jellemző félszegséget észre sem lehet venni rajta, szókimondóbb, nyíltabb, közvetlenebb. Egyetlen közös vonásuk az, hogy a maga „szakterületén” mindkettő sikeres, Radnai Béla nevét is kezdik ismerni a történészkörök; persze, nem olyan zajos a siker, mint a Bálinté, akinek hallgatnak a hozzá hasonlóak a szavára, és különösen azután, hogy a prostituáltak is fölbukkantak a neten, és hozzászóltak a beszélgetésekhez, reagáltak a róluk szóló véleményekre, és válaszoltak a vádakra, Bálint higgadt, nyugodt, műveltségről és intelligenciáról tanúskodó megnyilvánulásai tovább növelték a feléje áradó tiszteletet és megbecsülést.

Az internet megjelenésével már nem kellett a pornólapokat és az apróhirdetéseket tanulmányoznom, és nem kellett attól sem tartanom, hogy a hirdetésben beharangozott szexbomba helyett csúf rémséget találok a tett színhelyén. Ha új lányt kerestem fel, tudtam, mit várhatok. Rövid idő alatt igen gazdag szexuális tapasztalatra tettem szert, olyan élményekben lett részem, amelyekről sok, párkapcsolatban élő férfitársam csak álmodozik. Ha éppen nem volt elég pénzem, az utcán ácsorgó lányokat kerestem fel, és mivel autóra nem futotta, egy lépcsőházban, vagy egy közeli bokorban rendeztük le. Továbbra is aktív látogatója maradtam a peep-show-knak, de időről időre fölkerestem a szexboltokat és -mozikat is. Szexuális ismereteim folyamatosan bővültek, eljött az az idő, amikor én adtam az interneten keresztül tanácsot kezdő vagy éppenséggel testi avagy lelki problémákkal küszködő társaimnak.

Közben négy munkával töltött év után annak ellenére, hogy havi fizetésem jelentős hányadát prostituáltakra, illetve egyéb szexuális jellegű dolgokra költöttem, tudtam vásárolni egy terézvárosi garzonlakást. Természetesen hitelre.

Megfigyeltem: a tavaszi és a nyári hónapokban sűrűbben kerestem föl lányokat, hiszen az utcán, a villamoson, a tömegközlekedési járműveken, bárhol a városban jóval több inger ért, mint ősszel vagy télen: a sok miniszoknya, top, csípőnadrág, a ki-ki villanó bugyik látványa arra készítetett, hogy zsebnoteszomból kikeressem valamelyik hölgy számát, és levezzem nála a feszültségemet. Ezt az interneten elmeséltem férfitársaimnak is, tudakolván tőlük, hasonlóan állnak-e a dologhoz. Egy kolléga azt válaszolta erre: „Számomra a qrvázás hobbi, kedves Bálint, én a feszültségeimet inkább otthon, az asszonyon vezetem le. Persze, ha nincs otthon senki kéznél, meg tudlak érteni”.

Napokig betege voltam ennek a mondatnak. Átmeneti depresszióba estem: egy ideig a netre se mentem föl, munka után egyből hazasiettem, az ágyamon fekve a tévét néztem, vagy szakkönyveket böngészttem Luxemburgi Zsigmond uralkodásáról és Magyarország virágkoráról. Majd két hét melankólia után újra elolvastam a Sárosdi nevű író már említett novelláját, és föl hívtam egyik kedvenc prostituáltamat, a megbízható, mindig minőségi szolgáltatást nyújtó Beatrixot. Még aznap este tudott fogadni – bár általában este nyolckor befejezte a munkát, a hozzám hasonló törzsvendégekkel kivételt tett. Elmentem hozzá, és nem sajnáltam a pénzt, befizettem minden lehetséges extrára.

Majdnem másfél órát töltöttem Beatrixnál, mikor távozni készültem, a nyakamba ugrott, két oldalról megpuszilt, és elmondta, hogy én vagyok a kedvenc vendége: nagyon jól érzi magát velem, mert mindig figyelmes vagyok, úriemberként viselkedem, és soha nem durváskodom. „Ma pedig különösen érzéki és szenvedélyes voltál, Bálint – mosolygott. – Nekem is nagyon jó volt.” Biccentettem és kezét csókoltam neki: „Én is nagyon szeretek hozzád jönni, Beatrix. Hamarosan újra jövök”.

11.

Sárosdi, a prózairó a bejárat ajtó csapódására ébredt. Rendszerint ez költötte föl: a házfelügyelő végigcsúsztatva a kukákat a százéves kövezeten, lehuppantotta őket a bejárat ajtó felé vezető három lépcsőfokon, és miután kitolta a műanyag szemetes bödönöket a ház elé, a bejárat ajtó hatalmas dördüléssel becsapódott mögötte. Sárosdi ekkor kinyitotta a szemét, képzeletében látta maga előtt a házfelügyelő barázdált arcát, világító kék szemét, a szája szélén mindig ott fityegő szotyihéjat, és azt, ahogy megcsóválja a fejét, elsziszeg a fogai között egy káromkodást, majd elhatározza, hogy a következő reggelen, mielőtt nekiindul a kukákkal, kitámasztja a bejárat ajtót. Ám az ígélet mindig ígélet marad, a bejárat ajtó a következő reggelen is ugyanolyan dördüléssel csapódik be a műanyag szemetes bödönök és a házfelügyelő mögött.

Akár egy varázsütésre, erre a hangra megelevenedett a ház. Sárosdi az ágyában feküdt, a plafonon húzódó repedést nézte, és hallgatta, ahogy a fölötte lakó öregúr kikászálódik a vele egyidős ágyból (éktelen nyikorgás), fogja a járókeretet, és (dam-dam!) lassú, ám annál határozottabb léptekkel elindul a konyha felé. A következő pillanatban szerte a házban mindenfelé nyíltak és csukódtak, csapódtak és zörögtek az ajtók, léptek csattogtak a folyosókon, az udvar kövein, a lépcsőkön, foghegyről odavetett köszönések hangzottak el, kutyák ugattak, emberek káromkodtak – megélénkült a gang.

Ilyenkor, még az ágyban fekve Sárosdinak rendszerint az jutott eszébe, hogy azt olvasta valahol: a gang jellegzetes pesti képződmény. Igaz, a Duna másik partján, Budán is akad

belőle, és talán más városokban is találni helyel-közzel ilyet, azonban ekkora mennyiségben, ennyire meghatározó módon egyedül itt fordul elő. A gang a pesti ember létezésének egyik legfontosabb helyszíne („Jelképe” – dörögte Sárosdi, miközben kikászálódott az ágyból), nem csupán függőfolyosó, a lakások előtti közlekedőrész, annál sokkal fontosabb: élettér („Igen – gondolta Sárosdi –, mondjuk így akkor is, ha ehhez a szóhoz rossz emlékű jelentés tapad”), ahol fontos események zajlanak, ahol párbeszéd hangzanak el, viták robbannak ki, barátságok és szerelmek szövődnek, avagy az emberek egy életre szólóan meggyűlölik egymást. A gangon növényeket nevelnek (műanyag kannákban tárolják hozzá a vegyszereket, almásládákban a virágföldet), gyerekbiciklikkel és homokozólapátokkal akadályozzák a rajta való közlekedést, meg hatalmas kartondobozokkal (feliratukból látszik, a közeli lakás tulajdonosa milyen típusú hűtőszekrényt, televíziót, mikrohullámú sütőt használ), amelyeket minden nap éktelen káromkodás kíséretében kerülgetnek a lakók. A gang rendszerint koszos, poros: mindenki ott veri le cipőjéről a sarat (rosszabb esetben a kutyasart), bizonytalan eredetű, a szélben többtucat kilométert megjárta falevelek zörögnek rajta végig, és a közös képviselővé előlépett házfelügyelő nem győzi fogadni a sok panaszt, melyekkel a szomszédok a mellettük lakókat igyekeznek minél alaposabban befeketíteni, amiért azok megint nem söprögettek el a körletükből, és ahonnét most a többiek ajtaja elé zúdul a szemét.

A prózáíró kibotorkált a konyhába – elképzelte, hogy az alatta lakó, bizonytalan korú házaspár földszinti szoba-konyhás lakásában (ahonnét madzagon az udvarra kiengedve csirkét nevelnek) most ugyanúgy dübörög a mennyezet, ahogy pár perccel korábban az ő első emeleti szoba-konyhás lakásában dübörgött –, alágyújtott az előző este gondosan bekészített kávénak, kinyitotta az ajtót, és beengedte a reggeli napsütést. A ferencvárosi férfiak népviselete volt rajta: az elmúlt rendszerből itt maradt, egykor fényes, mára erősen megkopott kempingnadrág, bordázott atlétatrikó, a lábán kínai műanyag papucs. A konyhaasztalról elvett egy cigarettát, a gang vasrácsára könyökölt, rágyújtott, hallgatta, amint a harmadikról valaki sétálni viszi a kuttyját. A szerencsétlen állat ugyanazt a műsort csinálta végig minden áldott reggel: miközben gazdája levonszolta a lépcsőn csaholt, vonyított és ugatott, fölverte a ház többi ebét.

„Milyen hangosan ugatnak ezek a kuttyák” – szólalt meg Sárosdi alatt egy reszketeg hang, és anélkül, hogy odanézett volna, a prózáíró tudta, hogy közvetlen szomszédja, Manyi néni ment le az újságért, de már úton van visszafelé, lépte csoszognak az udvar guanótól tarkított kövezetén. „Legalább olyan hangosan ugatnak, ahogy némely vénasszony ugat ebben a házban – csattant rá feleletül egy éles női hang, melynek gazdáját meg kellett néznie Sárosdinak: nem volt egészen biztos, de a harmincas éveibe épp hogy belépett teltkarcsú asszony talán a másodikon lakott, és bizonyára ő is kutyatulajdonos lehetett, szavaiból csak úgy fröcsögött az indulat: – Ahelyett hogy csöndben, ugatás nélkül átvészelnék a hátralévő időt” – tette hozzá, szintén újsággal a hóna alatt, a lépcsőn fölfelé menet.

Erre a mondatra perdült ki a Sárosdi lakása alatti földszinti szoba-konyhás lakásból a bizonytalan korú asszony, hangja fülsiketítő erővel süvített végig a házban: „Mit ugatsz te is, fogd már be a szádat, most nagy a pofád, de te se leszel mindig fiatal!” „Nem leszek mindig fiatal – replikázott a teltkarcsú kutyatulajdonos már Sárosdi emeletén –, de nem is lesz akkora pofám, hogy beleugassak mindenbe, amihez nincs közöm.” „Mi az, hogy nincs közöd – jött rá azonnal teli torokból a válasz –, ebben a házban mindenkinek köze van mindenhez, ezt tudhatnád te is, ha jobban odafigyelnél a dolgokra, és nem a kurválkodással törődnél egész nap.” „Nekem aztán nincs közöm hozzátok, kriptaszökevények – hallatszott a második lépcsőfordulóból –, különben is, ne ugass, mert lemegyek, és mindjárt nem lesz mivel ugatnod.”

A párbeszéd hasonló elánnal és kifejezési módban folytatódott addig, mígnem a teltkarcsú asszony a lakásához ért, és eltűnt az ajtó mögött. Sárosdi nagyokat pöffelve azon tűnődött, a bizonytalan korú asszony vajon mit értett kurválkodás alatt. Manyi néni közben fölért az

emeletre, ráköszönt Sárosdira, és azt mondta: „Szép napunk lesz ma is”. „Szép” – ismerte el Sárosdi, belebámulva Manyi néni mosolyába. „Micsoda szemét ribanc – sívított a földszintről a bizonytalan korú asszony –, és ráadásul mekkora kurva”. Manyi néni az újsággal legyintett, rendületlenül tovább mosolyogva eltűnt az ajtó mögött.

A kávé lefőtt. Sárosdi elnyomta a cigarettát a gang vaskorlátján, a csikket a vaskorlátra akasztott konzervdobozba dobta. Iskolásfiú futott el a háta mögött, hangosan köszönt. A szemközti fiatal pár szemmel láthatóan idegesen jött ki a lakásból, a nő hosszasan csörgette a kulcsait, a férfi végül kirántotta a kezéből, és bezárta helyette az ajtót. Egy pillantást vetettek a prózáíróra – a férfi mintha biccentett volna –, aztán suhantak a lépcsőház felé. Sárosdi bement, kitöltötte a kávé. Széket húzott az ajtó elé, a csészével a kezében leült, hunyorgott a ferencvárosi napsütésben. Nézte a házat, a százéves épületet, az egyforma fehérre festett ajtókat és ablakokat, a vakolat hiányait, a denevérrágta lyukakat a tető aljában, a lépcsőház homályát, az árnyakat a falon. „Szép napunk lesz ma is” – ismételte magában azt, amit Manyi néni mondott.

12.

Eleinte esze ágában sem volt Katherine Pimplinek Magyarországra menni. Meglehetősen ingerülten és semmiféle együttműködési készséget nem tanúsítva beszélt a Varázstoll Kiadó vezetőjével. A fölített kérdésekre rövid, hetyke válaszokat adott, majd ellentmondást nem tűrő hangon elmagyarázta, hogy szakított az irodalommal, nem kíván vele többet foglalkozni, azt pedig világegyetében nevetségesnek érezte, ha valaki a múltjából él. „Hol van itt a múlt, kedves asszonyom? – kérdezte erre iskolás németiséggel a Varázstoll Kiadó vezetője. – Önnek most jelenik meg először könyve magyarul. Ez egyáltalán nem a múlt, nagyon is a jelen.”

– Franciául is jelentek meg könyveim – felelte Katherine Pimpli. – Mégse utaztam el miattuk Franciaországba. Senki nem hívott.

– Mi felülmúljuk a franciákat – kedélyeskedett a kiadó vezetője. – Párizs eljön majd Budapestre illemt és jó modort tanulni.

A vonal túloldalán csönd volt. A Varázstoll Kiadó vezetője úgy érezte: a hallgatás bizonytalanságot jelent. Most kell ütni a vasat, és nyert ügye lehet.

– Járt már asszonyom Budapesten?

– Soha.

– Gyönyörű város. Amennyiben úgy gondolja, szervezünk néhány vidéki fellépést is. Megmutatjuk Önnek Magyarország legszebb tájait. Csodálatos helyek vannak errefelé, higgye el nekem, tisztelt művésznő. – A „művésznő” hallatán Sárosdi ingatta a fejét, a kiadóvezető nem hagyta magát befolyásolni. – Nálunk is vannak pompás városok, hegycsúcson magasodó várak, érintetlen erdők, homokos vízpart, sok-sok napsütés. Nem is beszélve a legendás pusztáról.

„Hegycsúcson magasodó várak” – dünnyögte Sárosdi, és Sümeg vára jutott az eszébe, amelyről azt olvasta: a templomos lovagrend egyik magyarországi székhelye volt.

A kezébe vette a kiadóvezető íróasztalán heverő két Katherine Pimpli-kötetet, megnézte a hátsó borítón lévő portréfotókat. Kellemes arcú, vonzó megjelenésű, negyvenes hölgy nézett vissza nagy, kerek szemekkel reá.

– Soha nem hallottam még a kiadójukról – mondta Katherine Pimpli. – Mondana pár szót róla? Például mi volt a legutóbbi nagy könyvsikerük?

– Egy igazán érdekes könyv, egy olyan mű, amelynek minden mondatából sugárzik a bölcsesség, amelyet ha az ember a kezébe vesz, olyan szférák nyílnak meg előtte, amelyek...

– Ki írta?

– Egy taszmániai asszony. New Yorkban megőrülnek érte az emberek.

– Nálunk is megőrültek érte – mondta Katherine Pimpli –, húsz évvel ezelőtt.

A kiadóvezető ismét Sárosdra nézett, az vissza reá.

– Ki fordítja a regényemet? – hangzott Katherine Pimpli következő kérdése.

– Egy ismert és roppant sikeres magyar író – válaszolta a kiadóvezető. – Már a neve önmagában garancia a sikerhez.

– Hadd gondoljam meg – mondta Katherine Pimpli újabb rövid, ám ezúttal biztatóbb hallgatás után.

– Természetesen – hajbókolt a telefonkagylónak a kiadóvezető. – Fontolja meg alaposan a döntést, művésznő, és amennyiben igent mond, mi örömmel látjuk Budapesten. A Varázstoll Kiadónak nagy megtiszteltetés Önnel dolgozni. Az pedig különösen boldoggá tenne bennünket, ha a közös munka kiegészülne személyes kapcsolatfelvétellel is.

– Meggondolom – ismételte Katherine Pimpli, azzal elkészönt, és letette a telefont.

Első gondolata az volt: meg kell beszélnie valakivel.

A második gondolata: kivel?

Egy megfontolt, bölcs férfiútól volna a legjobb tanácsot kérni – fűzte tovább a gondolatmenetet. Csakhogy megfontolt és bölcs férfiú azokban a napokban nem volt a látókörében. Hans-Jürgen Pimpli munkájából fakadóan az Egyesült Államokban tartózkodott; Katherine Pimpli aktuális szeretője pedig egy nagy nevű, ám roppant hóbortos médiaszemélyiség volt, aki jobbra a múltbéli sikereiből élt, emellett médiaelméleti előadásokat tartott az egyetemen. Katherine Pimpli kedvelte ezt a férfit, mert szellemes volt, eszes és szórakoztató, s az ágyban az utóbbi időben megtapasztalt szeretőkhöz képest sokkal jobb teljesítményt nyújtott. Ettől a férfitől mégsem kérhetett tanácsot, hiszen azt mondta volna: „Itt a nagy lehetőség, hogy visszatérj a reflektorfénybe, menj el Magyarországra és élvezd a siker ízét” – azt viszont nem értette volna meg, hogy Katherine Pimpli szakított élete eme fejezetével, úgyhogy esze ágában sincs visszatérni a reflektorfénybe.

Éppen ezen szakítás miatt ódzkodott a férjétől tanácsot kérni. Azt gondolta: ha nem is mutatná ki, Joachim Herbert elégtételt érezne magában az események ilyen fordulata hallatán. A saját igazát látná érvényt szerezni, és nem törődne azzal, hogy ez a magyarországi meghívás csupán ártatlan utózőngéje Katherine Pimpli már lezárult szépirodalmi pályájának. Talán azt is megemlítené, hogy az égiek adták ezt a jelet, és Katherine Pimpli észrevehetné belőle az üzenetet, azt, hogy az ember nem térhet le a sors által kijelölt ösvényről, fogadja el a nálánál nagyobb erők akaratát, és térjen vissza korábbi életéhez, melyben Joachim Herbert is belefoglaltatik.

Joachim Herbert azonban nem mondott semmi ilyesmit – ugyanis miután Katherine Pimpli jobb híján a gyerekeitől kért tanácsot, ám azok semmi értelmes gondolattal nem tudtak előrukkolni, és azt javasolták anyjuknak: beszéljen az apjukkal, ő biztos segít, Katherine Pimpli egy hétvégi villámlátogatás során egy félmondattal megpendítette Joachim Herbertnek az ügyet, valahogy úgy, hogy van ez a meghívás, és nem tudja eldönteni, elmenjen-e, mert annyi más egyéb elfoglaltsága van. A férje, miután átnyújtotta Katherine Pimplinek azokat a

könyveket, amelyek ürügyén az asszony fölment egykori közös lakásukba, az állát simogatta, és azt kérdezte:

– Jártál már Magyarországon?

– Soha.

– Akkor menj el. Ahova hívnak, el kell menni. Utazni jó. Ne habozz.

„Utazni jó” – visszhangoztak Katherine Pimpli fejében Joachim Herbert szavai, és a Katherine Pimpli hihetetlen nagy igazságnak érezte ezt az egyszerű kis mondatot.

A hóna alá vette a könyveket.

– Igazad van – mondta. – Elutazom Budapestre. Te jártál már ott?

– Még én se jártam. De azt mondják, szép hely.

– Akkor elmegyek, és megnézem.

Katherine Pimpli mosolygott.

Már az előszobában járt, amikor a férje utánaszólt:

– Tudod – Katherine Pimpli erre megállt –, az élet rövid. Örülnünk kell minden pillanatának. S értelmesen kihasználni a lehetőségeket. Utazz el Budapestre, Katherine. Tudom, hogy azért jöttél, hogy megerősítést kérj. Hát megerősítelek, sőt biztatlak: menj el. Fölöslegesen azon gondolkodnod, ez most visszatérés-e a korábbi életedhez, amelyet olyan nagyon szeretnél végleg a hátad mögött tudni. Ez most nem számít. Az számít, hogy világot látsz, embereket ismersz meg, új dolgokat tapasztalsz. Ne habozz. Fogadd el a magyarok meghívását.

– Voltak Budapesten is templomosok? – mosolygott Katherine Pimpli.

– Voltak. De ha nem tévedek, abban az időben még máshogy hívták a várost. Mindenesetre ott is működött háza a templomos lovagrendnek. S a magyarok is részt vettek a keresztes hadjáratokban.

– Úgy sejtem, szabadkőművesek is vannak Budapesten.

– Vannak bizony.

– Akkor – villant kacéran Katherine Pimpli tekintete – meglehet, egy nap te is eljutsz oda.

– Az tényleg könnyen meglehet.

Az utcán az jutott eszébe Katherine Pimplinek: „Mennyire nem ismerem ezt az embert. Pedig több mint két évtizede a felesége vagyok. S a tetejében most olyan dolgokat érzek, amelyeket magamnak sem merek beismerni”.

Másnap fölhívta Budapestet:

– Mikor utazhatok?

A Varázstoll Kiadó vezetője elmosolyodott.

– Örülök, hogy elfogadta az invitálásunkat, művésznő...

– Mikorra tervezhetem az utazást?

– Nézze, asszonyom, Sárosdi úr, a neves prózaíró, aki a regény fordításán dolgozik, a tördelővel együtt az utolsó simításokat végzi. Szeretném a jövő hétnek inkább az elején, de legkésőbb a végén nyomdába adni az anyagot, közben megszervezem az utazása részleteit, a programokat, kiválasztom a helyszínt, egyeztetek, megbeszélék...

– Mikor?

– Körülbelül egy-másfél hónap múlva. Küldjük a repülőjegyeket.

– Köszönöm – Katherine Pimpli letette a telefont.

– Micsoda nőszemély! – csóválta a fejét a Varázstoll Kiadó vezetője, kezében a bűgő telefonkagylóval. – Micsoda erőszakos nőszemély!

Megfordította az íróasztalán lévő könyvet, a hátoldalán megnézte Katherine Pimpli arcképét.

– Viszont csinos – vigyorgott. – Nagyon csinos.

Megkereste a noteszében Sárosdi számát, és fölhívta a prózaíró, hogy megsürgesse a munka befejezését.

Második rész: Pokol

Tar Lőrinc kora gyerekkorától fogva előkelő környezetben, a királyi udvarban nevelkedett, gyermek- s ifjúkorában apródként hűséggel és odaadással szolgálta I. (Nagy) Lajos magyar királyt, majd annak özvegyét, Erzsébetet, és leányát, Mária királynőt. Nem mellesleg latinos műveltséget is szerzett, tudomásunk van arról, hogy elvégezte a káptalani iskola mindkét fokozatát, mi több, fennmaradt egy latin nyelvű magánlevele, mely írójának magas műveltségéről, és nagyfokú – a kor sajátosságaihoz képest szokatlan – intelligenciájáról tanúskodik, miközben az irat nyelvezetében „elejétől végéig a lovagi élet frazeológiáját használja”. Tar Lőrincet tehát kivételes képességű nemesembernek kell elképzelnünk, aki az ész és a tudás mellett birtokában volt a lovagi erényeknek is, származása, neveltetése és az udvari életben szerzett tapasztalatai egyaránt lehetővé tették számára, hogy képességeit és családjának tekintélyét kihasználva magasra ívelő pályát fusson be.

A Tar család ősi fészke, a Heves megyei Tar község a mai napig őrzi a Tarok emlékét – és itt ne csak az egykori udvarház egy falára, illetőleg a község templomának szentélyében található néhány freskómaradványra, és egy ma már kibetűzhetetlen felirattöredékre gondoljunk. A família szoros rokonságban állott a Rátholdi (esetleg Rátóti) és a Pásztó családokkal, címerük is közös volt, úgyhogy Tar Lőrinc apját, Tar Lászlót Pásztói vagy Rátholdi (esetleg Rátóti) Tar Lászlóként egyaránt ismerjük, mint ahogy a fia is több név alatt szerepel a ránk maradt följegyzésekben, melyekből megtudhatjuk, hogy Tar Lőrinc 1405-ben pincemester lett Zsigmond magyar király udvarában, majd még ugyanabban az évben pohárnok; ezzel párhuzamosan 1405 és 1407 között Hont és Nógrád vármegyék ispánjaként is fölbukkan az oklevelek sorai között, sőt a pohárnokság mellé az asztalnoki tisztséget is a magáénak tudhatta.

1409-ben már királyi étékfogóként (főasztalnokként) és fősáfarként szerepel abban a támogató levélben, melyet ura azért adott, hogy támogatásával Tar Lőrinc hosszabb utat tehessen szerte a világban. Erre az útra eme királyi támogató levél szerint lelkének szépsége és jó iránti fogékonyság vezette rá Tar Lőrincet: 1409 nyarán indult el fényes kísérettel, apródok, szolgák és fegyveresek kíséretében, bő két esztendő elteltével tért vissza Budára, szeretett királya udvarába az üzenettel, amely olyannyira megrettentette Luxemburgi Zsigmondot, hogy az sietve elzálogosított tizenhárom szepesi várost a lengyeleknek, és az abból befolyt összegből Budán Szent Zsigmond tiszteletére kápolnát emeltetett.

Tar Lőrinc a királyi udvarban hallható szóbeszédéből és visszaemlékezéseiből jól ismerhette Krizsafán György történetét. Róla azt írják a források, hogy bár nagy vitéz volt, I. (Nagy) Lajos király hű szolgája, annak itáliai hadjáratából meghasonlott lélekkel tért haza, éjszákanként ugyanis nem tudott aludni, vagy ha mégis, olyankor a talján földön, az itáliai hadjárat során elkövetett kegyetlenkedéseinek kísértetként visszajáró áldozatai gyötörték. Föltámadt benne az addig szunnyadó lelkiismeret, egyszeriben rettenetesen bűnösnek kezdte érezni magát, olyannyira, hogy elkéredzkedett királyától, és zarándokútra indult: előbb Rómába ment és a pápától kért föloldozást, ám ezzel nem elégedett meg, továbbutazott és eljutott spanyol földre, Szent Jakab sírjához, ahol fél esztendőn keresztül imádkozással múlatta az időt. Mivel továbbra sem érezte, hogy a lelke könnyebbedett, az ottaniak javaslatára elhatározta, hogy lemerül a Pokolba, remélve, hogy annak lángjai majd megtisztítják bűneitől.

A Pokol bejárata pedig – ezt akkoriban minden hívő ember tudta – Írországból volt, Ulster tartomány Donegal nevű grófságának déli csúcsán, az Angyalok szigetén, Szent Patrick kápolnájának közvetlen közelében.

Amikor Patrick, Írország védőszentje elakadt a hittérítő munkájában, és hiába ecsetelte a pogányoknak a hívő emberekre váró örök boldogságot, szemben a hitetlenek lelkének lakhelyéül szolgáló Pokol borzalmaival, azok csak nevettek rajta, és azzal vágtak vissza Patrick ostromlásaira: „Majd elhisszük, ha valóban látjuk”. Írország védőszentje ezen nagyon elbúsult, onnantól fogva hosszú időn keresztül imádsággal és testének sanyargatásával igyekezett az Úr számára bizonyítani hűségét és elszántságát, miközben azért könyörgött, hogy az Úr segítsen neki bizonyosságot mutatni a pogányokkal vívott küzdelmében. Kérése meghallgatásra talált, egy éjszaka, álmában az Úr megparancsolta neki, hogy keresse föl a közeli Limericktől északra lévő Dergh-tavat (Lough Dergh), annak a közepén talál egy parányi kis szigetet – hossza nem több mint negyven, szélessége nem több mint húsz öl –, a szigeten egy barlangnyílást, menjen be, lássa meg, és mutassa meg a pogányoknak is, hogy mostantól fogva az a barlangnyílás nem más, mint a Pokol egyik bejárata: aki ott belép, megtapasztalhatja azokat a szörnyű borzalmakat, amelyek a bűnösökre és az Isten szavának ellenszegülőkre várnak.

Így is történt. Patrick másnap fölkereste az álmában megnevezett barlangot, és elsőként élte át mindazt, amit utána évszázadokon keresztül sokan mások – megnyílt előtte a Pokol.

A később Szent Patrickról elnevezett barlangnyílás mellé rövid időn belül apró kápolnát emeltek a buzgó hívővé vált írek, ebben élt és dolgozott a Dergh-tavi sziget egyetlen lakója, egy barát, aki egy közeli kolostor perjelének tartozott engedelmességgel. Hogy a mindenféle öncélú és kíváncsiság által vezérelt Pokol-látogatásoknak véget vessenek, Szent Patrick barlangjába csak az tehetett be a lábát aki ajánlólevéllel kopogott a perjel ajtaján. Az ajánlólevelet pedig nem írhatta akárki: uralkodói pecsétnek kellett rajta függenie. A londoni Tower levéltárában több száz olyan papirost őriznek, amelyben az angol király igazolja, hogy a megtisztulni vágyó zarándok az ő tudomásával és támogatásával kívánja a Poklot fölkeresni. Az ilyen látogatásokról a barlangnyílás melletti kápolnában munkálkodó barát pontos számadást vezetett, melyben föltüntette az érkezés és a távozás időpontját, az adatokat időről időre megküldte a feletteseinek, akik a közeli kolostorban följegyzést készítettek a Szent Patrick-barlangban és annak környékén zajló eseményekről.

Ide, a Pokol ezen írországi bejáratához zarándokolt el tehát a bűneitől való megtisztulás végett 1353-ban Krizsafán György. Megmutatta a perjelnek az I. (Nagy) Lajostól kapott oklevelét, majd a szigetre történő megérkezése után mindjárt nekilátott a pokoljárás kötelezően megelőző szokásos rituálénak. Miután végzett, a kápolnában élő és dolgozó barát elkísérte a barlang bejáratához, megmutatta a befelé, illetőleg lefelé vezető utat, majd rácsukta a nehéz, vasalásos faajtót. Odabent, a Pokolban pedig rögvest megjelent a messze földről érkezett zarándok előtt a Sátán, nem is akárhogyan: a vitéz egyik kedvenc itáliai szeretőjének képét öltötte magára, olyan módon illegetve magát Krizsafán György előtt, hogy kevésen múltott, hogy az ne csábuljon el. Ha nem jelenik meg fölmentő seregként Mihály arkangyal, és kardjával el nem űzi a csábítót, a szegény magyar bizony menthetetlenül és örökre elkárhozik.

Tar Lőrinc pokolbéli utazásának közvetlen előzményei 1401. április 28-ig nyúlnak vissza. Azon a napon, mindjárt az ébredés utáni órákban Magyarország báróinak egy méretében talán kicsiny, ám annál lármásabb és erőszakosabb csoportja fegyveresek és szolgák kíséretében megjelent az épülő-szépülő budai vár egyik palotaszárnyában, és a lovagterembe érve fennhangon követelni kezdték, hogy a király azonnal jelenjék meg előttük.

Vegyük észre: nem ők akartak megjelenni a király előtt, azt akarták, a király jöjjön oda hozzájuk.

A leghangosabban Sáros vármegye főispánja, Rozgonyi Simon csörgette a kardját, és miközben egy-egy félmondattal az ország és a nemzet (értsd: a bárók) érdekeire hivatkozott,

ordítva követelte, hogy a király azonnal hagyja abba a reggeli bujálkodást, és jöjjön a lovagterembe számot adni tetteiről.

Hogy honnét tudta azt, hogy a király valóban bujálkodással töltötte a reggelt és a délelőtt addig tartó részét, arról fogalmunk sincs. Gyaníthatólag nem is tudta Rozgonyi Simon, egyszerűen sejtette, hogy a király bujálkodik.

Valóban bujálkodott. Egyszerre két cseh ágyasával végezte szokásos reggeli testgyakorlatait, amikor az apródok végre úgy határoztak, föl hagynak a bátortalan kopogással és a kaparászással az ajtón, és inkább – lesz, ami lesz – benyitnak, az ágy baldachinja ügyis megóvjva a királyt a meglepetésektől.

A király irgalmatlanul káromkodott, beletellett pár percbe, mikorra a baldachin egyik részénél megjelent szöke, szakállas feje, és azt kérdezte a toporgó apródoktól, hogy mit jelentsen ez.

A következő pillanatban a közelben tartózkodó Tar Lőrinc lépett a hálósobába, meghajolt a szöke, szakállas királyfej előtt, Zsigmond bocsánatát kérte, amiért ilyen hirtelenséggel rátörték az ajtót, és megzavarták a királyi felség nyugalma, ám – mint mondotta – olyan dolog kényszerítette őket erre a fölöttébb udvariatlan és föltétlenül megvetendő cselekedetre, ami előtt kénytelen voltak fejet hajtani. Ez a dolog pedig nem egyéb, mint a Rozgonyi testvérek (Simon és János) bandériumába tartozó katonák éles kardja és hegyes lándzsája, mely olyan kitartóan döfködt a királyi lakosztály nyugalma ügyelő szolgálhad mellét és oldalát, hogy kénytelenek voltak az erőszaknak engedni és fölébreszteni öfelségét.

– Rozgonyiék? – Zsigmond a takarójába csavarva mászott ki a baldachin mögül. – Mit akarnak?

– Felségeddel beszélni – Tar Lőrinc a két cseh ágyast nézte, ők a baldachin réseinél néztek vissza reá –, mégpedig azon nyomban. Szerintük az ügy nem tűr halasztást.

– Nem tűr halasztást – mormogott a király, azzal elfogadta az egyik apród által feléje nyújtott köntöst, magára kanyarintotta, és kisietett a szobából.

Tar Lőrinc a folyosón végig követte, majd amikor a lovagterem bejáratához ért, macskaügyességgel a király előtt termett, és ő lépett be előbb.

Hogy a következő pillanatban mi történt, azt ekképp meséli el a király négy és fél évvel később keletkezett oklevele: „Hallja meg tehát a jelen nemzedék, s tudja meg a rá következő, hogy midőn országunk némely főpapjai és mágnásai szembefordultak velünk, és megfélekeztek ama kegyes és bőkezű adományokról, amelyekben adakozó jobbnak részesítette őket, személyünkre kezét emeltek, hogy elfogjanak és törvénytelen szándékukat bűnös módon megvalósítsák, egyedül Lőrinc, az igazság bajnoka, a kiválasztott vitéz úgy szégyenítette meg őket, ahogyan tudta, miközben többi kísérőnk szinte mind ellenséges érzelmeket táplált ellenünk. Ám miközben irigyeink csapatának közepette forgolódott, egyedül saját karjának erejével küzdve sokak ellen, a kardok sokaságának erejét egy ember vitézsége visszaverni nem tudta, s ezért – ó, fájdalom – midőn már fogságba estünk s béklyóba verettünk, a szemünk láttára testén öt olyan súlyos sebet kapott, hogy ha az orvostudomány a segítségére nem sietett volna – amelynek megszerzéséért állítólag olyan nagy kiadásokba verte magát, hogy vagyona nagy részét ráköltötte –, minden bizonnyal egy is elegendő lett volna élete kioltására. Egyik sebe azonban, amely kettéhasított orra hegyén volt látható, még most is felismerhető, és az is marad egészen élete végéig. Ezenkívül, miután a Magasságbéli ereje, mely az igazakat nem hagyja el, megértvén a szorongatottak szívét, letekintett felséges székből, megszabadított bennünket ellenségeinktől és mi visszakaptuk országunkat s hajdani szabadságunkat: Lőrinc ispán, akiben töretlenül tündökölt a hűség, vágyát követve azonnal ismét csatlakozott hozzánk, és végig a leghűségesebben és sokféle módon szolgált bennünket,

hű szolgálataival másokat is felülmúlva, miközben igen sok főpap, báró és főúr trónunk megdöntésén mesterkedett, sőt maguknak más királyt választván, sikertelenül trónfosztottnak nyilvánított”.

Amint tehát kinyílt a lovagterem ajtaja, a Rozgonyi testvérek fegyveresei (köztük egynémely báróval) azonnal a királyra rontottak – volna, ha nincs ott Tar Lőrinc, akinek (egyebek mellett) az orra hegye bánta az éles kardokkal és a hegyes dárdákkal való találkozást. Mikorra a vitéz vérző sebekkel a földre rogyott, Luxemburgi Zsigmond már azon kevésbé vérmes zendülők védőőrizetében volt, akik sikerrel győzték meg a társaikat arról, hogy jobban járnak, ha egyelőre nem ölik meg a királyt, ugyanis amennyiben megölik, nem lehet tárgyalni vele.

A dühtől és félelemtől reszkető-tajtékozó Zsigmondot megkötözték, és az udvari szolgák szemé láttára akár egy csökönyös öszvért rángatták ki az épülő-szépülő budai vár palotaszárnyából. A vérző és megcsonkított orrú Tar Lőrincet sebeivel együtt a lovagterem padlóján hagyták, bár Rozgonyi Simon egyik katonája erősen gondolkodott, ne hánnya-e kardélre a magatehetetlen vitézt, ám egy, a Rozgonyi fivérek kíséretéből való hadnagy rálegyintett: „Hagyd sorsára, ha mi nem is öljük meg, a sebei végeznek vele”, a katona ekkor vállat vont, és csatlakozott a lovagteremből kifelé igyekvő társaihoz.

Tar Lőrincsel azonban nem végeztek a sebei, bár hónapokba tellett, mire felépült sérüléseiből. Gondosan ápolták a királyi udvar Budán maradt felcserei, valamint szolgálólányai, akik – hiába érdeklődött napjában többször Tar Lőrinc – semmi bizonyosat nem tudtak az urukról mondani. Amit Budán mindenütt beszéltek, csupán azt tudták elmesélni, vagyis hogy Zsigmondot ellenállás nélkül cibálták ki a palotából, az egyetlen, aki fegyvert fogott a támadókra, Tar Lőrinc volt, a testőrség az egész eset alatt mozdulatlan maradt, minden valószínűség szerint megvesztegették őket a Rozgonyi fivérek. A királyt a palotájából a Rozgonyiak egyik budai házába hurcolták, ahol az esztergomi érsek, Kanizsai János várta, és tajtékozó szemekkel, dühösen szórta átkait Zsigmondra azért, mert az ahelyett hogy az ország dolgával törődne, naphosszat henyél, a lakomákkal és a buja vágyaival törődik, úgyhogy az ország bárói elhatározták: nincs szükségük ilyen uralkodóra. A király (állítólag) próbált védekezni, valami törvénykönyvet emlegetett, melyet készül kiadni, és amellett, hogy Buda életét szabályozza, befolyással bír a többi város életére is; valamint azt is tudatta elfogóival, hogy a bűnös életmóddal föl szándékozik hagyni, hamarosan feleségül veszi Margit briegi hercegnőt, Stibor vajda már úton is van érte Sziléziába. „Stibor! – kapcsolódott be a szóváltásba az erdélyi vajda, Szécsényi Simon. – Ebből is látható, király úr, hogy inkább fogod a külföldiek pártját, inkább rájuk hallgatsz és őket bízod meg ügyeid intézésével, minthogy bennünket, magyarokat vennél magad köré.” A király ekkor elmondta, hogy semmi kifogása nincs a magyarok ellen, régóta közöttük él, már gyermekkorában a magyar király lányát szánták neki, lám, a nyelvüket is megtanulta, nagyon jól beszél, és hálás is a magyar uraknak azért, mert a tragikus emlékü nikápolyi ütközet utáni hosszú balkáni bujdoklása közben, amikor őrá semmi biztosat nem lehetett hallani, nem választottak és koronáztak meg helyette másik királyt, hanem megvárták, amíg a szóbeszédéből bizonyosság lett, és meggyőződtek arról, hogy királyuk életben van. Ami pedig Stibor vajdát illeti, vele hosszú és tartalmas barátság köti össze, harcostársa volt jó és rossz időkben egyaránt, különben meg mi a bajuk a magyar uraknak Stibor vajdával, ki lengyel létére Nagy Lajos idején magyar szolgálatba állt, és azóta is a magyarok érdekeit tartja szem előtt, olykor a lengyel érdekek ellenében is. A kisebbik Rozgonyi fivér, János a német Eberhardt és a firenzei Pipo lovagok nevét hozta szóba, mint a király további bizalmasait, akikben szintúgy idegen vér folyik, akár Stibor vajda ereiben. „Lehet, hogy idegen vér folyik bennük – mondta Zsigmond –, ámde ők is a magyar király bárói, ugyanúgy, ahogy ti vagytok, urak.” A zendülők ekkor kiáltozni kezdtek, hogy ők nem sorolják magukat a magyar király bárói közé, legalábbis nem ezen magyar király báróinak tartjuk magukat, nekik ilyen magyar király nem kell, másikat fognak

megválasztani helyette. „Azt pedig jobb, ha tudod – szólott Kanizsai János esztergomi érsek –, hogy a firenzei kalmár, Pipo, akit te Ozorai Pipónak is nevezel, szintúgy a mi fogságunkba esett.”

– S mi volt ezután? – kérdezte ilyenkor rendszerint Tar Lőrinc, amikor valamelyik őt ápoló szolgálólány idáig ért a történetben.

– Mi lett volna? – kérdezett vissza a szolgálólány, aki tudta, hogy Tar Lőrinc sokadjára hallgatja már a történetet, ám ugyanolyan lelkesedéssel mesélte, ahogy a nemes lovag szerette lábadozása közben hallani. – A király úr nem tehetett semmit. Hű emberei a lázadók fogságába estek, testőrei cserben hagyták, Stibor vajda pedig, bár a hír hallatára azonnal megfordult és sietett visszafelé, túl nagy távolságra volt ahhoz, hogy a mi urunk segítségére siessen.

– Szegény király úr – sóhajtott Tar Lőrinc, miközben fájdalomtól elgyötört arccal tapogatta az orra maradványait borító hatalmas kötést. – Olyan váratlanul tört rá ez a nagy szerencsétlenség. Ki gondolta volna, hogy a saját bárói fordulnak ellene? Bizony mondom, rosszabbak ezek a pogány törököknél, azoktól legalább tudjuk, mire számíthatunk, ám amikor az embert azok támadják hátba, akiket korábban a híveinek gondolt, kiben lehet utána bizodalma?

Az igazság az (és ezt csak majdnem egy esztendővel később, egy négyszemközti beszélgetésük során tudta meg Tar Lőrinc), hogy Luxemburgi Zsigmondot nem érte váratlanul a bárók támadása. Ha nem is számított rá, azért érezte, hogy benne lehet a levegőben. Az urak, mióta a Balkánról hazatért, egyebet se tettek, csak fűjoltak a királyra, minden szavába és minden tettében ott kötöttek bele, ahol lehetett, sőt egyes hírek szerint már az utódját is kiszemelték Durazzói László nápolyi király személyében. De zendülésre tulajdonképpen már azóta lehetett számítani, amióta a Zsigmondnak hajbókolni nem akaró és a királyt nemes egyszerűséggel „cseh disznó”-nak tituláló Hédervári Kontot és harmincegy társát 1388-ban kivégezték. Azóta forrongott a levegő, erre csak rátett a nikápolyi vereség, amikor hiába hirdették fennen a szerte Európából mindenfelől összegyűlt keresztes vitézek, hogy annyian vannak, ha leszakadna, lándzsáikkal fönt tudnák tartani az eget, a törökök rövid időn belül szétkergették őket. Dicsőséges keresztes hadjárat és jeruzsálemi bevonulás, meg a Szent Sír felszabadítása helyett majd’ féléves keserű és megalázó bujdosás következett a Balkán hegyei és völgyei között, miközben Magyarországon azt se tudták, él-e, hal-e a király.

Joggal kérdezte hát Tar Lőrinc egy későbbi négyszemközti beszélgetésen királyát: amennyiben ennyire tisztában volt az események eljövételében, miért nem tett ellene semmit? „Mit tehettem volna?” – vont a vállait Luxemburgi Zsigmond, és igaza volt. Hiába a királyi testőrség, a külföldi lovagok, az okos és bölcs hívek, ha a bárók együttesen akkora bandériumsereget tudnak kiállítani, amivel Bagdadig lehetne üzni Bajezid szultánt. Hiába a jó szándék, a dolgok megjavítását célzó törvények, a bárók mindenütt idegen cselszövést szimatolnak, és féltékenyen figyelik, kiket hív a király maga köré, és kiket ültet fontos pozíciókba. Hiába az építkezések, hiába a királyi udvar fénye, hiába szépül Buda és Visegrád, a bárók azt nézik, hol köthetnének ezekbe is bele. „Márpedig ilyen helyzetben – sóhajtott Zsigmond – nem lehet egyebet tenni, csak várni, hogy végre történjék valami. S történt is” – bökött Tar Lőrinc hiányzó orra felé.

Miután híre ment, hogy Stibor vajda visszafordult Sziléziából, és sorban vívja a győztes csatákat a zendülőkhöz csatlakozott urak ellen Észak-Magyarországon, Nyitra és Szkacsány környékén, továbbá kicsivel később Surányhoz érve már Budát fenyegette, a bárók úgy döntöttek: a királyt délre szállítják, oda, ahova nem érhet el a vajda kardja. A veszélyt különösen nagynak érezték azután, hogy a két morva örgróf, Jodok és Prokop bandériumaik élén ugyancsak megjelentek az ország északi részén, és készen álltak arra, hogy csatlakozzanak a

Zsigmondhoz hú erőkhöz. Az „országos tanács” – így nevezték magukat a zendülő bárók – két vezéralakja, Kanizsai János esztergomi érsek és Bebek Detre nádor között vita robbant ki: előbbi a támadókkal való harc fölvetését sürgette, utóbbi annak a véleményének adott hangot, hogy ki kell használni azt, hogy Zsigmond a kezükben van, és tárgyalniuk kell mind vele, mind a híveivel. De szakadás mutatkozott a bárók között abban is, hogy a már említett Durazzói Lászlónak, avagy Nagy Lajos vejének, a lengyelek királyának, Ulászlónak kínálják-e föl a magyar trónt. A legsürgetőbb kérdés azonban az volt: hová helyezték el a királyt.

– A legvérmesebbek amellet kardoskodtak, hogy mit kell annyit vacakolni velem, egyszerűen koncoljanak föl, kész tények elé állítva ezzel Stibort meg a morva örgrófkot – Zsigmond akkorát sóhajtott, lobogtak szakállának hosszú szőke szálai. – Az érsek hajlott is volna efelé, amin azért is erősen csodálkoztam, mivel túl azon, hogy egyházi személy, és ilyen minőségében ő tette a fejemre a Szent Koronát, nagyon sokat köszönhetek neki azért, amiért annak idején mellém állt és segített abban, hogy elnyerjem a királyi széket. Te még akkor talán gyerekember voltál.

Tar Lőrinc alig észrevehetően biccentett egyet.

– Volt már módomban megtapasztalni az emberek pálfordulását – a király a sóhajtozásban összekócolódott szakállszálait simogatta –, igazából nincs az érseken se csodálkoznivalóm. Szerencsére nem az ő álláspontja érvényesült, hanem azoké, akik bennem látták a legerősebb kártyalapot: amíg a fogságukban vagyok, alku tárgya lehetek, és a tárgyalások során talán jobb feltételeket lehet kiharcolni, mint fegyverrel, súlyos veszteségek árán.

– Akkor vitték felségedet Siklós várába?

– Igen, akkor – Zsigmond elmosolyodott. – De miért nem szólsz, Lőrinc, hogy az unásig ismered a történetet?... Időnként elfeledkezem magamról, belemerülök a saját elbeszélésembbe, és csak később jut eszembe, hogy mindezt már meséltem neked.

– Valóban mesélted, király úr, ám ugyanolyan érdeklődéssel hallgatom, mint amikor először hallottam tőled.

– Nem kell hízelegned, Lőrinc. Én anélkül is kedvellek téged.

– Hidd el, felség – Tar Lőrinc meghajtotta magát királya előtt –, nem hízelgésből mondtam. Ami veled történt, mindannyiunk számára tanulságos. Nem lehet elégszer hallani ahhoz, hogy levonjuk belőle a kellő tanulságokat.

Zsigmond gyanakodva figyelte a lovagot, ám miután nem látott az ábrázatán mást, csupán a tiszta és őszintén érdeklődő tekintetét, megint elmosolyodott, fölkel karosszékéből, és járkálni kezdett Tar Lőrinc előtt.

– Elvittek Siklóstra, ahol Garai Miklós az úr. Szépen fölépített, jól megerősített vár van arra-felé, egyszer látogasd meg föltétlenül, bár tudom, te az északi levegőt jobban kedveled... Garai Miklós sok pénzt áldozott a várépítésre, meg is látszik a beléölt vagyon és munka foganatja. Persze, amikor a falakat erősítette, nem hiszem, hogy gondolt arra, hogy egyszer Magyarország királyát fogja közöttük őrizni – a király nevetett, Tar Lőrinc ajkán mosoly futott át.

A nyitott ablakon át, a messzi távolból behallatszott a vásározók kiáltozása. Friss, kora tavaszi szél lengedezett a város és a vár fölött.

– Ám nem Garai Miklós harcolta ki a bárók körében a siklósi fogságomat, hanem Cillei Hermann úr, akit néhány esztendővel ezelőtt igen bőkezűen megajándékoztam. Nagyon mogorván néztem rá, amikor először keresett föl még abban a budai pinceszobában, ahol a Rozgonyiak őriztek, de ő fölöttébb nyájasan és jóindulattal beszélt. Elmondta, hogy Garai

Miklóssal egyetértésben Siklósra visznek, ott méltóbb körülmények között látnak majd vendégül, mint itt, a pincében. Azt is javasolta: egyezzek bele bármibe, azt úgyse fogják kérni, hogy a trónról mondjak le, mindaddig, amíg nem teljesítem a többi követelésüket. Kikerekedett a szemem, amikor ezeket hallottam, és az egész fogságom idején első ízben akkor szállt rám megkönnyebbülés, amikor a pincéből kifelé menet az ajtóban még visszafordult, és azt mondta: „Nyugodj meg, király úr, ki foglak ebből a méltatlan állapotodból hozni”. Akkor az iránta való haragom és neheztelése is megenyhült, és tudtam, benne nem kell csalatkoznom, nem lesz hálátlan a neki juttatott uradalmakért.

– S szép a lánya, király úr? – szólt közbe Tar Lőrinc. – Láttam őt egyszer, ámbátor az igazat megvallva, igen messziről, és akkor is szinte tetőtől talpig fátyol takarta el. De azt így is észrevettem, hogy gyereklány még.

Zsigmond megállt a járkálásban Tar Lőrinc előtt.

– Persze hogy gyereklány, a kilencedik évét épphogy betöltötte, amikor a jegyesem lett! Mindenesetre királyné lesz belőle, Cillei Hermannak a szavamat adtam, és ha én a szavamat adom, azt be is szoktam tartani. A húgát, Annát pedig Garai Miklós veszi el.

– Szerencsés ember ez a Cillei úr. Meg persze Garai Miklós is, hiszen a magyar király sógora lesz.

– Én is szerencsés ember vagyok, Lőrinc, amiért a sors a kezükbe adott, és nem az érsek vagy a Rozgonyiak kezébe, akik inkább fölkoncoltattak volna, s akkor most nem tudnánk itt, fiam, beszélgetni... – a király az ablakhoz ment, arrafelé nézett, ahonnét a vásározók zaja hallatszott. – Időnként fura kanyarokat vet az ember életében a sors, Isten úgy játszik velünk, akár zörgő falevelekkel az őszi szél... Gondoltam én, hogy valami történni fog, hogy sokáig nem tartható a feszültség, azonban hogy a saját palotámban rontanak fegyverrel rám és kirángatnak az ágyamból, az nem fordult meg a fejemben. Azt vártam, egyszer fegyveres összetűzésbe keveredünk, és magamban számot vettem a híveimről, kire számíthatok, és kire nem. Azután kiderült: nagyon sok mindent rosszul gondoltam, a híveim számát és nevét is.

Tar Lőrinc nézte a király hátát, a vállait. Ez az egyenes tartású, délceg szálfember olyan meggyötörten, beesetten állt az ablak előtt, annyira magányosnak és elveszettnek látszott, Tar Lőrincnek megesett rajta a szíve. Szeretett volna mögéje menni, meglapogatni a hátát, a vállait, és valamiképp biztosítani Zsigmondot arról, hogy minden csalódás és rossz élmény ellenére vannak még az udvarban (és remélhetőleg másutt is) igaz hívei. Ezt nem tehette meg, ám tudta: azt is nagy megbecsülésként kell vennie, hogy ezekben a zűrzavaros időkben a király mer neki hátat fordítani.

Az állát simogatta, a padlóköv repedéseit nézte, amikor a király újra megtörte a csendet:

– Jól tudom, hogy téged családi gyász ért?

Tar Lőrinc meghajolt Zsigmond felé:

– Meghalt a testvérbátyám, király úr.

– Mi volt a neve?

– János.

– János – ismételte a király, és eljött az ablaktól. – Fogadd együttérzésemet, fiam. Bár – arcán keserű mosoly suhant át – nem egy embert ismerek, aki testvérenek elvesztését csak látszólag éli meg gyászban és fájdalomban, a szíve mélyén örül annak, hogy ezentúl kizárólag az övé az örökség, a családi vagyon. Téged azonban nem így ismerlek, Lőrinc.

A vitéz megint meghajolt.

– Hol is vannak nektek birtokaitok?

– Hont megyében, felség.

– Akkor ha nem tévedek, mostantól te vagy Hont megye új ispánja.

– Én vagyok, király úr.

Kevés időt töltött azon a tavaszon Buda várában Zsigmond király. Nem várta meg, hogy megszikkadjon a hó után maradt sár, kevesebb legyen a keréktörő kátyú, és valamelyest járhatóvá váljanak az utak: fölkerelkedett, meg se állt Prágáig, ahol a testvére, IV. Vencel cseh király és német-római császár minden lehetséges támogatást megígért neki a magyar bárókkal való csetepatéjában, s hogy fivéri szeretetéről még inkább biztosítsa, kinevezte Zsigmondot Csehország kormányzójává.

A magyarok királya ellenben úgy bizonyította fivéri szeretetét, hogy egy óvatlan pillanatban elfogatta és tömlöcbe vettette testvérét, a cseh királyt és német-római császárt – hadd tudja meg amaz is, milyen érzés koronás fővel bilincsek közt vergődni. Vencel nálánál kevésbé szerencsésnek bizonyult, nem állt melléje senki, aki a lánya királynéságáért cserébe szabadságot ajánlott volna neki, egy év raboskodás után tudott csak szerető fivére rabságától megszökni. Zsigmond eközben igyekezett önmagához következetes maradni, és Vencel után a nehéz hónapokban mellé állt és őt haddal támogató Prokop morva örgróft is tömlöcbe vetette.

Magyarországot ezalatt Garai Miklós és a nádorrá kinevezett Cillei Hermann irányították, egyikük azzal dicsekedhetett, hogy a király jövődő sógora, másikuk azzal, hogy a jövődő apósa. Élet és halál uraként kormányozták az országot, ám mivel ez így kimondva egyesek szemében esetleg negatívumként hat, föltétlenül meg kell említenünk azt a tényt, hogy sziklaszilárdan kiálltak a trón védelmében a király elleni zendülést követő zavaros években is: előbb a Budán kirobbant és mészárosok által irányított népfölkelést verték le, azután az 1403. évi újabb zendülés alkalmával fogtak fegyvert, hogy – Stibor vajdával karöltve – kiszorítsák az országból a föntebb már emlegetett Durazzói (avagy Nápolyi) László hadait, és legyőzzék a trónkövetelő mellé felsorakozott magyar bárókat. Hosszú időbe tellett, mire a kedélyek megnyugodtak, és mire mindenki belátta, hogy a legjobb, ha a Luxemburgi-házból való Zsigmond marad az ország királya, persze, bizonyos föltételekkel, alaposan megtárgyalva és megszabva némely dolgokat.

Az orrát vesztett Tar Lőrinc a királya mellett vészelte át a zűrzavaros esztendőket, s ahogyan Zsigmond, ez idő alatt ő is sokat és messze tájakra utazott. Amikor a helyzet úgy hozta, hogy a talaj nagyon fölforrósodott, a király nem szégyellte a bajok megoldását Cillei Hermannra és Garai Miklósrá bízni, ő maga meg előbb Pozsonyba, azután az országhatáron túlra menekült. Amihez okul pedig az szolgálhatott, hogy Zsigmond elmondhatta: neki más országokban is dolga van, ő tartja a kezében Magyarország mellett Csehország gyeplőjét, ha a helyzet úgy kívánja, Prágában is rendeleteket és intézkedéseket kell hoznia, más alkalmakkor meg az ellene támadó osztrák hercegeket és morva örgrófokat kell megfegyelmeznie. Tar Lőrinc nem panaszkodhatott: húsz esztendei, mondhatni egyforma, a királyi udvarban, többnyire egy helyen tett szolgálat után Prágában, Pozsonyban, Melkben és Hainburgban mindvégig ott volt Luxemburgi Zsigmond mögött, aki különben bárhol járt szerte Európában, mindenütt magyar szolgálókkal és udvaroncokkal szerette magát körülvenni.

Az otthoni birtokok ügyeinek intézésére alig maradt ideje Tar Lőrincnek. Ha a király nagy ritkán Visegrádon vagy Budán tartózkodott, engedélyt kért tőle, hadd keresse föl pár napra Pásztót és Sirokot, hadd lássa, rendben mennek-e a dolgok odahaza. Ez az idő persze csupán

arra volt elég, hogy kicsit magába szívja a Mátra levegőjét, egy pillantást vessen a sűrű erdőkkel borított, lágyan domborodó hegyekre és völgyekre, meghallgassa a várjobbágyok és a felügyelők beszámolóját a gazdasági állapotokról, azután lóhalálában vágatott is vissza Zsigmond udvarába.

Egy alkalommal, amikor a királyt a szobájában (ahová Tar Lőrincnek, miután rendíthetetlen hűségét bizonyította, szabad bejárása volt) különösen jókedvében találta, azzal a váratlan kéréssel fordult hozzá:

– Felség, szeretném, ha városi oklevelet írnál Pásztó község számára.

– Nocsak – mosolygott a király –, meglep, amit mondasz, Lőrinc, mert bár egyesektől naponta érkeznek ilyen kérések, téled eddig még nem hallottam ehhez hasonlót.

Tar Lőrinc azonnal elszégyellte magát.

– Bocsáss meg, király úr. Igazad van: nem vagyok én méltó arra, hogy ilyesmit kérjek tőled, hiszen az a te döntésed szerint való, és én azt nem befolyásolhatom.

– Elég sokan akarnak befolyásolni engem – Zsigmond rendületlenül mosolygott –, csak azért hoztam ezt szóba, mert a te szájadból eddig nem hallottam efféle kérést. Másoktól annál többet.

Tar Lőrinc zavarban volt:

– Még egyszer arra kérlek, király úr: bocsáss meg, és tekintsd egyszerű botlásnak kérésemet.

A király legyintett.

– Mi annak a helynek a neve?

– Pásztó.

– Pásztó – Zsigmond a homlokát ráncolta. – Mintha már említetted volna.

– A hegyek lábainál van, király úr. Nekem arrafelé vannak birtokaim. Pásztó mellett meg egy kis udvarházam, ha hazavetődöm, ott húzom meg magam.

– Valami vár? Miért nem hívsz meg oda?

– Csak egyszerű kőház, felség, az, hogy kőből épült, arrafelé nem igazán ritkaság, kő van ott bőven, mindenki abból építkezik. Ám ha arra jársz, természetesen nagy örömmel és igen szívesen látlak.

– El fogok menni – a király biccentett. – Mondd még egyszer a hely nevét!

– Ahol az én házam áll, engedelmeddel, felség, családom szerény nevét viseli. A hely pedig, amelynek városi rangot kérek tőled (és ez, hidd el, nem az én kívánságom, hanem az ott élőké), Pásztó. A Mátra hegység lábainál.

– Intézkedem, hogy az írnokok írjanak egy várossá nyilvánító oklevelet. Ha néhány napon belül megfelelkeznek róla, figyelmeztess rá, Lőrinc.

Tar Lőrinc térdre hullott ura előtt.

– Soha nem lehetek elég hálás neked, király úr.

Zsigmond a fejét rázta:

– Kelj csak föl, barátom. Én nem lehetek elég hálás. Mindazért cserébe, amit te tettél értem, csupán egy morzsányit juttatok belőle neked vissza azzal, hogy kérésedre várossá nyilvánítom Pásztót. A te hűségedet és tiszta szívedet az orrod helyén tátongó lyuk az ékes szavaknál

minden másnál ékebben bizonyítja. Azért a hiányzó orrért nagyon sokkal tartozom neked, Tar Lőrinc.

– Csak azt cselekedtem, király úr, amit egy udvari lovagnak cselekedni kellett.

Zsigmond fölállt a karosszékéből, föl-alá járkált a szobában. A zöld csempés kályhában vígan pattogott a tűz: odakünn hideg volt, a tél közeledett, a szolgák farsang óta ezen a napon gyújtottak be először az épülő-szépülő budai Vár palotaszárnyában.

– Hamarosan nőül veszem Cillei Borbálát – a király egy pillanatra megállt Tar Lőrinc előtt, rákacsintott, majd haladt tovább a szoba egyik falától a másikig. – Vége a legényéletnek. Már csak kis ideig élhetem a nőtlen férfiak gondtalan életét. Te nem kívánsz megőszülni?

Mielőtt Tar Lőrinc hebegve mondott volna valamit, Zsigmond közbevágott:

– Most én kérek tőled bocsánatot, lovag úr. Ám hidd el nekem: arcod csúfsága miatt igazán nem kell aggódnod. Elhiszem, hogy asszonyi szemnek nem könnyű rád néznie, azonban csupán az első lépések a nehezek, ha túljutok azokon, az asszonyok benned olyan igaz és tisztos nemesembert ismerhetnek meg, akinél a lélek szépsége és a becsület sokkal előrébb való a test rútságánál. Mert az az igazság, barátom, az asszonyok becsületesebbike és jobbika többre becsüli a lélek és a szív tulajdonságait a testéinél. Ismétlem: az asszonyok becsületesebbike és jobbika, akiket érdemes nőül venni. Az, aki csupán a testet és az erőt keresi a férfiban, arra jó, hogy az ágyadba fektesd, ám semmiképpen nem tanácsolom neked, hogy az oltár elé vezesd.

Tar Lőrinc meghajtotta magát.

A király megállt a zöld csempés kályha előtt, fázósan összehúzta köntösét.

– Keresünk neked feleségnek valót, megígérem. Amíg pedig nem találunk, de te nővel kívánsz háltni, ne legyél rest, mondd meg, kit szemeltél ki palotám hölgyei és cselédei közül, és én parancsba adom neki, hogy időzzön veled.

Tar Lőrinc vörös lett a lába ujjától a tarkójáig.

– Engedelmeddel, király úr, ám ezt hadd intézzem magam. Különben se jó, ha egy asszony parancsra adja az embernek a szerelmet.

– Szerelem? – a király arcán mosoly futott át. – Ki beszél itt szerelemről, lovag? Testi szükségletekről beszélünk, vágyakról és fertelmekről, amelyekből vagy így, vagy úgy, de minden férfinak része van... Bűnösök vagyunk valamennyien, Lőrinc – Zsigmond sóhajtott –, azonban ezektől a bűnöktől nem tudunk megszabadulni. Ostorozzuk magunkat, sóhajtozunk, és ha ezerszeres esküvel megfogadjuk, hogy ezentúl elkerüljük a Sátán útjait, kitartásunk csupán rövid időre szól, hamarosan itt a következő alkalom, ami után esküdözhetünk megint.

Kis időre csönd támadt, csak a tűz pattogott rendületlenül a zöld csempék között, a király megint járkálni kezdett, amikor Tar Lőrinc azt mondta óvatosan:

– Talán mégis van módja valahogy, felség, hallgatni az erények intésének...

– Hogyan? – mint a vércse, csapott le Luxemburgi Zsigmond. – Mondd el nekem, te hogyan csinálod, hogy megzabolázod a vágyaidat, hogy úrrá vagy a testeden, hogy nem fog el belülről a lángolás, amikor a palota folyosóján asszonyi csípő ring előtted, és amikor belépsz egy szobába, és érzed a nők illatát...

– Erős a lélek, uram – mondta Tar Lőrinc –, nagyon erős.

– Ugyan – legyintett a király –, az enyém gyöngé. Legalábbis nem bír velem.

Zsigmond leült a karosszékben, Tar Lőrinc elé.

– Időnként szeretnék másmilyen lenni, Lőrinc. Szeretnék bölcs, erős és igazságos uralkodó lenni. Úgy kormányozni ezt az országot, ahogy nagy nevű elődeim tették. Szeretném, ha nem játszanának velem a báróim úgy, akár falevéllal a szél. Szeretném, ha kardom erejét félnek az ellenségeim, és nem nevetne rajtam minden keresztény udvar, hallván, mennyit bujdokoltam a Balkánon, egyrészt mert féltem a töröktől, másrészt mert szégyenemben nem mertem hazajönni... Szeretnék olyan törvényeket hozni, amelyek mindenkinek jót és igazságot hoznak, még akkor is, ha tudom, hogy ilyen törvények nem léteznek... S szeretnék, Lőrinc, nagy uralkodó lenni. Olyan, akit századok múltán is emlegetni fognak, és akinek a legnagyobb tisztelettel ejtik ki a nevét... Azonban azt is tudom, hogy addig minderről legföljebb csak álmodozhatom, amíg nem erősítem meg szívben és lélekben magam. Mert én gyöngye jellem vagyok, barátom.

Tar Lőrinc közbe akart vetni valamit, Zsigmond nem hagyta, mondta tovább:

– Jól ismerem magam, lovag úr, elég jól ahhoz, hogy a tulajdonságaimmal és a képességeimmel tisztában legyek. Tudom, hogy Isten segédelmével sokkal messzebb jutnék, ha... ha csak egy kicsit másként alakulna a természetem. Ha több erőt tudnék fordítani a szándékaim megvalósítására, és ha nem buknék el furtonfurt a gyöngeségemen. Mert a szándékaim, azt hiszem, jók és nemesek, csak épp a megvalósulások elé gördülnek öles akadályok.

– A szándékok, felség – Tar Lőrinc itt közbe tudott szólni –, időnként már önmagukban is elegek ahhoz, hogy az Úr szemében az embert kedvessé tegyék.

Zsigmond bólintott:

– Így mondják, ugye, ezt verték a fejünkbe egész kicsi korunktól fogva. Mintha a tett nem is érne semmit, csak a szándék, az legyen rendben, a többit ráfoghathatjuk a körülményekre, miért is nem sikerült... Hanem mondok neked valamit, barátom!... Az utókor ha megőrzi, nem azért fogja megőrizni Luxemburgi Zsigmond nevét, mert a szándékai jók és nemesek voltak. Azok, akik vizsgálni fogják a mi korunk történetét, abból fognak ítélni, mit cselekedett ez a Zsigmond nevű király, milyen tettek fűződnek a nevéhez, nem pedig abból, mi volt a fejében és melyek voltak a szándékai... Hanem üljél le, ne ácsorogjál ott akkor, amikor hosszú beszédem van veled.

A király a fal felé, az ablak irányába mutatott, ahol sorban álltak a székek. Tar Lőrinc elvett onnét egyet, azt a királlyal szembe állítva, tőle néhány lépésnyire leült.

– Köszönöm, király úr.

– Az én udvaromban nem kegy a király jelenlétében ülni – Zsigmond keserűen nevetett. – Sokan természetesnek veszik, hogy ha a király ül, ülnék ők is.

– Számomra még mindig kegyet jelent, uram.

– Mert te régi vágású lovag vagy, Lőrinc, és én ezt becsülöm benned. Mintha az elődöm, Lajos király udvarából csöppentél volna ide.

– Nagyon dicsérsz, uram – rázta a fejét Tar Lőrinc –, ám nem tudom, mivel érdemeltem ki.

– A magyarok királya most olyan helyzetben van, hogy meg kell becsülnie a hozzá hű lovagokat – Zsigmond föl pattant a karosszékből, közben intett Tar Lőrincnek, hogy maradjon ülve, majd ismét járkálni kezdett a két szemben lévő fal között. Tar Lőrinc egy kis idő után zavarában fölállt. – Ám nem panaszkodom, tudom, bizonyos dolgoknak magam is oka vagyok. Ha az ember elégedetlen a helyzetével, először azt kell megvizsgálnia, ő maga miben felelős. Te nem így gondolsz?

– De így gondolom – Tar Lőrinc valóban így gondolta.

– Akkor egy véleményen vagyunk – Zsigmond arcán az a mosoly jelent meg, amely rendre megingatta Tar Lőrincet azon hitében, hogy jól ismeri a királyt: arról a mosolyról sose tudta, valódi-e, avagy gunyoros. – Én is időről időre megvizsgálom magam, és folyton arra lyukadok ki, hogy gyönges és bűnös ember vagyok, olyan, aki naponta követ el kisebb-nagyobb bűnöket, és bár tisztában van vétkei természetével, újra meg újra ugyanazokba a bűnökbe esik. Ezek pedig a bujaság, a kapzsiság, a gyöngeség, a gyávaság és az önzés. Szépen kérlek, ülj le, zavar, hogy állsz.

Tar Lőrinc engedelmesen leült.

– Látod, most is azon töröm a fejem, hogy ha feleségül veszem Cillei Hermann hamvas lánykáját, túl azon, hogy asszonnyá teszem, egyúttal a házasság igájába is hajtom az én állítólag oly’ szép fejemet, onnantól fogva amennyiben más asszonyt is megkívánok, az Úr szemében még inkább bűnös leszek. Azonban hogy meg fogok kívánni Cillei Borbálán kívül más nőt is, abban biztos vagyok. Te is tudod, szerte a palotában beszélnek, meg hát mit tagadjam, időnként magam is dicsekvéssel fecsegek róla, hogy igen nagy természetem van.

Tar Lőrinc bólintott.

– Nemrégiben is – Zsigmond a járkálás közben összekulcsolta a háta mögött a kezét – egy osztrák városban jártam, hogy a bárók elleni harcomhoz az ottaniak barátságát és segítségét kérjem. Vendéglátóim igen szívélyesen fogadtak, nagy táncmulatságot rendeztek a tiszteletemre, ahol fősorakoztak a város ifjú, gyönyörűségénél gyönyörűsegebb hölgyei. Mit tagadjam, lovag úr: az egyiket, egy kis termetű, ám annál formásabb szőkét igen csak megkívántam, és az esti lakomát követően, mikor a táncmulatság a palotaudvaron folytatódott, addig sűrögtem-forogtam, míg az időközben leszállt sötétben előbb meg nem táncoltattam, majd egy félreeső lépcsőfordulóban meg nem ejtettem a lányt... Ne nézz rám így, barátom, most úgy érzem, itt az ideje, hogy őszintén föltárjam valaki előtt a szívemet, kérlek, hallgass meg, ha nincs egyéb intéznivalód... Egyszóval megesett a dolog, persze szűz volt még a kis szösze, összevéreztük a ruháját, azon nyomban haza is szaladt, nehogy észrevegyék, hogy a tisztessége odalett... Balszerencsénkre az apja, aki egy neves, környékbeli báró volt, meglátta a lány ruháján a foltokat, és számon kérte rajta, mi történt. A lányka végül zokogva azt vallotta, hogy fogalma sincs támadója kilétéről, sötét is volt, alig látott valamit, de az biztos, hogy a magyarok közül való, mert az itteni lovagokat megismerné mindet. Erre aztán jöttek hozzám az osztrákok, hogy ez becsületbeli kérdés, vizsgáltsuk ki az ügyet, vonuljon fel a lány előtt a teljes kíséretem, azután büntessük meg azt a gazfickót, aki foltot ejtett egy szegény hölgy becsületén. Beleegyeztem, hanem hiába vonultak föl a magyar lovagok, a lányka a fejét rázta. Már csak én voltam hátra, próbáltam húzódzkodni a dologtól, azonban az osztrákok rendíthetetlenek maradtak. Persze hogy fölismert a kis szőke, állítólag a szakállamról, a hajam formájáról, meg az illatomról, itáliai szagos vizekkel hintettem be az estére magamat... Képzelheted, Lőrinc, ezek után csak igen nagy nehézségek árán tudtam elsimítani az ügyet, arról azonban szó sem lehetett, hogy az a város segítsen a ligák elleni harcokban...

Zsigmond megcsóválta a fejét.

– Látod, barátom, a bujaságom és a kielégíthetetlen kéjvágyam, ami folyton a szoknyák után űz, ezúttal fontos szövetségestől fosztott meg, és ez bizony kihatással lehet az ország ügyeire is. Hát így cselekszik egy erős kezű, határozott jellemű, az ország ügyeit mindig szem előtt tartó király?

Zsigmond Tar Lőrincre nézett, az egy darabig állta a tekintetét, azután elfordította a fejét.

– Most már mondjál erre valamit – kérte a király –, mert a véleményedre nagyon kíváncsi vagyok. Az őszinte véleményedre. Csak bátran, szavamat adom, hogy nincs mitől tartanod.

– Felség – mondta nagy sokára Tar Lőrinc –, nekem ebbe beleszólásom nincsen.

– Beleszólásod nincsen – jelentette ki Luxemburgi Zsigmond –, ámde véleményed lehet. Föltételezem: nem csupán lehet, van is.

– Porszem vagyok én az uralkodói dolgokhoz, uram – tért ki a felelet elől Tar Lőrinc –, nem hiszem, hogy az én véleményemre adnod kellene. Nem is érdemes azt a véleményt meghallgatnod. Sem neked, sem akárki másnak, hiszen olyan szájából szólna, amelyik nem ért hozzá.

Zsigmond állt Tar Lőrinc előtt, az állát simogatta, lassan ingatta a fejét, azt mondta végül:

– Semmire nem megyek veled. Bölcs vagy és ravasz.

Elgondolkozva nézte Tar Lőrincet, az arcára volt írva, hogy a fejében cikáznak a gondolatok. Aztán intett, hogy Tar Lőrinc üljön le, s mikor az így tett, járkálni kezdett előtte megint.

– Legalább arról beszélj, mennyire nem szeretnek a magyarok engem.

– Szeretnek, felség...

– Ne hazudj. Nem szeretnek. Tudom.

Tar Lőrinc erre nem mondott semmit.

De nem is gondolt. Ült a király előtt, figyelte, ahogy az járkál föl-alá a falak között. Megint azt érezte, amit az előbb: szájalmat Zsigmond iránt. Sajnálta a királyt. Szeretett volna neki valami jót, okosat mondani, azonban tartott attól, hogy az ilyesmire nincsenek megfelelő szavak.

Luxemburgi Zsigmond lerogyott a Tar Lőrincel szembeni nagy faragott karosszékre. Mintha ott se lenne Tar Lőrinc, üres szemekkel meredt és mondta maga elé:

– Időnként azon gondolkodom, mi az, ami gyötör: a bűneim súlya, avagy a félelem a büntetéstől? Az jár az eszemben, ha bizonyos lennék abban, hogy cselekedeteimnek sem ezen a földön, sem a túlvilágon nem lesznek következményei, vajon hogyan éreznem magam? Akkor is büntület gyötörne pusztán azért, mert bűneim vannak, vagy egyszerűen legyintenek rájuk, és könnyedén lépdelnék rajtuk tovább? Tudom, hogy istenkáromló beszéd ez, hiszen az írások az mondják: tetteinknek súlya van, Isten lát és hall bennünket, olvas a gondolatainkban, figyeli a szívünket. De mégis, bennem ott kacérkodik a gondolat: amennyiben tudnám, hogy mi, avagy van-e egyáltalán büntetés, akkor hogyan követném el mindazt, amiket az írások tanulsága nyomán bűnnek neveznek az emberek? Vajon nem-e a lelkiismeret súlya köti gúzsba a cselekedeteinket? Vajon nem bírnánk-e könnyed léptekkel továbbmenni a bűneinken akkor, ha pontosan tudnánk, hogy mindez csupán a mi mércénk és fogalmaink szerint bűn? Létezik egyáltalán bűn, ha nincs is bűnhődés?... Nem kell ezeket hallanod, barátom – nézett Tar Lőrincre. – Ha sértik füleidet az istenkáromló gondolatok, sűrű keresztvetések közepette nyugodtan elhagyhatod a szobát.

– Figyelek, uram – mondta nyugodtan Tar Lőrinc.

– Lásd csak be, lovag úr – folytatta a király –, az, hogy én jószerivel megforgattam már az ágyamban, a baldachin alatt palotám minden hölgyét és szolgáját, valamint hogy volt rá példa, hogy merő indulatból kivégeztettem harminckét magyar vitézt, mindezek az Isten szándékai szerint való erkölcsi tanítások alapján bűnnek számítanak, mégpedig nagyon nagy bűnnek, amikért ha hiszek az írásoknak, bűnhődni fogok. Napjaim jelentős részét az tölti be hát, hogy rettegéssel gondolok a majdani büntetésemre, és amikor időnként az eszembe jut: talán tompíthatnám lelkem gonoszságát és förtelmeinek súlyát azzal, ha a bűnökkel egyik napról a másikra egyszer s mindenkorra fölhagyok, ugyanakkor az is eszembe villan, hogy

bizonyára már olyan sok van a rovásomon, hogy amennyiben a hátralévő éveimet vezekléssel tölteném, az se lenne elég arra, hogy a bűneim alól feloldozást nyerjek. Ezért hát lényegében mindegy, hogy folytatom-e vagy sem ugyanazt. A lelkiismeret ugyanakkor nagy teher, Lőrinc, időnként béklyót vet rám, és a bizonytalanságtól is szenvedek. Ezért volna jó a bizonyosság.

A király elhallgatott, Tar Lőrinc se szólt. A zöld csempéjű kályhában vígan pattogott a tűz.

Eltelt pár perc, s mintha elszégyellte volna magát az őszinteségeért, Zsigmond egyszeriben másról kezdett beszélni. Elmondta, hogy közelgő esküvője alkalmából lovagrendet szándékozik alapítani, ahogyan a nagy királyok és a szent életű emberek tették ezt nem egyszer az elmúlt évszázadok során.

– A lovagrendet pedig Sárkány-rendnek fogják hívni, Lőrinc, és annak te is egyik igen megbecsült tagja leszel.

– Én?

– Te. Hont és Nógrád megye ispánja vagy, azontúl pincemesterből előléptetlek királyi pohárnokmesterré, s emígyen immáron te is a bárók közé tartozol. Érdemeid és jellemed alapján mindenképpen megérdemled, hogy a lovagrend tagja légy, és én gondoskodom arról, hogy rangod és címed szerint is odakerülj.

– Felség – Tar Lőrinc fölállt a székből, a király karosszéke elé lépett és térdre vetette magát –, ez nagy kegy...

– Tévedsz, barátom. Nem ez a nagy kegy. Az a nagy kegy, amiről az elébb elbeszélgettünk. Hogy megosztottam veled legbelsőbb gondolataimat...

Tar Lőrincnek az elkövetkező években nem csak pályája ívelt magasabbra, aközben egyre közelebbi, bizalmas viszonyba került a királlyal.

Órákat töltöttek azzal, hogy Tar Lőrinc ült a széken, Luxemburgi Zsigmond pedig körötte járkált, és bűnről és bűnhődésről, lélekről és lelkiismeretről, vétkekről és feloldozásokról beszélt neki. Olyankor jobbra a királyból folyt a szó, a pohárnokmester (hamarosan étékfogó) hallgatta urát, nagy ritkán vetett közbe ezt-azt, ám azok sem a saját gondolatai voltak, inkább olyasmik, amelyeket e témában olvasott, és úgy érezte: föltétlen meg kell a királyával osztania. Nem mintha bármit is eltitkolt volna Zsigmond elől; nem, Tar Lőrinc igazat mondott akkor, amikor a király követelőző faggatására azt felelte, hogy nincs véleménye. Tényleg nem volt, vagy ha a lelke mélyén akadt is, azt még magának se árulta el.

Bár a király eleinte neheztelt ezért, később megszokta Tar Lőrinc hallgatagságát, s nagyon megkedvelte ezt a csendes, csúf, ám okos és olvasott vitézt. Kevesen tudtak kettejük bensőséges viszonyáról, Zsigmond nem verte nagydobra, és Tar Lőrinc se dicsekedett vele. A király multságokra hébe-hóba hívta el a pohárnokmester-étékfogót, amaz nem is vágyott az ilyesmire, ha nagyritkán, kötelességtudatból meg is jelent a különféle udvari multságokon, hiányzó orrára és eltorzult arcára hivatkozva félrevonult, az egyik sarokban ülve figyelte a színpompás társaságot, és hallgatta az udvari énekesek pajzán énekét. Egy idő után a király nem is bánta, hogy a bizalmasa nem jelenik meg a lakomákon és a pompás estélyeken, ugyanis miközben a mulatozások közepette, a féktelen jókedv legnagyobb hevében torz és komor arcára esett a tekintete, úgy érezte, azzal, hogy az az ember annyi mindent tud róla és most a vígság közben figyeli őt, egyrészt élő lelkiismeretként viselkedik, másrészt ennek a buja estének az emlékeit is elraktározza magában azok mellé a dolgok mellé, amelyet a királytól megtudott – ki tudja, egyszer mihez kezd velük. Olyankor neki is komorrá vált a hangulata (mintha Tar Lőrinctől ragadt át volna valami), azonban szerencsére a finom falatok, a pompás borok és a körötte lebzselő-hajbókoló gyönyörű nők megtették a hatásukat, s egy

fertályóra elteltével ismét Luxemburgi Zsigmond énekétől és féktelen kacajától visszhangzott az ebédlőterem.

Tar Lőrinc ezalatt buzgón keresett-kutatott, a királyi könyvtárban szorgosan utánaolvasott, és egy napon (1408 végét írták akkor) azzal állt Zsigmond elé, hogy:

– Felség, találtam nyomát annak, hogyan szerezhetünk bizonyosságot a kétségeid felől.

A király akkor épp különösen rossz kedvű volt – „különösen”, hangsúlyozzuk, mert egyre inkább hozzászórtak mind a ketten, hogy Tar Lőrincet azokban az órákban szólítja magához, amikor a büntudat és a lelkiismeret-furdalás gyötörte; ezek az órák többnyire éjjelre vagy hajnalra estek, ezért nem jutott az udvar népének tudomására az, hogy a pohárnok, Hont és Nógrád ispánja, a Sárkány-rend lovagja milyen sok időt tölt Luxemburgi Zsigmond egyik szűk fogadószobájában. Egyszóval, azon a hajnalon a király különösen rossz kedvű volt, mert az előző este lett biztos tudomása afelől, hogy gyönyörű ifjú felesége, Borbála királyné, született Cillei Borbála, akit ő itatott meg először a szerelem kelyhéből, és akit ő vezetett be elsőként a bujaság örömeibe, azután, hogy a király kiszabadította a szellemet a palackból, más karjaiban is keresi a gyönyört, választotta pedig a daliás német vitéz (szintúgy a Sárkány-rend tagja), Hans Walmerode, kiről azt suttogják szerte az udvarban, hogy szépségében és férfiúi vonzerejében szakasztott olyan, mint a király – illetőleg szakasztott olyan, mint a király volt tíz, de inkább tizenöt esztendővel ezelőtt.

Amikor Tar Lőrinc az emlékezetes mondatot kijelentette, Zsigmond azon tűnődött, vajon Borbála királyné a Hans Walmerodén kívül mást is a bizalmába, illetőleg a testébe fogad, és ha igen, erről miként lehetne bizonyosságot szerezni. Zsigmond király roppant hiú ember volt, és roppant módon bosszantotta a tudat, hogy a felesége nem elégszik meg csupán az ő férfiúi adományaival, másnak az ágyába is bekívánczik, úgyhogy miután ez a fenti mondat elhangzott Tar Lőrinc szájából, Zsigmond csupán a tekintetével jelezte, hogy beszéljen, hallgatja, ő maga egy szót sem szólt.

Tar Lőrinc elmondta neki mindazt, amit az udvari beszédekből, híresztelésekből, illetőleg a királyi könyvtárban tett látogatásaiból Szent Patrick barlangjáról, a Pokolról, és Krizsafán György utazásáról megtudott.

– Szent Patrick barlangja – dünnyögte a király, miután Tar Lőrinc meglepően hosszú monológja véget ért, és a pohárnok várakozásteljesen elhallgatott. – Ez mind remek, barátom, csupán azt nem értem, hogy mihez kezdhetek én vele, és miként jelenthet ez gyógyírt az én lelki bajaimra és feleletet a kétségeimre?

Tar Lőrinc nagy levegőt vett:

– Oda kell menned, felség... Oda kell menned, és meg kell nézned. Hogy lásd... hogy lásd meg ott a Poklot...

– A Poklot?... Ejnye, Lőrinc, már te is a Pokolban akarsz látni engem? – a király azon gondolkodott, elkezdjen-e dühöngeni ezen, vagy foglalkozzék inkább továbbra is Hans Walmerodéval.

– Arról van szó, uram, hogy engedelmeddel azt tanácsolom neked: menj el, és nézd meg Szent Patrick barlangját. Amennyiben bemész oda, és valóban azt találsz ott, amit mindenfelé olvashatsz, és amit Krizsafán György is látott, akkor a saját szemeiddel győződhatsz meg arról, létezik-e Pokol, Purgatórium és Paradicsom, és igaz-e vajon az, ami az írásokban írva van. Mert ha azt látod, hogy igaz, nyilvánvalóan másként látod az életed addigi és ezutáni ügyeit, mintha arról győződsz meg, hogy nincs Pokol, és ezáltal nincs büntetés sem.

Zsigmond király a karosszékeben merengett; a zöld csempéjű kályhában ezúttal is vígan pattogott a tűz, időnként a szél rázta meg az ablakot, mely hallatán Luxemburgi Zsigmond összébb húzta magán a prémes palástot. Tar Lőrinc két lépésnyire állt a király és a karosszék előtt, várt. Amíg a király egy szót sem szólt, a tekintetét és az arcát tanulmányozta, abból próbált valamit leolvasni, azonban Zsigmond arca ugyanazt a fáradt, leverte közönyt mutatta, amelyet még azelőtt magára öltött, hogy a vitéz a Szent Patrick-barlang ügyét előadta neki.

Végül nagy sokára, két szellőket között azt mondta Zsigmond:

– Megfontolom a dolgot. Most menj – intett a kezével.

Az addigra a főasztalnoksági és a fősáfári tisztséget is magáénak tudó Tar Lőrinc meghajtotta magát, elindult kifelé. Az ajtónál járt, amikor utána szólt a király:

– Köszönöm, barátom. Tényleg köszönöm.

Tar Lőrinc még egyszer meghajtotta magát.

Hetek teltek el, az idő átcsergött a következő esztendőbe, az épülő-szépülő budai vár népe és a királyi udvar túl volt az óévet búcsúztató és az újévet köszöntő multságokon, s Luxemburgi Zsigmond főasztalnoka (a Sárkány-rend lovagja, Hont és Nógrád ispánja stb.) egyre inkább kezdte magát meggyőzni afelől, hogy urát hidegen hagyja a gyehenna lángjától fűtött Pokol megtekintésének kérdése, annál is inkább, mert mióta ezzel eléje állt, a király nem hívatta magához, elmaradtak a szokásos éjszakai és hajnali beszélgetések is – Zsigmondot teljes egészében lefoglalták a hamvas szépségű Borbála királyné szerelmi ügyei.

Azonban a király képes volt a meglepetésekre, még Tar Lőrinc számára is.

Közeledtek a farsangi multságok, amikor magához szólította a főasztalnokot. Mikor az belépett, egy papirost nyújtott át neki azzal, hogy a minap készíttette el az írnokokkal ezt az oklevelet, olvassa csak Tar Lőrinc el mindazt, ami itt alant olvasható:

„A fejedelmeknek, uralkodóknak, királyoknak, hercegeknek, főpapoknak, örgrófoknak, grófoknak, vágrófoknak, várnagyoknak, nemeseknek, s az ő tisztartóiknak, valamint a városoknak, községeknek, mezővárosoknak, falvaknak s azok rektorainak, előjáróinak, kormányzóinak, kapitányainak, tisztségviselőinek, vezetőinek, várparancsnokainak, zászlósainak, bíráinak, polgármestereinek, prokonzulainak, konzulainak, soltszeinek, esküdt bíráinak, ügyvédeknek, minden rangú igazgató testületének, valamint adó és vámszedőinek, hídvárosainak és útőreinek egyetemlegesen és egyenként, barátainak és kedves híveinek, akikhez csak eljut a jelen okirat – Zsigmond, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia, Horvátország stb. királya, Brandenburg örgrófja, a Szent Római Birodalom általános helytartója és Csehország kormányzója üdvözlétét küldi, s minden javaikban való kíváncsok gyarapodásukat óhajtja őfelségével, Borbála fejedelemasszonnyal, nevezett Magyarország, Dalmácia, Horvátország stb. királynéjával, igen szeretett társuralkodónkkal egyetemben.

Nagyságos pásztói Rátóti Tar Lőrinc úr, étékfogó mester és fősáfár, aki országaink ősi báróinak nemes véréből származott, s gyermekkorától kezdve királyi udvarunkban neveltetett, aki számtalan szerencsés és szerencsétlen esemény közepette mindig hűségese és állhatatosnak bizonyult, lelki buzgalmától indítva elhatározta, hogy ellátogat Compestellai Szent Jakab szentélyébe, valamint Szent Patrik írországi Purgatóriumába, és lelkének ama gyönyörűséges szándékától vezettetve, hogy vitézi tetteiben gyakorolja magát, s azokban gyarapodjék, fel kívánja keresni a földkerekség különböző vidékeit is.

Barátságokat, testvérségeket és jóindulatokat tehát nyomatékosan kérjük, és bizalommal telve arra buzdítjuk, hogy bármikor is érkeznének a nevezett Lőrinc kíséretével együtt területeteknek akár a látóhatárához, akár annak kellős közepébe, őt szívesen és szeretettel

fogadjátok, adjatok meg neki minden támogatást, összes javait és jószágát, lovait, edényzetét, ékszereit, arany- és ezüstműjét s minden nemű felszerelését is beleértve, és hozzátartozó háza népével egyetemben éjjel és nappal engedjete nekik szabad átvonulást, visszatérést és tartózkodást a magatok kerületében, útjain, hídjain, valamint szárazon és vízen való joghatóságok egész területén, teljes biztonsággal, minden nemű vámtól, adótól s egyéb szolgáltatástól mentesen; egyebekben is engedjete nekik tetszése szerint való szabad és akadálytalan járást-kelést, és ha a szükség úgy kívánná, méltóztassatok nevezett Rátóti Tar Lőrinc számára egész kíséretével és minden jószágával egyetemben szabad és biztonságos utat biztosítani, hogy a ti támogatásotok védelme alatt Lőrinc eredményesen valósíthassa meg kitűzött tervét mind a zarándoklás, mind a vitézi tettek gyakorlása tekintetében. Barátságotokat, testvériségeket, támogatásotokat és jóindulatotokat méltó köszönettel fogjuk viszonozni.”

Tar Lőrinc végigböngészte a sorokat, utána elsőre annyit szólt:

– Nem értem, felség...

– Mit nem értesz? – kérdezte türelmetlenül a király.

Tar Lőrinc nyelt egyet.

– Jobban mondva: a levélből azt értem ki, hogy elküldesz engem Szent Patrick barlangjába, és nem tudom, ezt jól értem-e.

– A lehető legjobban, barátom. Ez az iromány azért született, hogy útnak indítsalak téged Írországba. Azon belül a Pokolba, vagy meglátjuk, mit találsz.

– Ez idáig világos számomra is, felség.

– Akkor mi nem világos, Lőrinc?

– Az, hogy miért engem küldesz, miért nem te mész... A kérdésekre, amelyeket hosszú idő óta fölteszel magadnak és időnként nekem is, te szeretnél választ kapni, király úr. Neked kell hát saját magad meggyőződnod arról, mi az igazság.

Zsigmond arcán könnyű mosoly suhant át.

– Igazat szólni, ám én mégse mehetek. – A király várta, Tar Lőrinc mond valamit, azonban az egy szót se szólt, úgyhogy a király mondta tovább: – Nem mehetek, mert nem hagyhatom ilyen hosszú időn keresztül magára a rám bízott országot. Te vagy a leghívebb emberem, Lőrinc. Senki másra nem mernék ilyesmit rábízni. Rólad viszont tudom, hogy tűzbe mennél értem – megint elmosolyodott. – Hát most valóban ezt kérem tőled. Menj a tűzbe értem. A Pokol tűzébe. Kérlek.

Tar Lőrinc némán fejet hajtott.

– A magam képében küldelek Szent Patrick barlangjába. Amikor lemerészkedsz a gyehenna lángjai közé, a személyedben nem Tar Lőrinc látja meg, milyen a dolgok valós természete, hanem Luxemburgi Zsigmond, a magyarok királya.

Tar Lőrinc nyelvén volt a kérdés: „S a te helyedben fogok bűnhődni is, felség?” – ám végül ezt se kérdezte meg.

Hónapok teltek el az előkészületekkel, ezalatt a királyi étekfogó és fősfár (Hont és Nógrád vármegyék ispánja satöbbi) újabb és újabb iratokat tekintett át a király könyvtárában, remélve, hogy minél többet megtudhat azon veszedelmekből és viszontagságokból, melyek az írek hazája felé várhatnak rá. Végül, mikor úgy érezte, hogy mind anyagilag, mind szellemileg és lelkileg fölkészült az utazásra, és amikor Luxemburgi Zsigmond is egyre sürgette az indulást, 1409 nyarán nekivágott. Útjának célját és valós szándékát nem hirdették ki, ám az épülő-

szépülő budai vár királyi palotaszárnyában csak arról nem volt az udvari embereknek tudomásuk, amikről nem is volt mit tudni – szerte Budán, és az országban a nemesi udvarházakban mindenfelé suttozták, beszéltek, hogy a magyar király követet küldött a Pokolba.

Tar Lőrinc utazásáról nincs pontos információink. Egyes följegyzések szerint Pásztó városának atyja nem csupán Szent Patrick barlangját kereste föl, megjárta előbb Rómát és Kréta szigetét is, leróta kegyeletét Páduában Szent Antal és Bariban Szent Miklós előtt, majd francia földön hajóra szállt, és tengeri úton, az Atlanti-óceánt érintve érkezett Írországra. Mások azt mondják: Krizsafán Györgyhöz hasonlatosan eljutott Compostellába is, ahol megérintette Szent Jakab sírját, onnét tovább ment Cadízba, sőt eljutott a mesés Indiába is. Mindezt persze nem lehet kételkedés nélkül fogadni, azt azonban föltétlen el kell mondanunk, hogy Tar Lőrinc familiájában hagyományai voltak a hosszú, idegen országokban tett kalandozásoknak: egyik őse, Ráthold lovag a 13. század elején II. András király keresztes hadában jutott el a Szentföldre; száz esztendővel hősünk útja után pedig Pásztói Gábor 1514-ben egy Pécsváradi Gábor nevű úr társaságában bejárta Szíriát, Libanont és a Szentföldet.

Hogy merre bolyongott Tar Lőrinc, arról adatok híján egyelőre csupán találgathatunk, az viszont tény, hogy még a korabeli viszonyokhoz képest is szokatlanul hosszú idő elteltével, 1411-ben érkezett meg Szent Patrick barlangjához. Szóbeli közlése nyomán született meg Jacobus Yonge dublini királyi jegyző tollából és megfogalmazásában útjának leírása, melynek eredeti kézírata sajnos a történelem viszontagságai közepette elenyészett, fönmaradt ellenben egy másolata, mégpedig az, amelyet 1464-ben egy cantebury-i szerzetes, bizonyos Henricus Cranenbroke készített. A másolatot tartalmazó kódex kézzől kézre vándorolt, többször gazdát cserélt, majd egyik tulajdonosa, Lord Lamley 1609-ben bekövetkezett halála után az angol királyi család, a Stuartok birtokába került, azon módon, hogy Lord Lamley I. Jakab király fiának, Henrik walesi hercegnek a nevelője volt. A Stuartok aztán 1757-ben más egybekkel együtt a kódexet a British Museumnak adományozták, ahol „Royal M. S. 10. B. IX.” jelzett alatt mind a mai napig megtalálható és kutatható.

A Tar Lőrinc pokoljárásról tudósító irat elmeséli, hogy abban az időben, a Lancaster-házból való IV. Henrik angol király uralkodása idején sok kíváncsiskodó próbálta fölkeresni a Szent Patrick-barlangot, ám a többség megfelelő elszántság és hit hiányában legfőljebb a Lime-richtől északra lévő Dergh-tó szigetéig jutott, arra azonban nem találtatott sem méltónak, sem fölkészültnek, hogy belépjen a barlangba. Tar Lőrinc azon kevesek közé tartozott, akik megismerhették a barlang csodáit, a Pokol valós természetét. Mindjárt Dublinba érve megszerezte Miklós érsek támogató levelét: nem csupán azzal keltett maga számára rokonszenvet és elismerést, hogy tarsolyában lapult Zsigmond király levele, nagy súllyal esett latba az is, hogy a dublini Szentháromság-templomban megtekintette azt a szent ereklyét, amelynek „Jézus botja” a neve, és egybehangzó korabeli vélekedések szerint egykor Jézus Krisztus adományozta Szent Patricknak, hogy azzal űzze ki a pogányokat Írország szigetéről. Nem feledkezhetünk meg arról a bőkezű juttatásról sem, mellyel Tar Lőrinc (jó mélyen Zsigmond király pénzes iszákjába nyúlva) nem csupán szívvel és lélekkel, hanem nagyon is kézzel foghatóan megtámogatta az írországi egyháznak a hit terén tett erőfeszítéseit. Miklós érsek javaslatára népes kíséretének jelentős részét a városban hagyta (nem kis öröme a dublini fogadóknak és bordélyházaknak), csupán néhány fegyveres és szolgál kíséretében indult a Dergh-tó felé.

A barlang felügyeletét ellátó kis kápolna fölé rendelt apátságon és annak Máté nevű perjelén kiváló ajánlásainak hála a vártnál sokkal könnyebben túljutott, már a Dergh-tó partján hajtotta álmra a fejét, amikor egy éjszaka megjelent előtte Szent Patrick, és elmondta neki, hogy nincs mitől tartania, hamarosan meggyőződik a dolgok valós természetéről, s annak eredményét a királyával is tudatja majd. Tar Lőrinc nem teljesen értette Írország védőszentjét, kérte, pontosítson, nevezze meg, mit fog látni, mire készüljön, tudni szeretné előre, széna-e

vagy szalma, azaz valóban létezik-e a túlvilág, milyen a lélek valós természete, és miként zajlik az, hogy ki-ki földi életének cselekedetei nyomán a mérlegre kerül, ahol aztán eldől, hogy a Pokolba vagy a mennyekbe jut, esetleg a Purgatórium tisztítótüzeiben kap még egy esélyt. Szent Patrick azonban egyebet nem közölt vele, rögvést el is tűnt. Zsigmond király udvari vitéze, a Sárkány-rend orrától megfosztott, elcsúfított lovagja másnap erős fejfájással ébredt.

A szigetre csupán maga utazhatott tovább, az a néhány fegyveres és szolga, aki Dublinból idáig kísérte, a tóparton maradt, könnyezve vettek búcsút szeretett uruktól. Tar Lőrinc föllépett arra a lélekvesztőre, melyet az ottaniak halászhajónak neveztek, és egy meghatározhatatlan korú, komor arcú, szótlan halász evezőcsapásai nyomán elindult a sziget felé. Útközben meg kellett állapítania, hogy az általa elolvasott leírások nem egészen pontosak, a Dergh-tavon ugyanis több sziget található, igaz, ezek közül az a legnagyobb, ahol a Pokol bejáratát őrzik.

A sziget partján már várta a barát, ki a szigeten lévő kis kápolnát felügyelte, és az egyházi hierarchiában Máté perjelnek tartozott engedelmességgel, ám ott, néhány lépésnyire a gyeheña tüzétől, élet és halál ura volt. A végső szót ő mondta ki abban a kérdésben, hogy a zarándok méltó-e arra, hogy meglássa a végső és rettenetes igazságot. Tar Lőrinc dobogó szívvel kikászálódott a halászhajónak nevezett lélekvesztőből (a meghatározhatatlan korú, komor, szótlan férfi azonnal evezett is visszafelé), meghajolt és bemutatkozott a szikár, aszkéta alkatú, mélabús tekintetű barátnak. Amaz nem árulta el a nevét, miután Tar Lőrinc átnyújtotta neki ajánlásait, elvette, beléjük pillantott, azzal visszaadta azokat a vitéznek, közben ékes latinsággal azt mondta: itt nem érvényes az, ami a tó másik partján érvényes volt, nem számít a hatóságok és a földi urak szava, itt egyes-egyedül az igaz Isten szelleme uralkodik, aki majd megsúgja mindkettejüknek, mi fog következni. Tar Lőrinc újabb főhajtással vette tudomásul e szavakat, és követte a barátot a kápolna felé. Ott amaz mindjárt elővette azt a kis kódexet, amely 1189-ben készült el (magyar fordítása a 17. század végéről való, bizonyos F. K. J. jóvoltából), és amely „A pokoljárás kézikönyve” címet viseli, és amelyben egy hajdani barát rögzítette a Szent Patrick óta meglévő szabályokat, melyeket minden pokoljárónak be kell tartania, és melyek immáron több mint ezer esztendeje jottányit sem változtak. A barát föltekintett a kérdést, Tar Lőrinc készen áll-e ezen szabályok betartására, Tar Lőrinc jelezte, hogy készen áll.

Tar Lőrinc előírásosan megtartotta a pokoljárást megelőző kötelező kilenc napi böjtöt és ceremóniát. Ez idő alatt csupán zablisztból és a Dergh-tó vizéből álló, íz nélküli kenyeret fogyasztott, azt is mindössze napjában egyszer. A kilenc napból az első hat nap során naponta háromszor mezítláb, egy szál csuklyában megkerülte a sziget különféle pontjain fölállított, Jézus Krisztus szenvedéseit ábrázoló stációkat: reggel, délben és este, és mindegyik stációnál buzgón imádkozott. A stációk megkerülése közti időben szent énekeket és imákat mormogva bejárta a sziget közepén fölállított kápolnát kívülről és belülről egyaránt napjában hétszer, mint ahogy ugyancsak hétszer kerülte meg a szigeten lévő két hatalmas, mindenféle díszítést nélkülöző feszületet, és ugyancsak naponta hétszer kereste föl a tó part menti sekély vízében nyugvó hatalmas márványkövet, ahol Szent Patrick lábnyomát őrzik, és ahol egy Miatyánk, egy Üdvözlégy és egy Hiszekegy elmondása annyira fölserkenti és megnyugtatta a zarándok szívét és lelkét, hogy az késznek érzi magát arra, hogy akár ítéletnapig végigjárógassa „A pokoljárás kézikönyvé”-ben kötelezően előírt processziókat.

A nyolcadik és a kilencedik napot teljes csöndben, lábát ki nem téve abban a kis cellában kellett néma imádsággal és Istenről szóló gondolatokkal Tar Lőrincnek töltenie, ahol az éjszakai fekhelye (pár köteg szalma) volt. A kilenc nap elteltével, a szikár, aszkéta alkatú, mélabús barát – aki lépésről lépésre mindvégig követte, Zsigmond király vitéze rendben betartja-e az előírásokat – hosszú prédikációt tartott neki a rettenetes veszélyekről, amelyek rá

várnak, és amelyek láttán a legerősebb férfiú is meginoghat hitében, ha nem hisz szívének és lelkének teljes erejéből az igazságos Istenben. Miután Tar Lőrinc kellően megrémült a mennydörgő szavaktól, a barát egy kályhaméretű kősziklához vezette, ott szenteltvízzel meghintette, megáldotta, hangosan imádkozott érte, majd kinyitotta a kősziklára erősített vaskos faajtót, és mutatta Tar Lőrincnek, hogy menjen be. Tar Lőrinc bement, a vaskos faajtó hatalmas döndüléssel becsapódott mögötte, s Tar Lőrinc hallotta, amint a barát kívülről rázárja a reteszt.

Sötét volt odabent. Tar Lőrinc várt, hátha a szeme hozzászokik, ám mivel sehonnan nem szűrődött be fény, néhány perc elteltével is alig látott valamivel többet, mint foltokat és körvonalakat csupán. Azt azonban meg tudta állapítani, hogy egy sziklabarlangban, jobban mondva egy sziklaüregben van, alig tud benne fölállni, mindössze görnyedten mászkálhat körbe-körbe, a fal mentén, a másik ajtónyílás felé – azt ugyanis kitapogatta, hogy tizenegy tenyér hosszú, három tenyér széles és négy tenyér magas főbejárattal szemben, a sziklaüreg túloldalán, ám a főbejárattól nem messze egy másik, kilenc tenyér hosszú, három tenyér széles és négy tenyér magas ajtó áll, de hogy hová vezet, azt nem tudta megállapítani, mert azt az ajtót zárva találta. Ezen – mármint azon ajtó meglétén – erősen csodálkozott, nem emlékezett, hogy látott volna a szigeten jártában-keltében a főbejáraton túl másik bejáratot, azt gondolta, ez a nyílás csakis tovább, a föld belsejébe vihet. Odatapasztotta arcát az ajtó és a sziklafal találkozásához, és amennyire csonka orrával meg tudta állapítani, förtelmes bűz csapta meg. Gyorsan elhúzódott onnét, a sziklafal mentén tapogatózva visszatért a főbejárat mellé, ahol a baráttól kapott hosszú gyertyát és a hozzá való kis tűzgyújtó követ hagyta. A gyertyát kilenc darabra törte, az egyik darabot meggyújtotta és a földre helyezte, melléje kuporodott, s egy litániát dúdolva várta, hogy történjen valami.

Nem kellett sokat várnia. Egyszeriben két gonosz lélek termett mellette, olyan förtelmesen rútak, hogy Tar Lőrinc csak egy-egy pillanatra tudta rájuk emelni a tekintetét, rögtön utána undorodva elfordította a fejét. Ahogy észrevette őket (a sziklaüreget betöltötte rettenetes, kénköves szaguk, úgy ziháltak, mint akiket odakergettek valahonnan), rázendített egy bűnbánó zsoltárra, és benyúlva a baráttól kapott papi öltözéke alá megmarkolta Krisztus keresztiének azon darabját, amelyet ugyancsak a barát akasztott egy madzagon a nyakába a barlangba való belépés előtt. A két gonosz lélek könnyedén fölemelte a földről, és mialatt Tar Lőrinc azon csodálkozott, hogy egyszeriben mennyire megnyúlt függőleges irányban az üreg, és senkinek nem okoz gondot a fölegyenesezés, az ajtóhoz, a főbejárathoz lökték a vitézt, közben azt mennydörögték közvetlen közelről a fülébe, hogy azonnal takarodjék Lucifer birodalmából. Tar Lőrinc azonban nem rémült meg – bár a gonosz lelkek alaposan megszagatták rajta a papi viseletet, markolta keményen a Szent Kereszt darabját, és a két förtelmes rettenet zihálásának közepette fennhangon azt kiáltotta a barlang sötétjébe:

– Szentséges Uram, megváltó Krisztus, Jézus, az élő Isten gyermeke, könyörüljön rajtam, bűnösön! – ezt hallván a két gonosz lélek olyan hirtelenséggel, ahogy jöttek, eltűntek a sötétben, és Tar Lőrinc újra a sziklaüreg alján kuporodva találta magát.

„Túl vagyok az elsőn” – gondolta nem kevés örömmel és meglepődöttséggel, amint kissé magához tért, és megtapogatta magát, egyben vannak-e a csontjai. Egyben voltak, ám a papi öltözék ingestül-nadrágostul foszlányokban lógott rajta. A gyertya elaludt, Tar Lőrinc kitapogatta a földön a tűzcsiholó követ és meggyújtotta a következő gyertyadarabot.

Mélázásra, elmélkedésre azonban nem volt idő. Ahogy a gyertya pislákoló fényében fölpillantott a függőlegesen kitágult állapotában maradt sziklaüreg felső része felé, egy magas, ősz hajú, szakállas alakot pillantott meg közvetlenül maga előtt. A férfi szakadozott, foszladozott ruhát viselt, kezében a zárándokok botját tartotta, szélesen mosolygott Tar

Lőrincre, ám mosolya undort és ellenszenvet keltett. Amint Tar Lőrinc észrevette, rögtön tudta: „Itt a következő” – térdre vetette magát, és buzgón, hangosan imádkozni kezdett.

A magas, ősz hajú, szakállas alak megszólította, rekedt, torz hangon beszélt:

– Tévedésben vagy, fiam.

Kis szünetet tartott, hátha Tar Lőrinc mond valamit, ám az csak hadarta az imákat egymás után. A férfi magához ölelte a zarándokok hosszú, erős botját, és mondta tovább:

– Attól vársz segítséget, aki semmit nem tehet.

– Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben... – Tar Lőrinc olyan hangosan kezdett el imádkozni, zengett a kitágult sziklaüreg.

– A te urad, Jézus Krisztus, akit segítségül hívsz, rég a mögött az ajtó mögött van – a magas, ősz hajú, szakállas alak botjával a barlang túlsó vége felé mutatott.

– Jöjjön el a te országod...

– Csodálkozom rajtad, barátom – a férfi torz mosolyra húzta a száját, repedezett ajkai mögül kivillant csúnya, hiányos, össze-vissza álló fogazata. – Olyan jelzőkkel illeted a szerencsétlen flótást, amilyenekre az sem életében, sem halálában nem szolgált rá. Ha tudná, hogy tőle vársz segítséget, kínjában ő is nevetne. Bár kétlem, hogy az ajtó mögött, a Pokol tüzében átélt szenvedések és megaláztatások után tud még nevetni.

– Szabadíts meg a gonosztól...

A magas, ősz hajú, szakállas alak közelebb hajolt Tar Lőrincéhez, miközben beszélt, Tar Lőrinc orrának utolsó maradékával is érezte kénköves, bűzös, émelyítő leheletét:

– Hadd világosítsalak föl, testvérem, hadd rángassalak ki abból a sötétségből, amelybe vakhited és a rád tukmált téves tanítások taszítottak. Elmondom hát neked, jól figyelj: a te Jézus Krisztusod egyike volt a földkerekség leghitványabb, legnyomorultabb és legalávalóbb teremtményeinek. Olyan dolgokat mondott a tanulatlan és tudatlan népnek, amelyek nem állják meg a helyüket. A királyodnak igaza van: nincs bűn, és nincs bűnhődés. Éljetek nyugodtan, fiam, cselekedjétek azt, amiben kedvetek telik.

Tar Lőrincnek elakadt a szava, a szíve hangosan dörömbölt. A férfi észrevette ezt, még kajánabban mosolygott, mondta tovább:

– Jézus Krisztus tisztában volt azzal, hogy amivel hitegeti az embereket, merő hazugság. Mégis elmondta minél több embernek a sületlenségeit, sőt tanítványokat kerített maga köré, akiknek az lett a feladatuk, hogy az ő szenvedést és büntudatot hozó tanításait ne csupán tovább terjesszék szerte a világban, hanem igyekezzenek a világ működését is ezekre a hazug és torz eszmékre alapozni... Kelj föl nyugodtan, Tar Lőrinc, ne imádkozz tovább... Mondd meg Zsigmond királynak, hogy nincs mitől félnie. Egyszer élünk. Élvezze ki azt az egy rövidke pillanatot.

– Távozz tőlem, Sátán! – visította Tar Lőrinc, és megmarkolta Krisztus keresztjének nyakában lógó darabját.

– Jézus Krisztus az egyetlen az emberek közül, aki megbűnhődött bűneiért – folytatta a magas, ősz hajú, szakállas alak. – Azt hazudta (sőt rendelkezett is arról, hogy ez írásba foglaltasson), hogy ő az Isten fia... Istennek nincs fia, Tar Lőrinc. Nem is lehet, mert Istent nem érdeklik a világ dolgai. Isten a teremtő erő, mely miután létrehozta az alkotását, befejezte működését. Azokért a hazugságokért, amelyekkel Jézus elszédítette és becsapta az embereket, a te Krisztusod most a Pokolban, a gyehenna örök tüzében bűnhődik. De csak ő, barátom, ő az egyetlen, aki súlyos hazugságaiért és bűneiért büntetést érdemelt. A többi embernek nem kell

ilyenektől tartania... Komolyan gondolod, Tar Lőrinc, hogy létezik olyan fölöttes erő, melynek módjában áll befolyásolni és mérlegelni az emberek cselekedetét s ítélkezni fölöttük? Ugyan már. Nincs, nem is lehet ilyen fölöttes erő. Ha pedig nincs, nem is kell tőle tartani.

A férfi mosolygott.

Tar Lőrinc ajka remegett, szájából artikulátlan hangok, szófoszlányok törtek elő. Az erőlködéstől a fejét rázta, minden erejét össze kellett szednie, hogy képes legyen mondani valamit:

– Tudom, ki vagy...

A férfi mosolygott rendületlenül.

– Tudom azt is, honnét tudod, hogy ki vagyok, és kinek a nevében érkeztem ide...

A magas, ősz hajú, szakállas alak bólintott.

– Ha tudod, akkor bölcs ember vagy, Tar Lőrinc.

Zsigmond király étékfogójába egyszeriben visszatért az erő. Ahogy megindultak a szájából a szavak, egyre határozottabban és egyre bátrabban beszélt:

– Ne hidd, hogy nem látok át rajtad. Olyan dolgokat tudsz rólam, amiket nem mondtam el neked, és amikről nem beszéltem utazásom során senkinek. Ha mégis tudod idejövetelem célját, az azt jelenti, hatalmas erő birtokában vagy.

A férfi bólintott:

– Jól mondod. Hatalmas erő birtokában vagyok.

– Ez az erő azonban – folytatta Tar Lőrinc – gonosz és elkeseredett erő. Elkeseredett, mert tudja, hogy végeredményben alul marad majd az igaz hittel szemben. Elkeseredett azért is, mert tudja, az igazság nem az ő oldalán áll, és irigy a mi urunkra, Jézus Krisztusra azért, mert az emberek egyre nagyobb és nagyobb számban, egyre nagyobb hittel és elszántsággal követik őt.

Tar Lőrinc elővette inge maradékai alól a kereszt darabját.

– Megkísértesz engem, Sátán, ahogy folyton megkísértesz másokat is. Förtelmes és gonosz erő birtokában vagy, de ez nem elég ahhoz, hogy megrendíts hitemben. Átlátok rajtad, pokolfajzat, ördögi Lucifer, nem hiszem egy szavadat sem el, de hiszek az örök és irgalmas Istenben, az ő kegyes szeretetében és igazságában, ahogy kormányozza ezt a világot, és igazgatja az emberek életét; és hiszek a fiában, Jézus Krisztusban, a mi megváltónkban, aki kereszthalált szenvedett a mi bűneinkért. Ez pedig – mutatta Tar Lőrinc – az ő keresztfének egy darabja, szenvedéseinek és igazságának ékes bizonyítéka. Erre a keresztdarabra kérlek, sőt, szólítalak föl most, Lucifer, hogy távozz tőlem, térj vissza a Pokolba, a mögé az ajtó mögé és hagyj meg engem megtántoríthatatlan hitemben.

Ahogy ezeket a szavakat kimondta, Tar Lőrinc megint magára maradt. A második gyertyacsonk is leégett, a barlangra sötét némaság borult.

„Jézusom...”

Tar Lőrinc a kövek között, a sziklás talajon térdelt, a vaksötétben némán mozgott a szája, hosszú percek múltán eszmélt rá, hogy úgy imádkozik, tudomása sincs róla, milyen imák és zsoltosmák hagyták el eddig az ajkát.

A lába mellett kitapogatta a tüzet csiszoló követ, meggyújtott még egy gyertyacsonkot.

– Lőrinc...

Mint valami fuvallat, suhogott át a szó a barlangon.

A vitéz megrezzent, mielőtt fölemelte a fejét, magában fölkészült a következő rettenetre.

Hanem amit akkor látott, arra nem lehetett eléggé fölkészülni.

– Megismersz, Lőrinc?...

Hogyne ismerte volna meg vágyai netovábbját! Két esztendeje hogy nem látta szemeivel, lelkében és gondolataiban azonban szüntelenül ott volt előtte. Az a tiszta, felhőtlen arc, az üde kék tekintet, a gyönyörű homlokra bomló gesztenyeszín haj, a mosolygós, duzzadt ajkak, és a vékony, sóvárognivaló kecses nyak alatt a sudár női test, mely igézően és kellő mértékben domborodik ott, ahol egy női testnek domborodnia kell... Mikor reggelente egy izzasztó, csatakos álom után ébredt, Tar Lőrinc nem kevés szégyennel vizsgálta magán és fekhelyén féktelen álmának nyomait, s buzgón imádkozott, hogy ne kísértse őt a bűn édes ereje. Majd azután hogy mégsem bírt magával és újra meg újra előjöttek tüzes álmai, pironkodva a király segítő közbenjárását kérte, aki aztán a következő este a szállására küldetett egy tenyeres-talpas szolgát, vagy egy, faluból a várba került torzonborz konyhalányt.

Míg Tar Lőrinc velük csitította testének éhségét, közben szüntelenül a világszép Csengére gondolt, és miután elküldte magától ágyasát, kétszeres erővel imádkozott: egyrészt azért fohászkodott az Úrhoz, hogy adjon neki erőt ahhoz, hogy testének buja kínjain úrrá legyen, másrészt bocsánatért esedezett amiatt, hogy azt a nőt, akit olyannyira szeretett és akihez oly' örjítő vágygal vonzódott, egy jöttment, csúf cafkával megcsalta.

Most azonban itt állt előtte Csenge, üdén, szépen és mosolyogva, a tetejében úgy, ahogy Tar Lőrinc legvadabb álmaiban sem merte látni: anyaszült meztelenül.

Zsigmond király étkefogója és fősáfárja egy pillanatra sem tudta levenni e tüneményről a tekintetét. Csak nézte, nézte, és hagyta, hogy testének minden porcikáját átjárja a bizsergető érzés, hogy szívét-lelkét forróság öntse el, és a megszaggatott papi ruha alatt egyre követelőzőbben üsse föl fejét a szemérmetlen vágy.

– Itt vagyok, Tar Lőrinc. Tudom, hogy vágysz rám.

– Tudod? – a vitéznek remegett a hangja.

Csenge bólintott.

– Persze, hogy tudom. Azt hitted, a palotában az ünnepélyeken, a bálokon, a lakomákon nem veszem észre áhítatos és szenvedő pillantásaidat? Azt hitted, hogy miközben a királyné kíséretében, a többi udvarhölgy között járom Buda várának folyosóit, nem érzem magamon a sötét sarkokból és fordulókból tüzes nyílként felém lövellő tekinteted? S azt hitted – Csenge közelebb lépett –, engem nem önt el éjszakánként a forróság, amikor fekszem a nyoszolyámon, rád gondolok, és enyhülésért kiált az ölem?

Tar Lőrinc nagyot nézett.

– Valóban rád gondolsz, úrnőm?

– Mondom, hogy rád gondolok, Lőrinc. Hazudnék én neked?

A tünemény már ott volt egészen a vitéz előtt, összekeveredett a lehetetük.

Tar Lőrinc a földre kuporodott, Csenge az ölébe ült. Nem tudni, melyikük sóhajától aludt el a gyertyaláng.

Hanem amikor a vitéz megnövekedett vágyával közvetlen közlőről érezte a nő forró ölet, mintha valami megcsípte volna, hirtelen ellökte magától Csengét.

– Távozz tőlem, Sátán!...

Csenge szeme villogott Szent Patrick barlangjának sötétjében.

– Hát nem kívánsz engem, barátom-uram?...

– Tudom, hogy megint te vagy az... – Tar Lőrinc nagyokat zihálva dugta vissza férfiasságát a megtépázott papi ruha mögé. – Csak te lehetsz, Lucifer... Hogy kerülne ide Csenge, ilyen messzire? S hogy is állna velem ő szóba, velem, világ csúfjával, ki még a lába nyomába se érhetek?...

– Ha akarsz, most itt vagyok neked – Tar Lőrinc érezte, amint derekára fonódik a női kéz.

Megint ellökte magától a démont.

– Érzem a leheleted, Lucifer... Hiányzik az orrom egy része, de azért megérezem azt a kénköves bűzt, ami árad belőled... Most más irányból támadsz... Nem a hitemet akarsz megrengetni, hanem kihasználod testi gyöngeségemet.

– Miért lenne gyönges a te tested, Lőrinc? – kérdezte a Sátán továbbra is Csenge hangján. – Miért lenne gyöngeség, ha testünk minden vágyával kívánunk valamit? Ne fogd vissza magad, vitéz! Mitől félsz? Gyáva vagy talán? Tudom, hogy akarsz... – Tar Lőrinc ujjakat érzett tapogatózni még mindig duzzadó férfiassága körül. – Gyere, hatolj belém, ne törődj semmivel...

– Magadra vetted annak a nőnek a képét, Lucifer, akit szeretsz – Tar Lőrinc kitért az ujjak elől. – De tudnod kell, hogy egy zarándokot, aki az Úrban való legszentebb hitével és szívének rendíthetetlen erejével kereste föl ezt a barlangot, nem érdekel a női test, a kék, a megzabolázhatatlan vágyak. Erősebb vagyok nálad, Sátán! Le tudom győzni a vágyaimat!

– Nem tudod legyőzni! – mennydörögte amaz, ám ez a hörgés már egyáltalán nem Csenge üde, csilingelő hangja volt.

– De le tudom győzni! Isten erejét és irgalmát kérem, Krisztus urunkat hívom segítségül, hogy megzabolázhassam bujaságomat, és innentől fogva nincs hatalmad fölöttem, pokolfajzat! Távozz tőlem, Sátán, megint fölszólítalak: menj vissza a birodalmodba, a szemközti ajtó mögé!

Alig hagyták el e szavak Tar Lőrinc ajkait, a sziklaüregre újra csönd és sötétség borult. A Sátán kénköves bűze is oszlani kezdett. Zsigmond király vitéze újra leborult a szétdarabolt gyertyák mellé, és fennhangon, buzgón imádkozott.

Miközben kis szünetet tartott, újfent meggyújtott egy gyertyát. A láng imbolygó fényében már nem is érte meglepetésként, hogy egy zöld ruhás, roppant kedves arcú férfi áll előtte, és rámosolyog.

– Megint itt vagy? – kérdezte Tar Lőrinc, és imára kulcsolta kezeit.

– Most érkeztem.

Tar Lőrinc alaposan szemügyre vette a zöld ruhás férfit: tekintetéből melegség és jóság áradt, ám Tar Lőrinc hajthatatlan maradt.

– Próbálom kitalálni, ezúttal kinek az alakját öltötted magadra.

– Senkiét. Olyan vagyok, amilyennek látsz.

– Már háromszor megkísértettél, Sátán. Előbb az erődet fitogtattad, mikor két gonosz lélek képében megjelentél és úgy dobáltál, akár egy darab rongyot. Utána mindenféle hazugságot hordtál össze a mi Urunkról, Jézus Krisztusról, meg a bűn és bűnhődés természetéről. Legvégül egy gyönyörű hölgy alakját és képét öltötted magadra és a bujaság és a kéjvágy csáberejét fölhasználva próbáltál hitemben megingatni. Most kíváncsian várom, mivel rukkolsz elő.

A zöld ruhás férfi bólintott.

– Így volt, Tar Lőrinc. Láttuk, mi történt veled. Hanem én nem a Sátán vagyok, hanem az Úr küldötte: Mihály arkangyal.

A vitéz kikerekedett szemmel bámulta a gyertyacsonk törékeny fényében a zöld ruhás férfit, annak kedves arcát, puha vonásait, jóságtól csillogó tekintetét. Lassan megcsóválta a fejét.

– Inkább bukott angyalnak gondollak én, mint Mihály arkangyalnak... Akármit is mondasz, Lucifer vagy, akit a mi Urunk száműzött a mennyországból.

– Eddig helyesen ismerted föl a gonoszt, ám ezúttal tévedsz. Nézz meg jobban. Valóban Mihály arkangyal vagyok.

– Nézlek, és tényleg azt látom, azonban nem tudom, honnét lehetnék bizonyos... Lucifer talán az angyalok képét is magára öltheti.

– Nézz a szívedbe, barátom, és meglátod az igazságot. Ha a hited olyan erős, ahogy azt az előző alkalmakkor bebizonyítottad, tudod, hogy igazat beszélek. Mihály arkangyal vagyok, mondom én ezt neked a keresztre feszített Jézus Krisztus nevében, aki valóságos isten és valóságos ember egyszerre, mint ahogy azt is biztos tudom mondani neked, hogy a mi Urunk küldött el hozzád.

Tar Lőrinc ekkor már a földön térdelt, megragadta és megcsókolta a zöld ruhás férfi kezét. Csengére nem nézett soha olyan áhítattal, mint ahogy Mihály arkangyalra tekintett.

– Bocsáss meg a hitetlenségemért, amivel nem ismertelek föl először...

– Hitetlenségről beszélsz? – mosolygott Mihály arkangyal. – Miközben a Sátán megkísértett háromszor is, több hitről és elszántságról tettél tanúbizonyságot, mint sokan azok közül, akik megfordultak ebben a barlangban.

A Sátán megemlékezésekor Tar Lőrinc a szemközti ajtó felé pillantott.

– Valóban ott... lakozik?

– Ott lakozik, de neked immár nincs mitől tartanod. Többet nem jön elő. Legalábbis számodra nem. A gonosz tele van gyávasággal és hitványsággal, Lőrinc. Csak akkor mutatkozik meg, ha gyöngeséget tapasztal, ám a jóval és annak erejével szemben meghunyászkodik. Meglehet, most ott pislog az ajtó mögött és bennünket néz – Tar Lőrinc összerezzen erre –, azonban ne törődj ezzel. Mondd inkább el nekem bátran és nyugodt szívvel idejöveteled célját.

Tar Lőrinc nagy levegőt vett:

– Az én uram, Luxemburgi Zsigmond, a magyarok királya küldött ide avégett, hogy bizonyosságot szerezzen a kételyei felől.

– S miben kételkedik a magyarok királya? – mosolygott az arkangyal.

– Abban kételkedik az én uram, hogy milyen a bűn és a bűnhődés természete. Hogy mi is a legvégső igazság, hogyan zajlanak a világ, élet és halál dolgai. Hogy halhatatlan-e a lélek és hová lesz a halál után.

Mihály bólintott.

– Nem lehet megróni a te királyodat ezen kételkedéseidért, mert ha igazán a szívébe és a gondolatai mögé pillant, minden emberben, a legelszántabb hívekben is rejtezik kétely, amely egyfelől emberi tulajdonság, másfelől az emberekben élő gonosz is gerjesztheti. Ez a gonosz pedig a Sátán sugallataiból táplálkozik.

– Valamennyiünkben jelen van hát a gonosz?

– Valamennyiünkben. Kérdés, kinek mennyire erős a hite, és kiben mennyire erős a jó szándék a gonosz ellenében. Vannak emberek, akikben a gonosz, mintha nem is lenne, egyáltalán nem is látszik. Ők le tudják győzni a mindenkiben lapuló Sátánt.

– S az angyalok? Meg az egyéb égi teremtmények? Bennük is van gonoszság?

Mihály mosolygott megint:

– Mi közvetlenül Istent szolgáljuk, mellette állunk, az ő rendelkezései szerint élünk, és közvetítjük az emberek felé az ő üzenetét. Bennünket nem lehet a földi halandókkal egyező mércével mérni, Lőrinc. Más szférában létezünk, nem ugyanabban, amelyben ti... Hanem gyere. Mutatok valamit.

Mihály arkangyal kissé hátrébb lépett, és Tar Lőrinc csak ekkor fedezte föl, hogy a barlang nem csak megnőtt, de szokatlanul ki is világosodott. Kékes fény derengett benne, szemének különösebb erőltetése nélkül Tar Lőrinc immáron ki tudta venni nem csupán a nagyobb sziklamélyedések és kiemelkedések körvonalait a falon, hanem a kisebb-nagyobb horpadásokat, domborulatokat is. Ahogy az üreg túlsó vége felé pillantott, látta a másik ajtót is, és ahogy jobban nézte, úgy tűnt neki, mintha átlátna rajta, és mögötte, az ajtó túloldalán látna egy rettenetes, borzasztó alakot, mely éppen feléje néz, és miközben lassan ingatja a fejét, látni azon a szarvakat, kampós-karmos kezével pedig hívogató mozdulatokat tesz...

Tar Lőrinc gyorsan elfordult, inkább Mihály arkangyal mosolygós arcát nézte, ahogy az arkangyal maga mögé mutat, és azt mondja:

– Csupán néhány lépést teszünk fölfelé, annyit, hogy lásd, most merre vagy.

Tar Lőrinc csodálkozva vette észre az arkangyal háta mögött emelkedő lépcsőt. Bár nem mert rá megesküdni (hiszen a sötétben nem vehetett észre mindent), de majdhogynem bizonyos volt abban, hogy az a lépcsősor addig nem volt ott.

– Gyere, Lőrinc – Mihály arkangyal kézen fogta Zsigmond király étekfogóját (és fősáfarát), a lépcső aljához vezette. Tar Lőrinc fölfelé nézett, kereste, a lépcsősor hová visz, ám maga fölött csak a tiszta kék eget látta a rajta úszó hófehér báránnyelűkkel, meg azt, hogy a lépcső apránként elvész a hófehér báránnyelűk között.

– Arra van a mennyország? – csúszott ki Tar Lőrinc ajkán.

Mihály arkangyal bólintott:

– Arra laknak az igaz lelkek. Akik el tudták nyomni magukban a gonoszt. Akik legyőzték a minden emberben lakozó Sátánt. Most kövess, Tar Lőrinc. Figyelmeztetlek: csupán néhány lépést teszünk fölfelé, azután vissza kell fordulnod. Még nem jött el a te időd.

Az arkangyal elindult fölfelé. Tar Lőrinc engedelmesen követte.

A lépcső nagyon meredek volt, a vitéznek bele kellett a szélébe kapaszkodnia, nehogy visszabucskázzon. Egyelőre nem is mert lefelé nézni, az arkangyal hátát figyelte, meg a tiszta kék égen úszó hófehér báránnyelűket. Haladtak vagy harminc lépcsőfokot, akkor Mihály megállt. Tar Lőrinc rendületlenül nézett fölfelé, és bár nem volt biztos abban, a valóságot

látja, vagy csupán a szeme káprázik, ám a hófehér báránnyelhek fölött időnként zöldellő mezőt látott kibukkanni.

Mihály arkangyal szelíden rászólt:

– Ne fölfelé nézz, vitéz. A lenti dolgokat akarom neked megmutatni.

Tar Lőrinc belekapaszkodott a grádics szélébe, és arra tekintett, amerre az arkangyal mutatott. A következő pillanatban még erősebben kellett a grádicsba kapaszkodni, mert az alattuk fortyogó tűzcsomó láttán attól tartott: mindjárt lezuhan.

– Atyaég – mormogta maga elé, és szeretett volna keresztet vetni, azonban félt, ha elengedi a lépcsőt, menthetetlenül alábecskázik.

– Onnan jövünk – mondta Mihály arkangyal.

– Onnan? – Tar Lőrinc még jobban meresztgette a szemét.

A fortyogó tűzgomolyban embereket látott, akik eltorzult arccal, kifélcemodott testtel csapódtak a lángok között, és bár a hangjukat nem lehetett hallani, szájuk formálásából arra következett a vitéz: bizonyára sikoltoznak. Körülöttük időnként ahhoz a két démonhoz hasonlatos alakokat pillantott meg, akik pokolbéli kirándulása első stációjában jelentek meg előtte, és akik most rohögve lökdösték-taszigálták ide-oda a szenvedőket.

Tar Lőrinc megborzongott.

– Onnan jövünk – ismételte Mihály arkangyal.

– Uramtyám! – nyögte Tar Lőrinc. – Kik azok az undorító fogdmegek, akik a szerencsétleneket kínozzák és gyötrik?

– Démonok. Valaha angyalok voltak, ugyanúgy a mennyországban laktak és szolgálták az Urat, ahogyan én is. Aztán Lucifer intésére és hívó szavára föllázadtak Isten ellen, ő pedig büntetésből ide száműzte őket. A lehető legkülönbélebb formákat tudják magukra öltetni, most éppen leggyakoribb képükben mutatja meg őket neked az Úr. Tulajdonképp nem kell megvetned ezeket a teremtményeket, hiszen mindannyian Isten parancsát teljesítik: tisztító-tűzben tisztítják meg azokat a bűnös lelkeket, akiknek még van lehetőségük utána fölmászni ezen a lépcsőn.

– S akiket nem lehet megtisztítani?

– Vannak, akik olyan förtelmes bűnökkel érkeznek a halál birodalmába, hogy a démonok egyből észreveszik rajtuk a gonoszt, és viszik a mögé a zárt ajtó mögé, amelyet a barlangban láttál és ahonnan előjött a Sátán téged megkísérteni. Ők ítéletnapig fognak szenvedni a gyehenna lángjai között. Mások viszont életükben olyan sok jót követtek el, hogy a démonok meghátrálnak előlük, azok a lelkek a tisztító-tűz érintése nélkül följöhetnek ezen a grádicson közénk, a mennyek országába.

Tar Lőrinc kikerekedett szemekkel bámulta az alatt fortyogó tűzgomolyt: lelkek ezreit, tízezreit látta, mindannyiuk körül démonok hada nyüzsgött.

– Az emberek legtöbbje ide kerül, és itt szenved, míg levezekeli bűneit – magyarázta Mihály arkangyal.

Tar Lőrinc ráncolta a homlokát:

– Keresek valakit...

– Tudom – bólintott az arkangyal. – Azt keresed, aki téged ide küldött. Hanem őt ne keresd. Nem mutathatom meg neked.

– Nem mutathatod meg? – kérdezett vissza Tar Lőrinc. – Szóval ő is ott van?

Az arkangyal elmosolyodott.

– Miért lenne a halottak birodalmában az, aki még él?

– De azt mondd, egyszer idekerül?

Az arkangyal mosolygott tovább:

– Én nem mondtam semmit, Lőrinc.

A vitéz észrevette, az arkangyal egy bizonyos irányba fordítja a fejét. Arrafelé nézett ő is. Azon nyomban visszahőkölt: a tűzgomoly egyik sarkában, démonok egész csapatának gyűrűjében Luxemburgi Zsigmondot, a magyarok királyát pillantotta meg, ahogy a szakállát és a szőke tincseit nyaldossa a tűz.

Tar Lőrinc becsukta a szemét, mikor megint kinyitotta, Zsigmond király már nem volt ott.

Az arkangyalra nézett, az mosolygott rendületlenül.

– Borzalmas kínokat élnek át ezek az emberek... – mondta Tar Lőrinc nagy lendülettel, és nem törődött azzal sem, hogy Mihály közbevágtott:

– Nem emberek ezek, és már nem is élnek.

– ...Borzalmas kínok között leledzenek, és olybá tűnik, szenvedésük az örökkévalóságig tart. Van tudomásuk arról, hogy ez a stáció csak átmeneti nekik, és egy idő elteltével a mennyországba kerülnek, ahol sokkal jobb lesz?

Mihály arkangyal biccentett.

– Az én egyik feladatomban ez, Lőrinc: időnként lejövők közéjük és tolmácsolom nekik az Úr üzenet. Kitartásra biztatom és valamelyest megvigasztalom őket azzal, hogy elmondom nekik: szenvedéseik egy napon véget érnek.

– Egy napon... de lehet tudni, melyiken?

– Lőrinc, olyan helyen vagyunk, ahol nincs szerepe az időnek. Az nem is mérhető. Amikor azt mondtam az előbb: „egy napon”, azt nem szó szerint kell venni.

– S a démonok mit csinálnak olyankor? Úgy értem: a látogatáskor. Nem avatkoznak közbe?

– Mondtam neked: a rossz fél a jótól. A démonok, amint meglátnak engem, hátrahúzódnak, tisztos távolságból kísérik figyelemmel látogatásom eseményeit. De tényleg tisztos távolságból, és ha rájuk pillantok, kirázza őket a hideg.

Kis ideig csönd következett, Tar Lőrinc némán figyelte az alattuk fortogó tűzcsomót, Mihály arkangyal pedig hagyta, hadd nézelődjön. Azután az a kérdés jött a vitéz ajkaira:

– Látom itt ezeket a szerencsétlen lelkeket senyvedni, és tudom, hogy talán mindannyiuk lelki üdvéért könyörgő miséket és imákat mondtak, és mondanak talán ebben a pillanatban is az élők világában. Azok nem érnek semmit? Teljességgel fölöslegesek?

– Nem mondanám, hogy fölöslegesek. Mi odafent meghallgatjuk az őszintén elmondott imát. Azok eljutnak az égig. S bizony van, amely hallatán gyorsabban juthat át a lélek a tűzön. Azonban ahogy számtalanszor megüzentük nektek, földi embereknek: első a cselekedet, az számít, ki mit tett és hogyan tette azt életében. Azok alapján dől el igazán, mennyi időt kell a léleknek a tisztító tűzben töltenie.

Egy darabig még engedte Tar Lőrincet nézelődni az arkangyal, azután szelíden megfogta a vitéz kezét, és azt mondta neki:

– Gyere. Visszavezetlek oda, ahonnét jöttünk.

Lesétáltak, jobban mondva lemásztak a lépcsőn. Mikor Tar Lőrinc újra lábai alatt érezte a sziklaüreg keménységét, megfordult, hogy megköszönje Mihály arkangyalnak mindazt, amit láthatott. Azonban se maga mögött, se a feje fölött nem talált semmit és senkit, csak Szent Patrick barlangjának szikláit. A grádics és az arkangyal nem voltak sehol.

Tar Lőrinc lerogyott a földre és buzgón imádkozott, egészen addig, amíg nagy zörgéssel ki nem nyílt a bejárat ajtó, és a barát a küszöbön állva intett neki, hogy jöjjön kifele.

– Lejárt az idő – mondta, mikor már kint volt Tar Lőrinc.

– Meddig voltam odabent?

– Addig, ameddig mindenki. Egy teljes napot.

– Egy teljes napot?... Sokkal rövidebb időnek tűnt.

– A szabályzat egy teljes napot ír elő. Ha az letelt, meg kell nyitnunk a bejáratot.

A barát becsukta Tar Lőrinc mögött az ajtót, a vitéz vállaira, a megszabdalt papi ruhára köpönyeget terített.

Mikor ballagtak a kápolna felé, azt kérdezte a királyi étekfogó:

– Te voltál már odabent?

– Igen, voltam.

– S mit láttál?

A barát megállt egy pillanatra, vizslatta a vitéz arcát, aztán találkozásuk óta először elmosolyodott. De csak egy pillanatig.

– Gyanítom, ugyanazt, amit te is. S amit a zarándokok közül bárki más.

– Bizonyosságot szereztél?

– Bizonyosságot szereztem.

Talán Tar Lőrinc csupán azért hallotta így, mert így akarta hallani, ám különleges ünnepélyességgel csendültek a barát szavai.

A barát ezúttal a saját házába vezette Tar Lőrincet, oda, ahová időközben áthordta a vitéz ruháit és személyes holmijait. Elmondta neki: öltözzék föl, a regula szerint a pokoljárás követően rögvest el kell hagynia a szigetet. Tar Lőrinc szótlánul engedelmeskedett. Miután fölöltözött, a barát a vízpartra vezette, ahol már várta a meghatározhatatlan korú, komor arcú, szótlán halász ladiknak keresztelt lélekvesztője.

Mielőtt belépett volna a csónakba, a baráthoz fordult Tar Lőrinc. Azt mondta némi habozás után:

– Nehéz búcsúzóul bármit mondani...

A barát halovány arcán megint átfutott egy mosoly.

– Nehéz az igazságot megtapasztalni – rekedt volt a hangja, amikor ezeket a szavakat kiejtette a száján. Azután megfordult, és elindult a sziget közepe, a kápolna felé.

A meghatározhatatlan korú, komor arcú, szótlán halász megmerítette az evezőket. Tar Lőrinc hamarosan a Dergh-tó partjára, szolgálai és fegyveres kísérői közé érkezett, azonban azok faggatózására nem mondott egyebet, minthogy:

– Láttam, amit látnom kellett.

Amikor erősködtek, hogy meséljen már valamit, ennyit tett hozzá:

– Higgyetek, és bízzatok az Úr végtelen kegyelmében.

A további faggatózásokra annyit mondott még:

– Isten végtelenül irgalmas, ám nem mindegy, miket cselekedtek.

Dublinban, a Szentháromság-templomban azzal fogadta Miklós érsek, hogy egyfelől nagyon örvend a magyar király küldötte szerencsés visszatérének, másfelől a hagyomány azt kívánja, hogy egynémely zarándokok meséljék el az utókor számára, mi mindent láttak Szent Patrick barlangjában. S mert Tar Lőrinc a magyar király szemeként és füleként különleges látogatónak számított, az érsek azonnal a sekrestyébe rendelte Jacobus Yonge királyi jegyzőt, aki szorgos munkával, néhány nap alatt írásba foglalta a vitéz tapasztalatait.

Tar Lőrinc megvárta a tél végét, 1412 tavaszán indult el Írországból. Sietett Zsigmond királynak megvinni a hírt: joggal tart attól, amitől a szent szövegek szerint is tartani kell, a bűnös lelkeket odaát a tisztítóűz várja, ahol számot kell adniuk földi életük alakulásáról és megszabadulniuk mindenféle szennytől, mely földi életük során rájuk tapadt.

Miután 1412 őszén Tar Lőrinc hazaérkezett, és Luxemburgi Zsigmond egy négyszemközi beszélgetés során megtudott tőle mindent, első lépésként tizenhárom szepesi várost zálogosított el a lengyeleknek, az abból befolyt pénzből kápolnát emeltet Budán Szent Zsigmond tiszteletére azért, hogy az ottani gyakori imádságokkal is enyhítse lelkének majdani szenvedéseit a lángok között.

Második lépésként elküldte Tar Lőrincet Velencébe és más itáliai városokba. Diplomáciai küldetés volt, ám Tar Lőrinc csodálkozva vette tudomásul, hogy neki ott nincsen tárgyalnivalója. Az ottaniak semmit nem akarnak üzeni a magyarok királyának.

Hazatért ismét Magyarországra, várta, Zsigmond mikor szólítja újra magához.

Hanem az nem szólította többet. Elmaradtak a négyszemközi beszélgetések a király szobájában, a zöld csempéjű kályha előtt, sőt ha összetalálkozott Tar Lőrincel az épülő-szépülő budai vár palotaszárnyának folyosóin vagy valamelyik lakomán, a király elfordította a fejét. Az udvarban közben egyre többet pletykáltak a királyi pár kicsapongásairól, hogy már nem is együtt hálnak, mind Zsigmond, mind Borbála szeretőket tart, és mindketten a lehető legfurább emberekkel és körülmények között élik ki csillapíthatatlannak tűnő kéjvágyukat. A budai vár botrányoktól lett hangos, legfőképpen azért, mert amit odáig a király és a királyné titokban űztek, ezután jószerivel a nyilvánosság előtt zajlott.

Tar Lőrinc egy ideig gondolkodott mindezek lehetséges okán, azután nem foglalkozott vele. Egy ideig még látta álmaiban fölbukkanni Mihály arkangyalt, később egyre ritkábban álmodott róla. Mégis, amikor Zsigmonddal összetalálkozott valahol, mindketten úgy érezték: Tar Lőrinc súlyos titkok tudója, olyan titkoké, melyekről nem ildomos és nem is szabad beszélni.

1415-ben a Sárkány-rend tagjaként a király kíséretében Tar Lőrinc is megjelent a konstanzi zsinaton, szemtanúja volt a Zsigmond menlevelét hiába lobogtató prágai prédikátor, Husz János máglyán való megégetésének. Minden valószínűséggel ez volt az orratlan vitéz utolsó külföldi útja. Onnantól fogva csupán egy-egy oklevélben tűnik föl a neve, melyekből például megtudjuk, hogy 1424. december 6-án a király kívánságára lemondott Drégely birtoklásáról, cserébe megkapta Jobbágyit és Püspökit; ugyanazon év december 16-án a király elengedte Tar Lőrinc és Rupert nevű fia (úgy látszik, a pokoljáró vitéz vagy megházasodott, vagy valamelyik ágyasa esett teherbe, és ez a jószívű lovag magához vette a gyermeket) ezerhatszáz aranyforintnyi tartozását, az indoklás szerint jutalmul a trón és a király iránti

megingathatatlan hűségéért; 1426. augusztus 20-án pedig Tar Lőrinc (ismét a fiával közösen) zálogba vette Szajlát és Nagybereket, valamint a siroki vámot, mindösszesen negyven aranyforintért.

Ez az utolsó adat, mely Tar Lőrincről szól.

Halálának ideje ismeretlen. Azt se tudjuk, hol nyugszik.

Udvarházának romjai a Pásztó melletti Tar községben, egy domb oldalában láthatók.

Neve fennmaradt – nem csak a dublini királyi jegyző által följegyzettekben, hanem a magyar hagyományokban is. Históriaját sok-sok évvel később is egymásnak adták tovább az énekmondók, köztük Tinódi Lantos Sebestyén, aki 1552-ben hosszú költeményt szerzett Zsigmond királyról, és az ő pokoljáró, hűséges vitézéről, Tar Lőrincről.

Harmadik rész: Purgatórium

13.

Időről időre érzelmek fura elegye tört rám: egyszerre tartottam bűnösnek és szerencsétlen, rongy alaknak magam. Lelki szemeim előtt láttam, ahogy a Pokol megnyílik előttem. Fene-
ketlen mélység felé zuhantam, s arra gondoltam, hogy szánni való klinikai eset vagyok, beteg
lelkű torzszülött.

Közben próbáltam magamba sulykolni: miért volnék bűnös? Senki ellen nem követtem el
semmit. Társam, partnerem nem volt, akit megcsaltam volna, az emberben ellenben föltámad-
nak a biológiai szükségletek. Az egyik prostituált azt mondta ezzel kapcsolatban nekem: nem
érti, miért üldözik és nézik le őket, holott meglehetősen rettenetes, brutális bűneseteket előznek
meg azzal, hogy kielégítik a partnerhiányban szenvedő férfiakat, hogy kiengedik belőlük a
gőzt, hogy levezetik a feszültségüket. „Bárki bármit állít, a szex mozgatja a világot, ahol szex
nincs, ott van feszültség, és a végletekig feszült ember senkinek nem jó” – buzgón bólogattam
ezek hallatán, nemcsak szóban, gondolatban is egyetértettem, mert igazolni láttam saját, ön-
magamat mentető elképzeléseimet. Időről időre mégis bűnösnek éreztem magam, és ebben
az volt a legborzasztóbb, hogy sejtelmem se volt arról, hogy a bűnérzetem honnan ered.

Megszámolni se tudom, hányszor fordult elő, hogy Bálint kielégült, lecsillapodott testtel,
csattanós puszikkal vett búcsút a kéjhölgytől, szavát adta, hogy mivel rettenetesen jól érezte
magát, föltétlenül visszajön, azután becsukódott mögötte az ajtó, én pedig elindultam egyedül
lefelé a kihalt lépcsőházban, és valamelyik fordulóban meg kellett az első kézre eső korlátban
kapaszkodnom, nehogy leszédüljek.

Olyankor megfogadtam: soha többé.

Undorító, gusztustalan, megalázó.

Nem csupán a helyzet, a körülmények, én magam is szálnalmas, nevetséges alak vagyok.

Letántorogtam a napsütötte utcára, néztem az embereket, irigyeltem őket azért, amiért nor-
mális életet élnek. Amiért nincs beszennyezve testük-lelkük egyaránt, amiért nincsenek
szégyellnivaló, rejtgetnivaló, förtelmes titkaik.

Azután néhány órába tellett csupán, és az összes negatív érzet – mintha szél fújta volna el –
elmúlt. Késő délután, mikor mindenki elment már a múzeumból és egyedül maradtam, föl-
mentem az internetre, egy szempillantás alatt visszaalakultam Bálinttá. S Bálint egészen más
jellem volt, mint Radnai Béla: nyoma sem volt benne szorongásnak. Határozott, tetters, a hó-
dításaira büszke férfi volt. Mert Bálinték ott, az interneten hódításnak tekintettek egy jól
sikerült kalandot egy prostituálttal.

Néhány órával a látogatás után Bálint az interneten részletes beszámolóval szolgált legújabb
kalandjáról, egészen onnantól, hogy a hölgy rezidenciájául szolgáló ház környékén milyen
parkolási lehetőségek vannak (Radnai Bélának nem volt autója, na de ez Bálintot egyáltalán
nem zavarta), milyen a lépcsőház tisztasága, milyen a lakás, milyen öltözőben fogad a
vendéglátó, a pénzt előre kell-e letenni, vagy utána, milyen a fürdőszoba, különös tekintettel a
melegvíz-szabályozásra, igazi nedvszívó, vagy ócska, valamelyik külvárosi piacról származó
a törölköző, végül, de legfőképpen: milyen teljesítményt nyújt a hölgy, fekszik-e, mint egy
darab fa, avagy aktív részese az aktusnak, pózokat vált, váratlan húzásokat vet be, és így

tovább. Nem utolsósorban pedig az volt a legfőbb szempont, mennyire kelti avagy nem kelti a fizető szolgáltatató érzetét – ugyanis Bálintnak és kollégáinak legfőbb vágya az volt, hogy a szolgáltatást végző hölgnél olyan érzete legyen, mintha a pénz csupán valami felejtendő, elhanyagolható része lenne a dolognak; az egész inkább olyan hatást keltsen, mintha a barátnőjénél járna az ember.

Bálinték roppantul élvezték az írásos beszámolósdit – azok igazi főhőse nem is az illető hölgy volt, hanem a vendég. A beszámolók szerint Bálinték, mármint mi, vadászok voltunk, akik az internetes és az újságokban megjelent hirdetésekől nézzük ki a nemes vadat. Az számított bátor vadásznak, aki nem a jól bejáratott, több beszámolóban is pozitív minősítést kapott lányokat kereste fel, hanem olyan hölgyet látogatott meg, akiről még egy kolléga sem nyilatkozott. Az is egyértelműen tükröződött a beszámolókból, hogy mi, vadászok nem csupán a vad becserkészése során vagyunk sikeresek, hanem az elejtés alkalmával is, hiszen a följegyzések szerint a kéjhölgyek otthonaiban rendre vad és mindkét felet egyaránt meglelégedéssel töltő lepedőcsaták zajlottak, és a hölgyek olyan kényeztetésben részesültek, hogy az minden férfinak (vendégnek) becsületére vált.

Ezek a hölgyek nem egyszer zavarba hoztak: Bálintként remekül megismertem a prostitúció világát, ám mivel barátnőm sose volt, nem tudtam, hogyan kell egy nővel akkor bánni, amikor éppen nem a pénzről van szó. Úgyhogy becsúszott pár negatív élmény. Volt egy lány, a legnagyobb őszinteséggel kacagott méreteim és szexuális teljesítményem láttán, majd a lelkemre kötötte: nehogy megsértődjek vagy megbántódjak ezen, csupán őszintén, felszabadultan nevet az ügyetlenségemen, de ez egyáltalán nem baj, én ettől még nagyon aranyos vagyok.

Nem sértődtem, nem bántódtam meg – még jobban erősödött bennem az a képzet, hogy eddig sem sikerült, ezután se sikerülhet valódi partnerkapcsolatot létesítenem; marad számomra a pénzért szerzett nők világa.

Aztán majd lesz valahogy. Csak éljem túl.

Életem egyéb területein rend honolt: folytattam a kutatómunkát, a publikálásokat, sőt könyvem is jelent meg – már ha lehet könyvnek nevezni azt az alig százoldalas, vékony, puhafedeleles kiadványt, mely az Akadémia egy történettudományi sorozatában látott napvilágot, és én a könyvesboltokban nem is találkoztam vele. Sorra szereztem meg az újabb tudományos fokozatokat, a szakmában nevem lett, elismertek az idősebb kollégák is. A munkámban – mondhatni – megtaláltam a számításomat. Gyerekkorom óta lebilincsel a középkor világa; és a lelkesedés megmaradt felnőttkoromra is, nagy érdeklődéssel és az összefüggéseken gondolkodva tanulmányoztam a régi okleveleket és forrásmunkákat. Azon kevesek közé tartoztam, akik elmondhatták, hogy szeretik a munkájukat; gyerekkori álmom teljesült azzal, hogy történész lettem. Ellenben – sajnos – nem vetett föl a pénz, fizetésem alacsony volt, legalábbis költséges hobbim (Bálint hobbija) mellett.

Ha valóban hobbiról van szó.

Kényszer és szenvedély. Drog. Egyik oldalról a test, a vágyak ördöge, másik oldalról a vadászéhség, amikor a vad fölélése nagyobb izgalmat nyújt, mint maga a kilövés. Amikor az ember érdeklődése addig tart, míg meg nem találja a kérdéses lépcsőházat, föl nem megy a kérdéses emeletre, be nem kopogtat a kérdéses ajtón, és meg nem pillantja a kérdéses leányzót. Onnantól a rutin következik.

Mivel anyagi helyzetem időnként erősen megrendült (nem nagyon tudtam például félretenni, nyaralni, utazgatni se tudtam sehova, s ennek megéreztem a hiányát – a vágyak nem csupán altestiek lehetnek), elhatároztam: áthelyezem a vadászterületemet olyan helyre, ahol a szenvedély a lehető legkevesebb pénzbe kerül. Hosszas gondolkodás és kutatás után arra

jöttem rá, hogy ennek egyik lehetséges terepe a férjüket megunt, kalandvágyó asszonyok világa, lehetnek akár nálam jóval idősebbek, a lényeg, hogy házasságukból kikacsintgassanak akár hosszabb, akár rövidebb időre is. Szerető akartam lenni, állandó vagy alkalmi, egyre ment. Érett nőt találtam ki magamnak, gyönyörű, vonzó, érzéki érett nőt, aki idősebb nálam tíz, tizenöt, de akár húsz évvel is; elégítse ki és uralkodjék a szexuális fantáziáimon – és ha eljövök tőle, ne kelljen a lépcsőház korlátjába kapaszkodva lelkiismeret-furdalással és a rám tapadt, lemoshatatlan szenny érzetével birkóznom.

Az pedig, hogy férjes asszony, külön megszépíti a dolgokat. A bűnt kettesben a legjobb elkövetni.

Ilyen tervekkel vágtam neki új internetes kalandjaimnak. Fölkerestem a legnépszerűbb, leglátogatottabb társskereső oldalakat, többön is elhelyeztem a hirdetésem: „Fiatal kora ellenére tapasztalt, jó felépítésű fiatalember szívesen járna kedvében érett hölgyeknek és elfoglalt üzletasszonyoknak, akik szeretnének egy kis kalandot, egy kis újdonságot csempészni a hétköznapi szürkeségei közé”. Nagyon frappánsnak találtam a mondatot, meg voltam elégedve vele, csodálkoztam, hogy néhány órán belül az összes helyről levették. Némi gondolkodás után ezzel egészítettem ki: „Anyagiak kizárva”. Így már maradhatott.

Beletemt néhány napba, mire válasz érkezett. Épp készültem föladni a reményt, mikor egy reggel, miután a munkahelyemen bekapcsoltam a számítógépet, alibi gyanánt megnyitottam egyik tanulmányom szövegszerkesztős oldalát, majd fölmentem az internetre és sebesen végiglapoztam a társskeresőimet, végre az egyikben a nevem mellett villogó borítékot találtam: üzenetem érkezett. Előbb a feladó adatait néztem meg. Rendben találtam: negyvenes éveiben járó, vékony testalkatú, alacsony, mások által vonzónak talált, festett vörös hajú hölgy keresi szexpartnerét. A hirdető külön hangsúlyozta, hogy mivel nem független, nem szerelmet vagy mély érzelmeket keres, hanem szórakozni, ismerkedni akar.

Csettintettem a nyelvemmel (olyan hangosan, hogy a velem egy szobában ülő kollégám fölkapta a fejét, kérdően rám nézett, igyekeztem nem észrevenni): ilyen nő kell nekem.

A levélke nagyon rövid volt – „Diszkréten hívj föl. Kati.” Mellette egy fővárosi telefonszám.

A kollégám fölkel, megkérdezte, hozzon-e valamit nekem is a büféből. Megráztam a fejem. A kollégám akkor azzal az ötletével rukkolt elő, hogy ez esetben inkább odalent a büfében reggelizik, nem szereti, ha morzsás az asztala, és a kávé is ott issza meg –azzal magamra hagyott. Megvártam, míg léptei elhaltak a lépcsőházban, a következő pillanatban már társáztam is.

– Igen, tessék – mondta egy női hang.

– Halló – nyögtem a kagylóba –, jó reggelt, én Bálint vagyok.

– Bálint? – kérdezett vissza a női hang, majd mire válaszoltam volna, folytatta tovább: – Ó, tudom, hogy ki vagy, Bálint. Hát szia. Én vagyok a Kati.

– Szia – préseltem ki magamból.

– Hogy érzed magad, Bálint?

– Köszönöm, jól vagyok.

– Szép ez a reggel, igaz?

– Igen... Nagyon szép.

– Pont jókor hívsz – a nő úgy csacsogott velem, mintha időtlen idők óta ismertük volna egymást –, a férjem húsz perce ment el. Korábban el szokott indulni, hétkor már a rendelőben kell lennie, de az éjjel nem tudott rendesen aludni, rettenetesen fájt a feje. Teletömtem

mindenféle gyógyszerrel, mikorra úgy-ahogy kezdte jobban érezni magát, és hajnal felé elszenderedett. – Hallgatásomat Kati valószínűleg kérdésnek tekintette, azt fűzte hozzá: – A férjem fogorvos.

– Értem – mondtam.

– Úgy ismerkedtünk meg, hogy a páciense voltam. Kihúzta egy rossz fogamat, és meghívott vacsorázni. El is mentem vele, de akkor még nem feküdtünk le.

Elvörösödtem. Hevesen vert a szívem, meg voltam győződve arról, hogy a telefonkagylóban is hallatszik, azon járt az eszem: iszonyúan nagy mázlista vagyok.

– Te nő vagy, Bálint?

– Igen – hazudtam.

– Mivel foglalkozol?

Hazudtam tovább:

– Könyvelő vagyok.

– Könyvelő? Az nagyon érdekes. Nekem is van könyvelő ismerősöm. Illetve volt – kuncogni kezdett. – Ha érted, mire gondolok.

Széles vigyor terült szét az arcomon.

– Szeretem a férjemet – Katiból ömlött a szó. – Nagyon rendes ember. De szeretek ismerkedni is ám. Szeretem az izgalmas helyzeteket. Te is szereted, Bálint?

– Hát persze.

– Akkor jó – megint kuncogott. – Szerintem meg fogjuk érteni egymást. Van kedved találkozni velem?

A szívem a dobhártyámon dörömbölt.

– Persze, hogy van.

– Nekem is veled – újra a kuncogás. – Én ma is ráérek. Hát te?

– Tulajdonképpen... tulajdonképpen igen.

– Akkor jó. Dél tájban mondjuk?

– Igen, déltájban jó. Nagyon jó.

– Adj egy telefonszámot, Bálint, visszahívlak, és meg tudjuk a részleteket beszélni.

Lediktáltam a múzeumi számomat, csodálkozással vegyes örömmel tettem le a kagylót. „Ekkora mázlim nem lehet – gondoltam. – Ám nagyon úgy néz ki, mégis van. A többiek irigyelni fognak.”

Hamarosan az jutott eszembe, nem kellett volna megadni a számomat. Azt kellett volna megbeszelnünk, hogy majd én hívom. Így azonban alig mertem kimozdulni az irodából, s amikor végre mentem, félretettem a telefonkagylót. Az ebédet pedig kénytelen voltam kihagyni, hiába invitált a büfébe a kollégám, nem mehettem, mert az ebédidőt a Katival való találkára szántam.

Kínos lassúsággal vánszorgott az idő, örömmámorom már egészen lelanyhult, amikor végre egy óra után pár perccel – azon a napon először – megcsörrent az asztalomnál lévő telefonkészülék.

A kollégámra pillantottam, az valamit körmölt szorgalmasan. Fölvettem a telefont. Kati szólt a kagylóba:

– Szia, Bálint, én vagyok...

– Szia.

– Itt vagyok a barátoméknél lakásán. A Zoli nagyon jó barátom, gondoltam, innen hívlak, otthonról csak nem akartalak hívni. A férjem időnként hazajön ebédelni, és ugye egyikünk se szeretne volna, ha hallja, miről beszélünk – megint az a kuncogás.

Annyit tudtam erre mondani:

– Így van.

– A Zoliban viszont megbízhatok, és nagyon klassz kis lakása van. Itt találkozhatunk. Persze, félre ne értsd: amikor találkozunk, a Zoli nem lesz itt, kettesben lehetünk.

– Nagyszerű.

Aztán egyenesen nekem szegezte a kérdést:

– Ide figyelj, Bálint, te most szeretkezni akarsz velem?

Megint a kollégámra néztem, az körmölt rendületlenül tovább.

– Igen.

– Mert ha igen, akkor hozzá magaddal háromezer forintot.

– Háromezer forintot? – amint kicsúszott a számból, majdnem rá is csaptam. A kollégám szerencsére semmi jelét nem mutatta, hogy figyelne a diskurzusunkra.

– Háromezer forintot – ismételte Kati. – Tudod, ez itt a Zoli lakása, itt laknak, és hát nekik fizetniük kell a rezsit. Ha pedig idejövünk, akkor be kell szállnunk a rezsifizetésbe, használjuk a villanyt, a vizet, az is lehet, hogy megfürdünk... Érted ezt, Bálint?

– Hogyne érteném – derengett, hogy mégse vagyok olyan nagy mázlista.

– Akarsz velem fürdeni, Bálint? – kérdezte Kati olyan hangon, hogy arra csak azt lehetett felelni:

– Akarok.

A boszorka megadta a címet. Nem volt messze a múzeumtól, gyorsan odaértem. Ott derült ki, hogy Kati csupán a házszámot tudatta velem, egy hatalmas, többlakásos épület házszámát, ám hogy azon belül hová kell mennem, kihez csengessek fel, arról nem volt információ. Nem estem kétségbe, korábban is megtörtént már, hogy valamelyik hölgy csak azután engedett föl, hogy az ablakból alaposan megszemlélte, és miután megállapította, hogy megbízhatónak látszom, lejtött értem a ház elé.

Tizenöt perc telt el a randink megbeszélt kezdete óta, ide-oda topogtam a ház előtt, Kati nem volt sehol. (Munkaidőben azért rossz vadászatra indulni, mert az embernek erősen behatárolt az ideje.) Odaléptem a kapucsengőhöz, próbáltam kitalálni, melyik nyomógomb mögött lapulhat Kati. Némi tanakodás után találomra megnyomtam az egyiket.

A készülék recsegett, egy nő jelentkezett.

– Tessék.

– Jó napot... a Katit keresem.

– Kati már nincs itt.

– Nincs?

– Nincs.

Megköszöntem, elengedtem a nyomógombot. A következő percek azzal teltek, hogy azon gondolkodtam, vajon amit hallottam, az nekem szólt-e vagy sem. „Ha igen – gondoltam –, akár el is mehetek.” Mikor idáig jutottam a gondolatban, újból fölcsöngettem.

– Elnézést, megint én vagyok... Csak meg szeretném kérdezni, Kati régen elment-e már.

– Két hete.

Abban a pillanatban nyílt a bejárati ajtó, egy filigrán, kistermetű, beesett arcú, ötven körüli nő lépett ki rajta, úgy öltözve, ahogy az ennyi idős háziasszonyok öltözni szoktak.

– Az én hibám – hadarta. – Nem mondtam meg a kapucsengőt. Épp készültem indulni, azt hittem, nem jössz.

– Semmi baj – motyogtam.

Elindultunk fölfelé. A liftben Kati azt kérdezte tőlem:

– Ugye, most csodálkozol?

– Min?

– Fiatalabbnak hazudtam magam.

– Nem érdekel.

– Tényleg nem?

– Tényleg nem.

Valóban nem érdekelt.

Fürdésről szó sem volt.

Zsúfolt lakásba érkeztünk, hatalmas volt a rendetlenség, ruhák, könyvek, nejlonszatyrok és mosatlan edények mindenütt. Kati azt mondta, ő már ivott egy kávét, megkérdezte, én kérek-e. Nem kértem. Megvártam, míg elszívott egy cigarettát, közben szótlánul méregettük egymást, majd mielőtt vetkőzni kezdtünk, Kati rám szólt, tegyem ki a pénzt az előszobába, a cipőszekrényre, hátha jön a Zoli.

Kitettem és arra gondoltam: végül is olcsóbb, mint egy profi kéjhölgy tarifája.

Kati már meztelen volt, lesöpört mindent az öreg, koszos díványról, becsukta a szobaajtót, ráfeküdt a díványra, integetett, hogy menjek közelebb.

– Sokkal férfiasabb vagy, mint amilyennek elképzeltelek.

– Komolyan?

Kuncogott. Már ismertem ezt a kuncogást.

– Komolyan. A telefon alapján nyámnyila pasasnak gondoltalak. De nem vagy az. Egészen férfias vagy, Bálint.

Nem tudtam eldönteni, igazat beszél-e, vagy biztatni akar, mindenesetre széles vigyor közepette ereszkedtem rá.

Az aktusban nem volt semmi rendkívüli. Miután véget ért, felöltöztünk, és együtt hagytuk el a lakást. A pénz még ott volt a cipőszekrényen, Kati nem vette el. A liftben megbeszéltük, hogy hívni fogom. A jól ismert érzések közepette tértem vissza a múzeumba, útközben arra jöttem

rá: az egyetlen különbség a dologban voltaképpen az volt, hogy ezúttal nem egyedül jöttem ki a házból.

Többet nem találkoztam Katival. Nem hívtam fel, és nem küldtem neki internetes üzenetet.

14.

„Figyeld a melletted lévő szárnyat! – jutottak Katherine Pimpli eszébe férje búcsúzó szavai. – Ha nem látod, onnantól kezdve lehet aggódni” – hátradöntötte a fejét az ülésen, és földézte a félszeg mosolyt, amely akkor jelent meg Joachim Herbert ajkán, amikor Katherine Pimpli fölnyalabolta a kézipoggyászát, és még egyszer megölelte mindannyiukat közvetlenül azelőtt, hogy rálépett volna a budapesti járat felé vezető folyosóra.

A repülőgép megdőccent, előbb lassan, azután növekvő sebességgel megindult. Katherine Pimpli kinézett az ablakon, figyelte, hogyan suhan el mellette a táj. A következő pillanatban a gyomrában érezte, hogy a repülőgép emelkedik. Figyelte, miként válik egyre kisebbé alattuk a repülőtér, a környező utak, az épületek, a mindenhol látható, játéknívá zsugorodó autók – valamelyikben ott ül Joachim Herbert és a gyerekei.

– Fél? – hallotta Katherine Pimpli maga mellől. Megfordult, a szomszédjára, egy kistermetű, pufók, hörcsögszerűen mosolygó, öltönyös férfira nézett. – Ebben a pillanatban több tízezer ember van a levegőben – mondta amaz tovább, és rendületlenül mosolygott. – Vagy lehet, hogy százezer. – Bátorítón kacintott egyet. – Szóval nem kell félni. Nem lesz semmi baj. A repülés ma már rutin dolog.

„Rutin dolog” – ismételte magában Katherine Pimpli, azzal ő is megpróbált magára erőltetni egy mosolyt.

– Nem szoktam repülni.

– Én hetente többször – a férfi az ölében lévő fekete aktatáskára csapott. – Üzleti utak. Körberekedem egész Európát. De olykor távolabbra is: Közel-Kelet, Észak-Afrika, mikor mi. Volt már, hogy Bangokba kellett egy aláírás kedvéért mennem.

– Mivel foglalkozik? – érdeklődött Katherine Pimpli, közben az ablak túloldalán billegő szárnyra pillantott.

A férfi észrevette:

– Ha nem szeret az ablak mellett ülni, cserélhetünk. Én szívesen ülök ablak mellé.

– Ó, nem, köszönöm – tiltakozott Katherine Pimpli, leginkább azért, mert semmi kedve nem volt áthurcolkodni a szomszéd ülésre. – Jól megvagyok itt. Különben is, szoknom kell – megpróbált újra mosolyogni.

– Ne nézzen ki – javasolta a férfi. – Nem kell. Hamarosan elérjük az utazómagasságot, onnantól úgyse lehet semmit látni, csak a felhőket alattunk. Az Alpokat mindig felhők takarják. Pedig szívesen megnézném azokat a csipkézett ormokat. Ha már földi úton nem nagyon jutok el oda.

– Ennyire elfoglalt?

A férfi kinyitotta azt, amit Katherine Pimpli eddig aktatáskának nézett: kiderült róla, hogy laptop.

– Egy nemzetközi tanácsadó cégnél dolgozom. Amerikai tulajdonosaink vannak, de szinte minden európai országban működik irodánk. Azzal foglalkozunk, hogy bajba jutott cégeket húzunk ki a csávából. Ha egy vállalatnál nem stimmel valami, fölhívunk bennünket, mi

kiküldünk egy szakértői csapatot, az megvizsgálja a vállalat működését, azután javaslatot tesz, mit kellene javítani. Hát ezzel foglalkozom, asszonyom, és elnézést kérek, hogy nem azonnal válaszoltam az előbbi kérdésére.

– S most éppen melyik budapesti cég van bajban?

A kistermetű, pufók, hörcsögszerűen mosolygó, öltönyös férfi szájáról egy pillanatra se hervadt le a mosoly:

– Több budapesti cég is bajban van. Ám én most nem konkrétan valamelyik magyar vállalathoz megyek. A budapesti irodánkat látogatom meg, van egy közös projektünk, Zürich és Budapest a vállalat vezetőinek és tulajdonosainak nagy meglegedésére példás együttműködéssel szorgoskodik egy ügy megoldásán – újra kacsintott. – Szóval, kiruccanok Budapestre, elbeszélgetek az ottaniakkal, aláírok pár papírfecnit, és ha minden jól megy, ha nem lesz fennakadás és nem jelentkezik váratlan akadályok, este jövök vissza. Holnap reggel elméletileg várnak Párizsban. De csak elméletileg, mert a gyakorlatban bármi megeshet, jöhetnek hirtelen problémák, és a cégvezetés is dönthet úgy, hogy jobb, ha kicsit tovább maradok Budapesten. Avagy nem Párizsba megyek, hanem Amszterdamba, mondjuk. Esetleg Brüsszelbe, vagy Londonba. Vagy bárhová. Nem én döntöm el. Ma estig minden kiderül.

– Ne haragudjon, hogy ezt mondom – Katherine Pimpli megcsóválta a fejét –, a világ minden kincséért sem szeretném azt a látszatot kelteni, hogy beleszólok az életébe, de ez nem hangzik valami jól.

– Mi? Az, hogy körberöpködöm a világot?... Igaza van, asszonyom: vannak, akik irigykednek, mondván, míg más csupán álmodozik távoli utakról, kirándulásokról, idegen tájak fölfedezéséről, nekem ez úgyszólván a munkám része, a napi foglalatosságaim közé tartozik, ám bevallom, időnként fölöttébb unalmas. Higgye el, őszintén mondom Önnek, a leghőbb vágyaim közé tartozik, hogy a délutáni napsütésben hazasétáljak a munkahelyemről, bevessem magam a kis zürichi lakásomba, kibontsak egy doboz sör, és valami vetélkedőt nézzek a televízióban. Sajnos, ez ritkán adatik meg, többnyire maradnak a repterek és a szállodák.

Katherine Pimpli bólogatott.

– Ebben igaza van, de nem erre céloztam. Arra, hogy olyasmit mondott, hogy nem maga dönti el, mikor hová megy és mit csinál.

– Ez így van. A feletteseim hozzák meg a döntéseket, és én, ahogy az egy megbízható, jó beosztotttól elvárható, zokszó nélkül teljesítem az utasításait. Hangsúlyozom: zokszó nélkül.

– De hát ez elég borzasztóan hangzik. Erre mondják azt a globalizáció ellen tüntetők meg a kommunisták, hogy posztmodern rabszolgaság.

– Kommunisták? – a férfi még szélesebbre húzta mosolyát. – Hol vannak ma már kommunisták, kedves asszonyom? Sehol. Budapesten sincsenek... Amúgy pedig, amit mond, abban tulajdonképpen igaza van. De nézze, én erre mindig azt válaszolom: valamit valamiért. Nem panaszkodhatom: elég jól élek. Egy kicsi, ám fényűzően berendezett lakásban lakom Zürich belvárosában, és nagyon kevés olyan dolgot tudnék mondani, amit nem engedhetek meg magamnak. Igen, a lelkemet is kiteszem a vállalatért, és lehet, hogy két év múlva infarktusban vagy agyvérzésben meghalok, ám ők rendesen megfizetik a kínlódasaimat, és ugyan időnként panaszkodom, vagy panasznak hallatszik az, amit mondok róluk, ezzel együtt, vagy ennek ellenére mégse készülök állást változtatni. Egyelőre nem. Kevés a szabadidőm, viszont abban a kevésben megtehetem azt, hogy azt csinálom, amit akarok, oda megyek, ahová az úri kedvem tartja. S a luxust könnyű megszokni, ellenben annál nehezebb feladni. Érti, miről beszélek, asszonyom?

Katherine Pimpli bólintott. Kerekre nyílt szemekkel, leplezetlenül nézte útítársa pufók arcát, hirtelen az a kérdés csúszott ki a száján:

– Nős?

– Elváltam. A feleségem egy vállalati partyn összejött a közvetlen főnökömmel. Ma is együtt élnek. De ez ma már nem számít. Higgye el, hogy nem befolyásolja egyikünket sem. Jól megvagyunk. Elnézést – a férfi a kezét nyújtotta –, egyébként Ulrich Seifert a nevem.

– Az enyém Katherine Pimpli.

– Katherine Pimpli? – a férfin most valóban az látszott: őszintén örül. – Az író? Olvastam a könyvét. Valóban maga az?

– Hogy író vagyok-e, abban sokan kételkednek... Lassan már én is, egyre jobban. De valóban megjelent két regényem.

– Én csak az egyiket olvastam. Egy keresztes lovagról szólt... Vagy nem is keresztesről?... Valamelyik lovagrend vezetőjéről, akit egy király máglyán megégetett – segítséget kérően nézett Katherine Pimplire. – A részletekre sajnos nem emlékszem, ne haragudjon, asszonyom... Nagyon szeretek olvasni, ha az időm engedi, habzsolom a könyveket, ám az olvasás számomra arra való, hogy kikapcsolódjak a mindennapi robotból. Hogy szórakoztasson, lekössön. Nekem erre kell a könyv. A maga regényét is az egyik nyaralásom alatt olvastam el, talán Madagaszkáron, vagy abban a szultánságban az Indiai-óceán közepén, nézze már, annak se jut eszembe a neve...

– Maldív-szigetek?

– Igen, a Maldív-szigetek, köszönöm szépen... Arra se emlékszem, miért égették meg azt a keresztes lovagot. De tudom, hogy jól szórakoztam a könyvén.

Ezúttal Katherine Pimpli mosolygott:

– Ennek őszintén örülök.

– Olyan jól szórakoztam, hogy megvettem a másik könyvét is, azt is elkezdtem otthon egyik este, azonban pár oldalnál tovább nem jutottam, elálmosodtam, félretettem, és röstelkedve bevallom, hogy azóta hozzá se nyúltam. Lehet, hogy még mindig ott van valahol az éjjeliszekrényem egyik fiókjában, kinyitva, lappal lefelé, ahogy hagytam... Viszont most, hogy volt szerencsém Önt megismerni, ígérem, el fogom olvasni.

– Köszönöm.

– Mit csinál Budapesten? Valami író-olvasó találkozó?

– Olyasmi – Katherine Pimpli sóhajtott. – A magyarok kiadják a második könyvemet. Az az igazság, jobban örülnék, ha az első adnák ki, ha már valamit mindenáron meg akarnak jelentetni tőlem. Mindegy, ők tudják, mi kell nekik.

– Járt már Magyarországon?

– Most megyek először. Ön, Seifert úr, jól ismeri a magyarokat?

– A magyarokat? – Ulrich Seifert akkor is mosolygott, amikor csóválta a fejét. – Hát lehet a magyarokat igazán megismerni? Szerintem ők se ismerik igazából magukat.

– Miért, milyenek a magyarok?

Ulrich Seifert kicsit elgondolkodott, utána mondta:

– Amennyiben egy szóval kellene jellemeznem őket, azt mondanám: kétarcúak. Borzasztóan tudnak lelkesedni, borzasztóan tudnak szurkolni valamiért, aztán egyik pillanatról a másikra

képesek a legmélyebb depresszióba zuhanni, és olyankor földadnak mindent... Ha ezt most hallanák, lehet, hogy mérgesek lennének rám, persze, lehet, hogy nem közvetlenül lennének mérgesek, kiabálnának vagy ilyesmi, nem, inkább mindenféle ironikus megjegyzésekkel bombáznának, mert az iróniához, ahhoz van érzékük.

– Én szeretem az iróniát – jegyezte meg Katherine Pimpli.

– Ugyanakkor azt is nagyon érdekesnek tartom – folytatta Ulrich Seifert –, hogy a magyarok gyakran kishitűek. Például biztosak abban, hogy két lehetséges dolog közül a rosszabbik fog bekövetkezni. Aztán ha mégis a jobbik következik be, pokoli szerencséről meg mázlról beszélnek... Egyébiránt jó lelkű, kedves emberek, de a kavaráshoz is értenek. Képesek a legnagyobb barátság kellős közepén, mosolyok és hátbaveregetések közepette keresztbe tenni egymásnak, azután jót röhögni a másikon. Velem megesett, hogy a cégem budapesti irodájában két helybélivel dolgoztam együtt egy irodában, és amíg hármasban voltunk, kiváló légkör alakult ki, eredményesen, hatékonyan dolgoztunk, és mivel nagyon jól megértettük egymást, olykor nagyokat nevettünk. Aztán amikor az egyikük kiment az irodából, a másik elkezdett róla mindenféle rosszakat mondani. Szabályosan bemártotta előttem, kitálalt a társáról egy csomó negatívumot, amihez nincs semmi közöm, csupán azért mondta el, hogy onnantól fogva másmilyen szemmel nézzek a kollégájára. S ahogy a másik visszajött, az, aki az előbb megfürta nálam, képes volt ugyanúgy viselkedni, röhögcsélni vele, mintha mi sem történt volna. Mondanom sem kell, hogy amikor meg ő ment ki valamiért, a társa ugyanúgy elmondta fünek-fának, mint nem sokkal korábban a másik tette vele. Persze, azt se felejtjük el, hogy a kavaráshoz nem csak a magyaroknál létezik, hanem más nemzeteknél is.

Katherine Pimpli azt figyelte: a mosoly egy csekély árnya egy pillanatra se tűnt el Ulrich Seifert gömbölyű hörcsögarcáról.

– Nézze, asszonyom – folytatta a férfi –, én most csupa negatívumot mondtam el a magyarokról, ám mint mindennek, ennek is két arca van. A magyarok roppant kedvesek és előzékenyek a külföldiekkel szemben. Készüljön föl rá, hogy Önt maximálisan ki fogják szolgálni, olyan kényeztetésben lesz része, mint utoljára gyerekkorában talán. A vérükben van a dzsentlemenség, az udvariasság, és mi, külföldiek, jóleső érzéssel vehetjük tudomásul, hogy velünk szemben alkalmazzák is ezt a megbecsülendő tulajdonságukat. Egymással szemben annál kevésbé... mindegy... Kezdem úgy érezni, hogy most alaposan bemártottam maga előtt a magyarokat – Ulrich Seifert nevetett, Katherine Pimpli nem nevetett vele, ám kitartóan mosolygott rá –, úgyhogy ne is foglalkozzék azzal, amiket én itt összehordok, menjen és győződjön meg róla személyesen... Azért engedjen még egy utolsó megjegyzést erről: a magyaroknak valahol van okuk arra, hogy olyanok legyenek, amilyenek. Víharos és véráztatta történelmük van, megszenvedték azt, ahol most tartanak. Amit meg kellene tanulniuk, az a folytonos széthúzás leküzdése. Mert a magyarnak a magyar a legnagyobb ellensége, hiába mondanak ők erről bármi egyebet. Viszont most már tényleg befejezem.

A férfi elhallgatott. Beleivott az eléje tett italba. Katherine Pimpli kinézett az ablakon, ellenőrizte, hogy megvan a szárny. Ő is ivott, azután azt kérdezte útitársától:

– Budapest szép város?

– Gyönyörű. Komolyan mondom, egyike a világ legszebb városainak. Az egyik fele csupa hegy, a másik fele sík vidék, középen kettészeli a Duna... Mesés a panorámája. A belváros pedig tele van hangulatos, régi házzal, olyanokkal, amilyenek sehol a világon nincsenek. Száz évvel ezelőtt, vagy még régebben emelt épületek, körben függőfolyosókkal, azokról lehet bemenni a lakásokra. Nehéz ezt elmondani, miként is néz ki, de ha meglátja, tudni fogja, miről van szó. A magyarok gangnak hívják az ilyet. Nekem nagyon tetszik.

– Ebben a pillanatban tényleg nem tudom elképzelni, hogyan nézhet ki.

– Én se tudnám elképzelni, ha hallanám – Ulrich Seifert nevetett. – Nem is biztos, hogy lát majd ilyet. Gondolom, beteszik valami előkelő szállodába, megmutatják magának Budapest nevezetes helyeit, a látnivalókat, elviszik néhány író-olvasó találkozóra, és ennyi. Asszonyom, higgyen nekem, gyakorlott utazó vagyok: egy várost, az ott élőket úgy tudja megismerni, ha az utcákon bolyong, benéz a kapualjakba, a főutakról betér a mellékutcákba, és bemegy az üzletekbe, de nem azokba, amelyekben világmárkákat árulnak és a főútról nyílnak, hanem a mellékutcaikba, ahova a helyiek járnak. Az rendben van, hogy megnézi a székesegyházat, a királyi várat, a középkori falmaradványokat, a nemzeti sírkertet meg a mi tudom én, mit, persze, az is a városhoz tartozik. Ám jobbára a város múltjához. A gang azonban még mindig a jelen. Több mint száz éves, néhol omladozó házak emelkednek Budapest belvárosában szerzetesét, azonban ma is laknak bennük emberek. Próbáljon időt szakítani rá, kedves asszonyom, és amikor szünet van a hivatalos programok között, bolyongjon Budapest utcáin, meglátja, sok érdekeset fog látni. Én is elkísérném egy ilyen sétára, de sajnos nem tudom, meddig maradok Magyarországon, mint mondtam, lehet, hogy ma este jövök vissza, legalábbis így szól az eredeti programom. Azonban engedje meg, hogy adjak magának egy névjegyet – a kistermetű, pufók, hörcsögszerűen mosolygó, öltönyös férfi zakója belső zsebéből kihúzott egy vékony, elegáns ezüstitárcát, abból kivett egy fényes, a márvány felületét utánozó, vastag papírra nyomott kártyát, és átnyújtotta Katherine Pimplinek.

Legközelebb akkor beszéltek, amikor a repülő ereszkedni kezdett, a pilóták bekapcsolták a landoláshoz szükséges hajtóműveket, kiengedték a futóműveket, a gép nagy zökkenés után földet ért a budapesti nemzetközi repülőtér betonján.

Katherine Pimpli nagyot sóhajtott.

– Megúsztá, igaz? – nevetett Ulrich Seifert. – Na, majd ha többet repül, egy idő után meg se kottyan. Nekem olyan, mintha autóbusszal vagy vonattal mennék. Azokon is érhet baleset.

Az érkezési váróterembe vezető folyosó végén búcsúztak el. Miközben a kistermetű, pufók, hörcsögszerűen mosolygó, öltönyös férfi kezét rázta, Katherine Pimplinek hirtelen az futott át az agyán, hogy Ulrich Seifert mennyi mindenben különbözhet Joachim Herberttől. Azután elhessegette a gondolatot, megköszönte a kellemes társalgást és a társaságot, fogta a bőröndjét, és elindult kifelé.

Némi tanácsalanságot követően két, egy jobban és egy kevésbé elhízott férfit fedezett fel, akik egy KATHERINE PIMLI, ZÜRICH feliratú táblát tartottak a kezükben. A jobban elhízott nem csak kövérségében volt erősebb a másiknál, szebben is öltözködött, és nagyon vigyorgott, de nem úgy, ahogy Ulrich Seifert: a mosolya pózolt volt, erőltetett. Kutakodva nyújtogatták a fejüket, ennek ellenére nem vették észre a közeledő Katherine Pimplit, aki egyszeriben ott termett előttük.

– Azt hiszem, az urak engem várnak. Katherine Pimpli vagyok.

– Ó! – a kövérebbik hirtelen mozdulattal a hóna alá csúsztatta a táblát. – Üdvözlöm, asszonyom. Én vagyok a Varázstoll Kiadó vezetője, ez az úr pedig az ön fordítója.

– Örülünk, hogy itt van.

A másik férfi szomorkás mosoly (legalábbis így tűnt Katherine Pimplinek) kíséretében átvette a bőröndjét.

– Engedelmeivel, kint vár az autóm – mondta aztán a kiadóvezető –, elvisszük Önt a szállására. Egy hangulatos vendégházban foglaltunk egy remek kis szobát.

– Melyikük lakik olyan házban – kérdezte Katherine Pimpli –, amelyikben van függőfolyosó?

– Hogy micsoda?

- Gang.
- Gang – mondta a fordító –, én olyan házban lakom.
- Oda megyünk – jelentette ki Katherine Pimpli, és olyan határozottsággal indult el a kijárat felé, hogy a két férfinak tiltakozni se maradt ereje.

15.

Első találkozásunkkor semmi különöset nem találtam Beában. Úgy értem, semmi olyat, ami más körülmények között fölkelte volna a figyelmemet. Egyszerű, hétköznapi asszony benyomását keltette; bár ügyelt arra, hogy ápolts legyen, mindjárt a találkozásunk elején föltűnt, hogy a rajta lévő, amúgy kifogástalan állapotú ruhadarabok nem a legutóbbi divat szerintiek. Olyannak láttam, amilyennek leírta magát: ha akarta se tudta volna letagadni a korát, arcának ráncai gondok és bajok közepette eltelt évekről árulkodtak. Egyenes szálú, gesztenyebarna haját hátul kontyban kötötte össze, halkán, de határozottan beszélt, és határozottságról tanúszkodott erőteljes kézszorítása is.

Sok tejjel kérte a kávé, hosszasan kavargatta, annál is lassabban kortyolgatta ki a csészéből. Beszéd közben egyenesen a szemembe nézett, ez először zavart, azután megszoktam, és megtanultam: ha Bea nem a szemembe néz, akkor nem figyel rám, abban a percben nem vagyok fontos neki.

– Nem kérek semmi különöset, csak olyat, amit egy férfitől kérhet otthon az ember: javítsd meg a csöpögő vízcsapot, gyere el velem a nagy bevásárlásokra, vidd el az autót a szerelőhöz, tankolni és a kocsimosóba, cseréld ki a betétet a kávéfőzőben, és így tovább. Ebben nincs semmi lehetetlen, ugye? Egyszerű, hétköznapi dolgok.

Azon csodálkoztam, milyen halkán beszél, mégis értem minden szavát. Talán mert önkéntelenül is magára vonta az ember figyelmét. Ahogy beszéd közben rám nézett, lehetetlen volt nem figyelni arra, amit mond.

– Nem tudok vízcsapot javítani – hebegtem.

– Nem ördögösség. Majd megtanulod.

– Az autóvezetéssel is hadilábon állok.

– Nincs jogosítványod?

– De van. Viszont nem nagyon szoktam vezetni. Idejét se tudom már, mikor ültem a volán mögött.

– Ez egy teljesen szimpla, egyszerű kocsi, afféle női autó, elsősorban városi közlekedésre tervezték. Nem nehéz vele bánni. Azonban sajnos gyakran elromlik, és nekem nincs időm arra, hogy autójavítással meg a szerelőkkel bíbelődjek – leszámítva a bemutatkozásunkkori protokollmosolyt, találkozásunk kezdete óta először mosolygott: – Nézd, Béla – megmagyarázhatatlan öröm fogott el, amint kimondta a keresztnévemet, ő volt az első, akinek nem Bálintként mutatkoztam be, jó volt tőle a valódi nevemet hallani –, én a leveleid alapján intelligens, megbízható srácnak ismertelek meg. Elég sok vadbarommal találkoztam a neten, van némi tapasztalatom arról, kik és hogyan válaszolgatnak a magányos nők hirdetéseire. Nem véletlenül választottalak ki. Természetesen, ahogyan az e-mailben megtárgyaltuk, nem ingyen várom el tőled ezeket. Csereüzletet ajánlok. Fizetek neked, de nem pénzzel. Hanem szexszel. Neked nincs szexpartnered. Nekem sincs, legalábbis állandó nincsen. S az is lehet, hogy én járok jobban, hiszen a szexen kívül mást is kapok tőled. Neked kell eldöntened, vállalod-e ezt így. Nem akarok zsákbamacskát árulni: nem vagyok se gésa, se háremhölgy.

Volt egy férjem, és rajta kívül néhányan mások. Annyit tudok a szexről, amennyit normális körülmények között egy ennyi idős nőnek tudnia kell.

„Normális körülmények között” – e kifejezés hallatán összeszorult a szívem, és rám tört a bűntudat.

Bea alaptalanul szerénykedett. Első együttlétünk számomra sokáig emlékezetes maradt, nem csak azért, mert se előtte, se utána nem kellett pénz adnom. Bea érzéki szerető volt, ezt az első pillanatban tudtam anélkül, hogy valós ismereteim lettek volna az érzéki szeretőség mibenlétéről. Mindjárt az első alkalommal káprázatos élményben részesített.

Viszont alaposan meg kellett dolgoznom érte.

Legelső feladatomban mosópor- és öblítőcipelés volt. A Déli pályaudvar közelében, a Nagyenyedi utca elején találkoztam Beával, kaptam tőle két puszit, és már mentünk is a közelben lévő háztartási boltba, ahol Bea rámutatott egy nagy zsák mosóporra, és fölszólított, hogy markoljam föl. Engedelmeskedtem.

– Na – érdeklődött –, bírod?

– Miért ne bírnám? Én is nagy kiszerelesben vásárolok mosóport. Úgy éri meg.

– Helyes – bólogatott Bea. – Hogy mit szoktam szenvedni vele, mire fölvenszolom az utcán...

Mosóporral és öblítővel felszerelve jöttünk ki a háztartási boltból. Bea azt mondta a kijárat előtt:

– Nem lakom messze. Kis távolságra nem járok bevásárolni autóval. Még beugrunk a közeli élelmiszerüzletbe, azután mehetünk haza.

A karján lévő fonott bevásárlókosárra böktem:

– Azt is én hozzam?

– Nem kell. Csak tejet és kenyeret veszek. Az nem nehéz. Hozd a mosóport meg az öblítő flakont.

Bea a Ráth György utcában, annak is a felső részén, egy patinás villában élt. A felújításra szoruló, ám szép, elegáns épületben négy nagyméretű lakás kapott helyet, árnyas udvar tartozott hozzá, susogó lombosított gesztenyefákkal, kopott, fényüket vesztett kerti padokkal. Bea az emeleten lakott, miközben fölgyalogoltunk a lépcsőn, elmesélte, hogy szereti ezt a házat, nem csupán azért, mert kevesen lakják, hanem mert olyan atmoszférát áraszt, hogy az embernek egyszerűen muszáj ezt a miliót szeretnie.

Miután beértünk a lakásba és becsukta mögöttünk az ajtót, Bea a bevásárlókosárral a karján a konyhába ment (a bejárattal szemben nyílt), én pedig a mosóporral és az öblítővel megálltam a konyhaajtóban, és megkérdeztem, milyen emberek laknak itt.

– Ó, nagyon kedvesek – mosolygott Bea. – Odalent, az egyik oldalon egy nyugdíjas házaspár él, a férj magas pozíciót töltött be a fővárosi pártbizottságban. Alattunk egy fiatal pár lakik, a férfi üzletember, a feleség a közelben szoláriumot üzemeltet. Pont fordítva csinálták, mint a fiatalok többsége: megörökölték a srác szüleitől a lakást, ideköltöztek, a szülők álltak odébb. Szemben velünk egy ügyvéd él a feleségével, ő működött közre a mi válásunknál is, nagy szerepe játszott abban, hogy ha már a férjem lelépett, és itt hagyott a gyerekemmel a lotyója kedvéért, legalább az enyém lehetett a lakás. A férjem jövedelméből úgymint telik másakra, nem is kell magát érte különösebben megfeszítenie.

– A gyereked – kérdeztem óvatosan –, szóval... egy gyereked van?

– Egy lányom – Bea kisietett a konyhából, intett, hogy menjek utána. Két ajtóval odébb, a fürdőszobában elvette tőlem a mosóport és az öblítőt. – Laurának hívják. Huszonegy éves, az ELTE-re jár, bölcsésznek tanul. A kis hülye. Próbáltam hatni rá, hogy valami értelmes szakmát válasszon, olyat, amivel meg tud állni a saját lábán, és nem kell... nem kell majd a férfiakra hagyatkoznia. De nem hallgatott rám, az apja meg adta alá a lovat, hogy csinálja azt, amihez kedve van. Hát most csinálja, aztán kiderül, mire megyünk vele... Kész vagyunk.

– Ööö... Igen?

– Igen. Köszönöm – látva, hogy zavaromban egyik lábamról a másikra állok, azt fűzte hozzá:

– Ugye, nem gondolod, hogy ezért a kis cipekedésért le kell feküdnöm veled?

– Nem – vágtam rá gyorsan, és tényleg így gondoltam.

– Nagyon köszönöm, hogy segítettél, aztán ha a sok kis közreműködés összeadódik, majd egyben törlesztek, rendben?

– Rendben.

– Az is lehet, hogy legközelebb nagy bevásárlásra megyünk. Ráférne a háztartásra.

– Részemről oké.

Odalépett hozzám, és megcsókolt. Puha, friss ajka volt – mire észbe kaptam, visszahúzta a száját.

– Nem kísérlek ki – magyarázta –, vacsorát kell főznöm ennek a kis hülyének. Hamarosan itthon lesz, egyetem után elment a barátnőjéhez megtrécselni a fiúügyeket. Letalálsz, ugye?

Kívülről megint megnéztem a házat. Láttam a konyhaablakban szorgoskodni Beát, nem nézett le az utcára, el volt foglalva a vacsorakészítéssel. Lesétáltam a Déli pályaudvarig, és hiába gondoltam arra, hogy tulajdonképpen semmi nem történt, nem éreztem becsapottnak magam.

Másnap délelőtt már jelentkezett is Bea. Nem számítottam rá.

– Szia, Béla – mondta a telefonba. – Ráérsz ma délután?

Peep-show-látogatást terveztem aznapra, ám úgy voltam vele, azt el lehet halasztani, különben is, éjfélig nyitva tartanak a kukkoldák.

– Neked mindig – próbáltam bókolni, azonban Bea nem vette észre, legalábbis nem reagált rá:

– Remek. Régóta készülök függőnyt mosni. Eljöhethnél leszedni a függönyöket, aztán ha végeztem a mosással, föl kéne tenni őket a karnisra száradni.

Akkor láttam először teljes egészében a lakást.

Fura elrendezése volt. A bejárati ajtó után rögtön egy nagy előszobába érkezett az ember (ott már jártam az előző napon), abból nyílt a szintén nagy konyha, a fürdőszoba, a vécé és a spájz; valamint ha a vécével szemben egy széles, kétszárnyú ajtón továbbmentünk, ablaktalan, tágas helyiségbe érkeztünk, onnét lehetett bejutni a két hálósobába: az egyikben Bea, a másikban Laura lakott. Csupán a két hálósobának és a konyhának voltak ablakai, ezek mind a susogó lombozatú gesztenyefákkal teleültetett udvarra néztek. Bea nappalinak használta a két hálósobát összekötő hatalmas ablaktalan teret, ennek természetes világítása a hálósobák műanyagból és tejüvegből készült ajtaján át érkezett, bár Laura a magát belülről egy Beatles-poszterrel takarta le.

A posztert akkor vettem észre, amikor a spájzból előráncigált hatalmas létrával bearaszoltam Laura szobájába. Gyorsan körülnéztem: a szoba könyvektől roskadozó polcokkal és Beatles-képekkel volt tele.

– Hát itt lakik az én kis hülyém – Bea látta, hogy körbesandítottam a szobán. – Ma se találkozol vele. Sokáig vannak órái. – Rám nézett, azt tette hozzá: – Különben se szeretném, ha találkozna vele. Egyelőre nem.

– Ha találkozna, mit mondanál neki?

– Tud rólad. Elmondtam, hogy egyes házimunkák elvégzéséhez fölvettem valakit. Azt pedig nem kell, mit nem kell, nem szabad tudnia, hogy a köztisztviselői bérből nem telik házi alkalmazottra, úgyhogy nem pénzzel fizetek.

– Még nem fizettél – próbáltam Bea szemébe nézni.

Erre semmit nem mondott. Odaállítottam a létrát az ablak mellé, fölmásztam, és leszedtem a függönyt. Utána átmentünk Bea szobájába. Hatalmas franciaágy ásítozott a fal mellett, szemben vele gardrób szekrények. Az ablak előtt íróasztal, rajta különböző időkből származó fotók egy lányról és egy felnőtt nőről. A felnőtt nőben Beát ismertem föl; a hosszú, egyenes szálú, barna hajú, nyílt arcú, mosolygós tekintetű lányról pedig anélkül is rájöttem, kiről van szó, hogy Bea megmondta:

– Az ott a lányom, Laura.

Miután a konyhában is leszedtem a függönyöket, Bea fölnyalábolta és betette őket a mosógépbe. Leültem a sötét nappaliba, a szemben lévő szekrényen lévő könyvek címeit próbáltam a gerincükről leolvasni, kevés sikerrel. Kisvártatva bejött Bea, és bejelentette, hogy egyórás programra állította be a gépet, majd megkérdezte, kérek-e kávé. Kértem.

Teafőzőből lefőzött, híg, de jó ízű kávé kaptam. Bea ezúttal cukor és tej nélkül itta. Leült a mellettem lévő fotelba, alaposan kikérdezett: a munkámról, a szülőhelyemről, a családomról, az iskoláimról. Amennyire lehetett, őszintén válaszoltam, úgy éreztem, nincs miért hazudnom, vagy eltitkolnom valamit. Bea elmondta, hogy ő is szereti a történelmet, legalábbis az iskolában szerette, azonban soha nem volt képes bemagolni a sok évszámot, eseményt, a királyok nevét.

– A történelem nem ezekből áll – magyaráztam. – Ez csak a körítés, aminek utánanézhethetünk a szakkönyvekben. A történelem megpróbál tanítani bennünket. Mivel azonban képtelenek vagyunk okulni bármiből is, a történelem csupa körforgás. Csak a szereplők változnak. Pedig ha ismerjük az összefüggéseket, a történelmi fordulatok, események okait és mozgatórugóit, befolyásolhatnánk a kollektív jövőnket. Föl kellene nőnünk ehhez.

– Ezt nagyon szépen mondtad.

Bea az ölembe ült. Csókolózni kezdtünk, előbb puhán, gyöngéden, aztán egyre szenvedélyesebben. Nagyon jó volt csókolózni Beával, még szájának erős kávéíze sem zavart. Szétvetett lábbal ült az ölemben, csókoltuk, harapdáltuk egymás ajkait. Azt is megengedte, hogy előbb a szoknyáján, később azt fölhajtván a harisnyáján keresztül a fenekét simogassam. Azonban amint becsúsztattam a tenyeremet a bugyija alá, kibújt a karjaim közül, megigazította a ruháját, és közölte, hogy mindjárt lejár a mosógép.

Követtem Beát a fürdőszobába, onnét sorban az ablakokhoz. Föltettem a vizes függönyöket a karnisokra, közben csak a legszükségesebbet beszéltünk. Mihelyst végeztünk, elköszöntem tőle, és amilyen gyorsan lehetett, elmentem a legközelebbi peep-show-ba.

Több mint egy hétig nem hallottam Beáról. Le is mondtam róla. Elkezdtem újra érett hölgyekre vadászni a neten, elhatároztam, hogy most tényleg a férjes asszonyokra fogok koncentrálni, akiknek nem hordárna, hanem igazi kalandra van szükségük, amikor a következő csütörtök reggel Bea fölhívott:

– Szia, Béla. Hogy vagy?

Akárhányszor mondta ki a nevemet (tehát az én nevemet, nem a Bálintét), minduntalan beleborzongtam, mintha áramütés ért volna.

– Én köszönöm, jól. S te?

– Én is. Dolgozol?

– Aha.

– Min?

Becsuktam az internetes ablakot a számítógépemen.

– Bibliográfiát készítek az új tanulmányomhoz. Hamarosan megjelenik egy folyóiratban.

– Remek... Idefigyelj, Béla, tudom, hogy haragszol rám, amiért a múltkor olyan kurtán-furcsán elküldtelek, de szeretném megköszönni neked mindazt, amit eddig tettél értem. Nagyon rendes srác vagy, örülök, hogy megismerhettelek. Tudod, randiztam már pár pasassal, azt hiszem, ezt meséltem is, ám ők mind faragatlan, bunkó, önző alakok voltak. Te viszont igazán jellemes férfi vagy.

„Jellemes férfi – ismételtam magamban. – Ezt még senki nem mondta nekem.”

– Szóval, szeretném, ha tisztában lennél azzal, hogy egyáltalán nem áll szándékomban kihasználni téged – folytatta Bea. – És... és lehet, hogy később szólok, de szeretném, ha holnap találkozoznánk.

– Mi lesz a feladat? Bevásárolni megyünk? – kérdeztem epésen, majd ahogy kimondtam, meg is bántam a hangsúlyt. Szerencsére Bea nem vette a lapot.

– Igen, el kellene mennünk egy nagy bevásárlásra. Havonta szoktam csinálni ilyet, örülnék, ha velem tartanál. Most tényleg sokat kell cipekedni.

A BAH-csomópontnál, a Kongresszusi Központ előtt vett föl, beszálltam az autóba, a lámpánál szájon csókolt, rám mosolygott, gázt adott. Kimentünk Budaörsre, két bevásárlóközpontot is fölkerestünk. Bea nagyon határozottan, nagyon energikusan futkározott a polcok között, elképesztő mennyiségű árut pakolt a bevásárlókocsiba, csillagászatnak tűnő összeget hagyott mindkét áruház pénztáránál. Egy pillanatra átsuhant az agyamon, hogy köztisztviselői bérezés ide vagy oda, ennek a nőnek van pénze, nyilván a volt férje is segít, elvégre közös a gyerek. Azonban ezt nem volt időm alaposabban végiggondolni, mert miután teleraktuk az autó csomagtartóját, Bea a kezembe nyomta a slusszkulcsot.

– Baromi fáradt vagyok – jelentette ki, és a következő pillanatban már az anyósülésen ült.

– Régen nem vezettem – mondtam, miközben bekötöttem magam a kormány mögé. – Lehet, hogy nem fog menni.

– Ezt az autót igazán könnyű vezetni. Csak vigyázz rá, legalább olyan könnyen összetörik.

Bea fölnevetett, én indítottam. Az autó rángatott, utána lefulladt. Bea akkor azt javasolta: adjak több gázt. Újra elfordítottam a slusszkulcsot, ezúttal több gázt adtam. Az autó megint rángatott, ám elindult. Sikeresen kiálltam a parkolóból, és ahogy rámentünk az autópályára, kezdtem érezni a régi beidegződéseket. A Petőfi-laktanya környékén már egész határozottan vezettem az autót. Szerencsére péntek lévén kifelé volt erősebb a forgalom, befelé kevés jármű haladt.

A Ráth György utcába befordulva azonban hiába nyomtam padlóig a gázt, az autó fulladozni kezdett. Bea rám szólt, hogy tegyem vissza a sebességet négyesből hármasba, sőt, talán a kettes se árt. Visszatettem, abban a pillanatban az autó megállt. Gyorsan behúztam a kéziféket, Beára néztem:

- Kézifékes indulás. Az már a tanfolyamon se ment.
- Most menni fog. Próbáld meg.
- De tényleg nem ment, és nem szeretném összetörni az autódat.
- Nem fogod összetörni. Csak bátran.

Gyorsan végigpörgettem a fejemben a tennivalókat, egyesbe tettem a sebváltót, megragadtam a kéziféket, túráztattam a motort. Bea hátrafordult, közölte, hogy indulni kéne, egy autó mögöttünk ránk vár. „Basszus” – sziszegtem a fogaim között, gázt adtam, az autó felbőgött, leengedtem a kéziféket, és kilőttünk.

Hál’ istennek a ház előtt senki nem állt – hál’ istennek, mert egészen odáig azon rágódtam, hogyan fogok parkolni egy lejtős utcában, és mi a fenének nem terveztek garázst az épülethez, vagy legalább az udvarra be lehetne állni. Megúsztam a dolgot, minden simán ment, csak miután kiszálltunk, ütötte meg az orrunkat a motorház felől valami rettenetes bűz.

- Ez mi? – szimatoltam.
- Kicsit odaégetted a kuplungot – válaszolt Bea. – Semmi baj. Én is így szoktam.

Többszöri fordulóval pakoltunk ki a csomagtartóból, elfáradtam, mire az utolsó adagot bevittük a konyhába. Azt vártam, hogy Bea nekilát azonnal kipakolni. Nem így történt. Ránézett az előszobai faliórára, azt mondta: „Van egy jó óránk, mielőtt Laura hazaér” – és kézen fogva bevezetett a hálósobába, a tejüveges ajtó mögé.

Levetkőzött, levetkőztetett. Szeretkeztünk. Gyöngéd volt és érzéki. Különleges élményben részesített.

Feküdtünk a lassan besötétedő szobában, én hanyatt, Bea feje a vállamon. Meg se mertem moccanni. Még soha senkivel nem voltam így. Különös ernyedtséget éreztem, fáradt, megkönnyebbült boldogságot. Mégis, annak ellenére, hogy első ízben tapasztaltam meg, ismerősnek tűnt az érzés. Talán a génjeinkben van a férfi-női viszony, a keresés és az egymásra találás öröme. Olyan dolgok ezek, amelyeket – és erre akkor jöttem rá – nem kell, nem lehet megtanulni.

Lehet, hogy el is szenderedtünk, én mindenesetre arra lettem figyelmes, hogy Bea hirtelen fölül:

- Öltözzünk föl. Mindjárt itt a lányom.

A következő pillanatban a hátát és a fenekét láttam, amint a gardrób szekrényből ruhákat rángat elő. Én is magamra kaptam a ruháimat. Bea gyorsan eligazította az ágytakarót, eltüntette a nyomokat, kinyitotta előbb az ablakot, utána az ajtót, kisandított, és intett, hogy jöhetek.

Az ablaktalan nappaliban jártunk, Bea épp fölkapcsolta a villanyt, amikor zörgött a zár, nyílt a bejárati ajtó, valaki fölhattintotta a villanyt, és az előszobában támadt hirtelen világosságban megpillantottam Laurát. Rögtön tudtam, hogy ő az, nem csak a fénykép után ismertem meg, hanem mert Bea vonásait láttam rajta viszont, sokkal lágyabb, puhább kivitelben. Tényleg gyönyörű lány volt, szép arccal, leomló, gesztenyebarna hajjal, élénken kutakodó szemekkel: egyenest belém fúrta a tekintetét. Mielőtt megszólaltunk volna, a fogasra akasztotta szöttes tarisznyáját, lehúzta kötött pulóverét, és leguggolt, hogy kikösse a bakancsát. Akkor láttam meg, hogy piros farmert visel.

- Laura – Beának egy pillanatra sem remegett meg a hangja –, ez itt Béla, akiről már meséltem neked. Ő segít nekem az itthoni teendők ellátásában.

Laura fölemelkedett, kezét nyújtott. Bemutatkoztunk. Rekedt hangja volt, de egyáltalán nem zavaró.

– Béla éppen indulni készül – mondta Bea –, segített a bevásárlásban. Nézz be a konyhába, milyen sok mindent vettünk.

A nappaliban megszólalt a telefon. Bea sarkon fordult, bement. Rámosolyogtam Laurára, ő egyáltalán nem viszonzta.

– Ilyen fiatal fickókkal dug az anyám? – kérdezte.

– Tessék? – éreztem, hogy elvörösödöm.

Laura elindult a nappali felé.

Követtem a tekintetemmel. A kitárt kétszárnyú ajtón keresztül láttam, amint Bea a nappaliban telefonál, közben széles mozdulatokkal integet. Visszaintettem. Fölhúztam a cipőmet és a kabátomat, kimentem a lakásból.

16.

Radnai Béla:

Rövid áttekintés Luxemburgi Zsigmond életéről és pályafutásáról

Luxemburgi Zsigmond 1368. február 14-én született Nürnbergben; apja IV. Károly cseh király és német-római császár (1346–1378) volt, anyjáról, Pomerániai Erzsébetről azt találta fontosnak följegyezni a krónikák tanúsága, hogy igen nagy erővel bírt, pusztá kezével hajlítgatta és törte össze egy-egy félresikerült étel alkalmával a szakácsok nyársait, s ha dühös volt, nem kímélte a patkókat sem. Zsigmond apja és I. Lajos magyar király (1342–1382) 1380-ban jegyezte el egymással Zsigmondot és Lajos leányát, Máriát, Zsigmond ekkor a magyar királyi udvarba került, arra lett kiszemelve, hogy a fiúörökös nélküli I. Lajosnak majdan az utódja legyen Magyarország trónján – nem mellékesen az ugyancsak királyi utódnak szánt Mária oldalán.

I. Lajos élete egyik utolsó intézkedésével Luxemburgi Zsigmondot Lengyelország helytartójává tette (I. Lajos akkoriban Magyarország koronája mellett Lengyelországot is birtokolta), ám a lengyelek hallani sem akartak arról, hogy ez a hebehurgya, indulatos ifjú egyszer a királyuk legyen, és minden követ megmozgattak azért, hogy ez ne teljesüljön. Mivel a cseh trónra Zsigmond bátyja, Vencel (1363–1419) került, így a Luxemburgi-ház fiatal sarjának egyedüli lehetőségként a kibontakozásra a magyar királyi cím maradt. Onnét azonban az időközben elhunyt Lajos özvegye, Erzsébet igyekezte kitúrni, akinek föltett szándéka volt Nagy Lajos végrendeletének felrúgása, valamint hogy a Szent Koronát az ő kiszemeltje, Orléans-i Lajos fejére tettesse: a nagyravágyó asszony VI. Károly francia király (1380–1422) öccsét kívánta leánya, Mária, Magyarország 1382. szeptember 17-én megkoronázott királynője férjéül látni, remélve, hogy majd gyámkodhat az ifjú pár fölött, egyúttal pedig az övé lehet a tényleges hatalom. A dolog annyira sürgetőnek látszott, hogy 1385 áprilisában Budán Mária és Orléans-i Lajos házasságot kötött, utóbbit, a vőlegény távollétében, a szertartáson a megbízottja képviselte.

Erzsébet lépése polgárháborús állapotokat idézett elő: Zsigmond nem hagyta magát, családi kapcsolatait fölhasználva külföldről hozott segítséget. A fenyegető veszélyt, illetve azt látva, hogy a magyar trón mégis karnyújtásnyira (ahogy azt Erzsébet követői Orléans-ban ígérték), Lajos herceg meggondolta magát, megüzente az özvegynek, hogy nem szeretne a játszmában részt venni, azzal valahol bajor földön megfordult, és visszatért hazájába. A

harcias Zsigmond betört Magyarországra, fegyverrel kényszerítette ki a távházasság érvénytelenítését, sőt augusztusban Demeter esztergomi érsekkel Budán (mindenféle megbízott nélkül) összeadatta magát Máriával. Közben hogy a bajokat és a királyi özvegy bosszúságát növelje, fölbukkant Magyarországon III. (Durazzói) Károly nápolyi uralkodó (1381–1386), aki az Anjoukkal való családi kapcsolataira hivatkozva szintén a magyar trón örökösének tartotta magát, sőt váratlan és határozott föllépésével olyannyira sikerült ámulatba ejtenie a különféle pártok és klikkek között ingadozó magyar bárókat, hogy azok 1385. december 31-én a fejére tették a Szent Koronát, így aztán II. Károly néven Magyarország királya lett.

Nem sokáig uralkodhatott. Bár Erzsébet színleg lemondott igényeiről és kedves rokonának nevezte Károlyt, a háttérben összeesküvést szőtt szeretőjével, Garai Miklós nádorral: a nádor embere, Forgách Balázs 1386. február 7-én, amikor Erzsébet királynő és leánya, Mária könnyed csevelyre hívta II. Károlyt a budai palotába, olyan sebet ejtett a királyon, hogy az február 24-én belehalt sérüléseibe. Erzsébet diadalt ült, győztesnek érezte magát, közhírré tette, hogy mostantól fogva Mária Magyarország királynője, ő, Erzsébet pedig segíti és gyámolítja eme tevékenységében. Számításai ellenére azonban ezt nem mindenki fogadta az országban kitörő örömmel: nem csupán az Erzsébet kezéhez tapadó királyi vér háborította fel a bárók egy részét, azok nem nézték jó szemmel az özvegy hatalomvágyát és arroganciáját sem. A helyzetet súlyosbította, hogy áprilisban a cseh és német király, a fentebb említett IV. Vencel hadaival és öccsével, Zsigmonddal az oldalán megindult Magyarország ellen. A királyasszonyok Győrben találkoztak Vencellel, ahol esküvel megfogadták, hogy tiszteletben tartják Zsigmond Nagy Lajostól örökölt jogait.

Azonban ha a Luxemburgi családdal ki is tudtak valamelyest egyezni, a délvidéken lázongó Horváti-pártnak nevezett bárói csoportosulást nem sikerült lecsitítani. 1386. július 25-én a Valkó vármegyei Gara közelében a Horváti-párt fegyveresei fogságba ejtették Nagy Lajos özvegyét és leányát, a Körös vármegyei Ivánc várába hurcolták, ott tömlöcben őrizték, majd néhány hónappal később a tengerpart melletti Novigrádba szállították őket, ahol ugyancsak a tömlöc várt rájuk. A Horváti-párt fegyveresei nem kímélték a királygyilkosokat sem: a merénylet kiagyalóját, Garai Miklóst, illetve végrehajtóját, Forgách Balázst a fogságba ejtés alkalmával lekaszábolták. A királynék helyét Szécsi Miklós nádor vezetésével országtanács vette át, akik nyilatkozatban álltak ki az ország békéje és egysége mellett.

Nem így az akkoriban a brandenburgi örgrófi címet viselő Zsigmond, aki augusztusban ismét Magyarországra érkezett, remélve, hadaival rendet tud teremteni az összeomlás szélén álló királyságban. Hogy nehogy sikerrel járjon az Erzsébet kiszabadítására irányuló esetleges kísérlete, az anyakirálynőt 1387 elején Novigrádban a lánya szeme láttára megfojtották; Mária csak majdnem egyéves raboskodást követően, 1387. június 4-én szabadult.

Lényegében ekkor kezdte meg Luxemburgi Zsigmond ötvenesztendei uralkodását Magyarországon. Felesége 1395. május 17-én előrehaladott állapotban lovagolni ment, a ló fölbukott, és mind Mária, mind a magzat életét veszítette. E tragikus esemény idején már javában zajlottak a nagy hadjárat előkészületei: azt követően, hogy az oszmán-törökök megszállták Gallipolit, ezzel megvetették lábukat az európai kontinensen (1354), majd I. Murád szultán (1362–1389) a kisázsiai Bursából a balkáni Drinápolyba tette át székhelyét, ezt követően pedig a rigómezei ütközetben legyőzte Lázár szerb fejedelmet és szövetségeseit, évszázadokra megpecsételve a Balkánon élő népek sorsát, a nyugati keresztény államok kénytelenek voltak szembesülni azzal, hogy alig száz esztendővel azután, hogy az utolsó kereszties katona elhagyta a Szentföldet, a törökök a dinasztiaalapítóról elnevezett Oszmán-ház irányításával ellentámadásba mentek át, és immáron Európa kapuit döngették. Zsigmond élére állt az új kereszties hadjáratot sürgetőknek, s bár a cél eredetileg a török visszaszorítása volt a Balkánra, a készülődők tervei között szerepelt, hogy akár Jeruzsálemig is eljutnak.

Akkoriban két pápa is azt gondolta magáról, hogy ő a keresztény világ vezetője, mind a Rómában, mind az Avignonban székelő szentatya lelki támogatásáról és áldásáról biztosította a kereszteseket. Zsigmondhoz csatlakoztak a török veszélyben közvetlenül érintett Havasalföld és Moldova uralkodói, továbbá Burgundia, Orléans és Lancaster hercegei, valamint a pfalzi és a huntingdoni gróf, akik mind jelentős létszámú francia, német és angol csapatokat vittek magukkal Budára, ahol 1396 július végén Zsigmond magyarjaival együtt mintegy százezer fő gyűlt össze, büszkén hangoztatva, hogy annyian vannak, hogy ha leszakadna az ég, azt is föl tudnák a lándzsáikkal tartani. Zsigmond szerette volna a törököket Magyarországra csalni, és ott jól kiépített védőállásokból megrohanni őket, a nyugati vezérek azonban hallani se akartak védekező stratégiáról, Anatólia és Szíria lerohanásáról álmodoztak. A had végül augusztus elején elindult a Balkán felé.

A támadás hallatán I. Bajezid szultán (1389–1402) fölhagyott Konstantinápoly ostromával, seregeivel észak felé haladt, hogy megállítsa a keresztény előrenyomulást. A két főerő Nikápolynál találkozott. I. Bajezid harcosai néhány órás öldöklést követően szétszórták a fegyelmezetlen és szervezetlen keresztény lovagokat.

Az ütközetet követően Zsigmondnak nyoma veszett: a hazatérő magyarok legalábbis nem tudták, hogy királyuk hajón Konstantinápolyba menekült, hosszasan és sikertelenül tárgyalt a török elleni harc lehetőségeiről a bizánci császárral, majd a Balkán-félsziget megkerülésével velencei hajókon, Dalmácián át 1397 elején érkezett meg Magyarországra. Kudarca utolsó csepp volt a pohárban a Zsigmond belpolitikájával elégedetlenkedő magyar bárók számára, azok 1401. április 28-án fogságba ejtették és Siklós várába hurcolták a királyt. Az összeesküvők azonban több kérdésben nem találták meg a közös hangot, így abban sem, hogy megöljék-e vagy élve hagyják uralkodójukat, illetve hogy Ulászló lengyel vagy László nápolyi királyt ültessék-e a helyére a trónra. Zsigmond a Cilleiek és a Garaiak följánlott segítségét elfogadva 1401 októberében kiszabadult a fogságból, és bár még egy ideig szembe kellett néznie némi nehézséggel, belső villongással, 1403 augusztusában végső győzelmet aratott az összeesküvők fölött. Megszilárdult hatalma jeléül Visegrádon ismét a fejére tetette a Szent Koronát, majd október 8-án a budai országgyűlésen a rendekkel megerősítette magát a magyar trónon.

Az ezt követő időszakról elmondható, hogy az ország majdnem két évtizednyi viszálykodás után végre megbékélt királyával, és az megkezdhette azon politikáját, mely arra irányult, hogy egy biztos és erős háterszágból kiindulva megszerezze minden európai hatalmasság közül a legnagyobbat, a Szent Római Birodalom császáranak címét, amelyet német császárnak is mondtak, illetőleg manapság német-római császári címként ismert. Biztos és erős háterszágnak Zsigmond a Magyar Királyságot szemelte ki; 1405. évi törvényeiben egyebek mellett alapjaiban erősítette meg a városok, különösen az immáron fővárosként funkcionáló Buda jogait és kiváltságait, ezzel egyidejűleg pedig szabályozta a városok és polgáraik életét, a törvényes rendet. A törvények második része augusztus 31-én, ezúttal a rendek megkérdezése nélkül, királyi privilégiumként látott napvilágot, rendeletileg igyekezett megakadályozni a hatalmaskodást, a bárói ligák létrejöttét.

Luxemburgi Zsigmond még ugyanennek az évnek a novemberében (ígéretéhez híven) feleségül vette Cillei Herman gróf leányát, Borbálát, ezzel párhuzamosan magyar báróiból – jelezve irántuk való jó szándékát és békülékenységet – megalapította a Sárkány-lovagrendet, ez a király halála után sajnos hamvaiba hullt.

Ahogy a magyarországi helyzet javult, úgy nyílt meg az út külföldön is a céltudatos és törekvő uralkodó előtt: 1411. július 21-én a Majna menti Frankfurtban a német választófejedelmek német királlyá nyilvánították. A következő évben, 1412 májusában Zsigmond európai híru és mértékű, színpompás ünnepsorozatot rendezett kedvenc városában,

Budán, ezen valamennyi balkáni hűbérese, német tartományi fejedelmek, a lengyel király, illetőleg a pápa és több nyugat-európai uralkodó küldöttei vettek részt. Luxemburgi Zsigmond elválaszthatatlan kísérijének, Eberhard Windeckének a följegyzéseiből tudjuk, hogy díszes vendégei tiszteletére és mulatságára a király Budával szemben, a pesti határban hatalmas körvadászatot rendezett.

Zsigmond ezt követően európai utazásokba kezdett, lényegesen kevesebb időt töltött Magyarországon, ám mindig gondoskodott arról, hogy hátszágában biztosan menjenek a dolgok. Útján mindvégig magyar szolgák és nemes urak kísérték, udvartartásának nyelvezte a magyar volt, szokásai pedig a magyar hagyományok szerint alakultak, többszörösen érzékeltetve, hogy európai tervei dacára Zsigmond elsősorban magyar királynak tartja magát. Mivel félt a mérgezéstől, kizárólag megbízható magyar szakácsainak főztjét ette. Kísérete nyomában magyarországi kereskedők jártak, ők magyar bort és magyar vágómarhát vittek a nyugat-európai piacokra.

A király utazgatásai során is épült-szépült Buda, nem kis részben azért, mert Zsigmond az útja során megismert francia és német kőműveseket küldött haza, az építkezésekre. Tudomásunk van arról, hogy 1416-ban a kincstár ezer aranyat fizetett ki Hartmann Steinpeck mesternek, amiért az a Duna vizét a budai várba fölvezette. 1418-ban Augsburgból érkezett Budára Georg von Tübingen neves építész tizenhat kísérijével, az ő járandóságukat (ezer aranyat) Zsigmond előre, még Augsburgban megfizette. Ekkortájt ugyancsak Budán dolgozott Stephan Holl stuttgarti kőfaragó, s nem feledkezhetünk meg természetesen azokról a kőfaragómesterekről sem, akik kezéből a nevezetes budai gótikus szoborcsoport kikerült.

Az építkezések eredményeként készült el a Friss-palota. 1432-től a budai munkálatok leálltak, Zsigmond az ország másik nagyvárosát, Pozsonyt jelölte ki újabb építészeti célpontul.

Nemzetközi tervei sikerrel jártak: európai hatalmasságként vett részt az 1414. november 5-én megnyílt konstanzi zsinaton, menlevelet adott Husz János prágai prédikátornak, és jelen volt, mikor menlevele ellenére a következő év július 6-án a zsinat Huszt máglyahalálra ítélte és még aznap kivégezte. 1420. július 28-án, dacára annak, hogy két héttel korábban a Vitkov-hegyen súlyos vereséget szenvedett Husz híveitől, a huszitáktól, Zsigmondot a prágai várban, a Hradzsiban Csehország királyává koronázták. Luxemburgi Zsigmond amúgy nem a hadvezéri képességeiről híres: hadjáratok többször kudarcot vallottak, a csatákban rendre menekülésre kényszerült; az elkövetkező esztendőben is hiába bocsátkozott több ízben ütközetbe a huszita vezérrel, Jan Zsizskával, majd annak utódjával, Prokoppal, azok az esetek többségében megfutamították a magyar-német hadakat.

1422 és 1430 között néhány kisebb külföldi kiruccanástól eltekintve Magyarországon időzött Luxemburgi Zsigmond, ez idő alatt súlyos perpatvarba keveredett házasságtörésen kapott feleségével, Borbála királynéval, akivel bár 1427. február 1-jén Brassóban látványos külsőségek közepette kibékült, kapcsolatuk onnantól fogva az udvarias, protokolláris érintkezésekben merült ki. A husziták és az ország déli határait ostromló törökök elleni harc, valamint az európai jelentőségű uralkodóhoz méltó költséges udvartartás fölemésztette az ország készleteit: pénzügyi gondjainak enyhítésére előbb 1429 májusában Zsigmond a Német Lovagrendre bízta a szörényi bánág védelmét, majd 1430 elején pénzrontást (devalvációt) hajtott végre. Ugyanabban az esztendőben, augusztus 11-én ismét elhagyta Magyarországot, hogy tovább szélesítse nemzetközi hatalmát és befolyását. 1434 őszéig nem is tért vissza, ám ez az útja is sikerrel járt: 1431. november 28-án Milánóban Itália királyává, 1433. május 21-én pedig Rómában német-római császárra koronázták, a császári koronát a pápa, IV. Jenő (1431–1439) helyezte a fejére.

Luxemburgi Zsigmond, magyar, német, cseh és itáliai király, a Szent Római Birodalom császára 1437. december 9-én a morvaországi Znaimban távozott ebből a világból.

Végakarata szerint holttestét hazahozták Magyarországra, első felesége, Mária királynő, valamint példaképe, I. (Szent) László (1077–1095) hamvai mellé helyezték el a váradi székesegyházban, sírját a város 1660. évi bevételekor a törökök feldúlták és a székesegyházzal együtt elpusztították. A halálát követő napokban az erdélyi nemesi hadak Kolozsvár és Kolozsmonostor között végső csapást mértek Budai Nagy Antal parasztfelkelőire, az elfogott parasztszereket karóba húzták.

17.

Miután megnézték a budai Várat, Katherine Pimpli és Sárosdi, a prózaíró elindultak a kijárat, a sikló és a Turul-madár felé, közben folytatták azt a hosszú és tartalmas beszélgetést, melynek témája a középkori Buda, azon belül Zsigmond király és udvara volt. Katherine Pimpli itta magába Sárosdi szavait, odafigyelt minden apróságra, amit a prózaíró mondott, időnként bólogatott, jelezve, érti, miről van szó; Sárosdi is nagyon jól érezte magát: lendületesen, ötletesen, sok humorral fűszerezve magyarázott, élvezte, hogy figyelnek rá.

– Ez a figura – jelentette ki Sárosdi –, Zsigmond, regénybe való. Az utóbbi időben egyre inkább ez a benyomásom róla.

Savoyai Jenő lovas szobrának közelében megálltak képeslapot vásárolni. Míg Katherine Pimpli válogatott, Sárosdi a fülébe súgta, hogy igazából nem Savoyai Jenőnek kellene itt szobrot állítani, hanem Lotharingiai Károlynak, ugyanis ő irányította Buda visszavételének hadműveletét 1686-ban.

– A történelem igazságtalan – mondta Katherine Pimpli, és a képeslapárus kezébe csúsztatott egy ezrest. – Vagy inkább az utókor az?

– Wie bitte? – kérdezett vissza a képeslapárus, akinek a némettudásából nem futotta Katherine Pimpli utóbbi mondatainak megértésére.

Katherine Pimpli megrázta a fejét.

– Tényleg regénybe való – mondta, amikor indultak tovább. – Zaklatott lelkivilágú, ám roppant céltudatos emberként képzelem el. Olyannak, aki tudja, mit akar, de gyakran letér a saját maga által kijelölt útról.

– Zaklatott lelkivilágú? – kérdezte Sárosdi. – Ezt honnét gondolja?

– Amit mesélt róla, abból világosan látszik, hogy indulatos, hirtelen haragú ember volt, időnként indokolatlanul is dühbe jött, e tulajdonság pedig nehezíti egy ország bölcs és megfontolt kormányzását. Szerintem két tűz közt őrlődött: egyfelől a saját ambíciói, másfelől az ország érdekei között. Végül valahogy csak el tudott lavírozgatni, a saját célját is elérte azzal, hogy császár lett, ugyanakkor a belviszályokat is le tudta csitítani, rendet teremtve az ország területén.

– Azt is olvastam Zsigmondról – vetette közbe Sárosdi –, hogy érdeklődött a lelki élet történései iránt. Foglalkoztatták olyan kérdések, hogy milyen lehet a túlvilág, a halál utáni élet, miben rejlik a vallás tanításainak igazságtartalma. Időnként, a nagy vigasságok közepette eszébe jutottak ezzel kapcsolatos gondolatok, napokon, heteken át ezeken őrlődött, majd a legnagyobb lelki nyugalommal tért vissza a világi élet hívságaihoz.

Katherine Pimpli megint bólogatott.

– Igen, ezt is el tudom képzelni róla... S mondja, komolyan foglalkozott már a regény gondolatával, vagy csak eszébe jutott?

Sárosdi elmosolyodott.

– Nos, tényleg nem bókolni akarok, de az Ön regényének fordítása közben jött az ötlet, hogy szívesen írnék történelmi témájú regényt. Még soha nem próbálkoztam ilyesmivel, annak ellenére, hogy mindig érdekelt a történelem. Amikor a könyvét fordítottam, csupán ismereteim bővítésére, meg azért, hogy utánanézzek bizonyos Önnél olvasott dolgoknak, történelmi szakkönyveket lapozgattam, és az egyikben azt olvastam, hogy az egyetlen magyarországi lovagrend megalapítása Zsigmond király nevéhez fűződik. Akkor jutott eszembe, hogy annak ellenére, hogy ötven esztendőn át ült Magyarország trónján, élete bővelkedett eseményekben, nemzetközi tekintélyre és hatalomra tett szert, mégse találta meg őt a magyar irodalom.

– Nem született róla irodalmi alkotás?

– Született, ha jól tudom, egy Passuth László nevű író tollából pár évtizeddel ezelőtt egy vaskos regény, néhány költő is feldolgozta az alakját, ám lényegében ennyi, semmi, vagy legalábbis nem sokkal több, ennél pedig Zsigmond szerintem jóval érdekesebb figura. Úgyhogy párhuzamosan az Ön könyvének fordításával elkezdtem az életét tanulmányozni. Most, hogy a gyermekek keresztes hadjáratának története magyarul is megjelent, azt hiszem, nekiülhetnek a munkának.

– Ezek szerint én tartottam fel...

– Egy történelmi regény alapos felkészülést igényel: utána kell járni, utána kell nézni minden olyan apróságnak, ami egy laikus számára talán nem látszik annyira lényegesnek, az író azonban problémaként szembesül vele. Élt például egy nagy magyar író, Móricz volt a neve, amikor a háromkötetes történelmi regényfolyamát írta az egyik erdélyi fejedelemről, annak is utánaolvasott, hogyan nézett ki és mekkora lehetett az az íróasztal, amelyen a fejedelem dolgozott. Ugyanúgy utána kell olvasnunk annak is, mit ettek egy adott korban, miből állt egy lakoma, mit szolgáltak föl, hogyan szolgálták azt föl, és milyen evőeszközökkel ették meg az eledelt. De minek is mondom ezt éppen magának, hiszen Ön tisztában van ezekkel... – Sárosdi bocsánatkérően Katherine Pimplire nézett, az biztatólag visszamosolygott. – Egyszóval, megérett bennem a szándék, hogy történelmi regényt írjak, izgat a téma is, a feladat is, kihívásnak tekintem, hiszen még soha nem csináltam ilyet. Azonban az, hogy mekkora munka van vele, némiképp visszariaszt.

– Ha szabad tanácsot adnom – szólt közbe Katherine Pimpli –: ne azt nézze, hogy mennyi mindennek kell utánajárni, és egyáltalán, ne a munka, a feladat mennyiségével foglalkozzon. Hanem azzal, hogy el tudja magát helyezni az adott történelmi korban; tudja beleélni magát az akkori emberek életébe, lelkivilágába, lássa a mindennapjaikat, a körülményeiket, azt, hogy mivel múltatják az időt... A történelmi regény időutazás olvasónak és írónak egyaránt, közben az is kiderül, hogy a problémák, melyek egykor foglalkoztatták az embereket, ma ugyanúgy megvannak, legfőljebb más köntösbe csomagolva. Örök emberi problémák léteznek, Sárosdi úr, az élet és a történelem csupa-csupa körforgás... Elárulja nekem, mostanában miket írt, amikor éppen nem az én sületlenségeim fordításával múltatta az időt?

– Kísérleteztem – válaszolta Sárosdi, már a Szent György téren. – Történeteket akartam kitalálni, közben megpróbáltam őket egységes keretben látni, úgymond az élet részeként, apró mozaikdarabjaiként. Összefüggéseket kerestem, hatalmas mozgatórugókat, amelyek egyszerre mozgatják a világ eseményeit és közben az egyes emberek életét is... Volt, hogy a sarki kocsmából, tudja, ahova tegnap este mindenáron be akart ülni, onnét hívtam föl a lakásomra embereket, hogy mesélgék el az életüket, azt remélve, a külön-külön kis történetekben (mely kis történetek természetesen az egyes emberek számára a nagybetűs Életet jelentik) megglelem azt, amit keresek. Aztán volt olyan is, hogy kiültem a térre, vagy a

parkba egy padra, és órákon át nem csináltam egyebet, csak néztem az embereket. Ha a közelemben telepedtek le, kihallgattam, miről beszélgetnek, majd hazafelé menet azon gondolkodtam, mit lehet az így begyűjtött anyaggal kezdeni. Végül épp az Ön regénye döbbsített rá arra, hogy talán fordítva érdemes próbálkoznom: nem a sok kicsiből kell kiraknom az egészet, hanem inkább a nagyból kell közelítenem a kicsi felé. Közben fölfigyeltem Zsigmond királyra, és arra gondoltam: ha már Ön, Pimpli asszony, ennyire fölleskésített, és föltámasztotta régi érdeklődésemet a történelem iránt, érdemes volna egy ilyen témával is megpróbálkoznom. De ezt tényleg ne olcsó bóknak gondolja, valóban így volt, ahogyan most elmeséltem magának... Az is lehet persze, hogy Zsigmond egy mellékszereplő lesz csupán, vagy az egyik főszereplő, és keresek mellé mást is, aki legalább ilyen érdekes figura, ám az úgynevezett kisemberek közül való. Azaz nem a történelemkönyvek főszereplői közül, hanem azok közül, akik életéhez közelíteni lehet a nagy egész felől.

A Dísz tér közelében, egy kávézó teraszán a Varázstoll Kiadó vezetője várta őket egy duplahabos kapucsínó társaságában. Amint meglátta a közelgő Katherine Pimplit és Sárosdit, a kiadóvezető fölpattant a műanyag székből, és heves integetéssel hívta föl magára a figyelmet. Az integetést Katherine Pimpli és Sárosdi mellett a terasz összes vendége is észrevette, alaposan megnézték, kinek gesztikulál az izzadt, jól táplált férfi. Katherine Pimpli tekintete így találkozhatott Ulrich Seifert tekintetével: az amerikai kézben lévő tanácsadó cég svájci munkatársa egy fiatal, nagyon dekoratív szőke lánnyal ült a kávézó teraszán, igencsak közel egymáshoz – Katherine Pimpli rámosolygott, feléje biccentett, Ulrich Seifert azonban elfordította a fejét. A fiatal, nagyon dekoratív, szőke lány ebből semmit nem vett észre.

– Hogy esett a várbéli séta, asszonyom? Tetszett az a gótikus galéria is, amit akkora elánnal ajánlott Sárosdi úr a figyelmébe? – érdeklődött a Varázstoll Kiadó vezetője.

– Tetszett – felelte Katherine Pimpli. – Mérheterlenül hálás vagyok házigazdámnak az élményért.

– Ennek igazán örülök, asszonyom, ránk fért a kikapcsolódás, már azért is, mert holnap már nem lazíthatunk – a kiadóvezető Katherine Pimpli felé lobogtatott egy sűrűn teleírt A4-es papírt: – Holnap sajnos ismét dolgoznunk kell. Itt a két könyvbemutató forgatókönyve, ha most visszamegyünk az irodába, remélhetőleg meglesz a sajtóanyag is.

A pincérnő fölvette a rendelést. Katherine Pimpli lopva egy pillantást vetett a vele szemben, pár asztallal odébb ülő Ulrich Seifertre, aki immáron a fiatal, nagyon dekoratív szőke lány kezét szorongatta, és még véletlenül se nézett Katherine Pimpli felé.

– Minden rendben a szállással? – érdeklődött a kiadóvezető. – Ne keressük meg azt a csöndes panziót? Tud abban a régi, körfolyosós bérházban, abban a szoba-konyhás lakásban pihenni?

– Minden a legnagyobb rendben a szállással is – jelentette ki Katherine Pimpli. – Igazán otthon érzem magam benne. Sárosdi úr remek házigazda. Enyém a teljes galéria, Sárosdi úr pedig meghúzza magát lent, a galéria alatti vendégágyon.

– Nincs a galérián meleg?

– Ha melegem van – mosolygott Katherine Pimpli –, kitakarózom. Ne féltsen engem, uram. Jól érzem magam.

– Az jó – bólogtatott a kiadóvezető –, az nagyon jó. Igazán örülök. – Sárosdira nézett, de annak az arcáról semmit nem tudott leolvasni.

„Tényleg nagyon jó” – gondolta Katherine Pimpfi, és miközben megint Ulrich Seifert felé nézett, az asztal alatt egy pillanatra megszorította a prózaíró kezét.

18.

– Én hiszek Istenben – jelentette ki Laura.

– Én is – vágtam rá habozás nélkül. – Vannak az ember életében olyan pillanatok, amikor muszáj hinnie.

Ahogy az anyja szokott, Laura ugyanúgy nézett rám azokkal a gyönyörű, kutakodó kék szemeivel.

– Hiszek Istenben – folytatta –, de nem vagyok híve egyik vallásnak sem. Szerintem egy vallás sok mindenben meggátolja az embert. Be kell tartani az előírásait, és azt is meghatározza, mit gondoljak egyes dolgokról. Például pár éve mindenképpen keresztény akartam lenni, a barátnőmmel eljártunk egy gyülekezetbe, meghallgattuk, mit mondanak, és igyekeztünk mindent vita nélkül elfogadni. De nem éreztük jól magunkat, olyan volt, mintha megkötötték volna a kezünket. Ha valamin elgondolkoztam, hogy az miért van, az ugrott be, amit a gyülekezet vezetője mondott, hogy Isten akarta, és nekünk ebbe bele kell nyugodnunk. Hát hol van itt a szabad gondolkodás?

– Pedig azt tartják – mondtam –, hogy a hit fölszabadítja az embert. Ha hiszel Istenben, megszűnnek a félelmeid, nem gyötrődsz a halálon meg az élet nagy kérdésein, ellenben az Istenbe vetett hit segítségével átlendülsz a szorongásokon, és fölszabadultan éled a mindennapokat.

Laura ezen elgondolkodott.

– Ez így van – mondta rövid csöndet követően. – Ám én akkor is béklyókat éreztem. Azután megpróbálkoztam a buddhizmussal, ott meg a meditálást találtam fárasztónak.

– Fárasztónak? – nevettem. – Hiszen a meditálás kikapcsol, pihentet.

– Igen, de ha naponta háromszor vagy ötször, nem is emlékszem már, hogy szól a regula, szóval ha naponta többször kell rá időt szakítanod, az azért fárasztó lehet, arról nem is beszélve, hogy nem mindig teheted meg, hogy na, most félrevonulok húsz percre meditálni. Én például ha az egyetemen vagyok a déli meditáció idején, akkor mit csináljak? Menjek ki a mosdóba, üljek a vécédeszkára, és mormogjak magam elé?

Megcsóválta a fejét.

Az ágyán ült, törökülésben, a Beatles-poszterrel letakart tejüveg mellett, vakítóan fehér pólóban, fekete farmerban, sportzokniban. Lábainál a szöttek tarisznyából könyvek kandikáltak elő; hosszú, egyenes szálú gesztenyebarna haját féloldalasan a jobb vállára dobta, onnét omlott le a póló alatt domborodó kamaszosan feszes melleire. Állati jól nézett ki. Én vele szemben ültem, a szőnyegen, vaskos párnával a fenekem alatt. Madarak csicseregtek odakünn a kertben, az ablak melletti szekrényre tett CD-lejátszóból a Beatles „Abbey Road” című albuma szólt.

– Szerintem rosszul közelítéd meg a kérdést – magyaráztam. – Ezeket nem úgy kellene fölfogni, hogy regulák, kötelességek, meg hogy ezeket kell megcsinálnod, különben anélkül nem lehetsz valamelyik vallás híve. Sosem kötelességről van szó, hanem belső szükségletről. Arról, hogy te belülről érezd, hogy Isten szólít, te pedig kapcsolatba akarsz lépni vele. Ha ezt eléred, onnantól fogva nem tekinted kötelességnek a meditációt.

– Akkor is vannak bizonyos dolgok, amiket egyszerűen nem tudok megcsinálni – vonogatta a vállait Laura. – A barátnőm például krisnás. Nem baktha, szóval nem lett szerzetes, nem költözött be hozzájuk és nem öltözött át, de a gondolkodásában és a napi életmódjában a Krisna-hit előírásait követi. Vegetáriánus, ám nem eszik se tojást, se hagymát, se gombát. Én ezt nem tudnám megtenni, mert nem engedhetem meg magamnak, hogy itthon külön kosztot legyek. Ha bejelenteném anyámnak, hogy mostantól fogva nem kérek vacsorára rakott krumplit vagy rántott húst, totálisan kiakadna. Nem tehetjük meg, hogy az én kényem-kedvem szerint főzzön, vásároljon, olyanokat együnk, amiket esetleg ő nem is szeret. Persze, eszem ágában sincs krisnás lenni, de van, ami tetszik belőle, arról nem is beszélve, hogy George Harrison is krisnás volt – egy pillanatra elmosolyodott: gyönyörűen tudott mosolyogni. – Ráadásul ezek a vegetáriánus kaják drágábbak, mint a normálok, és nekünk nincs annyi pénzünk, hogy meg tudjuk fizetni.

Kényes témára evezünk. Hiába békült meg a helyzettel, ezzel együtt velem is, Laura továbbra se tudta megérteni, az anyja miből tud fenntartani egy házi cselédet, olyan besegítőt, amilyen én vagyok. Az első néhány találkozásunk meglehetősen szerencsétlenül alakult: bár mosolyogtam rá és igyekeztem vele kedves lenni, Laura fújolt, prüszkölt és húzogatta a száját. A feszültség akkor oldódott, amikor vagy két héttel az első találkozás után azzal állt elé, hogy bocsánatot kér, és miközben Bea a kétszárnyú ajtóból mosolyogva bólogatott, elmondta, hogy rosszindulatból vádaskodott, az anyjával megbeszélte a dolgot, és szó sincs olyasmiről, amire ő gondolt. A pénz, a bérezés kérdése azonban továbbra is tisztázatlan maradt, Bea azzal ütötte el a dolgot, hogy nem kérek nagy összeget, hiszen annyira sokat nem segíték, nincs is mit olyan sokat segítenem (ottléteim jelentős részénél Laura nem volt jelen, nem is volt róla mindig tudomása, hogy aznap ott jártam), különben is, ez egy baráti ár, egyikünk sem akarja a másikat kifosztani. Azért néha észrevettem Laurán tanácsalanságfélét, gyanakvást: ha konkrétan nem is hozta föl azt a témát, amellyel első találkozásunkkor nekem esett, azért magában föltehetőleg továbbra sem zárta ki ezt a föltételezést. Időnként láthatóan majdnem kicsúszott a száján a kérdés: „De miért vállalsz te ilyesmit a történelemszdiplomáddal? Vagy anyám nem tudott volna egy hozzád képest alulképzett pasast kifogni?”. Persze, meglett volna mindkettőre a válaszom, egyrészt az, hogy a muzeológusi bérezés nem igazán magas, másrészt nyilván az édesanyjának sem mindegy, kire bízza a teendőket és milyen társasága van a házimunka közben; mindkét felelet sántít, kezdve ott, hogy ők is hasonló fizetésből éltek, megtámogatva némi gyermektartással, a másik pedig... nos igen, arra nem lehetett sokkal jobbat kitalálni. Azt ellenben én nem mertem Laurától megkérdezni, az anyja korábban is foglalkoztatott-e hozzám hasonlókat, s velük miben, és mennyiben mélyült el. Ezt se tőle, se Beától nem kérdeztem meg soha.

Gyönyörű volt Laura, jó volt ránézni, jó volt hallgatni a rekedt hangját, időnként fölcattanó, valószerűtlenül magas tónusú csilingelő nevetését, azt a kis gödröcskét bámulni az arcán, amely nevetés közben megjelent rajta; figyelni, hogy rázkódik a válla, hogy hullámszik a melle a fehér póló alatt, elábrándozni azon, ahogy magyaráz, ahogy a kezével gesztikulál, ahogy érvel, ahogy tódulnak elő a szép fejecskéjéből az okos szavak... Egyszerűen nem tudtam betelni vele.

– Igazából tudod mi volna jó? Szabadkőművesnek lenni.

– Szabadkőművesnek? – hökkentem meg.

– Igen. Tudod, ki azok?

– Tudom. Történész vagyok, tudok róluk egyet s mást... Arról viszont nincs információ, mit csinálnak mostanában. Léteznek egyáltalán? S ha igen, van valamilyen befolyásuk a dolgok menetére?

– Léteznek – vágta rá gyorsan Laura. – Mind a mai napig működnek szabadkőműves-páholyok. S mivel a szabadkőművesek folyamatosan nevelik, csiszolják magukat, az a céljuk, hogy egyre jobb és egyre nemesebb emberré váljanak, így az mindenkinek jó, ha minél több jó szándékú ember él közöttünk.

– Viszont az egyetemen úgy tanultam, nőket nem vettek be maguk közé.

– Én azt se bánnám, ha szabadkőműves lenne a férjem, és elmondana nekem mindent, amit ők tudnak! – Laura kinyújtózkodott, derekát hátrahajtotta, hátát megdöntötte, a pólója kissé felcsúszott, kivillant a gyönyörű hasa meg a köldöke. – Azért jó a szabadkőműveseknek, mert ők mindenféle vallást elfogadnak. Csak annyi előfeltételük van a belépni szándékozók felé, hogy higgyenek Istenben, hogy aztán ezt milyen vallás keretei között teszik, vagy besorolják-e magukat valamelyik vallás keretei közé, azt már nem firtatják. Én ebben teljesen egyetértek velük. Úgy hiszek Istenben, hogy nem vagyok egyik vallásnak sem a híve. Tudod, hogy a szabadkőművesek a Világegyetem Nagy Építőmesterének nevezik Istent?

– Nem tudtam.

– Van köztük keresztény, buddhista, krisnás, taoista, mindenféle vallás szerinti. A páholyokban pedig nincsenek vallási viták. Ez szigorú előírás. De nem beszélhetnek politikáról sem. – Kissé kinyújtottam a bal lábamat, megmozgattam a zsibbadó lábfejemet. Laura erre azt kérdezte: – Miért nem ülsz föl?

– Ülök.

– De úgy értem, ide, az ágyra.

– Szemben akartam ülni veled. Úgy tudunk kényelmesen beszélgetni.

– Ugyan már. Soha nem beszélgettél az iskolában a padtársaddal?

Ez meggyőző érv volt. Egy ugrással mellette termettem, megcsapott parfümjének szédítő illata.

A szöttes tarisznyából kikandikáló könyvre böktem:

– Sárosdi. Szeretem az írásait.

Laura kihúzta a könyvet a tarisznyából:

– Most jelent meg. Történelmi regény. A barátnőmtől kaptam kölcsön.

– Jó?

– Jó. Arról szól – magyarázta Laura –, hogy az ember hogyan tud megszabadulni a bűneitől. Akár Isten segítségével, akár a maga erejéből.

– S mi az a vár a címlapon?

– Az nem vár. Még csak nem is várrom. Egy udvarház romja a Mátrában, Pásztó mellett, Tar községben. Tar Lőrinc udvarházáé. Ő a főszereplő. Meg Zsigmond király. Tar Lőrinc a király nevében elmegy a Pokolba, hogy megtisztítsa urát a bűneitől.

– Sikerral jár?

Laura elnevette magát. Szerettem, ahogy nevet.

– Nem tudom. Még a felénél se járok, a barátnőm meg nem mesélte el. De ha a véleményemet kérdezed, szerintem a bűnöktől nem lehet megszabadulni. A bűnök végigkísérik az ember életét. Állandóan ott lihegnek a nyakában.

– Csak van valamiféle megváltás – bölcsekedtem. – Az ember esendő, elkövet ezt-azt. Ám ha fölismeri, hogy ezek bűnök, és igyekszik megszabadulni tőlük, akár Isten segítségével, akár a maga erejéből, lennie kell valamiféle megváltásnak. Nem cipelhetjük egy életen keresztül a gyöngeségünket. Legalábbis – igazgattam a szemüvegemet – én ebben reménykedem.

Hogy hiszek-e Istenben vagy sem, hiába vágtam rá készségesen Laurának, nem tudtam eldönteni. A szüleim ateistának neveltek, ha Isten nálunk szóba került, az csupán oly módon történt, miszerint létezik valami (valaki), amiben (akiben) a vallásos emberek hisznek, de mivel mi nem vagyunk vallásosak, ez ránk nem vonatkozik. Kamaszkoromban persze, mint annyi más kortársamban, bennem is fölmerültek a nagy kérdések: mit keresünk mi ebben a világban, miért vagyunk, mi a dolgunk, mi lesz velünk azután, ha meghalunk, és így tovább. Ekkoriban a kezembe került néhány, vallással kapcsolatos könyv, elolvastam őket, ám nem sokat morfondíroztam rajtuk. Az élet nagy kérdései helyett a saját magam problémái foglaltak, legelőször is az, miért nincs csajom, mi lehet bennem a hiba – végtére is nincs testi fogyatékozságom, állítólag okos vagyok, jó, nem vagyok az a kimondottan sármos és vonzó fiatalember, de nálam csúnyább külsejű férfiak is sikeresen szedtek föl nőket, akkor nekem ez miért nem működik? Megválaszolatlan kérdések maradtak ezek, eltörpült mellettük az, hogy hiszek-e Istenben vagy sem.

Laurával azonban jókat lehetett ezekről beszélgetni. Nyitott és érdeklődő lány volt, olyan dolgokra hívta föl a figyelmemet, amelyekről még nem, esetleg nagyon régen és nagyon ritkán gondolkoztam el. Amikor egy-egy ilyen beszélgetésünk után gyalogoltam lefelé a Ráth György utcán a Déli pályaudvar felé, egyszerre éreztem könnyűnek és nehéznek a szívemet. Könnyűnek azért, mert jó volt Laurára gondolni, földézni az arcát, az alakját és a szavait, nehéznek pedig azért, mert akárhányszor beszélgettünk hitbéli kérdésekről, Istenről és megváltásról, egyre inkább bűnösnek éreztem magam, nem csupán a saját szememben, hanem valami külső, ismeretlen erő vagy szubsztancia (nem is tudom, minek nevezzem) szemében is. Ha visszagondoltam az elmúlt évek eseményeire, testileg-lelkileg nullának éreztem magam, ám abban reménykedtem, most itt a lehetőség, hogy megtisztuljak és lemossam magamról a rám tapadt mocskot, Laura hathatós közreműködésével.

– Tetszik a lányom? – szegezte nekem Bea a kérdést.

A szobájában feküdtünk, szeretkezés után összebújva. A vécében meglazult néhány csempe, egy le is esett, Bea elhatározta, hogy akkor már kicseréli a helyiségben az összeset. Túl voltunk a csempevásárláson, fölcipeltem Bea autójából az összes dobozt, azután egymásnak estünk, hogy mielőtt Laura hazajön, ki legyenek fizetve.

Továbbra is nagyon élveztem Beával a szexet: egyszerre volt gyöngéd és szenvedélyes, a testi szerelemnek olyan oldalát tanultam meg mellette, amelyet a prostituáltknál tett látogatásaim során nem tapasztaltam meg. Mégis, néha azon kaptam magam, hogy szeretkezés közben elkalandoznak a gondolataim, nem egyszer Laura járt az eszemben, meg az, amiről legutóbb vele beszélgettünk.

A kérdés azonban meghökkentett.

– Miért kérdezed?

Bea lecsúszott a vállamról.

– Úgy veszem észre.

– Nagyon kedves, talpraesett lány. Büszke lehetsz rá. Jó vele beszélgetni. Nagyon okos.

– Tudod – Bea a félhomályban kissé elmosolyodott, legalábbis számomra úgy tűnt –, fura ez az egész. Mintha féltékeny lennék Laurára. Pedig a lányom. Nem szabad féltékenykednem rá. Ugye – fölkönyökölt –, tudod, hogy neked mit szabad és mit nem?

– Persze – vágtam rá. – Ne aggódj. Tisztában vagyok vele.

Tisztában voltam vele, de nem tudtam magamnak parancsolni.

Fölöltöztünk. Bea adott egy munkáskabátot, a kezembe nyomott egy vésőt és egy kalapácsot, mehettem a vécébe leverni a csempét. A kalapálástól és a zihálásomtól nem hallottam semmit, ahogy a pvc-n gubbasztottam és egymásra pakolgattam a törött csempéket, egyszer csak arra kaptam föl a fejem, hogy azt mondja közvetlenül mellettem Laura:

– Milyen jól áll neked a munkásruha meg a szerszám.

Fölnéztem. Mosolygott.

– Köszönöm.

– Tényleg jól áll. Nem bókolok. Nem szokásom.

Elrendeztem az utolsó csempét, fölemelkedtem.

– Kész is vagyok.

Laura körbejáratta a tekintetét a csupasz falon:

– Szép munka. A csempefelrakással mi lesz?

– Az nem az én reszortom – átnéztem a válla fölött, láttam, hogy Bea a konyhaajtóból figyel.

– Nem értek hozzá.

– Nem az ilyesmi miatt vagy itt? – Laura a választ meg se várva megfordult, fölakasztotta a szőttes tarisznyáját az előszobai fogasra. – Csak egy percre ugrottam be, mama. Rettenetesen kell pisilnem. Aztán megyek a Csörsz utcába.

Félreálltam, Laura bement, becsukta maga mögött a vécéajtót. Legomboltam magamról a munkáskabátot.

– Én is indulok.

Bea szótlánul elvette a kezemből a kabátot, egymásra néztünk, hallgattuk Laura csobogását. Azután Bea bevitte a kabátot a nappaliba.

Egyszerre indultunk el Laurával lefelé a Ráth György utcán. Nem csak pisilt: inget is cserélt. Azt mondta, utál egész nap ugyanabban a ruhában lenni. Azt is megtudtam tőle, eddig az egyik évfolyamtársánál volt, most meg a Csörsz utcába megy, ahol a művelődési házban hetente egyszer nagyon érdekes előadások vannak.

– Milyen előadások? – faggattam.

– Lehet, hogy téged is érdekel... Végül is történelmi téma, de nem a szokványos szempontok szerint... Most például a templomos lovagokról lesz szó.

– Templomos lovagok? Az tényleg érdekel. Szeretem a középkort. Az a kutatási témám.

– Engem is érdekelnek a templomos lovagok – bólogatott Laura. – Belőlük lettek a szabadkőművesek.

– Ugyan. Ez csak föltételezés.

– De alaposan alátámasztott föltételezés. Olvastam erről egy könyvet, a bölcsészkar könyvtárából vettem ki, nem is tudom, honnét tudták megszerezni. Egy Robinson nevű

amerikai fickó írta, nagyon elgondolkodtató érvekkel bizonygatja, hogy a szabadkőműves-mozgalom igenis a templomos lovagok rendjéből ered.

– A templomos lovagok a szabadkőművesek nélkül is nagyon érdekesek – mondtam. – Mint ahogy az egész kereszties hadjárat az. Kár, hogy mi, magyarok olyan csúfondárosan leszerepeltünk benne. Az összes krónika annyit talál méltónak följegyezni a magyarok szentföldi ténykedéséről, hogy őseink rábukkantak pár ereklyére, amelyekről azt gondolták, hogy ők akkor ezzel teljesítették is a küldetést, és hazatértek Magyarországra.

– Messze van, mint Makó Jeruzsálemtől – vetette közbe Laura.

– Tessék?

– Messze van, mint Makó Jeruzsálemtől. Ugye, abból az időből való ez a közmondás?

– Igen, azt hiszem.

A Ráth György utca és az Alkotás utca kereszteződésénél megálltunk.

– El akarsz jönni az előadásra, vagy van valami dolgod? – kérdezte Laura.

– Nincs dolgom... Tulajdonképp érdekel. Ha tényleg a templomos lovagokról szól. De nem tudom, mit jelent az, hogy nem szokványos szempont szerint.

– Majd meglátod. Gyere – Laura felém nyújtotta a kezét.

Megfogtam. Azt hittem, áramütés fog átjárni, vagy egyszeriben összeesek a rám törő érzé-
sektől. Nem így történt. Olyan természetességgel fogtuk egymás kezét, mintha világéle-
tünkben ezt tettük volna.

Ahogy fölléptünk a villamosra, Laura elengedte a kezemet, leült. Nekem már nem jutott hely, megálltam Laura mellett, szorítottam a kapaszkodót, és annyira könnyűnek és fölszabadultnak éreztem magam, mint még soha.

Laura összeráncolt szemöldökkel vizslatott, azt kérdezte:

– Melyik a kedvenc állatod?

– Ez most honnét jutott eszedbe? – kérdeztem vissza.

– Nagyon fontos kérdés. Sok mindenre lehet következtetni abból, hogy valaki szereti-e az állatokat, és ha szereti, akkor milyen állatot szeret. Szóval, szereted az állatokat?

– Szeretem.

– Melyik a kedvenc állatod?

– Melyik is? – ráncoltam én is a homlokom. – Az őstulok. Kedvenc állatom az őstulok.

– Őstulok? – Laura meghökkent. – Az mi?

Pár mondatban elmagyaráztam. Mire a végére értem, leszálltunk a villamosról. Elindultunk a Csörsz utcában a művelődési ház felé. A levegőben tapogattam Laura keze felé, aztán mikor láttam, hogy nem nyújtja az övét, zsebre vágtam az enyémet.

– Tudod – mondta Laura –, az a legjobb, hogy sokat tanulok tőled. Egyik pasimtól se tanultam ennyit. Egyik se volt ilyen okos.

– Sok pasid volt?

Vállat vont.

– Az ember próbálkozik. Aztán egy idő után kiderül, hogy egyik se olyan fontos. Az se, mennyi volt.

Szótlanul baktattunk egy darabon, utána azt kérdezte Laura:

– Neked sok csajod volt?

– Hát – hebegni kezdtem –, volt, igen... de nem sok... nem olyan sok...

– Mit jelent, hogy nem olyan sok?... Lefeküdtem mindegyikkel?

Reméltem, hogy nem veszi észre a hebegésemet:

– Nem, nem feküdtem le minddel... S te... a pasijaiddal?

Kihúzta magát.

– Én csak azt nevezem a pasimnak, akivel lefeküdtem. A többi nem volt a pasim.

Ahogy közeledtünk a művelődési ház felé, feltűnt, milyen néptelen, Laura meg is jegyezte, hogy valószínűleg elkéstünk. Senki nem állt az épület előtt – illetve egy valaki. Amint a lépcső aljához értünk, elénk penderült egy magas, szakállas fiú. Ugyanolyan szöttes tarisznyát akasztott a vállára, mint Laura.

– Szia, Laura.

– Szia – Laura megfogta a kezem. – Hát itt vagyunk.

– Látom, hogy itt... vagytok – a magas, szakállas fiú engem vizslatott.

– Ismerkedjetek meg. Ez itt Béla, ő meg Valentin.

Kezet fogtunk. Valentin alaposan megszorította a kezemet.

– Már megkezdődött? – tekintgetett befelé Laura.

– Azt hiszem – válaszolta Valentin.

Az előadást a művelődési ház egyik földszinti kis termében tartották. A terem zsúfolásig megtelt Laurához és Valentinhez hasonló egyetemistákkal, az ajtónyitókorgásra mind felénk fordultak. Zavartan besunnyogtunk, mivel már nem volt szék, a földre telepedtünk le. Legelől Valentin, mögé Laura, azután én.

Egy alacsony, köpcös férfi beszélt, göndör fürtökben lógott a zsíros haja a hátára és a vállaira, borzalmas hangosan magyarázott, időnként gerjedt tőle a mikrofon. Majdnem két órán keresztül monologizált a templomosokról – az az igazság, nem mindig figyeltem rá, egyrészt mert hol a közönséget, hol Laura haját, hátát és fenekét néztem, másrészt mert elég szárazan beszélt a fickó. Először hosszasan ecsetelte a templomos rend kialakulását, a keresztes hadjáratokban játszott szerepét, részletes leírást adott utolsó nagymesterük kivégzéséről, majd áttért arra, hogy a templomosok megtalálták a frigyládát, elvitték Etiópiába, ahol most is őrzik, sőt, az is lehet, a frigyláda-sztoriban egy Balti-tengeri szigetnek is van némi szerepe, talán ott is őriznek valamit a templomosok titkaiból, hogy mit, a frigyládát-e, esetleg annak egy részét, vagy valami mást, azt nem tudtam kihámozni az alacsony, köpcös férfi mondandójából, mint ahogy azt se, miként őrizhetnek egyszerre valamit Etiópiában és egy Balti-tengeri szigeten. Az előadás utolsó részében a férfi a rosslyni kápolnáról beszélt, amely Skóciában, Edinburgh közelében található, és mind a mai napig a Sinclair család tulajdonában van, a Sinclaireket pedig eredetileg St. Claireknek hívták, neves templomos lovagi család voltak, a rend fölszámolása után menekültek Skóciába és keresztelték át magukat Sinclairnek; a rosslyni kápolna amúgy az egykori jeruzsálemi Salamon-templom pontos, kicsinyített másolata, ott is őriznek valamit a templomos lovagrend titkaiból.

Lehet, hogy elbóbiskoltam Laura fenekének tanulmányozása közben, mindenesetre vastapsra riadtam föl. Az előadás véget ért, következtek a kérdések. Sokáig egy kéz se lendült

magasban, éppen azon gondolkoztam, megkérdezzem-e az alacsony, köpcös férfit, hogyan értette azt, hogy a St. Clairek neves templomos lovagi család voltak, holott a templomosok tudvalevőleg szüzességet fogadtak, ebből kiindulva elég nehezen alapíthattak családot, amikor Valentin nyújtotta föl a kezét, fölállt, és azt kérdezte, honnét lehet teljes bizonyosságot szerezni afelől, hogy ami az előadásban elhangzott a templomos-szabdközműves kapcsolatról, az igaz.

– Amondó vagyok, fiatalember – mondta az alacsony, köpcös férfi –, hogy egyféleképpen: ha megkérdezi a szabdközműveseket.

– Föltett szándékom – Valentin leült. Laura elismerően megveregette a vállát. Valentin hátranézett, tekintetét sokatmondóan Laurára szegezte, majd visszafordult.

Hármasban sétáltunk le a Csörsz utcai villamosmegállóhoz.

– Elmegyünk a Libellába? – kérdezte Valentin.

– Elmehetünk – Laura rám nézett: – Te is jössz?

– Mi az a Libella?

– Egy söröző. Nem messze a Móricz Zsigmond körtértől.

– Akkor, azt hiszem, nem egy irányba megyünk.

Laura azt mondta Valentinnek: „Bocs, egy pillanat”, azzal karon fogott, arrébb ráncigált. Egy fa mögött állapodtunk meg, Valentin a járdán, az utcasarkon toporgott, nem látott bennünket.

– Tényleg nem akarsz jönni? – kérdezte Laura.

– Fáradt vagyok. Holnap dolgoznom kell.

– Féltékeny vagy?

Erre nem mondtam semmit.

– Hát idefigyelj – jelentette ki Laura –, a délutánt Valentinnél töltöttem. Ő az évfolyamtársam. Átnéztünk pár jegyzetet, de nem csak ezzel töltöttük az időt.

Elfordultam, ki akartam menni a járdára.

– Várj – nyúlt utánam Laura. – Nem járok együtt Valentinnel. Nem is akarok – a számhoz hajolt, megcsókolt. Puha volt az ajka, olyan ízű, mint az anyjáié. Kis ideig csókolóztunk a fa alatt, majd Laura megszorította a kezem, s azt mondta: – Szia.

Sarkon fordult, elsietett Valentin felé. Megvártam, míg fölszállnak az első villamosra, utána kiléptem a fa mögül.

Az ellenkező irányba tartó villamosra léptem föl, komoran, megtörten zötykölődtem a Déli pályaudvar felé. A fájdalom, amely nem csupán a szívemet, hanem az egész testemet, mindenemet átjárta, nem volt számomra ismeretlen érzés, arra is rájöttem, mikor volt már benne részem: sok-sok évvel ezelőtt, Lendvai Henriettnél éreztem ilyet. Amikor azt hiszem, valami az enyém, hozzám tartozik, közben kiderül, hogy mégsem. A Déli pályaudvar után, a metróban már azon töprengtem, mi fáj jobban: a veszteség, azaz hogy elveszítettem valamit, vagy a hiány, hogy végeredményben nem is szereztem semmit.

Másnap délelőtt Laura hívott föl az irodában.

– Szia, Béla – lihegett a kagylóba.

– Szia – nagyon csodálkoztam. – Honnan beszélsz? – A vonal kattogott, a háttérből beszédfoszlányok, nevetés hangja szűrődött be.

– Az egyetemről. Van itt a büfé mellett egy nyilvános fülke. Basszus, tudod, milyen nehéz volt megtalálnom, hol dolgozol?

– Hogyan szerezted meg a számomat?

– Hát, mit mondjak, kalandosan... Először is bementem a történelemszakos könyvtárba, és megkérdeztem, ismerik-e a nevedet. Eleinte nem ismerték, aztán valakinek, egy fiatal, szemüveges, ronda csajnak eszébe jutott, hogy olvasta nemrég egy cikkedet valamelyik népszerű történelmi folyóiratban, és mintha Zsigmond királyról írtál volna valamit, valami egész érdekeset, mert meg is nézte, ki a cikk szerzője. Úgyhogy átküldtek a középkori magyar történelem tanszékre, ahol megint előadtam a problémámat: megkérdeztem, nem tudja-e valaki, hogyan lehetne minél hamarabb elérni Radnai Béla történészt. Képzeld, a tanszékvezető tudta, ki vagy, tök büszke voltam rád, hogy híres ember vagy.

– Tényleg büszke voltál?

Mielőtt meghallottam volna Laura válaszát, a vonal megszakadt. Tanácstalanul bámultam a készülékre. Szerencsére az egy percen belül megszólalt megint.

– Bocsi – mondta Laura –, elfelejtettem érmét bedobni.

– Figyelj, Laura, mondd meg a készülék a számát, biztos oda van melléje írva, visszahívlak.

– Á, nem kell, köszi, nincs sok időm, mennem kell órára. Kortárs magyar irodalom. Majd megkérdem a tanárt, olvasta-e a Sárosi új könyvét.

– Jó.

Pár másodpercig hallgattunk. Laura folytatta tovább:

– Szóval, a tanszékvezető tudta, ki vagy, előszedett egy folyóiratot, és abban megmutatta egy cikkedet. Azt nem tudom, hogy ugyanaz a cikk volt-e, amit a könyvtáros csaj ismert, mert azt nem figyeltem, de a folyóiratban benne volt, hogy a szerzők hol dolgoznak, úgyhogy leírtam a múzeum nevét, utána lejöttem ide, és a tudakozótól megkérdeztem a számot. Erre kiderült, hogy annak a múzeumnak a város több pontján van épülete, végig kellett hívnom mindet, mire valaki végre azt mondta, hogy „Kapcsolom Radnai urat”. Kapcsolt is, és hál’ istennek, most tudunk beszélni, tényleg, úgy örülök neki...

– Én is örülök, Laura.

Megint hallgattunk pár másodpercet.

– Figyelj, Béla, arra gondoltam, ha van kedved, sétálhatnánk egyet.

– Sétálni?

– Igen. A Városligetben. Vagy megihatnánk egy kapucsínót valamelyik kávézóban, mondjuk a Liszt Ferenc téren, ott tök jó kávézók vannak. Mihez volna kedved?

– Hát, nem is tudom – fülíg ért a szám, mégse tudtam megállni, hogy ne kérdezzem meg: – Mit szól ehhez Valentin?

– Mit szólna? Semmi köze hozzá.

– Semmi köze? Tényleg?

– Megmondanám, ha lenne.

– Akkor jó.

– Szóval, mit szeretnél? Sétálni vagy kapucsínót inni?

– Mind a kettőt. Ha lehetséges.

- A részemről lehetséges. Nekem az egész délutánom szabad.
- Nem mész senkihez se átnézni néhány jegyzetet?
- Eszem ágában sincs. Ebben a jó időben?
- Tudod, annyi bökkenő van, hogy nekem fél ötig tart a munkaidőm. Bár talán fél négy, négy felé el tudok lógni.
- Énmiattam ne lógjál el, maradjál csak bent addig, amíg kell. Nehogy kirúgjanak nekem... Le tudom addig foglalni magam. Leülök egy padra, és végre elolvasom a Sárosdi regényét. Nekem az is jó, ha öt felé találkozunk. Nincs utána programod?
- Semmi dolgom.
- Úgy értem... anyámmal se beszéltél meg valamit? Hogy elmész és leversz néhány csempét, vagy ilyesmi?
- Nem beszéltem meg vele semmit. Nem is fogok.
- Remek. Akkor szerintem előbb a kapucsínó, utána a séta. Mit szólsz?
- Én is így gondolom.
- Ötre oda tudsz jönni az Írók Boltja elé? Tudod, hol az Írók Boltja?
- Tudom. Ott leszek ötkor.

A vonal fülsiketítően kattogni kezdett.

- Szia, Béla, akkor várlak. Szia – megszakadt.
- Szia – mondtam a szaggatottan sípoló hangba.

Visszatettem a helyére a telefonkagylót. Hátradőltem a széken, élveztem a kívülről beáramló napsütést. Mosolyogtam magam elé, és ez a mosoly betöltötte ütött-kopott irodámat is.

19.

- Nem szabad – mondta Katherine Pimpli.

Sárosdi semmi jelét nem mutatta annak, hogy meghallotta volna a figyelmeztetést, úgyhogy Katherine Pimpli megismételte: – Nem szabad.

Sárosdi ekkor elengedte. Katherine Pimpli kicsúszott a szorításból, megtapogatta a fenekét, ahol a feltételezése szerint kék vagy zöld foltot eredményezett Sárosdi vastag ujjá, és a csípés helye percekkel később is fájt. Felült, fölkapcsolta az ágyként szolgáló matrac mellett a kislámpát, annak fényében észrevette, hogy az ölekezés – vagy dulakodás – hevében hálóingének egyik felső gombja leszakadt, az így szabaddá váló résen keresztül kibuggyant a bal melle. Katherine Pimpli előbb gyorsan el akarta tenni a kibuggyant mellet a hálóing alá, azután észrevette, hogy a galériát épp csak megvilágító kislámpa fényében Sárosdi szintén ezt a bal mellett bámulja: Katherine Pimpli elmosolyodott, és az eredetileg tervezettnél sokkal lassabban bújta vissza a röpke pillanatokra az események főszereplőjévé vált testrészt.

- Nem szabad – mondta eme tevékenység végeztével immáron harmadjára Katherine Pimpli.

Sárosdi is fölült, nyikorgott a galéria. Kócos volt, torzonborz, minden haja szála az égnek állt. Ő is magára erőltetett egy mosolyt, a testüktől meleg matracot nézte, az összegyűrt ágyneműt. Az ő pizsamájáról is hiányzott gomb, ám nem csupán egy, legalább három.

– Nem szabad elrontanunk – magyarázta Katherine Pimpli. – Olyan jól megvoltunk, tönkretennénk egy óra alatt. Holnap elutazom – a kislámpa mellett világító, piros kijelzős ébresztőórára nézett, helyesbített: – Ma elutazom. Maradjunk meg jó barátként egymás emlékezetében.

Hogy Sárosdinak erről esetleg más véleménye lett volna, hogy esetleg pont ezért gondolta, hogy ha Katherine Pimpli órákon belül úgyszólván elutazik, nincs veszítenivaló, az nem derült ki.

– Semmi baj – dörmögte. – Már... már eléggé kiestem a gyakorlatból. Lehet, hogy semmire nem jutott volna velem – elnevette magát.

Katherine Pimpli is nevetett.

– Szóval, tényleg nem azért kértem, hogy jöjjön föl... Én férjnél vagyok...

– Ezt említette, de azt is, hogy külön él.

– Akkor mondjam azt, hogy szeretőm is van, és őt sem szándékozom megcsalni?

– Mondja – bólogatott Sárosdi. – Sokkal jobban hangzik. Amikor majd másoknak mesélem, kicsit büszkélkedhetek vele: „Baromi jó volt a nő, nagyon szenvedélyes, meg minden, aztán hirtelen megpattant benne valami, hogy ő mégse akarja megcsalni a férjét. Illetve mással már nem akarja megcsalni a férjét, elég az az egy fickó, az az otthoni”.

– Tudja – Katherine Pimpli arcáról nem tűnt el a mosoly –, magának jó humora van. Legalábbis én szeretem ezt a fanyar, ironikus humort.

– Kedves, hogy ezt mondja – Sárosdi ásított, észbe kapott, gyorsan a szája elé tette a kezét. – Azt is humornak vegyem, hogy fölcsábított ide?

– Tényleg hallottam valamit.

– Mit?

– Nem tudom... Motoszkálást, szöszmötölést...

– Pedig – nézett körbe Sárosdi a galérián –, itt semmi nincs.

– Megijedtem. Ezért ébresztettem föl.

– Talán egy kis bogár lehet a fában – Sárosdinak nem jutott eszébe a szű német neve. – Hallatszik, ahogyan rágja a fát.

– Ismerem azt a hangot, ám ez nem olyan nem volt... Ez motoszkálás volt... Mintha járkáltak volna a galérián.

– Éjszaka, amikor lecsökken a hőmérséklet, recseg a fa. Nappal kitágul, éjjel összemegy.

– Ne haragudjon, és ne is nevéssen ki – Katherine Pimpli roppant szégyellősen nézett Sárosdira –, azonban mielőtt idejöttem Magyarországra, olvastam róla pár dolgot. Például hogy itt vannak... vagyis voltak vámpírok.

– Vámpírok? Azt mondja: vámpírok?

– Kérem, ne nevéssen ki... Azt olvastam odahaza, hogy Magyarország bővelkedik a vámpírhistóriákban.

– Amennyire én tudom, ma már nemigen vannak erre felé vámpírok. A leghíresebb vámpír Drakula volt, ám ő Erdélyben élt, vagy halt, nem is tudom, hogyan is kell mondani. Erdély pedig néhány évtizede nem Magyarország része.

Katherine Pimpli megcsóválta a fejét.

– Nem tudom követni az itteni eseményeket. Egy ország itt, egy ország ott... Mire megjegyezném a nevüket, újrarajzolják a térképeket.

– Budapesten nincsenek vámpírok. Igaza van: volt idő, amikor a vámpírtörténeteket Magyarországhoz kötötték. Meg Sziléziához, Morvaországhoz és Lengyelországhoz. S ha nem tévedek, a görög néphit is ismer vámpírokat. Ám nálunk réges-régen kihaltak a vámpírok. Lugosi Béla volt az utolsó, de ő is Amerikába ment, és ott rémisztgetett. Jó pénzért.

– Maga nagyon okos – mondta Katherine Pimpli. – Okos és művelt ember. Miért nincs magának önbizalma?

– Önbizalmam? – Sárosdi a jobb kezével vakarta a bal füle tövét. – Honnét veszi, hogy nekem nincs önbizalmam?

– Lerí magáról. Ahogyan megszólal, amiket mond, ahogyan gesztikulál... Azt gondolom, maga nagyon értékes ember, csak ezt nem tudja másoknak megmutatni.

A kis galérialámpa fényében nem látszott, hogy Sárosdi elpirult.

– Nem tudom, mondott-e nekem valaha bárki is ilyesmit...

– Amikor idejöttem Magyarországra – Katherine Pimpli maga alá húzta a lábait a fekhelyül szolgáló matracon –, a repülőgépen ült mellettem egy üzletember, aki egy amerikai tulajdonú cégnek dolgozott, és ebben a minőségében beutazza az egész világot. Bogarat ültetett a fülembe. Beszélt nekem Magyarországról, meg a magyarokról, és az utazásokról általában. Az ő javaslatára találtam ki, hogy nem érdekelnek a szállodák meg a turistahelyek, hanem igyekszem ezt a két hetet az itteni élet sűrűjében tölteni. A repülőtéren kiderült, hogy maga függőfolyosós házban lakik, olyanban, amilyenről csak úgy áradozott a gépen az az üzletember. Akkor elhatároztam, hogy kipróbálom nem csupán a budapesti életmódot, hanem saját magamat is egy vadidegen ember lakásában... Remélem, nem sértődik meg, amiért most azt mondom, hogy első pillantásra maga nem tűnt igazán szimpatikusnak. Azóta persze kellemesen csalódnom kellett.

Sárosdi vállat vont.

– Nem vagyok meglepve. Első találkozásukkor ritkán szoktam megkedveltetni magamat.

– Ha pár évvel korábban jön ez a magyarországi meghívás – folytatta Katherine Pimpli –, valószínűleg nem marad annyiban a csókolózásunk, meg az, hogy alaposan megmarkolászta a fenekemet. Néhány esztendővel ezelőtt egész biztosan lefeküdtem volna magával.

– A Varázstoll Kiadó az oka? – dörmögte Sárosdi. – Hamarabb kellett volna magát fölfedezniük. Akkor néhány évvel korábban jöhetett volna ide.

– Be kell vallanom még valamit, akkor is, ha megharagszik rám, és természetesen igaza is lesz... Nem hallottam semmiféle kaparászást vagy motoszkálást. Megszólalt bennem valami, amit legkönnyebben úgy lehetne megnevesíteni: a régi dolgok. A megszokások még élő ereje. Az ember nehezen szabadul meg a régi énjétől.

– Úgy érti, régebben gyakran tett ilyet? Mármint lefeküdt mindenféle férfiakkal?

Katherine Pimpli mosolygott.

– Hogy mindenféle férfiakkal... nem, mindenféle férfiakkal azért nem – Sárosdi bocsánatkérőleg kinyitotta a száját, Katherine Pimpli nem hagyta szóhoz jutni. – Sose csináltam a szexből nagy ügyet. Ha adódott rá lehetőség, nem problémáztam azon, hogy meglépjem-e, vagy ne lépjem meg. Tudja, Sárosdi úr, nagyon korán férjhez mentem, és, azt hiszem, ezt így szokás manapság mondani, legalábbis hallottam már a lányomtól ilyet, szóval, nem éltem ki magam, ráadásul elég szigorúan voltam nevelve... Nem fehérmájúságról vagy legyőzhetetlen

szexmániáról van szó, hanem arról, hogy vonzott a bűn. Élveztem, hogy tilosban járok. Persze, időről időre lelkiismeret-furdalásom támadt, hiszen szerető férjem és gyermekeim vártak odahaza, ám a lelkiismeret-furdalást újra meg újra legyőztem, s ment minden tovább... Azután megjelent a második könyvem, amelyet maga lefordított, és ez a botcsinálta kiadó kiadott magyarul. Nos, az a könyvem odahaza hatalmasat bukott.

– Tudom – szólt közbe Sárosdi. – Javasoltam is a Varázstolléknak, hogy inkább az első regényét kellene kiadni, azt a templomos lovagosat, ám a főnök ragaszkodott a gyermekek keresztes hadjáratához.

– Én belülről, a magam szemszögéből nem tudom megítélni, melyik a jobb – mondta Katherine Pimpli –, tény, hogy az elsőt inkább kedvelem, mint a másodikat, annak ellenére, hogy alapjában véve a férjem sugallatára írtam. Bármennyire is kicsapongtam, fölszarvaztam, tiltakoztam ellene, rám a férjem mindig nagy hatással volt, és nagy hatással van ma is... Amikor a második regényem megbukott, őt hibáztattam a kudarcomért, el is költöztem tőle, és elhatároztam, hogy szakítok az egész addigi életemmel, beleértve a szépirodalmat és a hitvesemet is. Azóta már tudom, hogy nem őt kellett volna hibáztatnom. Lehet, hogy rossz irányba befolyásolt, ám alapvetően jót akart... Talán azt kellett volna idejében észrevennem, Sárosdi úr, hogy nagyon kevés dolog van az életben következmény nélkül. Lehet, hogy az öregedés egyik csallhatatlan jele, hogy én erre rájöttem, azonban végre fölismertem, hogy mindennek van oka és okozata, és ha valamit elhibázunk, először saját magunkban kell föltárni, mit lehetett és mit kellett volna másképp csinálni. Beletelt pár évbe, mikorra ezt megtanultam. Talán még nincs késő a megtisztuláshoz.

– Megtisztulás – motyogta Sárosdi. – Régen hallottam ezt a szót... S ez első pillanatról a másikra jött? Mármint a megtisztulás.

– Nem tudom. Nem mondhatom, hogy igen, mert valahogy voltak fokozatai. Ám ha keresni próbálom ezeket a fokozatokat, nem találom; hiába nézek vissza, azt látom, hogy egyszer csak kezdek nem haragudni a korábbi életemre és a férjemre, látom, milyen hibákat követtem el, és sejtem, mit kellett volna tennem helyettük... – Katherine Pimpli zavartan pislogott Sárosdira.

– Ne haragudjon, nagyon elragadtattam magam, nem is értem, mi van velem, ritkán szoktam ennyire megnyílni mások előtt, közben pedig lehet, hogy ez magát nem is érdekli...

– Ugyan. Érdekel. Folytassa csak, ha ki akarja önteni a szívét. Meghallgatom. Tudja: az okos ember mások hibáiból tanul.

– Egyszer azt olvastam – Katherine Pimpli a galéria repedéseit vizslatta beszéd közben –, hogy a keleti ember és a nyugati ember életszemlélete között az az alapvető különbség, hogy míg a nyugati ember mindig mások tükrében figyeli magát, mindig az a fontos, hogyan látják őt a többiek, addig a keleti ember saját magára, a belső rezdüléseire figyel, és fittyet hány a külvilágra.

Sárosdira kissé tanácstalanul nézett Katherine Pimplire:

– Ezt most azért mondta, mert nekem is a belsőmmel kellene foglalkoznom, ahelyett, hogy mások véleményére adnék?

– Pontosan.

– Ne haragudjon, hogy ezt mondom, Katherine, de maga úgy bölcselkedik, mint egy... mint egy... szóval, nőben még nem hallottam ilyet.

– Messze vagyok én a bölcsességtől, Sárosdi úr. Egyszerűen megtapasztaltam egyet s mást, és az embert a tapasztalatok formálják... Tudja, ahogy említettem magának, első találkozásunkkor nem igazán volt szimpatikus nekem. Ahogy ott állt a repülőtéren, ahogy

mozgott, ahogy esetlenül mosolygott, azt gondoltam, maga egy tutyimutyi alak, egy puhány, érdektelen valaki. Ám már akkor feltűnt, hogy tud kedves és melegszívű lenni. A kiadóvezetőnek például eszébe se jutott segíteni a cipekedésben, maga viszont rögtön a bőröndöm után nyúlt. S ahogy egyre jobban megismertem magát, rá kellett jönnöm, hogy maga egy kedves és egy nagyon okos férfi. Jobban kellene bíznia magában.

Sárosdi, amennyire lehetett, fölemelkedett a galérián. Még érezte Katherine Pimpli csókjának az ízét.

– Menjünk le. Odalent kényelmesebb. Úgyse fogunk már aludni.

Katherine Pimpli az ébresztőóra pillantott:

– Főzünk kávé?

– Főzzünk.

Lemásztak a nyikorgó falépcsőn, kimentek a konyhába. Sárosdi föltette a kávé főni, Katherine Pimpli a fürdőszobában megmosta az arcát, és megigazította a haját. Mire végzett, kotyogott a kávéfőző.

– Kár, hogy elutazik – mondta Sárosdi. – Jól összebarátkoztunk.

– Én is sajnálom – Katherine Pimpli megkavarta a kávéját. A konyhaajtó fölötti kis ablakon át fölfelé nézett. Már derengett odakünn. – Jöjjön el egyszer maga is Svájcba. Vendégül látom, viszonzom az itteni vendégeskedést. Arra, hogy valamelyik könyvét kiadjuk nálunk, nem tudnék mérget venni, de nincs lehetetlen.

– Ugyan. Nincs nekem pénzem utazgatni. Olyan könyvem se, amelyet ki lehetne adni.

– Majd lesz. Ha megírja a történelmi regényt.

– Ha megírom.

– Miért ne írná meg? Egész sok mindent kitaláltunk hozzá. Tudjuk, miről fog szólni, nagyjából együtt vannak a források is. Csak le kell ülni, és megírni. – Katherine Pimpli beleivott a kávéba, visszatette a csészét a viaszosvászonra leterített asztalra, rámosolygott Sárosdira. – Szóval, hogy hívják a főhősét? Aki nem Zsigmond király. Az a lovag.

– Tar Lőrinc a neve.

– Nem volt orra, ugye? – Katherine Pimpli nevetve megcsóválta a fejét. – Nem lehetett valami szép férfi.

– Azt mondják, elég, ha a férfi egy fokkal szebb az ördögnél.

– Ezt mondják. De ez nem egészen így van. Létezik férfiszépség is. Sőt nem csak létezik. Fontos is.

Katherine Pimpli ismét belekortyolt a kávéba. Sárosdi is. Egyszerre koppant a csészéjük az asztalon.

– Tehát az alaphelyzet az, hogy a csúnya és orr nélküli Tar Lőrinc ura és királya helyett megy el a Pokolba, ahol tanúja lesz a lelkek megtisztulásának. Láttá Zsigmond királyt is?

Sárosdi az állát vakarta:

– A krónikák szerint látta. Hogy a regényben látja-e, azt még nem tudom.

– Lássa. Úgy érdekes.

– Majd kitalálom.

- Egyszóval: nagy siker lesz a könyve, rengeteg pénzt fog keresni, és fölkeres engem Svájcban. Ha már ilyen jól összebarátkoztunk.
- Soha nem voltam még Svájcban.
- Itt az ideje. Mi gátolná meg, hogy eljöjjön? Beszéli a nyelvet, értelmes, intelligens ember, és a sikeres regénye nyomán sok pénze lesz. A bestsellerek szép summát szoktak fialni.
- Magának is?
- Nekem egyik könyvem se volt bestseller. Igaz, az első fölkerült pár listára, de a második... a második már sehol nem volt.
- Én világeletemben messze voltam a listáktól is – Sárosdi egy szuszra kiitta a kávé maradékát. – Most pedig már a könyvektől is egyre messzebb kerülök.
- Ne legyen pesszimista. A képességei megvannak a sikerhez. Kitartás és hit kell hozzá.
- Úgy beszél, mintha régóta ismerne engem.
- Lehet, hogy régóta ismerem. Lehet, hogy már találkoztunk. Talán az előző életemben.
- Nem hiszek az előző életekben. Az ilyesmiről szóló elméletek szerintem ostoba hókuszpókuszok. A valósághoz semmi közük nincsen.
- Soha nem tudjuk, milyen a valóság igaz természete.
- Magában egy filozófus veszett el.
- Ez nem filozófia. Kétely. Az emberiséget a kétely viszi előre.
- Én is csupa kétely vagyok.
- Pedig nem kellene – Katherine Pimpli fölkel, Sárosdi mellé lépett. – Érti? Nem kellene. Anyáskodó mozdulatokkal simogatni kezdte a haját.
- Sárosdi szeméből könnycsepp pottyant az üres kávéscsészébe.

20.

Katherine Pimpli elvette az arcától az odatapasztott kezét, kinézett az ablakon, ellenőrizte, megvan-e a jobb szárny. Megvolt. Átpillantott a túlsó oldalra, próbált kinézni a bal oldali ablakok valamelyikén, hátha megpillantja a másikat is, ám erőfeszítése nem járt sikerrel: hol az emberek, hol a gép dőlt úgy, hogy még véletlenül se látta meg a bal szárnyat. Lemondóan sóhajtott, megigazította hasán a biztonsági övet, hátradőlt az ülésen, behunyta a szemét.

Dübörögtek a hajtóművek, rázkódott a vasmadár, nyikorgott a szerkezet. Mint egy hegymászó, amikor tömött hátizsákkal, lehajtott fejjel, szuszogva igyekszik a svájci Alpok magaslataira, körötte fogy az oxigén, egyre nehezebb az előrejutás. Süvítettek a turbinák, a gép billegett, jobbra, majd balra kanyarodott; Katherine Pimplinek minden egyes kanyarnál liftezett a gyomra, rendületlenül mormolta magában a gyerekkorában bemagolt imákat és fohászokat, s ha kezeivel nem kapaszkodott volna az előtte lévő ülésre szerelt ételtálcába, hányna volna magára a kereszteteket is. Kapaszkodott, az ujjai is belefehéredtek, és nem számított, hogy ez a kapaszkodás a gyakorlatban semmit nem ér.

A repülőgép végre elérte az utazómagasságot, annak ellenére, hogy Katherine Pimplinek olybá tűnt, hiába erőlködik, mászik fölfelé, a légi folyosó elérhetetlen magasságokban van. Még egy utolsó nagyot rázkódott a szerkezet, még egy éles balkanyar, azzal a helyére került a Boeing, a lehető legjobb irányba Zürich felé. A hangszórókon keresztül egy kedves és fiatalos

női hang tájékoztatta az utasokat, hogy a felszállási manőver sikeresen véget ért, kikapcsolhatják a biztonsági öveket, szusszanhatnak egyet-kettőt, akiket pedig az eddigi izgalmak megviseltek, a toalettet is igénybe vehetik. Katherine Pimplit megviselték az izgalmak, úgyhogy igénybe kívánta venni a toalettet. Kikapcsolta az övét, bocsánatkérően rámosolygott a mellette ülő színes bőrű, öltönyös fiatalemberre, az udvariasan visszamosolygott, fölállt, és kiengedte Katherine Pimplit az ablak melletti ülésről.

A mellékhelyiség a repülőgép végében volt. Katherine Pimpli az ülések közti folyosón fölgűrődött szőnyegen némi nehézségek árán botladozott el odáig, szerencsére szabad volt, benyitott és beült. Pisilt, kezét mosott, kijött a szűk és zajos vécéből, becsukta maga mögött az ajtót, és beleütközött Ulrich Seifertbe. A kistermetű, pufók, hörcsögszerűen mosolygó, öltönyös férfi ugyanúgy festett, mint idefelé a repülőgépen, ugyanolyan lankadatlan vigyor ült az ajkán, mint akkor. Épp egy kézipoggyászt vett le az ülések fölötti poggyásztartóból.

– Hello – kiáltott harsányan Katherine Pimplire, hogy az örömtől-e, vagy a hajtóművek dübörgése miatt, azt nem lehetett tudni. – Hogy van?

– Köszönöm, igazán remekül.

– Ezt örömmel hallom! – Ulrich Seifert az utolsó sor jobb oldalán üresen ásító két székre mutatott: – Nem ül ide? Nincs mellettem senki.

Katherine Pimpli bólintott, beengedte az ablak mellé Ulrich Seifertet, majd betelepedett melléje.

– Nem láttam magát a beszálláskor.

– Én se Önt. Pedig nincsenek sokan. Kis gép ez, kevés utassal. Tengerentúlra sokkal nagyobb gépekkel szoktam utazni. Például Ausztráliába vagy Bangkokba akkora utasszállítók repülnek, hogy két szinten ülnek benne az emberek. Hatalmas repülőgépek azok, asszonyom. Egyszer érdemes őket kipróbálnia, csodálatos élmény utazni rajtuk. Ausztráliában nem óhajt könyvet megjelentetni?

– Nem tudok róla.

– Hogy sikerült a kirándulás?

– Ó, igazán remekül. És ebben magának is nagy szerepe van.

– Igen? Milyen szerepem volt a magyarországi látogatásának sikerében? Ez igazán hízelgő, ám nem tudom, igaz-e.

– Miért hazudnék? Arról van szó, hogy megfogadtam a tanácsát, és beköltöztem a fordítómhoz, aki egy gyönyörű, régi gangos házban lakik a város szívében.

– Ez igazán remek ötlet volt, egy kis hamisíthatatlan, valódi Budapest... Most már tudja, hogyan élnek, milyenek a magyarok. Szimpatikusnak találta őket?

– Szimpatikusnak. Minden hibájuk dacára, avagy minden hibájukkal együtt igazán szimpatikusak. A hibáikat is lehet szeretni, Seifert úr. Nincsen ember hiba nélkül. Nép sincsen.

– Én ezzel tisztában vagyok, és egy szóval se állítottam, hogy nem kedvelem a magyarokat. Sőt, tudja – Ulrich Seifert cinkosan kacsintott –, mostanában egyre jobban szeretem őket.

– Nocsak.

– De bizony. Úgy alakult az életem.

– A legutóbbi találkozásunk óta többször megfordult Budapesten? Vagy meghosszabbította az ott-tartózkodását? Arról volt szó, hogy csak egy napra utazik Magyarországra, a tervek szerint este megy vissza Zürichbe, másnap pedig Amszterdam, vagy London...

– Utóbbi – vigyorgott a kistermetű, pufók, hörcsögszerűen mosolygó, öltönyös férfi. – Mármint meghosszabbítottam a budapesti kirándulásomat. Persze, nem teljesen önkényesen, hiszen nekem a cég osztja be a mindennapjaimat, de sikerült úgy kevernem a főnökségnél a kártyát, hogy meggyőzzem őket arról, sürgősen el kell simítanom egy prozsektet a magyar fővárosban. Ami igaz is volt, ám talán meg tudták volna oldani a magyarok nélkülem is. No persze, ezt a főnökségnek nem kell tudnia... Most hazarepülök, és megpróbálom elintézni, hogy áthelyezzenek Budapestre, állandó megbízatással.

– Maga akkor tényleg megszerette a magyarokat...

– Meg. Különösen egyet. Egy kis fekete hajú, kreol bőrű tündért.

– Kreol bőrű tündért? – Katherine Pimpli földézte magában a Dísz téri kávézóban látott fiatal, nagyon dekoratív, szőke lányt, aki olyan lelkesen szorongatta Ulrich Seifert kezét.

– Egy kis tündért, aki amilyen alacsony, olyan vadóc... Asszisztens a budapesti irodában, mit mondjak, elcsavarta a fejemet...

– Miatta maradt Budapesten?

– Miatta. Mindjárt az első napon, ahogy megérkeztem az itteni kirendeltségre, teljesen magába habarított. Egyszerűen ellenállhatatlan nő. Totálisan levett a lábamról. Pedig ez nagy ritkaság nálam.

Katherine Pimpli azon töprengett, mikor látta Ulrich Seifertet azzal a fiatal, nagyon dekoratív szőke lánnyal. Nem lehetett régen, három napja talán.

– Az az igazság – folytatta a kistermetű, pufók, hörcsögszerűen mosolygó, öltönyös férfi –, nem szerencsés dolog a cégen belül párt választani. Nem szeretik a vezetők sem, ha összekeverem a munkával a magánéletet. Úgyhogy amennyiben sikerül magamat Budapestre áthelyeztetni, az ittenieknek másik asszisztentst kell keresniük. Nem probléma, én is el tudom a kis kreol tündért tartani, ám annak se vagyok ellenére, ha másik cégnél dolgozik. A kapcsolataim révén tudok neki szerezni másik állást. De most már meséljen maga valamit... Milyen lett a magyar fordítás?

– Ó – mosolygott Katherine Pimpli –, azt sajnos nem tudom megítélni, egy szót se értek magyarul. Kívülről azonban a könyv roppant tetszetős. Remélem, szeretni fogják a magyarok.

– Ebben egy pillanatra se kételkedem. Budapest tetszett Önnek? Gyönyörű város, ugye?

– Gyönyörű. Valóban gyönyörű.

Ulrich Seifert bólogatott.

– Én is nagyon szeretem. Egyre jobban. Most már tudja, miért.

– Mondja csak – Katherine Pimpli nem tudta megállni, hogy ne kérdezze meg –, járt maga mostanában a Várban?

– Melyik várban?

– A budapesti várban.

– Nem – ingatta a fejét Ulrich Seifert –, nem volt időm a városban mászkálni. Hol az irodában ültem, hol udvaroltam.

– De hát hol udvarolt? Nem vitte azt a kis vadóc kreol tündért valahova? Sétálni? Ebédelni? Fagylaltozni? Vagy egyszerűen meginni egy hangulatos helyen egy kávé?

– Hol udvaroltam? Vagy az irodában, amikor a többiek nem látták, vagy az én szállodai szobámban, vagy nála, a garzonjában. Csuda helyes kis garzonja van, hegyvidéken, kristálytisza levegőn. Tudja, asszonyom, azt is csodálom Budapestben, hogy annyira változatos: van benne hegy, völgy, folyó, síkság. Minden, ami szem-szájnak ingere. Magának, úgy sejtem, tetszett a Vár.

– Tetszett, igen – ismerte el Katherine Pimpli – azonban nem ezért kérdeztem. Hanem mert mintha láttam volna Önt ott pár nappal ezelőtt. Egy kávézó teraszán.

– Kizárt dolog – tiltakozott Ulrich Seifert. – Mondom, hogy ingáztam a cégiroda, a szálloda és a kis asszisztens garzonja között. Semmi egyebet nem láttam Budapestből.

Katherine Pimpli vállat vont.

– Ha nem, hát nem. Elnézést kérek. Úgy látszik, tévedtem.

– Semmi baj.

Rövid csönd következett. Ulrich Seifert arcáról továbbra sem tűnt el a mosoly. Az állát vakargatta.

– Hát – Katherine Pimpli fölemelkedett az ülésből –, ne haragudjon, hogy feltartottam. Örülök, hogy találkoztunk.

– Maga még nem is mesélt semmit!

– A lényegét elmeséltem: jól éreztem magam. Remélem, egyszer még visszajövök.

– Ahhoz újabb könyveket kell írni. Gondolom, kész a fejében a következő. Nem tévedek, ugye?

– Még nem tudom... – Katherine Pimpli nyújtotta a kezét. – További kellemes utazást, Seifert úr. Engedelmeivel, visszamegyek a helyemre, hamarosan fõlszolgálgják az ebédet.

– Ha gondolja, haza tudom vinni a repülõtérre. Az autóm a parkolóban vár. Telefonon meghosszabbítottam a parkolójegyemet. Kicsekkolunk, és bárhova el tudom fuvarozni Zürichben belül. De Zürichben kívül is.

– Nem, köszönöm – ingatta a fejét Katherine Pimpli –, nagyon kedves, azonban vár a férjem.

– A férje?

– Talán a gyerekeim is.

Ulrich Seifert megszorította Katherine Pimpli kezét:

– Örültem a találkozásnak. Viszontlátásra, asszonyom.

– Viszontlátásra, Seifert úr.

Katherine Pimpli megfordult, elindult a helye felé. Még csak az első lépésnél tartott, amikor Ulrich Seifert utánaszólt:

– El fogom olvasni a könyvét. Ígérem. Ma este nekifekszem.

– Köszönöm.

– Ha érdeklí a véleményem, hívjon föl bármikor. Odaúton adtam Önnek egy névjegyet. Minden telefonszámom rajta van.

– Mi lesz, ha közben Budapestre költözik? Mit kezdek akkor a telefonszámaival?

Mielőtt Ulrich Seifert válaszolt volna, Katherine Pimpli feléje küldte a legszebb mosolyát, majd megfordult, és a szőnyeg gyűrődéseiben botladozva visszaevickélt az ülőhelyére.

21.

Három héten keresztül ingáztam menny és pokol között. Három héten keresztül nem tudtam eldönteni, örüljek-e annak, hogy bekövetkezett az, amire egész életemben vágytam, vagy rettegek attól, mikor foszlik szét a légvárakra épített boldogság. Három héten keresztül éreztem magam mellett Istent és ördögöt egyaránt, miközben Démoklész kardjaként lebegett felettem a tudat: a játszma hamarosan véget ér, és ez minél később következik be, annál borzalmasabb lesz a kiábrándulás, annál rosszabb lesz hazatérni az álmok birodalmából a megszokott világomba.

Mégis, a bensőm legmélyén azt reméltem, hogy elkerülhető az elkerülhetetlen. Talán megoldható, talán találunk rá megoldást. Miért ne lehetne józanul, emberi módon, tiszta szívvel, tiszta ésszel átgondolni, kitalálni, kinek mi a jobb? Esendők vagyunk, tévedhetünk, hibázhatunk, ám mindenkinek lehet legalább egy esélye az újrakezdésre. A megtisztulásra. A megtisztulásunkért fellobbanó tűzre, ahogyan a Laurától kölcsönkapott Sárosdi-regényben olvastam.

Három gyönyörű és kétségekkel teli héten keresztül minden nap megjártam a poklot és a mennyországot, és ahogy Zsigmond király hatszáz esztendővel ezelőtt, én is reménykedtem abban, hogy valaki elmegy helyettem az írországi Szent Patrick-barlangba levakarni rólam a rámtapadt bűnt, nekem pedig nincs más dolgom, mint várni a dolgok jóra fordulását. Három héten át együtt jártam Laurával – mióta vártam arra a pillanatra, amikor elmondhatom végre: együtt járok valakivel, együtt járok egy lánnyal, mégpedig egy csodálatos, szép, okos, tűzről pattant leányzóval, aki nem csupán gyönyörű, esze is van! Lendvai Henriett óta vágytam arra, hogy barátnőm legyen. Hányszor és hányszor képzeltem el, hogyan csókolnék meg mély, átható romantikával valakit, hogyan fognám a kezét, hogyan simítanám a haját, hogyan várnám gyönyörrel teli izgalommal a vele való találkozást! Azóta, hogy sok-sok évvel ezelőtt Lendvai Henriett az egész osztály jelenlétében szerelmet vallott, gondolataim hol nagyobb, hol kisebb része e képzeletbeli barátnő körül forgott, akit szerethetek, ölelhetek, becézhetek, és aki szeret engem, ölel, és becéz, fölnéz rám, rajong értem, tisztel és becsül. Kamaszéveimben annyira erős volt a barátnő iránti vágy, hogy tisztán és élesen láttam az arcát, a testét, az alakját, el tudtam volna mondani, hogyan néz ki, milyenek a vonásai. Az évek múltával a kép haloványodott, összemosódott a sok fizetett női testtel, amelyekhez szerencsém – vagy inkább szerencsétlenségem – volt, a vágy azonban megmaradt, akkor is, ha a remény elszállt, ha az idő múltával bizonyossá vált számomra a régi félelem, hogy nekem nem lehet, soha nem lesz barátnőm, nem vagyok méltó vagy alkalmas az ilyesmihez; ahogyan nagy szerelmem, Lendvai Henriett is átnézett rajtam azon a reggelen a buszon, ugyanúgy néznek át rajtam a lányok.

Kétségeim és félelmeim ellenére Laurával tényleg együtt jártam, és ez alatt a három hét alatt sokkal többet megtanultam a nőkről, mint addigi életemben bármikor. Hallgattam Laura kacagását, rekedtes hangját, ittam a szavait, és hajlamos voltam megfeledkezni arról, hogy rettegéssel gondolok a nem is olyan távoli jövőre, amikor minden fölborulhat, és nekem szembesülnöm kell velük. Tudtam: a végtelenségig nem lehet elhúzni a dolgot. Halogatni és remélni lehet, megállítani semmiképp. Főleg úgy nem, hogy a Laurával való együttjárásnak komoly ára volt: nem szakíthattam Beával. Ha azt akartam – márpedig azt akartam, ez természetes –, hogy minél sűrűbben lássam a szerelmemet, továbbra is el kellett járnom a Ráth György utcába, és kivennem a részem a házi munkából. Bevásároltam, mosóport ci-

peltem, függőnyt vettem le és tettem föl, autót mostam, elvittem tankolni, kereket fölfűjni, a partvissal lesöpörtem a csillárokról a port, megerősítettem az egyik leesni akaró karnist, és így tovább. Bea pedig, ahogy egy precíz és becsületes munkáltatóhoz illik, rendesen kifizetett.

Soha addig nem éltem olyan aktív nemi életet, mint abban a három hétben. Három-, olykor kétnaponta szeretkeztem Beával, lényegében minden alkalommal, amikor elfoglaltságot adott. A szexen és az elintéznivalókon kívül nem nagyon beszélgettünk, és bár erről sem voltak pontos fogalmaim, időnként kezdtem úgy érezni, mintha valami régóta tartó kapcsolatban, netán házasságban élnék, ahol a felek kötelességszerűen folytatnak egymással nemi életet, közösen kitalálják, mit vásároljanak, és mi legyen aznap vacsorára, azonban ezeken túl olyannyira elhidegültek egymástól, hogy egyéb ügyben nem szólnak egymáshoz. Valójában egyikünk sem vágyott többre. Az én gondolataim szüntelenül Laura körül forogtak, időnként föl is támadt bennem az az érzés, hogy tulajdonképpen a Beával való szeretkezéseimmel megcsalom Laurát, azt a lányt, akit szeretek – ám arról se feledkezhettem meg, hogy nem hagyhatom abba ezt a játékot, mert ha abbahagyom, Bea gyanút fog, kérdezősködni, sőt beszélni kezd, nem csupán velem, hanem a lányával is. Abba pedig végképp nem mertem – egyelőre – belegondolni se, mi történik akkor, ha Laura megtudja, miként ismerkedtem össze az anyjával, miről szól a mi kapcsolatunk, és egyáltalán, milyen az én nyomasztó előéletem. Három hétre beállt az egyensúly, és nekem arra kellett törekednem, hogy ez minél tovább fönntmaradjon, ezért úgy gondoltam: badarság lenne egy fél lépést is tenni abba az irányba, amely ezt az egyensúlyt veszélyezteti. Amúgy se vágytam Beával beszélgetni: szeretkeztünk, megpihentünk egymás karjaiban, azzal mindenki ment a dolgára.

Igyekeztem is, amennyire tőlem tellett, elkerülni a lehetőséget a beszélgetéseknek, féltem attól, hogy szóba kerül Laura, és Bea olyan kérdéseket tesz föl, amelyekre nem tudok vagy nem merek válaszolni. Az elhidegülés (nevezzük így), úgy vettem észre, kölcsönössé vált. Bea is egyre gyakrabban nézett át fölöttem, már nem meresztette rám olyan áthatóan a kutakodó tekintetét, mint azelőtt, ami pedig azt jelentette, hogy elvesztette az irántam tanúsított érdeklődését. Nem bántam. Amikor nem kaptam házi feladatot, minden szabad időmet Laurával töltöttem. A három hét alatt sikerült olyan ügyesen kevernem a kártyát, hogy a Ráth György utcában akkor jártam, amikor Laura éppen nem ért rá, így aztán el tudtam kerülni azokat a kínosnak ígérkező percekkel, mikor is egy fedél alatt tartózkodom anyával és lányával. Persze, többnyire elmondtam Laurának, hogy az előző napon náluk voltam, mert el kellett vinnem az autót a szervizbe, ő olyankor gúnyosan föl kacagott, de a következő pillanatban át is lépett a kérdésen. Azt ellenben nem firtattam, vajon Laura beszámol-e arról otthon, hogy rendszeresen találkozik velem. Nem kérdeztem sem tőle, sem Beától: jobbnak láttam nem bolygatni, mondván, ha eljön az ideje, úgyis mindent megtudok.

Sokfelé voltunk Laurával, sokfelé mászkáltunk, sok mindent láttunk és néztünk meg együtt. Moziba mentünk, színházba, kiállításra, könyvtárba, időnként pedig hosszasan csókolóztunk egy városligeti padon. Mivel – hála Beának – szexuálisan tökéletesen ki voltam elégítve, nem erőltettem Laurával a dolgot, mondván, remélhetőleg úgyis eljön az ideje, inkább a szerelem lelki és érzelmi oldalára vágytam, testiségből volt részem akkor is, korábban is. Úgyhogy a városligeti padon egy-egy könnyed pettingen kívül nem jutottunk tovább. Laura gyakran kérdezősködött a lakásomról, hol lakom, hogy néz ki, milyen holmijaim vannak ott, a harmadik héten fontolgattam, hogy elviszem magamhoz, ha már sor kerül a szexre, ne Bea lakásában, ágybéli kalandozásaink közvetlen szomszédságában essen meg a dolog. Azonban forszírozni nem forszíroztam, és azt vettem észre, Laura se sürgeti, valószínűleg úgy volt vele, hamarosan megtaláljuk rá a módot. Eseményekben, élményekben így se volt hiány, azt az időt, amelyet egymásra szánhattunk, mindig sikerült úgy eltöltenünk, hogy soha, egy pillanatra nem unatkoztunk. Persze, fiatal szerelmeseknél az lenne a furcsa, ha unatkoznának,

ezzel együtt mind a mai napig az él bennem, hogy hatalmas kaland volt a Laurával töltött három hét.

Amikor nem moziban, színházban vagy másutt voltunk, rengeteget beszélgettünk. Órákon keresztül vitatkoztunk az emberiség sorsáról és az élet kulcskérdéseiről, múltról és jövőről, civilizációnk várható élettartamáról és teljesítőképességéről, a Föld és az ember megbomlott kapcsolatáról, minden olyasmiről, ami egy egyetemre járó, az élet és a világ dolgai iránt őszintén és nagy hévvel érdeklődő okos és intelligens ifjú hölgynek fontos lehet.

Egyszer elmentünk egy könyvbemutatóra egy Andrassy úti kávézóba, hogy melyikbe, a nevére nem emlékszem, mint ahogy annak az íróőnek a nevére sem, akinek a könyvét bemutatták. Annyi bizonyos, hogy egy svájci illetőségű, csinos, középkorú hölgyről van szó (ha nem jártam volna együtt Laurával, bizonyára célul tűztem volna ki magam elé, hogy ilyen típusú nőkre vadászjak az interneten), aki regényt írt a templomos lovagok utolsó nagymesteréről, Jacques de Molayról. A könyv akkor jelent meg először magyarul, ráadásul az az érdekes helyzet állt elő, hogy ez eredetileg az íróő első regénye volt, ám magyarul ez jelent meg tőle másodjára, a második regény pedig elsőre. „Máglya és átok” – állt a címlapon, meglehetősen giccses címlap volt, és ahogy belelapoztam a regénybe, nem éreztem benne semmi különösét, legalábbis olyan elemi erőt és elsöprő lendületet nem, amilyenről a könyvbemutatón szó esett. Előbb a kiadó vezetője méltatta a kötetet, utána pedig az a kövérkés, szakállas, izzadt és zsíros hajú fazon, akiben Laura Sárosdit, közös kedvencünket ismerte fel. Nem hittem el, hogy az az ember Sárosdi, hiába bizonygatta Laura; alaposan megnéztem, és kicsit úgy éreztem, mintha a húsz évvel későbbi önmagamot látnám – mármint abban az esetben, ha a régi trend szerint éltem volna, és nem jött volna közbe Laura: egy szerencsétlen, szánni való flótás, aki szemmel láthatóan evésbe és ivásba fojtja depresszióját és magányát. Nem akartam, hogy az a fickó Sárosdi legyen, az a Sárosdi, aki a Laurával közös kedvenc regényünket írta (mindjárt együtt járásunk első hetében kölcsönkaptam Laurától, egy éjszaka alatt elolvastam, hogy tudjunk beszélgetni róla); otthon aztán elővettem Sárosdi régebbi könyvét, a novelláskötetet, és megnéztem a hátoldalán lévő arcot: vékonyabb volt a kávézóban látott paliénál és szőrtelen, bár mutatott hasonlóságot.

Mindenesetre mert templomos lovagokról volt szó, és már pusztán ez a tudat tűzbe hozta Laurát, megvettem a „Máglya és átok”, mi több, dedikáltattuk az íróővel a helyszínen. Kedves, barátságos hölgy volt, tényleg kár, hogy a nevére nem emlékszem. Csontos, szikár, szigorú, ám mégis barátságos arcú férfi ült mellette, termetre pontosan az ellentétje volt a regényt méltató két kövér fickónak, Laura emlékezett rá, hogy a bemutató kezdetén megemlégették, hogy az íróő férje, én erről lemaradtam. A dedikált regényt Laura belecsúsztatta a szőttes tarisznyájába, többet nem is láttam.

A könyvbemutató után maradtunk a kávézóban. Laura hatalmas bögre habos kakaót ivott, én kapucsínót és hideg ásványvizet. A templomos lovagokról és a szabadkőművesekről beszélgettünk, Laura ismételtén előadta azt az elméletet, miszerint a szabadkőművesek rendjét a Skóciába menekült templomos lovagok alapították, az ő segítségével győzte le Robert Bruce király az angolokat, az a Robert Bruce, aki a mellékszereplője a skót nemzeti hősről, William Wallace-ról készült kosztümös filmnek (mondanom sem kell: Laura egyik kedvencének), „A rettenthetetlen”-nek (főszerepben Mel Gibson). Szorongattam Laura kezét, mosolyogtam rá, időnként végigsimítottam az arcát, ittam az okos szavait. Már egy órája ültünk ott – lassan fogyott a hatalmas bögre habos kakaó –, amikor három vagy négy asztallal odébb észrevettem Beát.

Nagyon csinosan öltözött, sokkal csinosabban, mint amikor megismertem. A frizuráját is szemmel láthatóan frissen fésülte és szárította be. Egy fiatalember volt vele, talán annyi idős lehetett, mint én, vagy talán annyi se. Mikor megpillantottam őket, már jócskán bele-

mélyedtek a társalgásba. Nem tudtam, mit tegyek, szóljak-e Laurának, esetleg bújjak el, javasoljam, hogy távozzunk – addig forgattam a fejemet, hogy Laura fölfigyelt rá, és megnézte, mit bámulok olyan tüzetesen.

– Nahát. Ott az anyám.

Ugyanabban a másodpercben vett észre bennünket Bea. Laura fölkelt, elindult feléje. Bea előbb elsápadt, utána elvörösödött. Nem tudtam mit tenni, fölálltam az asztaltól, mentem Laura után.

– Szia – köszönt Laura.

– Szia – köszönt az anyja, és zavartan hozzátette: – Sziasztok.

– Hát te mit csinálsz itt?

– Mit csinállok? Egy régi ismerősömmel beszélgetek.

A fiatalember abban a minutumban fölpattant, Gergely néven mutatkozott be. Én kezet ráztam vele, Laura nem.

– Régi ismerősöd? Soha nem láttam.

– Még nem járt nálunk, úgyhogy nem ismerheted – Bea továbbra is rettenetesen vörös volt, soha nem láttam ilyennek. – Különben meg nem is olyan régi az ismeretség, ugye, Gergely?

Gergely kötelességtudóan bólintott.

– S mit csináltok... ti?

Laura vállat vont:

– Könyvbemutatón voltunk.

– Együtt?... Vagy itt találkoztatok?

– Nem itt találkoztunk. Béla eljött értem az egyetemre, onnét jöttünk.

– Értem – Bea hosszú idő óta először szegezte rám a tekintetét, de Laurához intézte a szavait:

– Hát majd este beszélgetünk.

Néhány másodperc csönd következett.

– Akkor... mulass jól, mama – mondta Laura. – Nekünk mennünk kell – azzal elindult kifelé.

Visszasiettettem az asztalhoz, miközben fizettem, éreztem magamon Bea tekintetét. Kifelé menet biccentettem feléjük, Gergely visszabiccentett, Bea csak nézett.

Az Andrássy úton értem utol Laurát.

– Nahát – lihegtem –, ez nagyon érdekes találkozás volt.

– Igen. Nagyon érdekes volt.

Anélkül, hogy rám nézett volna, ment tovább.

– S most... hova? – érdeklődtem.

– Haza.

– Haza?

– Igen. Hazamegyek.

– Akkor elkísérlek.

– Nem kell.

– Tessék?

– Jól hallottad: nem kell.

A földalatti lejárataig nem szóltunk egymáshoz. A lépcső tetején megcsókoltam: zárva maradtak az ajkai. Megszorítottam a kezét, megfordult, lement a földalatti megállójába.

Nem kellett hozzá nagy ész, hogy tudjam: bekövetkezett. Mindennek vége. Három hét boldogság és remény szállt el néhány pillanat alatt.

Mégse éreztem hegyomlászerű megrendülést. Életem talán addigi legborzalmasabb éjszakája következett (ismétlem: addigi, követte pár hasonló), azonban mégse kellett váratlan sorscsapásként fölfognom a dolgot, nem ért hirtelen csalódás, és nem hatott derült égből villámcsapásként – készülhettem rá, a levegőben volt, hogy egyszer valahol, valamiként bekövetkezik. Csupán remélni tudtam, hogy minél később következik be, a történetbe már a kezdetén bele volt kódolva, hogyan fog végződni.

Később többször eljátszottam volna a gondolattal, vajon lehetett-e volna bármit másként alakítani. Ha például Laura első, hozzám, vagy nem is egészen hozzám intézett mondatára („Ilyen fiatal fickókkal dug az anyám?”) másként reagálok, nem tagadom le sem én, sem Bea, azután valahogy sikerül Laura kegyeibe férköznöm, többször beszélgetek vele történelemről, templomosokról, ilyenekről, és ha lassabban is, kisebb lépésekben, ám talán eljuthattam volna vele akkor is oda, ahová sikerült eljutnom... Vagy esetleg azután, hogy a Csörsz utcai villamosmegállónál megcsókolt, másnap, a találkozónkon, az Írók Boltja előtt elmesélem neki, milyen viszony fűz az anyjához, és neki akkor döntenie kell, hogy vagy elfogad így (természetesen megígérném neki, hogy azonnal megszakítom a Beával való kapcsolatomat, és nem is haboznék ezen ígéretemet teljesíteni), vagy megundorodik tőlem, én meg visszazökkenek a korábbi életembe, és megkímélem magam egy hónapokig tartó szerelmi gyötrelemtől.

Azt gondolom, sőt egész biztosan tudom, hogy igen, lehettem volna okosabb, lehettem volna őszintébb, és alakíthattam volna másként a dolgok menetét, a végkicsengés szempontjából azonban ez se volt annyira rossz megoldás. Végkicsengésként itt most nem a Laurával való szakításra gondolok, hanem egy másik szakításra, ami legalább ugyanolyan fontos: az, hogy szakítsak Bálinttal, a szexpartner- és társkeresőoldalakkal, a rajtuk való fórumozással, a szolgáltató hölgyekkel, nem is beszélve a kalandot kereső férjes asszonyokról. Azokon a gyötrelmes estéken és éjszakákon, amikor újra meg újra átgondoltam az elmúlt hetek és hónapok történéseit, világossá vált számomra, hogy a jövőt illetően egyetlen ésszerű megoldás létezik a számomra, mégpedig az, hogy fölhagyok a korábbi életemmel.

Nem ment könnyen. Időnként nem bírtam ellenállni és fölmentem azokra az internetes oldalakra. Beleolvastam a beszélgetésekbe, megnéztem a legújabb lányokat, sőt az is megesett, hogy fölhívtam valamelyiket, időpontot egyeztettem vele, azután nem mentem el. Egykori netező kollégáim egy darabig emlegettek, találgatták, hová lett Bálint, majd egy idő után megfeledkeztek rólam. Én pedig könyveket vásároltam. Beszereztem Sárosi regényét is, újra elolvastam Zsigmond király és Tar Lőrinc történetét. Lassan, de biztosan tudtam, hogy történik velem valami, és ha gyakorta el is ragadtak a kétségek, ha időről időre rám tört a szenvedés, a frusztráltság, a depresszió, ha garzonomban a könyveim között újra meg újra elkapott a magányosság gyöttrő érzete, igyekeztem gyorsan túllépni ezeken, és hinni abban, hogy a dolgok megváltoztathatók, mert meg kell változniuk.

A nehéz pillanatokban arra kellett gondolnom: az életemről van szó, és olyankor nem volt kétséges számomra, mit kell tennem, és mit nem szabad.

A Ráth György utcai házban töltött utolsó estéme péntekre esett. Ahogy két nappal korábban Beával megbeszéltem, munka után egyből odasiettem, az eredeti tervek szerint bevásárlásra

mentünk volna Budaörsre autóval. Bár Bea nem mondta le a programot, nem csodálkoztam azon, hogy senki nem válaszolt a csöngetésemre, és az autót se láttam az utcában. Lesétáltam a Moszkva térre, fölültem a várbuszra, elmentem a Dísz térig, ott leszálltam és besétáltam a Várba, egészen a Buzogány-toronyig. Megnéztem a Zsigmond király idején épült falakat és a padokon ülő, csókolózó szerelmespárokat. Egy darabig a Buzogány-torony lőréseiből bámultam a várost, ezt követően visszamentem a Dísz térre, fölültem a várbuszra, elbuszoztam a Moszkva térig, onnét a Csaba-lépcsőn fölgyalogoltam a Ráth György utcába.

Ezúttal se nyitottak ajtót a csöngetésemre.

Lementem a Ráth György utca aljáig, az Alkotás utcán elsétáltam a Csörsz utcáig, megnéztem azt a helyet, ahol először csókolóztunk Laurával. Elmentem a művelődési házhoz, végigolvastam az üvegajtóra ragasztott programlistát, azután a művelődési ház melletti parkban üldögéltem. Ránéztem az órámról: fél hatot mutatott. Fölálltam a padról, visszagyalogoltam a Ráth György utcába. Közben besötétedett. Az utcáról láttam, hogy Bea konyhájában ég a villany. Becsöngettem.

Hűvösen, kimérten fogadott. Nem is vártam mást.

– Szia – próbáltam mosolyogni –, megyünk bevásárlóközpontozni?

Sarkon fordult, bement a konyhába. Követtem. Láttam, hogy az előszoba és a konyha kövzetén szerteszét kosarak és bevásárlószatyrok állnak, Bea épp az egyik kosár tartalmát pakolta a hűtőbe.

– Szóval már voltál.

– Igen.

Meg akartam kérdezni, esetleg Gergely segített-e, végül nem kérdeztem meg.

– Akkor most mi a teendőm?

– Semmi.

– Mégis, mit csináljak?

– Semmit.

– Valami segítenivaló?

– Nincsen.

Álldogáltam a konyhaajtóban, néztem, ahogy Bea hajladozik, bámultam a fenekét. Üres volt a fejem, nem tudtam gondolni semmire.

Bea hirtelen felém fordult a hűtőszekrénytől:

– Nem kell a segítség. Menj el.

– Mikor jöjnek megint?

– Ne gyere többet. Nem kell. Sőt nem engedem, hogy ezután ide gyere. A lányomat pedig kerüld el messzire.

– Féltékeny vagy? – próbáltam mosolyogni.

Azt hittem, Bea kiabálni fog, ám egy pillanatra sem emelte föl a hangját. Talán ez volt a legborzalmasabb.

– Nem vagyok féltékeny. Csupán emlékeztetlek: kérdeztelek egyszer, tisztában vagy azzal, mit szabad neked, és mit nem. Azt felelted, tisztában vagy vele. Hazudtál. Nekem is, Laurának is. Előre megmondtam, hogy Laura tabu.

– Miért tabu? Nem tilthatod meg, hogy...

– De megtilthatom. Nem akarom, hogy a lányom olyan alakokkal kerüljön össze, mint te.

– Mint én? Miért, milyen vagyok én?

– Egy szerencsétlen féreg, aki az interneten keres magának szexpartnert, mert a valós életben nem képes magának társat találni, ráadásul nála idősebb nőket hajkurászik. Szerinted normális dolog ez? Egészséges embernek tartod magad?

Nem tudtam mit mondani. Egyik lábamról a másikra álltam. Tökéletesen igaznak találtam Bea szavait, nem is éreztem megbántást vagy elkeseredettséget. Fájdalmat, azt éreztem, igen.

Hátrább léptem a konyha küszöbéről, észrevettem, hogy Laura szobájában ég a villany. Bea ismét a hűtő felé fordult. Megfordultam, halk léptekkel Laura szobájához mentem, kopogtam, benyitottam.

Az ágyán ült, olvasott, a magnóból Beatles-zene szólt. Ahogy beléptem, rám pillantott, azután visszafordult a könyvhöz.

– Mit olvasol? – kérdeztem pár másodperc hallgatás után.

Nem válaszolt.

– Jó könyv?

– Tűnj el – bökte ki hirtelen.

– Laura...

– Tűnj el.

– Szeretlek.

Többet nem szólt. Egy darabig várakoztam az ágya mellett, néztem a melleire omló, gyönyörű, egyenes szálú haját, a fehér pólóját, a fekete farmert, a mellette heverő szőttés tarisznyát. Ő nem nézett rám. Kimentem, becsuktam mögötte az ajtót. Bea várt a nappali közepén.

– Mindent elmondtam neki. Érted? Mindent. Így legalább megvolt az ürügye is, hogy miért szakít veled.

Elhaladtam mellette, kimentem a lakásból, lementem az utcára. A Csaba-lépcsőn jutott eszembe, hogy életemben először vallottam szerelmet. Ez a gondolat megmámorosított.

Néhányszor még láttam őket. Laurát az egyetemnél, Beát akkor, amikor a házuk körül sündörögtem. Időnként megpróbáltam beszélni velük, olyankor Laura szó nélkül, lehajtott fejjel elkerült, Bea veszekedett, kiabált. Kétségbeesett, rimánkodó és fogadkozó leveleket dobáltam Laurának címezve a levélszekrényükbe – egyikre se kaptam választ. Volt, hogy fölhívtam őket, hallani akartam a hangjukat, aztán miután beleszóltak: „Tessék!”, letettem a kagylót és sírtam. Elég sokat sírtam. Különösen az első hetekben. Azután a sírás elmúlt.

Innét csak fölfelé vezethet az út. Egyedül fölfelé. Nem lehet másként. Nem szabad, hogy másként legyen.

BENEDEK SZABOLCS

1973-ban született.
Novellái és egyéb írásai
rendszeresen olvashatók
napilapokban, irodalmi
folyóiratokban.

www.benedeksz.hu

Fontosabb könyvei: A Nagy Degeneráció (regény, 1997),
Berényi szerelme (novellák, 1999), Mathias rex (regény, 2000),
Báthory Zsigmond (regény, 2002), Így élt John Lennon
(novellák, 2002). Parázsvölgy c. regényének egyes részletei
Purgatórium alcímmel jelentek meg az irodalmi lapokban.

Mi az a bűn, és ki (vagy mi) dönti el egy cselekedet bűnös voltát? S vajon a bűneinket életünk végéig cipeljük, vagy meg tudunk szabadulni tőlük, esetleg létezik valamiféle feloldozás? Ezeket az évezredek kérdéseket járja körül a sajátos hangú fiatal író új, különös atmoszférájú regényében, amelyben Beatles-rajongó egyetemista lányokkal és a középkor misztikus világából felbukkanó templomos lovagokkal egyaránt találkozhatunk.

A Parázsvölgy című regény hősei (egy ifjú történész, egy svájci író és Sárosdi, a prózaíró) mindhárman menekülnek: előbb önmaguk és a sorsuk, később a vélt vagy valós bűneik elől. Hogy sikerül-e felkapaszkodniuk, vagy legalábbis elindulniuk a völgyből a hegyre, hogy miként kapcsolódik össze hármuk élete, és hogyan csatlakozik hozzájuk Tar Lőrinc, Zsigmond magyar király pokoljáró vitéze, minderre megtaláljuk a választ e regény lapjain.

CONFLU

8 €

www.pontkiado.com

ISBN 963 7265 15 5

9 789637 265150

Ára: 1980 Ft